
REKABET *Dergisi*

REKABET KURUMUNCA ÜÇ AYDA BİR YAYINLANIR

**REKABET KURUMU ADINA
SAHİBİ**

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

**SORUMLU YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ**

Tülay ÇÖL

YAYIN KOMİSYONU

Fevzi ÖZKAN

H. Erkan YARDIMCI

S. Barış ÖZER

Serdar YARAR

Dr. Murat Şahin ÖCAL

Murat ÇETİNKAYA

Tarkan ERDOĞAN

Haluk ARI

Alper KARAKURT

DANIŞMA KURULU

Prof. Dr. Sabih ARKAN

Prof. Dr. Ömer Faruk ÇOLAK

Prof. Dr. Lale DAVUT

Prof. Dr. Ercüment ERDEM

Prof. Dr. Celal GÖLE

Prof. Dr. Erden KUNTALP

Prof. Dr. Ergun ÖZSUNAY

Prof. Dr. Güven SAK

Prof. Dr. Turgut TAN

Prof. Dr. Erol TAYMAZ

Prof. Dr. Ünal TEKİNALP

Prof. Dr. Bilgin TİRYAKİOĞLU

Prof. Dr. Nahit TÖRE

Prof. Dr. Ercan UYGUR

Prof. Dr. Ejder YILMAZ

Prof. Dr. İsmail KIRCA

Prof. Dr. Osman Berat GÜRZUMAR

Doç. Dr. İzak ATİYAS

Doç. Dr. Hasan ERSEL

Doç. Dr. Ünal ZENGİNOBUZ

Rekabet Kurumu tarafından yayınlanan
hakemli bir dergidir. Dergide yayınlanan
yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.

Yazışma Adresi

REKABET KURUMU

Bilkent Plaza B3 Blok 06800 Bilkent/ANKARA

Tel : 0312 291 44 44 Fax: 0312 266 79 11

<http://www.rekabet.gov.tr>

ISSN 1302 - 552X

SAYI: 32

Sayı: 32

İÇİNDEKİLER

1 BU SAYIDA

MAKALE

3 **Rekabet Yasağı ve**
Rekabet Sınırlandırmaları Hukuku İlişkisi
Arş. Gör. Ozan CAN

43 ULUSLARARASI GELİŞMELER

69 REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ
(01.10.2007-31.12.2007)

93 SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

	<u>Karar Tarihi</u>	<u>Karar No</u>
95 CNR Fuarcılık Kararı	19.09.2007	07-74/896-333
129 Petkim Kararı	08.11.2007	07-85/1047-407
146 HSBC-TEKSTİLBANK Kararı	29.11.2007	07-88/1110-432
154 Karabük Şehirlerarası Otobüs Kararı	08.11.2007	07-85/1035-397

169 KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ
(01.10.2007-31.12.2007)

	<u>Esas No</u>	<u>Karar No</u>
177 SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI	2005/1724	2006/4710
	2005/9936	2007/4097

193 DUYURU

BU SAYIDA...

Rekabet Dergisi'nin 32. sayısında, ilk olarak Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Ozan CAN'ın "*Rekabet Yasağı ve Rekabet Sınırlandırmaları Hukuku İlişkisi*" başlıklı makalesine yer verilmektedir. Yazar, makalesinde, rekabet yasağı ile "rekabet sınırlandırmaları hukuku" şeklinde nitelediği hukuk hükümleri arasındaki ilişkiyi ele almaktadır. Bu bağlamda, öncelikle, rekabet sözcüğünün genel anlamını, ekonomi ve hukuk alanındaki anlamlarını ortaya koymaktadır. Daha sonra mevzuatımızdaki rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları hükümlerini incelemektedir. Son olarak ise, rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmaları hükümleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları irdelemektedir.

"*Uluslararası Gelişmeler*" bölümünde, güncel pek çok konuda özet bilgiler sunulmaktadır.

Derginin "*Seçilmiş Kurul Kararları*" başlığını taşıyan bölümünde, ilk olarak, CNR Fuarcılık kararına yer verilmiştir. Karar, Rekabet Kurulu'nun hakim durum ve anlaşma yapmayı reddetmek suretiyle bu durumun kötüye kullanılması konusunda yapmış olduğu değerlendirmeler bakımından önem taşımaktadır. İkinci olarak, Petkim özelleştirmesine ilişkin karar çerçevesinde, birleşme/devralmalar konusunda bir dosyaya yer verilmiş olacaktır. Seçilen üçüncü karar, "HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programının Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi"ne muafiyet tanınmasına ilişkindir. Son olarak, yürütülen soruşturma neticesinde, Karabük merkezli şehirlerarası otobüs firmalarının aralarında anlaşarak yolcu taşıma ücretlerini belirledikleri iddiasını ispatlamaya yeterli delil bulunmadığı sonucuna ulaşılan Karabük Şehirlerarası Otobüs kararına yer verilecektir.

"*Seçilmiş Danıştay Kararları*" başlığı altındaki dosyalar ise, Rekabet Kurulu kararlarının hukuka uygun bulunduğu Seskır-Dacia ve Tüpraş özelleştirme kararlarıdır.

Okuyuculara faydalı olması dileğiyle, saygılarımızla...

**REKABET YASAĞI VE
REKABET SINIRLANDIRMALARI HUKUKU İLİŞKİSİ**

Ozan CAN*

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

I- REKABET KAVRAMININ DEĞİŞİK ANLAMLARI

- A- Genel Anlamda Rekabet
- B- Ekonomik Anlamda Rekabet
- C- Hukuki Anlamda Rekabet

**II- MEVZUATIMIZDA REKABET SINIRLANDIRMALARI VE REKAET
YASAĞI DÜZENLEMELERİ**

- A- Mevzuatımızda Rekabet Sınırlandırmaları Hukuku Düzenlemeleri
- B- Mevzuatımızda Rekabet Yasağı Düzenlemeleri
 - 1. Türk Ticaret Kanununda
 - a. Ticaret Ortaklıklarında Ortak ve/veya Yöneticiler İçin Rekabet Yasağı
 - b. Acente İçin Rekabet Yasağı
 - 2. Borçlar Kanununda
 - a. Adi Ortaklıkta Ortaklar İçin Rekabet Yasağı
 - b. Tacir Yardımcıları İçin Rekabet Yasağı
 - c. İşçi İçin Rekabet Yasağı
 - 3. Kooperatiflerde Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Rekabet Yasağı
 - 4. Kurumsal Yönetim İlkeleri Çerçevesinde, Yönetim Kurulu ve Yöneticiler İçin Rekabet Yasağı
 - 5. Gerçek Kişi Sigorta Eksperleri İçin Rekabet Yasağı
 - 6. Rekabet Sınırlandırmaları Mevzuatında

III- KANUNİ - SÖZLEŞMESEL REKABET YASAĞI DÜZENLEMELERİ

**IV- REKABET YASAĞI VE REKABET SINIRLANDIRMALARI
HÜKÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

- A- Kanundan Kaynaklanma (Kanuni Yükümlülük) Açısından
- B- Korunan Çıkar Açısından
- C- Hükümlerin Amacı Açısından

- D- Hükümlerin Emrediciliği Açısından
- E- Hükümlerin Dar Veya Geniş Yorumlanması Açısından
- F- Hukuki Søjeler Açısından
- G- Yaptırımlar Açısından
- H- Yaptırımları Talep Edecekler Açısından
- I- Kusur Açısından
- İ- Zamanaşımı Açısından

V- REKABET YASAĞINDAN DOĞAN REKABET SINIRLANMASI

SONUÇ

GİRİŞ

Her kavram, ilgili olduğu bilimsel alana göre, farklı şekilde tanımlanır ve açıklanır. Hatta bilimsel düşüncenin temel unsuru olan “kavram”, bir bilim dalının alt dallarında dahi farklı anlamlara gelebilmektedir. Bu düşünceyi doğrulayan ve örneklendiren kavramlardan birisi de hiç şüphesiz “rekabettir”. Bu çalışmada rekabet sözcüğünün hukuktaki farklı anlamları incelenecektir. Öncelikle, genel anlamda rekabet ve ekonomik anlamda rekabet ele alınacak, daha sonra hukuki açıdan rekabetin farklı iki yansıması olan, rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmaları hukuku arasındaki ilişkiye değinilecektir.

I - REKABET KAVRAMININ DEĞİŞİK ANLAMLARI

A- Genel Anlamda Rekabet

“Aynı amaca varmak için iki veya daha çok sayıda kimseler veyahut gruplar arasındaki yarışma¹” anlamına gelen rekabet, temelde **daha iyi/güzel/verimli... vs'nin kim veya ne olduğunun belirlenme sürecini** anlatmaktadır. Bu süreç ise dış dünyaya bir yarışma olarak yansımaktadır².

Rekabet, insanın doğasında var olan bir duygudur. İnsanın olduğu her yerde rekabet de vardır³. Bu nedenle insan var olduğu sürece rekabet de varlığını koruyacaktır. Ekonomik ve teknolojik gelişmelerin temelinde de çoğu zaman rekabet yatmaktadır. Bu bağlamda rekabet, insanlığın ilerlemesini sağlayan en önemli etkenlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

B- Ekonomik Anlamda Rekabet

Rekabet sözcüğü, ekonomi bilimi içerisinde geniş bir inceleme alanına sahiptir. Rekabet, ekonominin temel aktörlerinden arz edenlerin talep edenlerle sözleşmede taraf olma çabasını ifade eder⁴. İnsanlardaki rekabet duygusu, ekonomik aktörlerden arz eden tarafta, diğer arz edenlerden daha fazla mal satma, hizmet sunma ve kâr ençoklaştırması (maksimizasyonu) çabası olarak dış dünyaya yansır. Ancak ekonomik anlamda rekabetin ortaya çıkabilmesi serbest

* Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi-Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk (Ticaret Hukuku) Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi. Bu makalede yer verilen görüşler yazara ait olup Rekabet Kurumunun görüşlerini yansıtmamaktadır.

¹ **Türk Dil Kurumu**, Türkçe Sözlük, C. II, 9. B., Ankara 1998, s. 1853.

² **Mimaroglu, S. Kemal**: Ticaret Hukuku, C. I, İşletme Hukuku, 3. B., Ankara 1978, s. 375; **Ayhan Rıza**: Haksız Rekabet Nedeniyle Elde Edilen Menfaatlerin İadesi, Konya 1990, s. 3.

³ **Öçal, Akar**: “Adi Şirketlerde Rekabet Yasağı”, E.İ.T.İ.A.D., C. XVIII, S. 2, s. 431.

⁴ **Hırş, Ernst**: Ticaret Hukuk Dersleri, 3. B., İstanbul 1948, s. 164.

piyasa ekonomisinin varlığını zorunlu kılmaktadır⁵. Piyasa ekonomisinde serbestçe gerçekleşen rekabet sayesinde üretim ve dağıtım, dolaylı olarak da, ekonomi gelişmektedir. Bu anlamda rekabetin, ekonomik ilerlemenin de temeli olduğu kabul edilmektedir. Ancak ekonomik ilerlemenin tam ve sağlıklı olabilmesi için hukuki sınırların çizilmesinin de kaçınılmaz olduğu, tarihi sürecin her aşamasında anlaşılmıştır⁶.

C- Hukuki Anlamda Rekabet

Hukuki açıdan “rekabet” sözcüğü üç değişik kavramsal içeriğe sahiptir. Bunlar; “**rekabet sınırlandırmaları**”⁷, “**haksız rekabet**” ve “**rekabet yasağıdır**”. Hukuki açıdan rekabet kavramının böyle çok yönlü ve içerikte kullanımının nedenini günümüzde geçerli olan sosyal piyasa ekonomisinde⁸ aramak gerekmektedir⁹. Zira piyasa ekonomisi içerisinde uygulanan politika, serbest rekabet üzerine kuruludur¹⁰. Dolayısıyla serbest piyasa ekonomisinde rekabet kavramı böyle çok anlamlılığa ve içeriğe sahip olabilmektedir.

Serbest rekabet ortamında piyasa aktörleri olan işletmeler, her zaman hukuki sınırlar içinde davranış sergilemezler. İşletmelerin davranışları bazen

⁵ **Sayhan, İsmet**: Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1993, s. 11.

⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. **Fikentscher, Wolfgang**, “İktisadi Kontrolün Üç Fonksiyonu (Tekelleri Önleme Hukuku)”, (Çev. Tuğrul Ansay ve Mustafa Ünal), BATİDER, 1980, C. X, S. 3, s. 711 vd.

⁷ Türk hukuk öğretisinde çoğunlukla, 4054 sayılı Rekabet Korunması Hakkında Kanun (RKHK) hükümleri ve rekabet sınırlandırmaları mevzuatını karşılamak üzere “Rekabet Hukuku” tabiri kullanılmaktadır. Ancak Türk hukuku açısından rekabet yasağı, haksız rekabet ve RKHK hükümleri ayırımının yerinde yapılabilmesi ve kavram kargaşasına meydan vermemek açısından rekabet sınırlandırılması hukuku tabirinin kullanılmasının daha uygun olacağını düşünmekteyiz. Kara Avrupası hukuklarında da genellikle bu başlıklandırma kullanılmaktadır. Örneğin Almanya’da 4054 sayılı RKHK’nin karşılığı olan yasanın adı Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (GWB), yani Rekabet Sınırlandırmalarına Karşı Kanun’dur. Aynı şekilde İsviçre’de de Bundesgesetz über Kartelle und andere Wettbewerbsbeschränkungen, yani Kartel ve Diğer Rekabet Sınırlandırmalarına İlişkin Kanun yürürlüktedir. Yine Alman hukukunda Türk hukukundan farklı olarak, haksız rekabet ve rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümlerinin geniş anlamda rekabet hukukunun içinde yer aldığı görülmektedir (**Arkan, Sabih**: “Haksız Rekabet ve Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Hükümleri Arasındaki İlişki”, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz’e Armağan, Ankara 2003, s. 3).

⁸ Sosyal piyasa ekonomisi; herhangi bir devlet müdahalesi olmaksızın üretimin tümüyle özel sektör tarafından rekabet ortamı içinde gerçekleştirildiği, aynı zamanda tüketicilerin etkin olarak korunmasının sağlandığı, ana ilkeleri özgürlük, rekabet, sosyallik ve sosyal devlet anlayışı olan bir modeldir. Ayrıntılı bilgi için bkz.: **Mortan, Kenan (Ed.)**: Sosyal Piyasa Ekonomisi, TOSYÖV Yayını, Ankara (Tarihsiz), s. 67-70.

⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. **Türk, H. Sami**: “Sosyal Piyasa Ekonomisinde Rekabetin Düzenlenmesi”, BATİDER, 1985, C. 13, S. 2, s. 119 vd.

¹⁰ **Arkan**, Haksız Rekabet, s. 3.

tüketicilere bazen işletmelere bazen de rekabet ortamına doğrudan veya dolaylı olarak zarar vermektedir. Tüm bu zararlar ise sonuçta hukuki müdahaleyi zorunlu kılmaktadır. Rekabet kavramının üç farklı hukuki anlam ve içeriği bu hukuka aykırı davranış ve müdahalenin değişik görünümünden ibarettir.

Rekabet kavramının bu farklılık ve çok anlamlılığı hukukçu olmayanlar yanında bazen hukukçular tarafından da karıştırılmaktadır. Bu nedenle burada rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmaları hükümleri arasındaki ilişki ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Rekabet sınırlandırmaları hukuku anlaşma, karar ve uyumlu eylemler, hâkim durumun kötüye kullanımı ile birleşme ve devralmalar sonucunda oluşan olumsuz etkilerden rekabet ortamını koruyan ve bu ortamın sağlıklı bir şekilde işleyişini amaçlayan hükümler bütünüdür¹¹.

Rekabet yasağı ise; belirli sözleşme ilişkileri ile oluşmuş hukuki statülerin¹² sonucu olarak elde edilen tüm kaynakların ve pozisyonların, bu statünün devamında ve sonrasında statünün doğduğu müessese ve ilişkiye zarar vermemesi için getirilmiş sakınma yükümlülüğünü içeren hükümlerdir.

II- MEVZUATIMIZDA REKABET SINIRLANDIRMALARI HUKUKU VE REKABET YASAĞI DÜZENLEMELERİ

A- Mevzuatımızda Rekabet Sınırlandırmaları Hukuku Düzenlemeleri

Rekabet sınırlandırmaları hukukuna ilişkin hükümler açısından temel üst norm 1982 Anayasasının 167 nci maddesidir. “Piyasaların Denetimi ve Dış Ticaretin Düzenlenmesi” başlığını taşıyan madde ile devlet, piyasaların sağlıklı işlenmesi için gerekli ve geliştirici tedbirleri almak; piyasalarda fiili durum veya anlaşma sonucu doğacak tekelleşme ve kartelleşmeyi engellemekle görevlendirilmiştir. Devlete yüklenmiş bu anayasal görev kapsamında rekabet sınırlandırmalarına ilişkin temel düzenleme olan 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (RKHK)¹³ çıkartılmıştır.

Bu kanun ile fiili durum veya anlaşmalar sonucu doğacak tekellere karşı ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Ayrıca RKHK hükümleri yanında Rekabet

¹¹ Öz Aşçıoğlu, Gamze: Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması, Ankara 2000, s. 15.

¹² Kişiler, sözleşme ilişkisi ile hukuki alana dâhil oldukları anda, bu sözleşmeye bağlı olarak hukuki bir statü elde ederler. Örneğin, satım sözleşmesi ile kişiler satıcı ve alıcı; kira sözleşmesi ile kiracı ve kiralayan; vekâlet sözleşmesi ile vekil ve müvekkil gibi. Dolayısıyla bu anlamıyla sözleşme hukukunun, bir statü hukuku olduğu da söylenebilir.

¹³ Bkz. R.G., 13.12.1994, S. 22140.

Kurulu tarafından hazırlanmış tebliğler de kanunun uygulanmasında önemli bir yer tutmaktadır.

B- Mevzuatımızda Rekabet Yasağı Düzenlemeleri

Rekabet yasağına ilişkin hükümler, mevzuatımızda değişik kanunlarda yer almaktadır. Bunun temel nedeni rekabet yasağı hükümlerinin değişik kanunlarda düzenlenmiş olan sözleşme ilişkisinden doğan bir yükümlülük olmasıdır¹⁴. Bu açıdan işçi, ticari mümessil, şirket yöneticisi ve ortağı gibi sürekli ve belirli iş ve hizmet ilişkisinin yer aldığı kanuni düzenlemelerde temel bir yükümlülük olarak rekabet yasağı yer almaktadır¹⁵.

1. Türk Ticaret Kanununda

a. Ticaret Ortaklıklarında Ortak ve/veya Yöneticiler İçin Rekabet Yasağı

Rekabet yasağına ilişkin hükümlerin yer aldığı temel düzenlemelerden birisi Türk Ticaret Kanunudur. TTK'de ortak ve yöneticiler açısından rekabet yasağının içeriği, yaptırımı ve sınırı somut olarak tespit edilmiştir¹⁶. Bu hükümlerin sevk edilmesindeki temel düşünce, ortak ve/veya yöneticilerin ortaklık dışında yürüttükleri faaliyetlerin ortak çıkara (dolayısıyla ortak çıkarın somutlaştığı, ortaklığa) zarar verme ihtimalinin varlığıdır¹⁷. Bu ihtimali ortadan kaldırmak için kanun koyucu rekabet yasağı hükümleri ile ortak ve/veya yöneticilerin faaliyetlerine kısıtlama getirmiştir.

Ticaret ortaklıklarında ortak ve/veya yöneticilere ilişkin rekabet yasağı hükümleri, sistematik ve yerinde olarak TTK'nin ilgili ortaklık hükümleri içinde düzenlenmiştir. Türk Ticaret Kanununun 172/1 inci maddesi ile kollektif şirket ortaklarının; 250 nci maddesi ile komandit şirket ortaklarının; 335 inci madde ile anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin; 483 üncü madde ile paylı komandit ortaklıklarda komandite ortakların ve 547 nci maddeyle limited şirket müdürlerinin rekabet yasağı düzenlenmiştir.

TTK'nin 172/1 inci fıkrasına göre "*Bir ortak, azalarından bulunduğu şirketin yaptığı ticari işler nevinden bir işi, diğer ortakların muvafakati olmaksızın kendi veya başkası hesabına yapamayacağı gibi aynı nevi ticari*

¹⁴ Burada yalnızca kanunla öngörülmüş olan rekabet yasağı halleri inceleneceğinden, sözleşmesel rekabet yasağına değinilmeyecektir. Ancak unutulmamalıdır ki, bir hukuki ilişkide kanun tarafından öngörülmemiş olsa da her zaman sözleşme ile rekabet yasağı düzenlenebilir.

¹⁵ Honsell, Heinrich: Schweizerisches Obligationenrecht Besonderer Teil, 8. Auf., Bern 2006, s. 353.

¹⁶ Aydoğan, Fatih: Ticaret Ortaklıklarında Rekabet Yasağı, İstanbul 2005, s. 32.

¹⁷ Nomer, Fusun: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999, s. 133; Aydoğan, s. 32.

işlerle meşgul bir şirkete mesuliyeti tahdid edilmemiş ortak sıfatıyla de giremez.” Bu hükme aykırılık halinde ise diğer ortakların bazı seçimlik hakları 173 üncü maddede düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre ortaklar rekabet yasağının ihlali dolayısıyla uğradığı zararın tazminini talep edebilirler. Eğer ortaklar tazminat talep etmiyorlarsa, söz konusu işlemi kendi adına yapan ortaktan, o işin şirket adına yapılmış sayılmasını isteyebilirler. Fakat yasak kapsamına giren iş, ortağın kendi adına değil de üçüncü şahıslar hesabına yapılmış ise, o zaman şirket, ortağın bu iş dolayısıyla elde edeceği menfaatin şirkete verilmesini talep edebilir. Ayrıca bu taleplerden bağımsız olarak, rekabet yasağının ihlali diğer ortaklara, haklı fesih nedeniyle şirketin feshini talep hakkı vermektedir.

TTK'nin 250 nci maddesi ile komandit şirket bakımından rekabet yasağı düzenlenmiştir. Kollektif şirket ortakları bakımından geçerli olan rekabet yasağı aynen komandite ortaklar için de geçerlidir. Dolayısıyla komandite ortak için de 172 ve 173 üncü madde hükümleri aynen uygulanabilecektir. Ancak komanditer ortakların özelliği gereği olarak rekabet yasağı daha dar kapsamlı düzenlenmiştir. Kanun koyucu, komanditer ortakların şirket konusunu teşkil eden işlerle uğraşacak bir işletme açmalarını veya böyle bir işletme açan bir şahıs ile ortak olmalarını veyahut bu mahiyette bir şirkete dâhil olmalarını rekabet yasağı kapsamında değerlendirmiştir. Rekabet yasağına aykırı davranış durumunda ise komanditer ortağın şirket evrak ve defterlerini inceleme hakkı ortadan kalkacaktır.

Anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağı TTK'nin 335 inci maddesinde düzenlenmiştir. Bu hükme göre anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin, genel kurulun iznini almadan şirket konusuna giren ticari muamele nevinden bir muameleyi gerek kendi adlarına, gerekse başkası hesabına yapması, aynı nevi ticari muamelelerle meşgul bir şirkete mesuliyeti tahdid edilmemiş olan ortak sıfatıyla da girmesi rekabet yasağı davranışı olarak öngörülmüştür. Bu hükme aykırı davranış halinde ise, şirketin, tazminat veya tazminat yerine, yapılan işlemin şirket adına yapılmış sayılması ve üçüncü şahıslar hesabına akdedilen sözleşmeden doğan menfaatlerin şirkete aidiyetini talep edebileceği düzenlenmiştir.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette rekabet yasağı ise sadece komandite ortaklar için öngörülmüştür. Komandite ortak diğer komanditelerin ve genel kurulun izni olmaksızın ortaklığın konusu olan ticaret nevine ilişkin bir iş yapamayacağı gibi bu nevi ticaretle uğraşan bir ortaklığa komandite ortak sıfatıyla da dâhil olamaz (TTK. m. 483/1). Komandite ortağın rekabet yasağına aykırı davranışı halinde ise yaptırım olarak TTK'nin 173 üncü maddesine atıf yapılmıştır.

Limited şirketlerde rekabet yasağı ise TTK'nin 547 nci maddesinde hükme bağlanmıştır. Bu maddeye göre “*müdür olan bir ortak diğer ortakların muvafakati olmadan şirketin uğraştığı ticaret dalında ne kendi ve ne de başkası hesabına iş göremeyeceği gibi başka bir işletmeye mesuliyeti tahdid edilmemiş ortak, komanditer ortak veya limited şirketin azası sıfatıyla da iştirak edemez. Bu yasağın, mukaveleye konacak hükümle bütün ortaklara teşmil edilebilir.*” Rekabet yasağına aykırı davranış durumunda uygulanacak yaptırım da aynen TTK'nin 335 nci maddesi hükmüne göre belirlenecektir¹⁸.

b. Acente İçin Rekabet Yasağı

TTK'de düzenlenmiş olan bir başka rekabet yasağı ise, acenteye ilişkindir. TTK'nin 118 inci maddesinde acentelik sözleşmesi çerçevesinde acentenin aynı yer ve bölge içinde birbirleriyle rekabet halinde olan birden fazla ticari işletme hesabına aracılık yapamayacağı düzenlenmiştir.

Bu hükümle acentenin aynı ticaret dalı içinde faaliyette bulunan birden fazla tacirin acentesi olması yasaklanmıştır. Ancak müvekkillerinin yazılı onayı olduğu takdirde acente aynı ticaret dalında birden çok ticari işletmenin acenteliğini üstlenebilecektir¹⁹.

2. Borçlar Kanununda

a. Adi Ortaklıkta Ortaklar İçin Rekabet Yasağı

Adi ortaklıkta rekabet yasağı BK'nin 526 ncı maddesinde düzenlenmiştir. Bu hükme göre, adi şirket ortakları kendi hesabına, şirketin amacına aykırı ve zarar verici işleri yapamaz.

Bu hükümle ortaklara hem rekabet yasağı hem de bağlılık yükümü getirilmiş bulunmaktadır²⁰. Adi ortaklık ortaklarının, ortaklık amacına aykırı ve ortaklığa zarar verici nitelikteki işleri, ne kendi ad ve hesabına ne de başkaları vasıtasıyla kendi hesabına yaptırımları mümkün değildir²¹. Ayrıca rekabet

¹⁸ **Öçal, Akar:** “Limited Şirketlerde Müdür Olan Ortağa Uygulanan Rekabet Yasağı”, E.İ.T.İ.A.D., C. XVIII, S.1, s. 290-291; **Ayhan, Rıza:** Limited Ortaklıklarda Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1992, s. 114.

¹⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. **Kınacıoğlu, Naci:** Acente ve Acentelik Sözleşmesi, Ankara 1963, s. 50; **İmregün, Oğuz:** Kara Ticareti Hukuku Dersleri, İstanbul 2001, s. 132; **Kayhan, Şaban:** Acentelik Sözleşmesi, Ankara 2003, s. 102.

²⁰ **Aydoğan,** s. 27.

²¹ **Öçal,** Adi Şirketlerde, s. 436.

yasağını haklı kılan nedenler değerlendirildiğinde, ortağın rekabet yasağına giren işleri başkası hesabına da yapamayacağı kabul edilmelidir²².

b. Tacir Yardımcıları İçin Rekabet Yasağı

Tacir yardımcıları, bağımlı ve bağımsız tacir yardımcıları olarak ikili bir ayrıma tabi tutulmaktadır²³. Bu ayrım kapsamında kanun koyucu, BK. m. 455 ile bağımlı tacir yardımcılarına uygulanabilecek genel bir rekabet yasağı hükmü getirmiştir²⁴. Bu maddeye göre “*bir müessesenin bütün işlerini idare eden yahut müessese sahibinin hizmetinde bulunan ticari mümessiller veya ticari vekiller müessese sahibinin izni olmaksızın gerek kendi namlarına, gerek üçüncü şahıs namına müessesenin yaptığı nev’i de dâhil bir iş yapamazlar. Buna muhalif harekette bulunursa müessese sahibi zarar ve ziyan istemek ve bu suretle yapılan işleri kendi hesabına almak hakkını haizdir.*”

Kanun koyucunun bağımlı tacir yardımcıları için rekabet yasağı getirmesinin nedeni, bu yardımcıların tacirle ilişkilerinin güven ilişkisi temelinde, çok sıkı olmasıdır. Bu ilişkinin sıkı olması, tacirin ticari sırlarını ve özel bilgilerini kolayca elde etmeyi mümkün kılmaktadır²⁵. BK m. 455 hükmü paralelinde bağımlı tacir yardımcıları olan ticari mümessil, ticari vekil ve seyyar tüccar memurları işletme sahibinin izni olmaksızın gerek kendi adlarına gerek üçüncü kişiler adına işletmenin faaliyet alanına giren işlemleri yapamaz²⁶.

c. İşçi İçin Rekabet Yasağı

Mevzuatımızda rekabet yasağına ilişkin hükümler genel olarak, yasağın geçerli olduğu ilişkinin devamı sırasında ve kanuni bir yasak olduğu halde, işçi için getirmiş olan rekabet yasağı düzenlemesi, sözleşmenin bitiminden itibaren tarafların serbest iradesiyle kararlaştırabilecekleri sözleşmesel bir rekabet yasağı düzenlemesidir.

İşçinin iş sözleşmesi sırasında işveren ile rekabet yasağına ilişkin BK’de doğrudan bir hüküm bulunmamaktadır²⁷. Fakat açık bir düzenleme bulunmasa da

²² Poroy, (Tekinalp/Çamoğlu) : Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 10. B., İstanbul 2005, s. 95; Öçal, Adi Şirketlerde, s. 436.

²³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Arkan, Sabih: Ticari İşletme Hukuku, 10. B., Ankara 2007, s. 161-161.

²⁴ Feyzioğlu, N. Feyzi: “Ticari Mümessiller ve Diğer Ticari Vekiller”, H. Arslanlı’nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 438; Kırca, İsmail: Ticari Mümessillik, Ankara 1996, s. 171.

²⁵ Feyzioğlu, s. 438; Kırca, s. 171; Aydoğan, s. 29.

²⁶ Feyzioğlu, s. 439; Kırca, s. 174. BK’nin 455 inci maddesinde her ne kadar “üçüncü şahıs namına” ibaresi yer alsın da bunun üçüncü kişi hesabına şeklinde anlaşılması gerekir.

²⁷ Ancak, İş Kanununun 25/II-e bendinde “İşçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan

sadakat yükümlülüğü çerçevesinde, işçinin iş sözleşmesi sırasında rekabet yasağına tabi olduğu kabul edilmektedir²⁸.

İşçinin iş sözleşmesi sırasındaki rekabet yasağının dayanağı sadakat yükümlülüğü olduğu için, iş sözleşmesi ortadan kalktığında sadakat yükümlülüğü, dolayısıyla rekabet yasağı da ortadan kalkmaktadır. Ancak işveren, rekabet yasağının iş ilişkisinin sonlanmasına rağmen devamını isterse bunun için, işçiyle ayrıca yazılı olarak sözleşmesel rekabet yasağı yapmalıdır (BK. m. 350). BK'nin 348 ila 352 nci maddeleri ile sözleşmesel rekabet yasağının sınırı çizilmiştir. Sürekli nitelikte olan hizmet sözleşmesi devam ederken işçinin sadakat yükümlülüğünün bir sonucu olarak, rekabet yasağının olması doğaldır. Ancak sözleşme sonrası için rekabet yasağı, anayasal hak ve özgürlüklerden olan ticaret ve sözleşme özgürlüğünün sınırlandırması niteliğini taşımaktadır. Bu nedenle kanun koyucu sözleşmesel rekabet yasağına, zayıfın güçlü karşısında korunması düşüncesi temelinde bir sınırlandırma getirme gereği hissetmiştir²⁹.

3- Kooperatiflerde Yönetim Kurulu Üyeleri İçin Rekabet Yasağı

Kooperatifler Kanununun (KoopK.) m. 56/1 fıkrasının 2 nci bendinde, bir kooperatif yönetim kurulu üyesinin, aynı türde başka bir kooperatifte yönetim kurulu üyesi olamayacağı belirtilmiştir. Bu hükümle de karşılıklı dayanışmanın geçerli olduğu kooperatiflerde kooperatif yönetim kurulu üyelerinin, kooperatife zarar verme olasılığının bertaraf edilmesi istenmektedir. Ayrıca KoopK.'nun 98 inci maddesi ile ilgili kanunda düzenlenmeyen ve açıklık bulunmayan hallerde, anonim şirketlere ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Sonuç olarak kooperatif yönetim kurulu üyelerine yönelik rekabet yasağı bakımından anonim şirketlere ilişkin hükümler uygulama alanı bulacaktır.

4- Kurumsal Yönetim İlkeleri Çerçevesinde, Yönetim Kurulu ve Yöneticiler İçin Rekabet Yasağı

Rekabet yasağına ilişkin bir başka düzenleme ise rekabet Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenmiş olan kurumsal yönetime ilişkin ilkelere yer almaktadır³⁰. Bu ilkelerin "Yönetim Kurulu" başlığını taşıyan dördüncü bölümünün 2.8 maddesinde yönetim kurulu üyesinin, kural olarak ortaklıkla işlem yapamayacağı ve rekabet de edemeyeceği belirtildikten sonra böylesi bir durum ortaya çıktığında veya öğrenildiğinde, ilgili yönetim kurulu üyesinin derhal

davranışlarda bulunması" ifadesinden, bu maddenin dolaylı olarak rekabet yasağını da içerdiği belirtilmelidir.

²⁸ **Tuncay, A. Can:** "İşçinin Sadakat (Bağlılık) Yükümlülüğü", Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C. II, İstanbul 2001, s. 1060-1061.

²⁹ **Soyer, M. Polat:** Rekabet Yasağı Sözleşmesi (BK. m. 348-352), Ankara 1994, s. 6.

³⁰ Ayrıntılı bilgi için bkz. Kurumsal Yönetim İlkeleri, SPK, Ankara 2003.

yönetim kurulunu ve denetim kurulunu yazılı olarak bilgilendirmesinin gerektiği, yapılacak ilk genel kurul toplantısında bu konuda ayrıca pay sahiplerine bilgi verileceği, bilgilerin kamuya açıklanacağı ve faaliyet raporunda yer verileceği düzenlenmiştir. Ayrıca yönetim kurulu üyesinin şirketle işlem yapabilmesi ve rekabet edebilmesinin ancak pay sahiplerinin ¾' ünün onayı ile mümkün olacağı ve bu hususun şirket esas sözleşmesinde düzenleneceği belirtilmiştir.

Yine Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin "Yöneticiler" başlığı altında 6.12. maddesinde de rekabet yasağı düzenlenmiştir. Bu hükme göre "*şirketin menfaatlerini korumak için yöneticilerin görevlerinden ayrılmaları durumunda şirketin rekabet ettiği başka bir şirkette belli bir süre çalışmayacağı ve bu hükme uyulmaması halinde uygulanacak yaptırımlar sözleşme maddelerinde belirtilir*"

Bunlar dışında "Pay Sahipleri" başlığını taşıyan birinci bölümün 3.4.3 maddesinde ise, genel kurulun yönetim kurulu üyelerine rekabet konusunda onay vermesi durumunda, ilgili yönetim kurulu üyelerinin yaptıkları işlemler ve şirket ile rekabet edilen fiiller hakkında genel kurulu bilgilendireceği düzenlenmiştir.

5- Gerçek Kişi Sigorta Eksperleri İçin Rekabet Yasağı

5684 sayılı Sigortacılık Kanununun³¹(SK) "Sigorta Eksperleri" başlığını taşıyan 22 nci maddesinin 12 nci fıkrasında tüzel kişi sigorta eksperleri nezdinde çalışan sigorta eksperlerinin, tüzel kişilerden bağımsız olarak iş kabul edemeyeceği, ücretli veya maaşlı bir görevde bulunamayacağı ve hiçbir şekilde bir başka tüzel kişi sigorta eksperinin nam ve hesabına çalışamayacağı düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle sigorta eksperleri hakkında bir rekabet yasağı hükmü getirilmiştir.

Tüzel kişi sigorta eksperlerine bağlı olarak çalışan sigorta eksperleri, genellikle iş sözleşmesi çerçevesinde faaliyette bulunmaktadır. Dolayısıyla işçi statüsünde bulunan gerçek kişi sigorta eksperlerinin rekabet yasağı da işçinin sadakat yükümlülüğünün bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. Ancak kanun koyucunun bu rekabet yasağına ilişkin düzenlemesinin sebebi, ilk planda işçinin sadakat yükümlülüğüne aykırı davranışlarını önlemek değildir. Kanun koyucunun amacı sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmektir. Dolayısıyla sigorta eksperleri için getirilmiş olan bu hüküm mevzuatımızda düzenlenmiş olan diğer rekabet yasağı hükümlerinden amaç ve hükümlerin niteliği açısından farklı bir özellik taşımaktadır.

³¹ Bkz. RG. 14.06. 2007; 26552.

6- Rekabet Sınırlandırmaları Mevzuatında

Rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmaları hükümleri birçok açıdan farklı olmasına karşın, bazı rekabet yasağı hallerinde RKHK'nin uygulanması mümkündür. Zira rekabet yasağı ile rakip olması muhtemel olan bir kişinin bu sıfatı gerek sözleşme sırasında, gerekse sözleşme sonrası için ortadan kaldırılmaktadır. Bu haliyle aslında her rekabet yasağının rekabeti sınırlandığı da açıktır. Sözleşme ilişkisi sırasında getirilmiş bulunan rekabet yasağı hükümleri ile rekabetin sınırlanması bir nebze olsun hoş görülmekte ve kanunen buna izin verilmekte ise de sözleşmesel rekabet yasağında rekabet sınırlandırmaları hükümleri farklı şekilde ve daha sıkı uygulanmaktadır. Bu açıdan sözleşmesel rekabet yasağı karşısında ilk olarak RKHK'nin 4 üncü maddesinin uygulanması gündeme gelebilmektedir. Zira bu maddede rekabeti sınırlandırma amacı taşıyan veya bu sonucu doğurabilecek nitelikteki anlaşmalar³² kanuna aykırı sayılmıştır³³.

Ayrıca RKHK'ye dayanarak çıkartılan tebliğlerde de rekabet yasağına ilişkin hükümler bulunmaktadır. Özellikle dikey anlaşmalarda³⁴ yer alan rekabet yasağı hükümlerinin 5 inci madde çerçevesinde muafiyet kapsamına alınması söz konusu olabilmektedir. Bu kapsamda rekabet yasağına ilişkin olarak Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği³⁵ çıkarılmıştır. Bu tebliğde de dikey anlaşmaların içerdiği rekabet yasağı kayıtlarının çerçevesi çizilmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla bu tebliğ hükümleri de rekabet yasağında uygulama alanı bulabilmektedir.

Bütün bunların dışında rekabet sınırlandırmaları mevzuatı kapsamında birleşme ve devralmalarda da rekabet yasağı gündeme gelebilmektedir. Bu durum

³² Rekabet sınırlandırmaları hukukunda anlaşma kavramı, özel hukuktaki sözleşme kavramından daha geniş bir içeriğe sahiptir. Bu yönüyle rekabet hukukunda, sözleşmeler başta olmak üzere centilmenlik anlaşmaları, karşılıklı niyet açıklamaları, taahhütler vs. anlaşma kavramı içinde değerlendirilmektedir. (bkz. **Topçuoğlu, Metin**: Rekabeti Kısıtlayan Teşebbüsler Arası İşbirliği Davranışları ve Hukuki Sonuçları, Ankara 2001, s. 169-170).

³³ Her ne kadar sözleşmesel rekabet yasağı RKHK m. 4 kapsamında anlaşma olarak değerlendirilse de rekabet yasağının amacı ve olumlu yönleri dikkate alındığında, bu madde yasağından istisna tutulabilmesi mümkündür. Bu husus Alman Hukukunda Immanenztheorie kavramı altında geniş bir inceleme alanına sahiptir (bkz. **Karasu, Rauf**: "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Üyelik Sıfatı Sona Erdikten Sonra Şirketle Rekabet Etme Yasağı", Rekabet Dergisi, Sayı 20, Yıl 2004, s. 9).

³⁴ Dikey Anlaşma, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliğleri ile Değişik, Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin (Tebliğ No : 2002/2) 2 nci maddesinde "Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar" olarak tanımlanmıştır.

³⁵ Bkz. RG. 14.07. 2002; 24815.

genellikle birleşme veya devralmaların çerçevesini çizen sözleşmelere konan rekabet yasağına ilişkin hükümlerle ilişkilidir. Rekabet yasağına ilişkin bu tür hükümler birleşme ve devralmalar kapsamında yan sınırlama olarak değerlendirilmektedir³⁶. Türk hukukunda birleşme ve devralmalarda rekabet yasağına ilişkin herhangi bir düzenleme mevcut olmamakla birlikte AT mevzuatı yol gösterici olarak uygulama bulmaktadır.

III-KANUNİ - SÖZLEŞMESEL REKABET YASAĞI DÜZENLEMELERİ

Rekabet yasağına ilişkin düzenlemelerin kaynağı kanun ve sözleşmelerdir³⁷. Kanunun bir sözleşme ilişkisi sırasında oluşmuş güven ortamını korumak, sadakat yükümlülüğünü somutlaştırmak ve bu ilişkinin sağlıklı bir şekilde yürümesi için ticari düzeni sağlamaya yönelik olarak getirmiş olduğu rekabet yasağı düzenlemesine, kanuni rekabet yasağı denir. Bu anlamda kanuni rekabet yasağı, ilgili sözleşme süresi ile sınırlı olup sözleşmenin sona ermesi ile kendiliğinden ortadan kalkmaktadır³⁸.

Bir sözleşme ilişkisinden sonra geçerli olmak üzere tarafların iradesiyle rekabet yasağının kararlaştırıldığı durumlarda ise sözleşmesel rekabet yasağı mevcuttur³⁹. Kanuni rekabet yasağı belirli statüye bağlı olarak geçerli olduğu için, sözleşme ilişkisi sona erdikten sonra da yasağın devam etmesi sağlanmak istendiğinde sözleşmesel rekabet yasağı gündeme gelmektedir⁴⁰. Rekabet yasağı sözleşmesi ile yasağa tabi olan taraf, kanuni rekabet yasağının aksine, ekonomik faaliyet alanını ve imkânını kendi iradesiyle daraltmaktadır⁴¹. Taraflar her ne kadar sözleşmesel rekabet yasağını serbestçe kararlaştırabilseler de, kanun koyucu zayıf konumda bulunan kişilerin ticaret ve sözleşme özgürlüğünü

³⁶“Yan sınırlama” kavramı; bir sözleşme ilişkisinde, tarafların asıl edimleri yanında bu edimlerin tamamlanmasına, ifasına hizmet eden veya onları kolaylaştıran bazı yapma veya çekinme yükümlerini ifade eder. Bu anlamda rekabet yasağı yan sınırlama olarak değerlendirilmektedir (Ayrıntılı bilgi için bkz. **Erdem, Ercüment**: “Rekabet Hukuku Açısından Birleşme ve Devralmalarda (Yoğunlaşmalarda) Yan Sınırlamalar”, Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları, Ankara, Ekim 2004, s. 116 vd.).

³⁷ **Aydoğan**, s. 25.

³⁸ **Kalpsüz, Turgut**: “Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Üyelerinin Şirkete Rekabet Teşkil Eden Davranışları”, H. Cahit Oğuzoğlu Armağanı, Ankara 1972, s. 347 vd.; **Öçal, Akar**: “Ticari Mümessilin Rekabet Yapmama Borcu”, E.İ.T.İ.A.D., 1983, C. 1, S. 2, s. 217; **Franko, Nisim**: “Ticaret Şirketlerinde Rekabet Memnuiyeti”, BATİDER, 1985, C. 13, S. 1, s. 26.

³⁹ Sözleşmesel rekabet yasağı bir sözleşmenin devamında bir kayıt olarak yer alabilirken, sözleşme ilişkisi sona erdikten sonra bağımsız bir sözleşme olarak da düzenlenebilir.

⁴⁰ **Franko**, s. 26; **Ayiter, Nuşin**: “Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Fer’i Rekabet Memnuiyeti Mukavelesi”, Ahmet Esat Arsebük’e Armağan, Ankara 1958, s. 463.

⁴¹ **Soyer**, s. 8.

korumak düşüncesiyle kanuni olarak da bunun sınırlarını çizmek istemiştir. Kanun koyucu tarafından belirlenmiş sözleşmesel rekabet yasağına ilişkin mevzuatımızda tek düzenleme Borçlar Kanununun 348- 352 nci maddelerinde düzenlenen işçinin rekabet yasağı hükümleridir⁴². Bu hükümle hizmet ilişkisinin sona ermesinden sonra, işçinin işverenle rekabet oluşturacak faaliyet sınırlandırmalarının kapsam ve koşulları belirlenmiş bulunmaktadır⁴³.

IV- REKABET YASAĞI VE REKABET SINIRLANDIRMALARI HÜKÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Öncelikle şu belirtilmelidir ki, rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmaları, farklı içeriğe sahip iki kavramdır. Belki de tek ortak noktaları, kavram olarak kullanılan sözcüğün “rekabet” olmasıdır⁴⁴. Tıpkı haksız fiille ve rekabet sınırlandırmaları hukuku ilişkisinde olduğu gibi, bu iki kavramın ortak uygulama alanları da günümüzün karmaşık ekonomik düzeni içinde giderek artmaktadır. Dolayısıyla her iki kavramın ortak yönleri, farklılıkları ve esasları hakkında değerlendirmelerin yapılması önem arz etmektedir.

A- Kanundan Kaynaklanma (Kanuni Yükümlülük) Açısından

Rekabet yasağına ilişkin hükümler rekabet yasağına tabi kişilerin bu sıfatı kazanması ile kendiliğinden ve kanundan doğmakta ve bu sıfatların sona ermesiyle de ortadan kalkmaktadır⁴⁵. Bu aşamadan sonrası için tarafların

⁴² Ancak TTK Tasarısının 123 üncü maddesi ile acente için sözleşmesel rekabet yasağı düzenlenmektedir. Bu hükme göre “(1) Acentenin, işletmesine ilişkin faaliyetlerini, sözleşme ilişkisinin sona ermesinden sonrası için sınırlandıran anlaşmanın yazılı şekilde yapılması ve anlaşma hükümlerini içeren ve müvekkil tarafından imzalanmış bulunan bir belgenin acenteye verilmesi gerekir. Anlaşma en çok, ilişkinin bitiminden itibaren iki yıllık süre için yapılabilir ve yalnızca acenteye bırakılmış olan bölgeye veya müşteri çevresine ve kurulmasına aracılık ettiği sözleşmelerin taalluk ettiği konulara ilişkin olabilir. Müvekkilin, rekabet sınırlaması dolayısıyla, acenteye uygun bir tazminat ödemesi şarttır. (2) Müvekkil, sözleşme ilişkisinin sona ermesine kadar, rekabet sınırlamasının uygulanmasından yazılı olarak vazgeçebilir. Bu hâlde müvekkil, vazgeçme beyanından itibaren altı ayın geçmesiyle tazminat ödeme borcundan kurtulur. (3) Taraflardan biri, diğer tarafın kusurlu davranışı nedeniyle haklı sebeplerle sözleşme ilişkisini feshederse, fesihden itibaren bir ay içinde rekabet sözleşmesiyle bağlı olmadığını diğer tarafa yazılı olarak bildirebilir. (4) Bu maddeye aykırı şartlar, acentenin aleyhine olduğu ölçüde geçersizdir.”

⁴³ Ayrıntılı bilgi için bkz. **Soyer**, s. 9 vd.

⁴⁴ **Aslan, İ. Yılmaz**: Rekabet Hukuku, Teori-Uygulama-Mevzuat, 4. B., Bursa 2007, s. 20. Ancak rekabet yasağının özünde bir rekabet sınırlandırmasının bulunduğu da unutulmamalıdır. Bu açıdan rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmalarının kesişme noktaları her zaman bulunabilmektedir.

⁴⁵ **Franko**, s. 26; **Kayar, İsmail /Çeliktas İlyas**: “Limited Şirkette Müdür-Ortakların Rekabet Yasağı”, Fahiman Tekil’e Armağan, İstanbul 2003, s. 313.

iradesiyle belirledikleri sözleşmesel rekabet yasağı hükümleri gündeme gelebilir⁴⁶. Rekabet yasağı ancak rekabet yasağına tabi kişilerin bu sıfatı gereği doğan, yani belirli statüdeki kişiler açısından gündeme gelebilir. Örneğin, şirket ortağı, ticari mümessil, vekil gibi. Bu statü dışındaki kişiler için kanuni bir rekabet yasağı da mümkün değildir. Kanuni rekabet yasağının bir sonucu olarak taraflar rekabet yasağına ilişkin hükümler öngörmediği hallerde dahi, rekabet yasağı hükümleri uygulama alanı bulmaktadır⁴⁷.

Rekabet sınırlandırmalarına ilişkin hükümlerin ise sırf bir statünün kazanılması ile doğmuş bulunan kanuni bir yükümlülük olduğu söylenemez. Bu açıdan hiç kimse sırf bir statüye bağlı olarak rekabet sınırlandırmaları hükümleri ile bağlı olamaz. Dolayısıyla RKHK hükümleri, statüye bağlı olarak kişileri bir yükümlülük altına sokmamaktadır. Sadece kanun tarafından belirlenmiş davranışlar (anlaşma, uyumlu eylem, kararlar, devralma birleşme ve hâkim durumu kötüye kullanma) gerçekleştiğinde, bu fiilleri gerçekleştiren kişiler RKHK hükümlerinin muhatabı olabilmektedir.

B- Korunan Çıkar Açısından

Bir sözleşme ilişkisi öncesinde ve sözleşme süresince taraflar arasında bir güven ortamı oluşur. Bu güven ortamı çerçevesinde şirket, kooperatif, müvekkil, işveren gibi kişilerin menfaati korunmaktadır⁴⁸. Bu açıdan rekabet yasağı ile korunan menfaat kamu çıkarı değil, sözleşme veya hukuki ilişkinin karşı tarafının menfaatidir⁴⁹. Rekabet yasağının ihlali halinde, hukuki menfaati korunan kişi veya kişiler sözleşmenin taraflarıdır ve rekabet yasağının ihlali sadece sözleşmenin karşı tarafının sözleşmeyi ihlal edici bir davranışı ile ortaya çıkabilir.

Rekabet sınırlandırmaları hukuku düzenlemelerinde korunan çıkar ise rekabet yasağında öngörülen çıkardan tamamen farklıdır. Rekabet sınırlandırmaları hukuku düzenlemeleri ile serbest rekabet ortamının devamı ve

⁴⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. **Ayiter**, s. 463.

⁴⁷ **Öçal**, *Adi şirketlerde*, s. 433; **Aydoğan**, s. 17.

⁴⁸ **Öz**, s. 19.

⁴⁹ **Öz**, s. 19. Ancak gerçek kişi sigorta eksperleri için getirilmiş bulunan rekabet yasağında korunan çıkar, kamu çıkarıdır. Zira Kanunun amacının ülkemiz sigortacılığının gelişmesini sağlamak, sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak ve sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmek olduğu belirtilmiştir. Ayrıca kanun koyucunun gerçek kişi sigorta eksperleri için öngördüğü rekabet yasağı hükmünün emrediciliği ve getirmiş olduğu yaptırımlar incelendiğinde, amacın kamu çıkarını korumak olduğu görülmektedir.

sürdürülmesi hedeflenmektedir⁵⁰. Rekabet ortamının devam ve sürekliliğinde ise bireysel çıkarların ötesinde kamu çıkarlarının ön planda olduğu kabul edilmektedir⁵¹. Ancak rekabet sınırlandırmalarına ilişkin hükümler incelendiğinde rekabete aykırı davranışlar sonucu zarar görenlerin de dava hakkı olduğu görülmektedir. Dolayısıyla kanun koyucu yalnızca kamu çıkarını değil, ikinci planda zarar görenlerin de çıkarlarını göz önünde bulundurmıştır⁵². Kanun koyucu kamunun menfaatini korumayı sağlamak açısından Rekabet Kurulu'na RKHK'de yaptırım olarak sadece idari para cezası uygulama yetkisi vermiştir. Ayrıca idari para cezasına ek olarak, kanuna aykırı fiiller neticesinde zarar görenlerin zararının giderilmesi için tazminat, üç kat tazminat gibi hükümler sevk edilerek bu kişilerin rekabetin etkin bir şekilde korunmasına katılması sağlanmıştır.

Yine rekabet sınırlandırmaları hukuku kurallarının ihlalinde taraflar arasında sözleşmeye dayalı bir ilişkinin varlığı zorunlu değildir. Bu yönüyle rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümleri ile sözleşmesel menfaat korunmaz. Ancak RKHK'ye aykırı bir davranış, sözleşmeden doğduğunda sözleşmesel menfaat ikinci planda olmak üzere, yine de sözleşmesel menfaat de korunabilecektir. Bu durum ise daha ziyade tazminat hükümleriyle sağlanmaktadır.

C- Hükümlerin Amacı Açısından

Yasağın getirildiği hukuki düzenlemede ilk planda farklı görünse de, rekabet yasağına ilişkin hükümlerin düzenlenme amacı, esasında ticari düzenin korunmasıdır.

TTK, BK ile KoopK. ve Sermaye Piyasası mevzuatı kapsamında hükme bağlanan rekabet yasağına ilişkin hükümlerin düzenlenme sebepleri olarak; sadakat yükümlülüğü ihlalinin önlenmesi⁵³, affectio societatis unsurunun varlığı⁵⁴, ortaklık ile yönetici veya ortağın çıkar çatışmasının engellenmek

⁵⁰Her ne kadar rekabet sınırlandırmaları hukuku düzenlemelerinde asıl amaç, serbest rekabet ortamının korunması olsa da bunun yanında ekonomik etkinlik, tüketici ve toplum refahının artırılması, yenilik ve gelişmeleri teşvik etmek gibi amaçlar da göz ardı edilmemelidir.

⁵¹ **Erdem, Ercüment**: "Rekabet Hukuku ve Haksız Rekabet İlişkisi", Prof. Dr. Ömer Teoman'a 55. Yaş Günü Armağanı, C. 1, İstanbul 2002, s. 386.

⁵² **Erdem**, Rekabet Hukuku, s. 386.

⁵³ **Franko**, s. 23; **Kayar/Çeliksaş**, s. 312; **Kalpsüz**, s. 351; **İmregün**, s. 181; **Çamoğlu (Poroy/Tekinalp)**, N. 572.

⁵⁴ **Öçal**, Adi Şirketlerde, s. 432-433; **Doğanay, İsmail**: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, 1. C., 3. B., Ankara 1990, s. 596; **Karayalçın, Yaşar**: Ticaret Hukuku, II. Şirketler Hukuku, A. Giriş- Adi Şirket- Ticaret Şirketleri (Kollektif-Komandit-Limited-Kooperatif Şirketler), 2. B., Ankara 1973, s. 263.

istenmesi⁵⁵, ortaklık yönetiminde görev alan kişilerin tüm çalışma ve mesaisini ortaklığa ayıramama olanağının bertaraf edilmek istenmesi⁵⁶, ortaklık olanaklarının kötüye kullanılabilir olması⁵⁷, ortaklığa ait önemli bilgilere, ticari sırlara vakıf olunması⁵⁸ gibi nedenler sayılmıştır. Bu sayılanların ortak özelliği sözleşme ilişkisi ile oluşan ortak bir amaca verilebilecek zararın bertaraf edilmek istenmesidir. Dolayısıyla rekabet yasağı ile belirlenmiş olan yasak davranışların zarar doğurma ihtimalinin olmadığı hallerde de kanun koyucunun rekabet yasağı hükümleri sevk etmesi de beklenemezdi.

İş sözleşmesi devamında işçinin işveren ile rekabet yapmama borcu bulunmaktadır. İşçinin iş sözleşmesi sırasındaki bu borcunun, sadakat borcundan doğduğu kabul edilmektedir⁵⁹. İşçinin iş sözleşmesi sonrası için işverenle kararlaştırdığı sözleşmesel rekabet yasağına ilişkin BK hükümlerinin düzenlenme sebebi ise, işçinin işyerinde elde ettiği özel bilgileri, iş sözleşmesi sona erdikten sonra işverenle rekabet teşkil edecek şekilde kullanmasına engel olmaktır⁶⁰. Kanun koyucu, bunu işçinin, işverenin müşteri çevresine veya iş sırlarına nüfuz etme olanağının bulunması ve bundan işverenin önemli bir zarara uğrama ihtimalinin var olması şartı ile somutlaştırmıştır.

SK ile sigorta eksperlerine yönelik getirilmiş olan rekabet yasağı düzenlemesinin amacı ise, eksperin tarafsızlığını⁶¹ ve nihai olarak da sigorta sözleşmesinde yer alan kişilerin hak ve menfaatlerini korumak suretiyle sigortacılık sektörünün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasını temin etmektir. Dolayısıyla diğer rekabet yasağı düzenlemelerinden farklı olarak burada, daha ziyade kamu çıkarının ve dolayısıyla kamu düzeninin korunması ön plandadır.

Rekabet sınırlandırmalarına ilişkin hükümlerin amacı ise rekabeti sınırlandıran veya sınırlandırma ihtimali olan davranışları yasaklamak suretiyle,

⁵⁵ **Sayhan**, Anonim Şirketlerde, s. 25; **Demir, Sema**: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2001, s. 15.

⁵⁶ **Kalpsüz**, s. 352.

⁵⁷ **Teoman, Ömer**: Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, C. I, Kitap 7, 1995-1996, İstanbul 1997, s. 42; **Sayhan**, Anonim Şirketlerde, s. 21; **Demir**, s. 14.

⁵⁸ **Teoman**, Kitap 7, s. 42; **Demir**, s. 15; **Kayar/Çeliktaş**, s. 312; **Aydoğan**, s. 14.

⁵⁹ **Akyiğit, Ercan**: İşçinin Başka İşte Çalışması, Ankara 1995, s. 3; **Ertas, Kudret**: Türk Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, Ankara 1982, s. 66; **Tuncay**, s. 1061.

⁶⁰ **Soyer**, s. 47.

⁶¹ Sigortacılık Kanununun 2/1-m bendinde sigorta eksperleri; sigorta konusu risklerin gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkan kayıp ve hasarların miktarını, nedenlerini ve niteliklerini belirleyen ve mutabakatlı kıymet tespiti, ön ekspertiz ve hasar gözetimi gibi işleri mutlak meslek olarak yapan **tarafsız** ve bağımsız kişi olarak tanımlanmıştır.

rekabeti korumaktır⁶². Nitekim RKHK'nin amaç başlığını taşıyan ilk maddesinde “*Bu kanunun amacı, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamaktır*” şeklinde ifade edilmiştir.

Sonuçta rekabet yasağı hükümleri ile belirli kişilerin rekabet yapması yasaklanırken, rekabet sınırlandırmaları hükümlerinin amacı rekabet sınırlandırmalarını engellemek suretiyle doğrudan ve öncelikli olarak pazarda rekabeti ve rekabet özgürlüğünü korumaktır⁶³. Kanun bu doğrudan ve öncelikli amacı gerçekleştirmek için rekabet sınırlandırmalarını yasaklamakta ve serbest rekabetin korunması amacını gütmektedir⁶⁴.

D- Hükümlerin Emrediciliği Açısından

Emredici hukuk kuralları, kanunda yazılı ve uygulanmaları zorunlu olan, bir başka anlatımla tarafların kendi iradeleri ile uygulanmalarını bertaraf edemedikleri kurallardır⁶⁵. Bir hukuki düzenlemenin emredici olarak düzenlenip düzenlenmeyeceğini belirleyen temel unsur, o düzenlemenin amacı ve bu düzenlemelerle korunan çıkarıdır. Kanuni düzenlemenin emredici olup olmadığını tespit ise maddenin amacı, korunan çıkar, madde metni ve getirilen yaptırım sisteminin değerlendirilmesiyle anlaşılır. Bu açıdan ilk planda, kamu çıkarı ve düzeninin korunmasını amaçlayan ve kamu çıkarını koruyan hükümler, emredicidir. Kamu menfaatini koruyan hükümlerin genellikle kamu düzenini ilgilendiren hükümler olduğu ve emredici olduğu da kabul edilmektedir. Ayrıca kanun metninde, düzenlemenin aksinin tarafların iradesi ile kararlaştırılmayacağı belirtilmişse, bu hükümler de emredici olarak nitelendirilecektir. Ancak, bazen kanuni düzenlemenin metni tek başına emrediciliğin tespitinde yeterli olmayabilir. Bu durumda diğer unsurlarla birlikte değerlendirme yapılmalıdır. Yine, hükme aykırılık halinde getirilmiş olan yaptırımın niteliği de önemlidir. Bir hükme aykırı davranış halinde özel hukuk yaptırımına ek olarak idari veya adli para cezası veya hürriyeti bağlayıcı ceza getirilmesi, bu hükümlerin emredici olduğunu gösterir. Ayrıca taraf iradeleriyle oluşturulan sözleşmelerde, sözleşmenin içeriğinin kamu

⁶² Immenga/Mestmäcker: GWB Kommentar zum Kartellgesetz, 3. Auf., München 2001, s. 41.

⁶³ İnan, Nurkut: “Rekabet Kanun Tasarısı” Türk Rekabet Kanun Tasarısının Birinci Bölümü, Avrupa Topluluğu Rekabet Politikaları Hukuk Düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı, Uluslararası Sempozyum, İstanbul 1993, s. 47; Arkan, Haksız Rekabet, s. 8; Öz, s. 22.

⁶⁴ Erdem, s. 381.

⁶⁵ Edis, Seyfullah: Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. B., Ankara 1993, s. 155.

düzenine aykırı olması halinde hukuka aykırılık gerçekleşir ve bu halde kamu düzenine ilişkin hüküm, emredici bir hüküm olarak kabul edilir⁶⁶.

Yukarıda açıklanan ölçütler çerçevesinde Türk hukukunda rekabet yasağı hükümlerinin emredici olup olmadığı değerlendirildiğinde, farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

TTK'de rekabet yasağına ilişkin hükümler ile korunan çıkarın kamu çıkarı olmadığı, sözleşmenin karşı tarafının sözleşmesel ve kişisel menfaatinin olduğu daha önce açıklanmıştı⁶⁷. Bu açıdan TTK ile ortaklık ortak ve/veya yöneticileri için düzenlenmiş olan rekabet yasağına ilişkin hükümler emredici değildir⁶⁸. Aynı durum acente için getirilmiş olan hükümler açısından da geçerlidir.

Ayrıca sözleşme ilişkisi çerçevesinde sözleşmenin karşı tarafını korumak suretiyle sözleşmesel menfaatin koruma altına alındığı KoopK.'de yönetim kurulu üyelerine, kurumsal yönetim ilkeleri çerçevesinde halka açık anonim ortaklıklarda yönetim kurulu üyelerine, BK'de adi şirket ortaklarına, ticari mümessil ve vekile ilişkin rekabet yasağı hükümleri de emredici nitelikte değildir⁶⁹.

TTK'nin ortak ve/veya yöneticilerin rekabet yasağına ilişkin düzenlemelerinde, diğer ortakların onay vermemeleri halinde yasağın varlığının kabul edilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Bu onayın varlığı hükümlerin emredici olmadığını lâfzen ortaya koymaktadır⁷⁰. Bu durum acenteye ilişkin TTK m. 118'de de geçerlidir. Bu maddede yer alan "aksi yazılı olarak kararlaştırılmadıkça" ifadesi, müvekkilin yazılı onayı ile rekabet yasağının ortadan kaldırılabileceğini açıkça belirtmektedir. Ayrıca emredici hükümlerin bulunduğu yerlerde taraf ve/veya tarafların onayı, işlemi hukuka uygun hale getirmemektir. Bu açıdan da ilgili hükümlerin emredici olmadığı kabul edilmelidir.

İşçi için rekabet yasağı düzenlemelerini ise ikiye ayırmakta yarar vardır. İşçinin sadakat yükümlülüğünün bir uzantısı olan ve kanunda açıkça düzenlenmemiş olan iş sözleşmesi devamındaki rekabet yasağına ilişkin hükümler esasen emredici değildir. Zira burada da korunan çıkar kamu çıkarı olmayıp, işverenin çıkarıdır. Sözleşmedeki sadakat yükümlülüğünden doğan rekabet yasağının aksini taraflar her zaman kararlaştırabilirler.

⁶⁶ Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 10. B., İstanbul 2008, s. 288.

⁶⁷ Bkz. s. 12.

⁶⁸ Franko, s. 28; Kalpsüz, s. 359; İmregün, s. 181; Sayhan, Anonim Şirketlerde, s. 19; Aydoğan, s. 15.

⁶⁹ Poroy (Tekinalp/ Çamoğlu), N. 95a; Öçal, Adi Şirketlerde, s. 434.

⁷⁰ Teoman, Kitap 7, s. 43; İmregün, s. 181;

İşçinin sözleşme sonrası için rekabet yasağını düzenleyen hükümler ise nisbi emredici niteliktedir⁷¹. Zira işçi için getirilmiş sözleşme sonrası rekabet yasağında işçiyi koruma düşüncesi ön planda olduğu için bu hükümler ancak işçi lehine değiştirilebilir⁷². Bu hükümlerin nispi emrediciliğinin sonucu olarak da kanun koyucu iş ilişkisi sonrası için yapılacak rekabet yasağı hükümlerini sıkı şartlara bağlamıştır.

Sigorta eksperlerinin rekabet yasağı hükümlerinin ise, mevzuatımızdaki diğer rekabet yasağı hükümlerinden farklı olarak, emredici olduğu kanaatindeyiz. Çünkü burada düzenlenmiş olan hüküm, kamu düzeni ile ilgilidir ve bireysel çıkar dışında, kamu çıkarını ilgilendirmektedir. Maddede geçen “hiçbir şekilde” ibaresi de lâfzî açıdan hükmün emredici olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca rekabet yasağının ihlalinde yaptırım olarak adli para cezaları öngörülmüştür (SK. m. 35/19). Kanun koyucu sigortacılığın gelişmesi ve sektörün güvenli ve istikrarlı bir ortamda etkin bir şekilde çalışmasındaki üstün kamu çıkarını sağlamak için idari para cezası yaptırımı getirmiştir. Bu yaptırım da hükmün emrediciliğini tek başına ortaya koymaktadır.

Rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümlerine gelince, RKHK’de yasak işbirliği davranışları olarak anlaşmalar (uyumlu eylem ve kararlar), hâkim durumun kötüye kullanımı ve birleşme ve devralmalar düzenlenmiştir. Kanunun 4 üncü maddesinde belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmaların hukuka aykırı olduğu belirtilmiştir. Yine Kanunun 6 ncı maddesinde bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması hukuka aykırı sayılmış ve yasaklanmıştır. RKHK’nin “Birleşme ve Devralma” başlığını taşıyan 7 nci maddesinde ise kanun koyucu, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmelerini veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralmasını hukuka aykırı saymıştır.

⁷¹ Soyer, s. 18.

⁷² Soyer, s. 18.

Bu çerçevede rekabet sınırlandırmaları hükümleri değerlendirildiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır: Öncelikle rekabet sınırlandırmaları hukuku kurallarının ilk ve en önemli amacının serbest piyasayı korumak olduğu daha önce belirtilmişti⁷³. Piyasanın korunması ise bireysel çıkarların ötesinde kamusal çıkarları ilgilendirmektedir. Bu açıdan RKHK'nin amacının ilk planda serbest piyasayı korumak ve böylece kamu çıkarını sağlamak olması karşısında, hükümlerin emrediciliğinden şüphe duyulamaz. Ayrıca kamu çıkarının korunmasını hedefleyen hükümlerin kamu düzenini de ilgilendiren hükümler olduğu kabul edilir⁷⁴. Bu açıdan da rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümleri doğrudan doğruya kamu düzenini ilgilendiren hükümlerdir⁷⁵. Zira rekabet sınırlandırmaları hukuku düzenlemeleri, ekonomik ve sosyal refahı, tüketici haklarını ilgilendirmekte ve milli ekonomi açısından önem taşımaktadır. Günümüz modern hukuk sistemlerinde kamu düzeni kavramının kamu güvenliği, kamu sağlığı, kamu esenliği ve genel ahlak olmak üzere 4 unsurdan oluştuğu ve kamu esenliği kavramının içine ise fiyatların denetimi gibi iktisadi konuların da dâhil olduğu kabul edilmektedir⁷⁶.

Kanun koyucunun emredici hükümler sevk etmesinin altında yatan en önemli sebep ise zayıfların korunması ve kamu düzeninin sağlanmasıdır. Bu söylenenler çerçevesinde, rekabet sınırlandırmaları hükümlerinin ekonomik düzen bağlamında doğrudan doğruya kamu düzenini sağlayan kurallar olduğu, bu nedenle de kanun koyucu tarafından emredici olarak düzenlendiği belirtilmelidir⁷⁷.

Ayrıca RKHK'ye aykırı ve kanunun 4, 6, 7 nci maddelerinde düzenlenen davranışlar hukuka aykırı ve geçersizdir⁷⁸. Rekabeti sınırlandırma amacı güden veya bu etkiyi doğuracak nitelikteki davranışların temelinde çoğu zaman RKHK'nin tabiriyle "anlaşma" bulunur. Bir anlaşmanın hukuka aykırı olup olmadığını değerlendirmede belirleyici unsur ise o anlaşmadaki hükümlerin

⁷³ Bkz. s. 13.

⁷⁴ Edis, s. 158; Köse, Gülşen: "Kamu Düzeni ve Kamu Düzenine Aykırılığın Sonuçları", Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s. 1286.

⁷⁵ Can, Ozan: 4054 Sayılı Rekabet Kanununa Göre Rekabeti Sınırlandıran Anlaşmalar ve Uygulamada Sıkça Rastlanan Anlaşma Örnekleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale 2004, s. 35 vd.

⁷⁶ Kıratlı, Metin: Koruyucu İdari Hizmetler, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara 1973, s. 34; Yayla, Yıldızhan: İdare Hukuku, 2. B., İstanbul 1990, s. 53; Atakan, Arda: "Kamu Düzeni Kavramı", MÜHF-HAD, C.13, S. 1-2, s. 104.

⁷⁷ Can, s. 36.

⁷⁸ Aksoy, Nazlı: Rekabetin Korunması Hakkında Kanuna Aykırılığın Özel Hukuk Alanında Sonuçları, Ankara 2004, s. 10; Topçuoğlu, s. 287-288; Sayhan, İsmet: "Rekabet Hukukunda Rekabet Düzeninin Korunmasına Yönelik Düzenleme Bakımından Hukuka Aykırılık", Rekabet Dergisi, 2004, S. 17, s. 35.

emredici veya yasaklayıcı bir kuralı ihlal edip etmediğidir⁷⁹. Bu anlamda da RKHK hükümlerinin yasak koyan birer davranış normu olduğu ve dolayısıyla bu hükümlerin emredici hükümler olduğu da kabul edilmelidir.

Yasak koyan ve kamu düzenini ilgilendiren hükümlerin emrediciliğinde şüphe duyulmaması yanında, rekabete aykırı davranışlara bağlanan yaptırım da göz önüne alındığında rekabeti koruyucu hükümlerin emredici hükümler olduğu açıktır. Zira rekabeti sınırlandırma amacı güden davranışların yaptırımı olarak cezai ve hukuki yaptırımlar ayrı ayrı düzenlenmiştir. Rekabeti sınırlandıran anlaşmaların taraf iradeleri ile hukuka uygun hale getirilmesinin mümkün olmaması ve kesin hükümsüz olması yanında, rekabetin kısıtlanması veya bozulmasına sebep olan teşebbüslerin kusur şartı aranmaksızın idari para cezası (RKHK. m.16-17) ile cezalandırılmaları bu hükümlerin emredici olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

E- Hükümlerin Dar veya Geniş Yorumlanması Açısından

Anayasal özgürlükler alanında günümüz modern hukuk sistemleri, açıkça yasaklanmayan her şeye izin verme eğilimindedir. Dolayısıyla devletin, kişilerin ekonomik alanına müdahale etmemesi esastır. Ayrıca anayasal özgürlüklerin esas olduğu hukuk sistemlerinde bu özgürlüğün devlet ve bireylere karşı sınırlandırılması da belirli sınırlandırmalara tabi tutulmaktadır.

1982 Anayasası'nın 48 inci maddesinde herkesin dilediği alanda çalışma ve sözleşme yapma hürriyetine sahip olduğu düzenlenmiştir. Aslında rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümlerinin ortak özelliği, her ikisinin de sözleşme hürriyetinin özel hukuktaki sınırlandırmalarından olmalarıdır. Bu açıdan rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları hükümlerinin hukuki yorum ve uygulamalarında her zaman çıkış noktası 1982 Anayasası'nın 48 inci maddesi olmalıdır.

Rekabet yasağının düzenlenme gerekçesi ne olursa olsun, gerek sözleşmenin devamı sırasında, gerekse sözleşme ilişkisi sonrasında kişilerin çalışma ve sözleşme yapma özgürlüğü, kısıtlanmaktadır⁸⁰. Özgürlükleri sınırlandıran hükümlerin ise dar yorumlanması gerektiği öğretide haklı olarak kabul görmektedir⁸¹. Ayrıca yorumun, titizlikle yapılması gerekir⁸². Hukukta

⁷⁹ Yasak koyan her norm emredici bir kuraldır (Eren, s. 286; Oğuzman, Kemal / Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1998, s. 70).

⁸⁰ Akar, Öçal: "Kollektif Ortaklık Ortaklarının Tabi Olduğu Rekabet Yasağına Mukayeseli Hukuk Açısından Genel Bir Bakış", İkt. Mal. Dergisi, C. 27, S. 11, s. 410; Kalpsüz, s. 348.

⁸¹ Franko, s. 27-28; Öçal, Akar: "Rekabet Yasağına İlişkin Bazı Yeni Fransız Mahkeme Kararları", BATİDER, 1982, C. XI, S. 4, s. 82; Sayhan, s. 19-20; Karasu, Anonim Şirket, s. 4; Aydoğan, s. 16; Dar yorumlama, yasal düzenlemenin amacı doğrultusunda ve işlerliğini

sınırlandırma her ne kadar kabul edilse de, sözleşme hürriyeti kural (asıl/esas), sınırlandırma ise istisnadır⁸³. İstisna hükümlerinin dar yorumlanması, hukuktaki en önemli ilkelerden biridir. Zira geniş yorum, özgürlüklerin aşırı derecede sınırlanmasına ve özgürlüklerin özüne müdahaleye sebep olabilmektedir. Bu cümleden olmak üzere, rekabet yasağı hükümlerinin taraf iradeleri ile genişletilmesinde her zaman sınır, bireylerin sözleşme hürriyeti olacaktır. Sonuç olarak kişilerin çalışma ve sözleşme hürriyetini aşırı derecede sınırlandırma neticesini doğuracak şekilde, düzenleme ve yorum yapılması anayasaya aykırılık yaratabilecektir.

Rekabet sınırlandırmalarına ilişkin hükümler de esasen kişilerin 1982 Anayasasının 48 inci maddesinde ifadesini bulan “Çalışma ve Sözleşme Hürriyetine” getirilmiş bir sınırlama niteliği taşır. Dolayısıyla rekabet kuralları kişilerin irade özerkliği ve sözleşme özgürlüğü ilkesine müdahale eden bir özelliğe sahiptir⁸⁴. Ekonomik yaşamda teşebbüsler rekabeti sınırlandırma amacı taşıyan veya bu etkiyi gösteren davranışların birçoğunda kalıp olarak anlaşmayı kullanırlar. Bu etkiyi doğuran veya doğurma ihtimali olan sözleşmelerin ise kanun koyucu tarafından yasaklanması sözleşme özgürlüğüne birer sınırlandırma niteliği taşımaktadır. Dolayısıyla sözleşme hürriyetini sınırlandıran hükümlerin dar ve titizlikle yorumlanması ilkesi rekabet sınırlandırmaları hukuku alanında geçerli olmalıdır⁸⁵.

F- Hukuki Süjeler Açısından

Rekabet yasağına ilişkin hükümler değerlendirildiğinde bu hükümlerin uygulanma süjesinin (aktif süjesi) sözleşme ilişkisi ile doğmuş bulunan belirli kişiler olduğu görülmektedir. Bu süjeler ile kastedilenler, şirketlerde ortak, işçi

sağlayacak ölçüde lafzına bağlı kalmayı gerekli kılar. Ayrıca hükmün dar yorumlanmasında şu ölçüt asla aşılmamalıdır: Sınırlandırmada kullanılan araç, yol ve yöntem, sınırlandırmayı **zorunlu olduğu oranda ve etkili kılacak şekilde** uygulanmalıdır.

⁸² Franko, s. 28.

⁸³ Eren, s. 269.

⁸⁴ Sanlı, K. Cem: Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da Öngörülen Yasaklayıcı Hükümler ve Bu Hükümlere Aykırı Sözleşme ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Geçersizliği, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara 2000, s. 16.

⁸⁵ Can, s. 37. Ayrıca rekabeti sınırlandıran veya sınırlandırabilecek nitelikteki davranışlar sözleşmeler dışında, uyumlu eylem, teşebbüs birliği kararları, hâkim durumun kötüye kullanımı ve birleşme ve devralmalar yoluyla da olabilir. Teşebbüsler arasındaki anlaşmalarda, sözleşme özgürlüğü ve sınırlandırılması bağlamında, dar yorum ilkesinin gözetilmesi gerekir. Birleşme ve devralmanın temelinde de genellikle sözleşme bulunduğundan RKKH m. 7 açısından da aynı şey geçerli olmalıdır. Uyumlu eylem, teşebbüs birliği kararı ve hâkim durumun kötüye kullanımında ise Anayasasının 48 inci maddesinde ifadesini bulan ticaret özgürlüğü ilkesi doğrultusunda dar yorum kabul edilmelidir.

işveren ilişkisinde işçi, özel temsil ilişkilerinde mümessil, ticari vekil, acente veya tüzel kişi sigorta eksperine nezdinde çalışan ve işçi statüsünde bulunan eksperdir. Dolayısıyla bu belirtilenler dışındaki süljelerde (statülerde) kanuni olarak rekabet yasağı geçerli değildir.

Ayrıca kanuni rekabet yasağı hallerinde, yasağı tabi kişiler, yasağın doğduğu sözleşme çerçevesinde sözleşmenin karşı tarafına bağımlı bulunmaktadır. Örneğın işçi ve ticari mümessil, sigorta eksperine, ticari vekil, tacir karşısında bağımlı kişilerdir.

Rekabet sınırlandırmaları hukuku açısından ise aktif sülje, teşebbüs veya teşebbüs birlikleri olabilmektedir. Zira RKHK'nin "Tanımlar" başlığını taşıyan 3 üncü maddesinde teşebbüs "*piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler*" olarak tanımlanmıştır. Bu anlamıyla RKHK açısından teşebbüs kavramı, rekabet yasağı süljelerini de içine alan, daha geniş bir kavramdır. Ancak iki ticaret şirketinin bir adi ortaklık kurması örneğinde olduğu gibi rekabet sınırlandırmaları hukuku açısından sülje olan teşebbüsler, rekabet yasağının tarafı da olabilirler.

Ayrıca rekabet yasağı süljeleri incelendiğinde bunların, genellikle rekabet yasağı edimini gerçekleştirmekle yükümlü olan kişinin karşısında sözleşmeyle oluşmuş bağımlı bir statüsü bulunurken, rekabet sınırlandırmaları açısından ise birbirinden bağımsız birden fazla teşebbüs bulunmaktadır⁸⁶.

G- Yaptırımlar Açısından

Rekabet yasağının ihlalinde ne tür yaptırımlar uygulanacağı rekabet yasağının niteliğine göre mevzuatımızda farklı şekilde düzenlenmiştir.

TTK'de ortak veya yöneticilere ilişkin rekabet yasağı ihlalinde, tazminat veya tazminat yerine, ortağın kendi adına yaptığı işlerin şirket adına yapılmış sayılması veya tazminat yerine yasak kapsamına giren ve üçüncü kişiler hesabına yapılan işten doğan menfaatlerin şirkete bırakılması gündeme gelebilecektir. Kooperatiflerde yönetim kurulu üyeleri için getirilmiş rekabet yasağının ihlali durumunda da anonim şirketler hakkındaki hükümler geçerli olacağından yine bu yaptırımlar uygulanabilecektir.

Anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağına ilişkin olarak Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenmiş olan Kurumsal Yönetim İlkelerinde, rekabet yasağının ihlalinde yaptırımın ne olacağı belirlenmemiştir. Kurumsal Yönetim İlkeleri, temelde uygulanması zorunlu ilkeler değildir. Ancak

⁸⁶ Topçuoğlu, s. 110.

bunların uygulanıp uygulanmadığına; uygulanmadıysa nedenine ilişkin olarak açıklama yapılması gerekmektedir. Tamamen şirketin kişisel tercihinin bağlı olan ve “uygula, uygulamazsan açıkla” tümcesi ile ifade edilen bu ilkelere uyulmamasında yaptırım getirilmediğinden, burada anonim ortaklıklara ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Acentenin rekabet yasağı ihlalinde yaptırımın ne olacağına ilişkin TTK’de bir hüküm bulunmamaktadır. Acente ile müvekkil arasındaki ilişki temelde bir sözleşme ilişkisidir. Sözleşme ilişkisi çerçevesinde acentenin sadakat yükümlülüğü bulunmaktadır. Rekabet yasağı da aslında sadakat yükümlülüğünün birer görünümüdür⁸⁷. Dolayısıyla rekabet yasağına aykırı davranış, sözleşmeye aykırı bir davranış oluşturur ve bu durumda müvekkil sözleşmeyi haklı nedene dayanarak feshedebilir. Bunun dışında acentenin kusurlu bir hareketi ile gerçekleşen fesih nedeniyle müvekkil, uğradığı zararın tazminini talep edebilir⁸⁸.

İşçi için getirilmiş rekabet yasağını, sözleşme sırasında ve sözleşme sonrası için olmak üzere ikiye ayırarak incelemekte yarar vardır. İşçinin iş sözleşmesi sırasında rekabet yasağının temelde, sadakat yükümlülüğünün bir yansıması olduğu kabul edilmektedir⁸⁹. Dolayısıyla işçinin sadakat yükümlülüğüne aykırı davranışı olarak rekabet yasağının ihlalinde, sözleşmeye aykırılık gündeme gelecektir. Bu durumda BK. m. 344 gereğince, iş sözleşmesinin haklı nedenle feshi oluşabilirken, 4857 sayılı İş Kanununun 25/II- e bendinde özel bir hal düzenlenmiştir. İş Kanununun 25/II-e bendine göre işçinin, işverenin güvenini kötüye kullanmak, hırsızlık yapmak, işverenin meslek sırlarını ortaya atmak gibi doğruluk ve bağlılığa uymayan davranışlarda bulunması, işveren için haklı nedenle derhal fesih nedeni olarak kabul edilmiştir. Bu çerçevede yaptırım olarak iş sözleşmesinin haklı feshi ve bundan doğan talepler gündeme gelebilecektir. Diğer yandan rekabet yasağına aykırılık halinde cezai şart ödenmesi kararlaştırılmışsa bunun dahi istenmesi mümkündür.

İşçinin, sözleşme sonrası rekabet yasağına ilişkin BK m. 348 vd. maddelerinde yer alan düzenleme, esas olarak bir sözleşmesel rekabet yasağı halidir. Sözleşmesel rekabet yasağı çerçevesinde belirlenmiş olan rekabet yasağının ihlali de sözleşmenin ihlali niteliği taşımaktadır. Rekabet yasağının işçi tarafından ihlalinde BK m. 351 üçlü bir yaptırım sistemi öngörmüştür⁹⁰. Bunlardan birincisi, sözleşmeye aykırılığın genel sonucu olan tazminat yükümlülüğüdür. Ancak BK m. 351/2 de işçinin cezai şart ödemesi de

⁸⁷ Kayıhan, s. 97.

⁸⁸ Kayıhan, s. 212-213.

⁸⁹ Bkz. s. 7 vd.

⁹⁰ Soyer, s. 77 vd.

sözleşmeyle kararlaştırılabilmektedir. İkinci olarak işçinin kusurlu olduğunun ispatı halinde, cezai şartı aşan zararın da tazmini istenebilir. Bu yaptırımlar dışında sözleşmede açıkça ve yazılı olarak kararlaştırılması halinde aynen ifanın da istenmesi mümkündür⁹¹.

Sigorta eksperlerinin rekabet yasağının ihlalinde hangi tür özel hukuk yaptırımlarının uygulanacağı SK'de düzenlenmemiştir. Ancak tüzel kişi eksper ile, o tüzel kişi eksper nezdinde çalışan gerçek kişi eksper arasında bir iş sözleşmesi olduğu düşünüldüğünde, işçinin rekabet yasağına ilişkin geçerli olan hükümlerin işçi olan gerçek kişi sigorta eksperini için de uygulanacağı söylenebilir. Buna ek olarak kanun koyucu rekabet yasağına aykırı davranış halinde, yasağı ihlal eden sigorta eksperinin yüz günden aşığı olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılmasını öngörmüştür(SK. m. 35/19).

Rekabet sınırlandırmaları hukukunda ise kanun koyucu tarafından ikili bir yaptırım sistemi getirilmiştir. Kanun koyucu RKHK'ye aykırı anlaşma ve kararlar için hükümsüzlük yaptırımını öngörmüştür⁹². Dolayısıyla hükümsüz olan anlaşma veya kararlardan doğan edimlerin ifası istenemeyeceği gibi söz konusu işlemler için sebepsiz zenginleşmeden doğan talepler de ileri sürülebilecektir. Ayrıca RKHK'nin 16/3 üncü fıkrasında *"Bu Kanunun 4, 6 ve 7 nci maddelerinde yasaklanmış davranışlarda bulunanlara, ceza verilecek teşebbüs ile teşebbüs birlikleri veya bu birliklerin üyelerinin nihai karardan bir önceki mali yıl sonunda oluşan veya bunun hesaplanması mümkün olmazsa nihai karar tarihine en yakın mali yıl sonunda oluşan ve Kurul tarafından saptanacak olan yıllık gayri safi gelirlerinin yüzde onuna kadar idarî para cezası verilir"* hükmünü amirdir.

Bunun dışında RKHK'nin 57 nci maddesinde kanuna aykırı eylem karar sözleşmelerle rekabeti kısıtlayan kimselerin, bu eylemlerinden doğan zarardan dolayı tazminle sorumlu olduğu düzenlemiştir. Kanun koyucu, kanunun etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak için idare hukuku ilkelerine göre oluşturulmuş ve kamu gücünü kullanan Rekabet Kurumu'nun idari para cezası yaptırım sistemi

⁹¹ Soyer, s. 86.

⁹² Çeşitli hak ve yükümlülükleri içeren bir anlaşmada RKHK'ye aykırı nitelikte rekabeti kısıtlayıcı hükümlerin yer alması da mümkündür. Bu durumda anlaşmanın tamamının mı yoksa kanuna aykırı bu şartın mı hükümsüz kılınacağı kısmi hükümsüzlükle ilgili bir sorundur. Doğrudan amacı rekabeti kısıtlamak olmayan anlaşmadaki bazı kayıtlar kanuna aykırı ise bu kısım hükümsüz sayılarak, anlaşma ayakta tutulabilir. **Bkz. Akıncı, Ateş:** Mukayeseli Hukuk Açısından Amerikan ve Avrupa Topluluğu Hukuklarında Rekabetin Yatay Kısıtlanması, Ankara 2001, s. 333; **Gürzumar, Osman:** Franchise Anlaşmaları ve Rekabet Hukuku, Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları, Ankara, Ekim 1999, s. 124; **Topçuoğlu,** s. 293.

yanında, özel hukuk açısından da tazminat müessesesini düzenlemiştir⁹³. Bu tazminat ise maddi tazminat ve manevi tazminattır. Ayrıca RKHK'nin 58/2 fıkrası ile bir çeşit cezai tazminat olan üç kat tazminat⁹⁴ öngörülmüştür. Bu hükme göre, ortaya çıkan zarar, tarafların anlaşması ya da kararı veya ağır ihmalinden kaynaklanmaktaysa hâkim, zarar görenlerin talebi üzerine; uğranılan maddi zararın ya da zarara neden olanların elde ettiği veya etmesi muhtemel kârların üç katı oranında tazminata hükmedebilir.

H- Yaptırımları Talep Edecekler Açısından

Rekabet yasağına aykırılık halinde yaptırımların neler olduğu belirtildikten sonra, rekabet yasağı ihlalinde talep hakkı sahipleri açısından da bir değerlendirme yapılmalıdır. Rekabet yasağı hükümleri ile sözleşme ilişkisinin tarafları korunduğundan bu ihlalden doğan talep hakkının sahibi de sözleşmenin karşı tarafı olmaktadır. Bu çerçevede, incelemiş olduğumuz kanuni rekabet yasağı hallerinde talep hakkı sahibi şirket, kooperatif, işveren, işletme sahibi, tüzel kişi sigorta eksper olabilir. Sözleşmenin tarafı dışında üçüncü bir kişi yaptırımları talep edemez. Ancak SK'de düzenlenmiş olan rekabet yasağı diğer kanuni rekabet hallerinden farklı olduğu için, sözleşmenin karşı tarafı sözleşmeye aykırılık nedeniyle talep haklarına sahipken, üçüncü bir kişi de rekabet yasağının ihlalinde adli para cezasına çarptırılması için Cumhuriyet Savcılığına başvurabilecektir (SK. m. 36). Ancak adli para cezası tahsil edildiğinde bu para hazineye gelir kaydedilecektir.

Rekabet sınırlandırmaları hukuku ile öngörülmüş bulunan hukuka aykırı davranışlarda ise talep hakkı sahipleri, geniş şekilde düzenlenmiştir. İlk olarak rekabeti kısıtlayıcı faaliyetlerden zarar görenlerin tazminat talep hakları bulunmaktadır. Tazminat isteyebilecekler ise teşebbüsler ve tüketicilerdir⁹⁵. Teşebbüs ve tüketicilerin mutlaka bir sözleşmenin tarafı olmaları gerekmez. Ancak RKHK m. 4 kapsamında bir anlaşmadan kaynaklı ve BK m. 63 ve 64'e dayalı talep hakkı için mutlaka anlaşmanın karşı tarafı olmak gerekir. Ayrıca RKHK'ye aykırı davranışlarda idari para cezalarına ilişkin olarak gerçek ve tüzel

⁹³ Can, s. 121.

⁹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Topçuoğlu, s. 306 vd; Arı, Zekeriya: "Rekabet Hukukunda Üç Kat Tazminat", Rekabet Forumu Dergisi, 2006, Sayı 26, s. 9 vd.

⁹⁵ Topçuoğlu, s. 304; Aslan, s. 787. Aksi yönde bkz. Sanlı, K. Cem: Türk Rekabet Hukukunda Haksız Fiil Sorumluluğu, Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu 1, Kayseri, Nisan 2003, s. 244. İnan, tüketicilerin dava açma hakkının teorik olarak bulunduğunu ancak pratikte RKHK. m. 57 ve 58'e dayanarak dava açabilmelerinin mümkün olmadığı kanaatinde (bkz. İnan, Nurkut: Rekabet Hukukunun Diğer Disiplinlerle İlişkisi, Rekabet Kurumu Yayınları, Ankara 1999, s. 16 vd.).

kişiler, şikâyet yoluyla Rekabet Kurulu'na başvuruda bulunabilir. Ayrıca Kurul re'sen inceleme yaparak, idari para cezası da verebilir.

I- Kusur Açısından

Ticaret şirketlerinde ortak ve/veya yöneticiler için öngörülmuş olan rekabet yasağı hükümlerinin ihlalinin temelindeki sorumluluğa dair kanunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Rekabet yasağına aykırı davranış sonucunda tazminat talep edilebilmesi için kusurun varlığının gerekip gerekmeyeceği öğretilde tartışmalıdır. Bir görüşe göre tazminat talep edebilmek için rekabet yasağına aykırı bir durumun varlığı yeterli olup, kusurun varlığına gerek yoktur⁹⁶. Aksi görüşte olanlar ise, tazminat talebi için kusurun varlığının şart olduğunu ileri sürmektedirler⁹⁷.

Öğretilde de haklı olarak belirtildiği gibi ticaret şirketlerinde rekabet yasağına ilişkin hükümlerde esas olan kusur sorumluluğudur. Zira rekabet yasağına ilişkin hükümler incelendiğinde şu sonuçlar çıkmaktadır:

Öncelikle kolektif şirketler ve komandit şirketlerde komandite ortaklar için getirilmiş hükümlerde kusura ilişkin açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu durumda tazminat talebinin genel hükümler gereği olarak sözleşmeye aykırılık hükümlerine dayanarak kusur sorumluluğu getirdiği kabul edilmelidir. Ayrıca genel bir sorumluluk olan kusur sorumluluğundan sapmayı gerektirecek nitelikte bir durumun olmadığı açıktır.

Sermaye şirketlerinde rekabet yasağına ilişkin hükümler açısından da kusur sorumluluğu esastır. Zira kanunun gerekçesinin bulunduğu Adliye Encümeni Mazbatasının kusur sorumluluğundan bahsetmesi ve yönetim kurulu üyesinin özen borcunu düzenleyen TTK m.320 nin atfı ile uygulanacak olan Borçlar Kanunu 321'in, kasıt, ihmal ve dikkatsizlik sonucu meydana gelen zarardan sorumluluğun söz konusu olduğunu düzenlediğini, bütün bu hususların da kusur sorumluluğunun benimsendiğini gösterdiği belirtilmektedir⁹⁸. Bunlara ek

⁹⁶ **Arslanlı, Halil:** Kolektif ve Komandit Şirketler, 2. B., İstanbul 1960, s. 238; **Çamoğlu, Ersin:** "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağı", İkt. Mal. Dergisi, 1969, C. 16, S. 9, s. 359; **Ansay Tuğrul:** Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku (Yargıtay'ın 1975-1980 Yılları Arasında Verdiği Kararlar), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara, 1981, s. 27; **Sayhan,** Anonim Şirketlerde, s. 89; **Kayar/Çeliktas,** s. 318.

⁹⁷ **Karayalçın,** Şirketler, s. 264; **Ulusoy, Yılmaz:** Mukayeseli Şahıs Şirketleri, Ankara 1977, s. 385; **Demir,** s. 118; **Aydoğan,** s. 55, 121; **Aşık, Pınar:** Anonim ve Limited Şirketlerde Rekabet Yasağı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006, s. 135.

⁹⁸ **Mimaroğlu, S. Kemal:** Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mes'uliyeti, Ankara 1967, s. 39-41; **Helvacı, Mehmet:** Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1995, s. 29; **Demir,** s. 116.

olarak mehzaz kanununun kusur sorumluluğunu benimsemesi ve 338 inci madde ile getirilen kusursuzluğun ispatı ile sorumluluktan kurtulma olanağı da sermaye şirketleri için getirilmiş olan sorumluluk sisteminin kusur sorumluluğu olduğu göstermektedir⁹⁹. Sermaye şirketleri için söylenenler KoopK. m.98 nedeniyle kooperatiflerde yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağında da geçerli olacaktır.

Diğer rekabet yasağı hallerinden olan işçinin rekabet yasağına aykırı davranışında işverence tazminat talebinde kusur esası geçerlidir. Zira akde aykırı davranış nedeniyle tazminat talebinin kural olarak borçlunun kusurlu olduğu düşüncesine dayanılmaktadır. Bu açıdan da işçi için sözleşme sırasında ve sözleşme sonrası için getirilmiş olan rekabet yasağında sorumluluğun kusur sorumluluğu olduğu kabul edilmektedir¹⁰⁰.

Acente için getirilmiş olan rekabet yasağı ihlali de temelde bir sözleşmeye aykırılık hali oluşturmaktadır. Bu yönüyle acente için getirmiş rekabet yasağı halinin bir kusur sorumluluğu olduğu düşünülmektedir.

Sigorta eksperleri için getirilmiş bulunan rekabet yasağında da iş sözleşmesi kapsamında kusur sorumluluğunun esas olduğu kabul edilmelidir.

Rekabet sınırlandırmaları hukuku açısından RKHK ile getirilmiş olan sorumluluğun kusur sorumluluğu olup olmadığı öğretide tartışmalıdır. Kanaatimizce kanun koyucu bu hususta kusursuz sorumluluk öngörmüştür¹⁰¹. Rekabet sınırlandırmaları hukukunda sistematik açıdan, piyasada rekabeti sınırlandırma etkisi doğurabilecek davranışlar, kanun koyucu tarafından RKHK'nin 4, 6 ve 7 nci maddesinde belirlenmiştir. Bu açıdan sorumluluğun tespitinde hareket noktası her zaman yasak davranışların belirlendiği düzenlemeler olmalıdır. Bu açıdan RKHK m. 4 incelendiğinde üç tür davranışın hukuka aykırı olduğu görülecektir. Bunlar;

a- Tarafların rekabeti sınırlandırma kast ve amacıyla yaptıkları anlaşmalar,

b- Tarafların rekabeti kısıtlama kasdının olmadığı, ancak rekabetin sınırlanacağını öngördükleri halde yine de yaptıkları anlaşmalar,

c- Tarafların rekabeti kısıtlama kasdı olmaksızın ve bu durumu da öngörmedikleri halde, rekabeti kısıtlama etkisi gösterebilecek anlaşmalardır.

⁹⁹ **Domaniç, Hayri**: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. 1, İstanbul 1988, s. 655; **Demir**, s. 116.

¹⁰⁰ **Soyer**, s. 78.

¹⁰¹ **Topçuoğlu**, s. 299; **Can**, s. 123. Aksi yönde bkz. **İnan, Nurkut**: Rekabet Hukuku Uygulamasında Adli Mahkemelerin Rolü, Ankara Barosu Uluslar Arası Hukuk Kurultayı, 2002, s. 607; **Aslan**, s. 794; **Eroğlu, Sevilay**: Rekabet Hukukunda Bilgisayar Programlarının Korunması, İstanbul 2000, s. 215.

RKHK'deki bu üç tür anlaşma incelendiğinde a ve b'deki durumlarda tarafların kusurunun varlığı sabittir. Çünkü rekabeti sınırlama amacı olan veya bunun öngörülebileceği durumlarda kasdın varlığı kabul edilmelidir. Ancak kanun koyucu bu davranışlar arasında herhangi bir ayırım yapmadan, tarafların rekabeti kısıtlama kasdının olmadığı ve bunun da öngörülemeyeceği hallerde (c seçeneğinde) -yalnızca piyasadaki etkilerden dolayı rekabetin sınırlandığı hallerde de- madde 4 anlamında hukuku aykırılığın gerçekleşeceğini kabul etmiştir. Bu çerçevede kanun koyucu, piyasanın korunmasındaki üstün amacı göz önünde bulundurarak bir kusursuz sorumluluk hali öngörmüştür¹⁰². Eğer kanun koyucu kusursuz sorumluluk getirmiş olmasaydı, tarafların rekabeti kısıtlama kasdı olmaksızın ve bunu öngöremedikleri halde rekabetin kısıtlamalarını hukuka aykırı saymaması neticesi doğardı ki, böylesi bir durumda ise piyasada oluşan rekabet sınırlandırmaları önlenemezdi¹⁰³.

İ- Zamaşımı Açısından

Mevzuatımızda rekabet yasağı hükümlerinin ihlalinde farklı zamaşımı süreleri öngörülmüştür.

TTK'de şirket ortak ve/veya yöneticileri için kısa ve uzun olmak üzere ikili bir zamaşımı süresi öngörülmüştür.

Kollektif şirket ortakları için, yasağa aykırı işlemin yapıldığı tarihten itibaren 1 yıl ve bu genel süre içinde olmak koşuluyla, işlemin veya ortağın diğer bir ortaklığa sınırsız sorumlu ortak olarak girdiğinin öğrenilmesinden itibaren 3 aylık bir süre öngörülmüştür¹⁰⁴. Aynı şekilde anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin yasak davranışı durumunda rekabet yasağına aykırı işlemlerin yapıldığının veya üyenin diğer bir ortaklığa girdiğinin diğer üyeler tarafından öğrenildikleri tarihten itibaren 3 ay ve her halde yasağa aykırı işlemlerin yapıldıkları tarihten itibaren bir yıllık zamaşımına tabi olacağı

¹⁰² Topçuoğlu, s. 299.

¹⁰³ Rekabet Kurulu da 1999 yılında vermiş olduğu bir kararda rekabeti engelleyici, sınırlayıcı, bozucu amaç ya da etkinin tarafların kastı ile gerçekleştirilmiş olup olmamasının, 4054 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinin uygulanabilmesi açısından önem taşımadığını ve kasıt, ihmal veya kusur gibi, taraf iradelerine ilişkin subjektif değerlendirmelerin, aykırılığı ortadan kaldırmadığını belirterek kusursuz sorumluluğu kabul etmiştir. Bkz.: RKK, No: 99-13/99-40, (RG, 03.07.1999, S. 23744).

¹⁰⁴ Adi komandit şirket ortakları için doğrudan düzenlenmiş zamaşımına ilişkin bir hüküm bulunmamasıyla birlikte TTK'nin 247 nci maddesinin yollamasıyla kolektif şirket ortakları için öngörülmüş olan zamaşımı süresi komanditer ortak için de uygulama alanı bulabilecektir (Ulusoy, s. 400; Aydoğan, s. 74). Aynı şekilde sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketteki komandite ortak için de 483/II gereği aynı süreler geçerli olacaktır.

düzenlenmiştir¹⁰⁵. KoopK.'da kooperatif yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağına aykırı davranışlarında talep hakkına ilişkin açıkça bir zamanaşımı süresi öngörülmemiştir. Ancak KoopK. m. 98'in atfı dolayısıyla, anonim şirketlerde geçerli olan 3 ay ve 1 yıllık sürenin kooperatif yönetim kurulu üyelerinin rekabet yasağı ihlalinde de uygulanması gerekmektedir. Yine Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde belirlenmiş olan rekabet yasağına ilişkin hükümlerde zamanaşımı süresi öngörülmemiştir. Halka açık anonim şirketlerde de kanuni düzenleme olan TTK'de geçerli olan 3 aylık ve 1 yıllık sürenin burada da uygulanması gerekmektedir.

TTK'de düzenlenmiş bulunan bir başka rekabet yasağı hükmü olan acentelik sözleşmesi sırasındaki rekabet yasağında da öngörülmuş bir zamanaşımı süresi bulunmamaktadır. Bu yasağın da acentelik sözleşmesine dayandığı ve TTK'nin 126/4 fıkrasına göre acentelik sözleşmesinden doğan tüm talep haklarının beş yıllık zamanaşımı süresine tabi olması karşısında, bu süre uygulanmalıdır. Ancak rekabet yasağının ihlali neticesinde sözleşmenin feshi istenmez ve ihlalin önlenmesi ve ihalden doğan zarar talep edilirse bu durumda zamanaşımı süresi olarak, ticaret ortaklıkları için geçerli olan 3 aylık ve 1 yıllık sürenin kıyasen uygulanması mümkündür.

Adi şirket ortakları için getirilmiş olan rekabet yasağı ihlalden doğan talep haklarına ilişkin olarak açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak ortaklık ilişkisi sırasında bir ortağın rekabet yasağına aykırı davranışında ticaret ortaklıklarında geçerli olan 3 aylık ve 1 yıllık sürenin kıyasen burada da uygulanması gerekir. Rekabet yasağının ihlali ortaklığın feshine neden olmuşsa BK m.126'da geçerli olan beş yıllık zamanaşımı süresi içinde talep hakları ileri sürülebilecektir.

Ticari mümessil ve vekillere ilişkin rekabet yasağından doğan taleplerin tabi olacağı özel bir zamanaşımı süresi kanunda öngörülmemiştir. Ticari mümessil ve ticari vekil işletme sahibinin izni olmaksızın işletme sahibine ait bir işi vekâleti olmaksızın kendi ya da üçüncü bir kişi yararına yaptığından bu işlemin

¹⁰⁵ Limited şirket müdürleri için rekabet yasağını düzenleyen TTK'nin 547 nci maddesinde herhangi bir zamanaşımı süresi öngörülmemiştir. Bu nedenle rekabet yasağına farklı zamanaşımı sürelerinin söz konusu olacağı belirtilmiştir (bkz. **Aslanlı, Halil /Domaniç, Hayri**: Ticaret Kanunu Şerhi, C.III, İstanbul 1989, s. 685). Ancak burada şirketler hukukunda düzenlenmiş rekabet yasağından ayrı zamanaşımı süreleri öngörülmesini gerektirecek nedenlerin olmadığı kanaatindeyiz (bkz. **Ayhan**, Limited Ortaklıklarda, s. 127; **Teoman, Ömer**: Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, C. I. Kitap 11, İstanbul 2003, s. 37; **Kayar/Çelikleş**, s. 318; **Aydoğan**, s. 147).

esas itibariyle caiz olmayan bir vekâletsiz iş görme olduğu kabul edilmektedir¹⁰⁶. Dolayısıyla caiz olmayan vekâletsiz iş görme de bir haksız fiil niteliği taşıdığından, ticari mümessile yöneltilecek taleplerde zamanaşımı süresi rekabet yasağına aykırı işlemin yapıldığı öğrenilmesinden itibaren 1 yıl ve söz konusu işlemin yapıldığı tarihten itibaren 10 yıllık süreye tabi olacaktır¹⁰⁷. Ancak ticari mümessillik ve ticari vekillik ilişkisinin temelinde bir hizmet sözleşmesi bulunduğu hallerde BK m.126/3 gereğince beş yıllık zamanaşımı geçerli olacaktır¹⁰⁸.

İş sözleşmesi sırasında geçerli olan rekabet yasağına aykırılıkta fesih hakkı için İş Kanununda özel bir zamanaşımı süresi öngörülmüştür. İş Kanunu'nun 26 ncı maddesine göre rekabete aykırı davranış öğrenildiğinden itibaren 6 işgünü ve her halde 1 yıl içinde derhal fesih hakkı kullanılmalıdır. İş sözleşmesi sona erdikten sonra geçerli olan sözleşmesel rekabet yasağının ihlalinde ise BK'de düzenlenmiş özel bir zamanaşımı süresi bulunmamaktadır. Sözleşmesel rekabet yasağı ihlalinin, temelde sözleşmeye aykırılık oluşturduğu göz önüne alındığında, talep hakları için 10 yıllık zamanaşımı süresinin geçerli olduğu kabul edilmelidir.

Tüzel kişi sigorta eksperine nezdinde çalışan gerçek kişi sigorta eksperleri hakkında SK'de açıkça öngörülmüş bir zamanaşımı süresi bulunmamaktadır. Ancak tüzel kişi sigorta eksperine ile onun nezdinde çalışan gerçek kişi sigorta eksperine arasındaki ilişkinin iş sözleşmesi olduğu göz önünde bulundurulduğunda İş Kanununun 26 ncı maddesinde geçerli olan sürelerin uygulanacağı söylenebilir. Ancak sözleşmenin feshi gerçekleştiğinde ise talep hakları açısından 10 yıllık zamanaşımı süresinin uygulanması gerekir (BK. m. 125).

RKHK'ye göre belirlenmiş olan hukuka aykırı davranışlarda geçerli olan talep hakları için geçerli olan zamanaşımı süresi ise rekabet yasağındaki zamanaşımı sürelerinden farklıdır. Zira rekabet sınırlandırmaları hükümlerine aykırı davranış dolayısıyla zarara uğrayanların tazminat taleplerinin (maddi, manevi ve üç kat tazminat) dayanağı haksız fiil olacağı için haksız fiildeki zamanaşımı süresi olan 1 ve 10 yıllık zamanaşımı süresi geçerli olmaktadır. Ayrıca geçersiz sözleşmeden dolayı sebepsiz zenginleşmeye dayanan iade taleplerinde ise BK. 66/1 gereği, fakirleşenin iadeyi isteyebilme hakkını öğrendiği tarihten itibaren bir yıl ve her halde on yıllık zamanaşımı süresi geçerli olacaktır.

¹⁰⁶ **Tandoğan, Haluk**: Mukayeseli Hukuk ve Hususiyle Türk-İsviçre Hukuku Bakımından Vekâletsiz İş Görme, İstanbul 1957, s. 325-326; **Kırca**, s. 180-181.

¹⁰⁷ **Kırca**, s. 181; **Tandoğan**, s. 207

¹⁰⁸ **Kırca**, s. 181.

IV- REKABET YASAĞINDAN DOĞAN REKABET SINIRLANMASI

Rekabet yasağı hükümleri, bazı sözleşme ilişkisi içerisinde bulunan kişiler için öngörülmüş ticari faaliyet kısıtlaması niteliğindedir. Ancak gerek kanuni gerekse sözleşmesel rekabet yasağında rekabetin sınırlandırıldığı da bir gerçektir. Bu açıdan sözleşme ilişkisi çerçevesinde rakibin menfaatini korumayı amaçlayan rekabet yasağı ile piyasadaki rekabet ortamını korumayı amaçlayan rekabet sınırlandırmaları hukukunun çatışması her zaman söz konusu olabilmektedir. Rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümleri bakımından her iki menfaatin dengelenmesi ve bir orta yol bulunması hususunda AT Komisyonu'nun belirlediği ilkeler mevcuttur. Buna göre rekabet yasağı şartının, rekabet sınırlandırmaları hukukuna aykırı olmaması gerekmektedir. Bunun değerlendirilmesi yapılırken, söz konusu rekabet yasağı ile getirilen sınırlamanın konu, coğrafi alan, süre ve yükümlülüğü üstlenen kişiler bakımından makul olması ve bu yasaklama ile öngörülen amacı aşmaması gerekmektedir¹⁰⁹.

Rekabet yasağı, sözleşme hürriyetinin bir sınırlaması olduğuna göre, doğal olarak bunun da bir sınırı bulunmaktadır. Gerek sözleşme ilişkisi sırasında tarafların açıkça düzenlediği, gerekse sözleşme sonrası için getirilmiş olan rekabet yasağının, kanunun emredici hükümlerine, ahlaka (adaba), kamu düzenine ve kişilik haklarına aykırı olmaması gerekir. Bu açıdan, rekabet yasağının RKHK'nin 4 üncü maddesine de aykırı olmaması gerekecektir¹¹⁰.

Sözleşmesel rekabet yasağının RKHK m. 4 açısından bir anlaşma olduğu ortadadır¹¹¹. Rekabet yasağı ile ilerde rakip olması muhtemel bir kişinin, rakip olma ihtimali engellendiği için bazı durumlarda bunun, rekabeti sınırlandırması ve RKHK m. 4'e aykırı olması mümkündür¹¹². Rekabet yasağının amacının sözleşme ilişkisi ile kurulmuş bulunan güven ortamının devamlılığını sağlamak ve kişilerin bu ilişki çerçevesinde elde ettiği bilgileri, rekabet ederek kötüye kullanmasını önlemek olması karşısında, bu yasağın RKHK m.4 yasağından istisna tutulup tutulmayacağı tartışılmalıdır. Rekabet yasağındaki bu amacın GWB m. 1 uygulamasından istisna tutulacağı Alman mahkeme ve öğretisince benimsenmiştir. Alman mahkeme kararları ve öğretisinde sözleşmesel rekabet yasağının mutlaka yer, konu ve zaman açısından sınırlı olması gerektiği kabul edilmektedir.

¹⁰⁹ Öz, s. 21.

¹¹⁰ Karasu, Rauf: "Limited Şirketlerde Şirketten Ayrılan Ortaklar İçin Sözleşme İle Öngörülen Şirketle Rekabet Etme Yasağı", BATİDER, 2004, C.22, S.4, s. 84.

¹¹¹ Karasu, Limited Şirketlerde, s. 85.

¹¹² Karasu, Limited Şirketlerde, s. 85.

Bunların dışında sözleşme ile kararlaştırılan ve rekabet sınırlandırmaları hukuku açısından dikey anlaşma olarak nitelendirilen ilişkilerde, sağlayıcı ve dağıtıcı arasındaki rekabet yasağının Dikey Anlaşmalar Hakkındaki Grup Muafiyeti Tebliği ile ilişkisi de her zaman göz önünde bulundurulmalıdır.

Ayrıca birleşme ve devralmalarda yan sınırlamaların RKHK m. 4 ile ilişkisinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Zira birleşme ve devralmalardaki rekabet yasağı kayıtları birer yan sınırlama niteliği taşımaktadır¹¹³. Bu yan sınırlamaların da RKHK m. 4 kapsamında hukuka aykırı olmaması gerekmektedir¹¹⁴.

Sonuç olarak Türk hukuku açısından da sözleşmesel rekabet yasağı ile getirilmiş sınırlandırmaların rekabet sınırlandırmaları mevzuatı açısından meşru olabilmesinin AT Komisyonu tarafından belirtilmiş genel ölçütlere de uygun olmasının gerektiği kabul edilmektedir. Bu açıdan sözleşmeyle öngörülmuş herhangi bir rekabet yasağının meşruluğu açısından BK. m. 348 ila 352 nci maddelerinde düzenlenmiş olan işinin sözleşmesel rekabet yasağı hükümlerinin kıyasen somut olaylarda uygulanabileceği kanaatindeyiz.

SONUÇ

Rekabet kavramının hukuk alanında haksız rekabet, rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları olmak üzere üç tür kullanımı bulunmaktadır. Bu çalışmada rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmaları arasındaki ilişki ele alınmıştır. Bu çerçevede, rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları arasındaki temel farklar belirlenmiştir.

Rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümlerinin ortak özelliği, sözleşme ve ticaret yapma hürriyetine getirilmiş birer sınırlandırma niteliği taşımalarıdır. Bu çerçevede her iki kavrama yönelik olarak dar yorum yapılmalıdır. Zira özgürlüklerin esas, sınırlandırmaların ise istisna olduğu hukuk sistemlerinde dar yorum özgürlüklerin teminatı niteliğindedir.

Rekabet yasağı ile rekabet sınırlandırmalarına ilişkin hükümler birçok yönden farklılık arz ederler. Bir kere rekabet yasağı hükümleri, sözleşme ilişkisi

¹¹³ Erdem, Birleşme, s. 120.

¹¹⁴ Rekabet sınırlandırmaları hukuku açısından, rekabet yasaklarına ilişkin sözleşmeler, RKHK m. 4 anlamında birer anlaşmadır. Bu bağlamda RKHK m. 4 uyarınca rekabeti engelleme veya kısıtlama amacını taşıyan anlaşmalar hukuka aykırı ise de Avrupa Topluluğu uygulamasına uygun olarak birleşmeler ve devralmalar kapsamındaki rekabet yasağı sözleşmeleri belli şartlar altında, bu birleşme ve devralma işleminin sonuçlarını gerçekleştirmesi açısından zorunlu bir yan sınırlama olarak görülür ve cevaz verilmektedir. (Erdem, Birleşme, s. 116).

çerçevesinde statüye bağlı kanuni birer yükümlülükken, rekabet sınırlandırmalarında statüden doğan kanuni bir yükümlülük bulunmamaktadır.

Rekabet yasağı ihlalinde yaptırımları talep edecekler, sözleşmenin karşı tarafı iken, rekabet sınırlandırmaları hukukunda taraflar dışında tüketiciler ve Rekabet Kurumu da olabilmektedir.

Ayrıca -SK'de tüzel kişi sigorta eksperleri nezdinde çalışan gerçek kişi sigorta eksperleri için öngörülmüş olan rekabet yasağı ayırık tutulmak üzere mevzuatımızda düzenlenmiş olan rekabet yasağına ilişkin hükümlerde korunan çıkar, sözleşmenin karşı tarafının sözleşmesel çıkarı iken, rekabet sınırlandırmaları hukuku hükümlerinde korunan çıkar, kamu çıkarıdır.

Yine sigorta eksperleri için getirilen rekabet yasağı hükmü hariç olmak üzere, rekabet yasağı hükümleri emredici nitelikte değilken, rekabet sınırlandırmaları hükümleri emredicidir.

Rekabet yasağında kusur sorumluluğu esasken, rekabet sınırlandırmaları hukukunda ise kusursuz sorumluluk geçerlidir.

Ayrıca rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları hukukunda talep hakları açısından, farklı zamanaşımı süreleri öngörülmüştür.

Son olarak rekabet yasağı ve rekabet sınırlandırmaları hükümleri farklı kavram ve içerikte olmasına rağmen, her rekabet yasağının özde bir rekabet sınırlandırması da oluşturduğu gözden uzak tutulmamalıdır. Kanuni rekabet yasağı halleri için bu sınırlandırma normal kabul edilse de sözleşmesel rekabet yasağında RKHK'ye aykırılık titizlikle incelenmelidir. Zira günümüz karmaşık ekonomik sistemlerinde, dikey anlaşma, birleşme ve devralmalarda kişi ve işletmelerin sözleşmesel rekabet yasağı hükümleriyle rekabeti sınırlandırılmaya çalıştıkları sıklıkla görülmektedir. Bu açıdan, sözleşmesel rekabet yasağının öngörüldüğü hallerde yasağın, süre, yer ve bölge açısından belirli bir sınırlandırma içermesi ve bu sınırlandırmanın anayasal özgürlüklerin de özüne zarar verecek şekilde aşırı olmaması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Akıncı, Ateş: Mukayeseli Hukuk Açısından Amerikan ve Avrupa Topluluğu Hukuklarında Rekabetin Yatay Kısıtlanması, Ankara 2001.

Aksoy, Nazlı: Rekabetin Korunması Hakkında Kanuna Aykırılığın Özel Hukuk Alanında Sonuçları, Ankara 2004.

Akyiğit, Ercan: İşçinin Başka İşte Çalışması, Ankara 1995.

Ansay, Tuğrul: Yargıtay Uygulamasında Anonim Şirketler Hukuku (Yargıtay'ın 1975-1980 Yılları Arasında Verdiği Kararlar), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, Ankara 1981.

Arı, Zekeriya: "Rekabet Hukukunda Üç Kat Tazminat", Rekabet Forumu Dergisi, 2006, Sayı 26, s. 9 vd.

Arkan, Sabih: Haksız Rekabet ve Rekabetin Korunması Hakkında Kanun Hükümleri Arasındaki İlişki, Prof. Dr. Turgut Kalpsüz'e Armağan, Ankara 2003, s.3 vd. (*Anılış: Haksız Rekabet*).

Aslanlı, Halil/Domaniç, Hayri: Ticaret Kanunu Şerhi, C.III, İstanbul 1989.

Aslan, İ.Yılmaz: Rekabet Hukuku, Teori-Uygulama-Mevzuat, 4. B., Bursa 2007.

Aşık, Pınar: Anonim ve Limited Şirketlerde Rekabet Yasağı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara 2006.

Atakan, Arda: Kamu Düzeni Kavramı, MÜHF-HAD, C.13, S.1-2, s. 59 vd.

Aydoğan, Fatih: Ticaret Ortaklıklarında Rekabet Yasağı, İstanbul 2005.

Ayhan, Rıza: Haksız Rekabet Nedeniyle Elde Edilen Menfaatlerin İadesi, Konya 1990.

Ayhan, Rıza: Limited Ortaklıklarda Ortakların Sorumluluğu, İstanbul 1992 (*Anılış: Limited Ortaklıklarda*).

Ayiter, Nuşin: Borçlar Kanunu Hükümlerine Göre Fer'i Rekabet Memnuiyeti Mukavelesi, Ahmet Esat Arsebük'e Armağan, Ankara 1958, s. 431 vd.

Can, Ozan: 4054 Sayılı Rekabet Kanununa Göre Rekabeti Sınırlandıran Anlaşmalar ve Uygulamada Sıkça Rastlanan Anlaşma Örnekleri, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırıkkale 2004.

Çamoğlu, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağı, İktisat Ve Maliye Dergisi, 1969, C.16, S.9, s. 357 vd.

Demir, Sema: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Rekabet Yasağı, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul 2001.

Doğanay, İsmail: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. 1, 3. B., Ankara 1990.

Domanıç, Hayri: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, C. 1, İstanbul 1988.

Edis, Seyfullah: Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, 6. Bası, Ankara 1997.

Erdem, Ercüment: “Rekabet Hukuku Açısından Birleşme ve Devralmalarda (Yoğunlaşmalarda) Yan Sınırlamalar”, Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları, Ankara, Ekim 2004, s. 116 vd. (*Anılış: Birleşme*)

Erdem, Ercüment: Rekabet Hukuku ve Haksız Rekabet İlişkisi, Prof. Dr. Ömer Teoman’a 55. Yaş Günü Armağanı, C.1, İstanbul 2002, s. 377 vd. (*Anılış: Rekabet Hukuku*)

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 10.B., İstanbul 2008.

Eroğlu, Sevilay: Rekabet Hukukunda Bilgisayar Programlarının Korunması, İstanbul 2000.

Ertas, Kudret: Türk Hukukunda İşçinin Sadakat Borcu, Ankara 1982.

Feyzioğlu, N. Feyzi: Ticari Mümessiller ve Diğer Ticari Vekiller, H. Arslanlı’nın Anısına Armağan, İstanbul 1978, s. 407 vd.

Kırca, İsmail: Ticari Mümessillik, Ankara 1996.

Fikentscher, Wolfgang, “İktisadi Kontrolün Üç Fonksiyonu (Tekelleri Önleme Hukuku)”, (Çev. Tuğrul Ansay ve Mustafa Ünal), BATİDER, 1980, C. X, S. 3, s. 711 vd.

Franko, Nisim: Ticaret Şirketlerinde Rekabet Memnuiyeti, BATİDER, 1985, C. 13, S. 1, s. 13 vd.

Gürzumar, Osman: Franchise Anlaşmaları ve Rekabet Hukuku, Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları, Ankara, Ekim 1999, s. 105 vd.

Helvacı, Mehmet: Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulu Üyesinin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 1995.

Hirş, Ernst: Ticaret Hukuk Dersleri, 3. B., İstanbul 1948.

Honsell, Heinrich: Schweizerisches Obligationenrecht Besonderer Teil, 8. Auf., Bern 2006.

Immenga/Mestmäcker: GWB Kommentar zum Kartellgesetz, 3. Auf., München 2001.

İmregün, Oğuz: Kara Ticareti Hukuku Dersleri, İstanbul 2001.

İnan, Nurkut: “Rekabet Kanun Tasarısı” Türk Rekabet Kanun Tasarısının Birinci Bölümü, Avrupa Topluluğu Rekabet Politikaları Hukuk Düzeni ve Türk Rekabet Kanun Tasarısı, Uluslar arası Sempozyum, İstanbul 1993, s. 46 vd.

İnan, Nurkut: Rekabet Hukuku Uygulamasında Adli Mahkemelerin Rolü, Ankara Barosu Uluslar Arası Hukuk Kurultayı, C.1, Ankara 2002.

İnan, Nurkut: Rekabet Hukukunun Diğer Disiplinlerle İlişkisi, Rekabet Kurumu Perşembe Konferansları, Rekabet Kurumu Yayınları, Ankara, Ekim 1999, s. 3 vd.

Kalpsüz, Turgut: Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Üyelerinin Şirkete Rekabet Teşkil Eden Davranışları, H. Cahit Oğuzoğlu Armağanı, Ankara 1972, s. 347 vd.

Karasu, Rauf: Limited Şirketlerde Şirketten Ayrılan Ortaklar İçin Sözleşme İle Öngörülen Şirketle Rekabet Etme Yasağı, BATİDER, 2004, C. 22, S. 4, s. 79 vd. (Anılış: Limited Şirketlerde).

Karasu, Rauf: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Üyelik sıfatı Sona Erdikten Sonra Şirketle Rekabet Etme Yasağı, Rekabet Dergisi, Sayı 20, Yıl 2004, s. 3 vd. (Anonim Şirket).

Karayalçın, Yaşar: Ticaret Hukuku, II. Şirketler Hukuku, A. Giriş- Adi Şirket- Ticaret Şirketleri (Kollektif-Komandit-Limited-Kooperatif Şirketler), 2. B., Ankara 1973.

Kayar, İsmail/Çeliktaş İlyas: Limited Şirkette Müdür-Ortakların Rekabet Yasağı, Fahiman Tekil'e Armağan, İstanbul 2003, s. 309 vd.

Kayıhan, Şaban: Acentelik Sözleşmesi, 2. B., Ankara 2003.

Kınacıoğlu, Naci: Acente ve Acentelik Sözleşmesi, Ankara 1963.

Kıratlı, Metin: Koruyucu İdari Hizmetler, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, Ankara 1973.

Köse, Gülşen: Kamu Düzeni ve Kamu Düzenine Aykırılığın Sonuçları, Prof. Dr. Fikret Eren'e Armağan, Ankara 2006, s. 1270 vd.

Kurumsal Yönetim İlkeleri, SPK, Ankara 2003.

Mimaroğlu, S. Kemal: Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mes'uliyeti, Ankara 1967.

Mimaroğlu, S. Kemal: Ticaret Hukuku, C.I, İşletme Hukuku, 3. B., Ankara 1978.

Mortan, Kenan (Ed.): Sosyal Piyasa Ekonomisi, TOSYÖV Yayını, Ankara (Tarihsiz).

Nomer, Fusun: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Sadakat Yükümlülüğü, İstanbul 1999.

Oğuzman, Kemal/Öz, Turgut: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, İstanbul 1998.

Öçal, Akar: Ticari Mümessilin Rekabet Yapmama Borcu, E.İ.T.İ.A.D., 1983, C.1, S. 2, s. 215 vd.

Öçal Akar,: Kollektif Ortaklık Ortaklarının Tabi Olduğu Rekabet Yasağına Mukayeseli Hukuk Açısından Genel Bir Bakış, İkt. Mal. Dergisi, C. 27, S.11, s. 410 vd.

Öçal, Akar: Limited Şirketlerde Müdür Olan Ortağa Uygulanan Rekabet Yasağı, E.İ.T.İ.A.D., C.XVIII, S.1, s. 290 vd.

Öçal, Akar: “Rekabet Yasağına İlişkin Bazı Yeni Fransız Mahkeme Kararları”, Batıder, 1982, C.XI, S.4, s.77 vd.

Öçal, Akar: Adi Şirketlerde Rekabet Yasağı, E.İ.T.İ.A.D., C.XVIII, S.2, s.431 vd. (Anılış: Adi Şirketlerde).

Öz Aşçıoğlu, Gamze: Avrupa Topluluğu ve Türk Rekabet Hukukunda Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması, Ankara 2000.

Poroy/Tekinalp/Çamoğlu: Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 10. B., İstanbul 2005.

Sanlı, K. Cem: Türk Rekabet Hukukunda Haksız Fiil Sorumluluğu, Rekabet Hukukunda Güncel Gelişmeler Sempozyumu 1, Kayseri, Nisan 2003, s. 211 vd.

Sanlı, K.Cem.: Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'da Öngörülen Yasaklayıcı Hükümler ve Bu Hükümlere Aykırı Sözleşme ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Geçersizliği, Rekabet Kurumu Yayını, Ankara 2000.

Sayhan, İsmet: Anonim Şirketlerde Rekabet Yasağı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya 1993 (Anılış: *Anonim Şirketlerde*).

Sayhan, İsmet: Rekabet Hukukunda Rekabet Düzeninin Korunmasına Yönelik Düzenleme Bakımından Hukuka Aykırılık, Rekabet Dergisi, 2004, S.17, s. 6 vd. (Anılış: *Rekabet Hukukunda*).

Soyer, M. Polat: Rekabet Yasağı Sözleşmesi (BK. m.348-352), Ankara 1994.

Teoman, Ömer: Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, C.I, Kitap 7, 1995-1996, İstanbul 1997 (Anılış: Kitap 7).

Teoman, Ömer: Yaşayan Ticaret Hukuku, Hukuki Mütalaalar, C.I., Kitap 11, İstanbul 2003.

Tandoğan, Haluk: Mukayeseli Hukuk ve Hususiyle Türk-İsviçre Hukuku Bakımından Vekâletsiz İş Görme, İstanbul 1957.

Topçuoğlu, Metin: Rekabeti Kısıtlayan Teşebbüsler Arası İşbirliği Davranışları ve Hukuki Sonuçları, Ankara 2001.

Tuncay, A. Can: İşçinin Sadakat (Bağlılık) Yükümlülüğü, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e 80. Yaş Günü Armağanı, C.II, İstanbul 2001, s. 1043 vd.

Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük, C.II, 9. B., Ankara 1998.

Türk, H. Sami: Sosyal Piyasa Ekonomisinde Rekabetin Düzenlenmesi, BATİDER 1985, C.13, S. 2, s. 119 vd.

Yayla, Yıldızhan: İdare Hukuku, 2. B., İstanbul 1990.

ULUSLARARASI GELİŞMELER

- ABD'DEN HABERLER
- AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN HABERLER

ABD'DEN HABERLER**Adalet Bakanlığı Nakliye Sektöründe Rekabete Aykırı Uygulamaları İnceliyor**

Adalet Bakanlığı, UTI Worldwid Inc.'de arama yapılması için izin verdi. Arama izninin nakliye hizmetleriyle ilgili bir soruşturma ile bağlantılı olduğu düşünülüyor. Adalet Bakanlığında bir yetkili de Antitröst Biriminin nakliye hizmetlerinde rekabete aykırı uygulamalar olup olmadığı konusunda inceleme yaptığını belirtti.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 6 – 12 Ekim 2007, Sayı 458, s. 6.

Adalet Bakanlığı Abitibi/Bowater Birleşmesinde Bir Tesisin Elden Çıkarılmasını Talep Etti

23 Ekim 2007

Adalet Bakanlığı ülkenin en büyük iki gazete kâğıdı üreticisinin–Abitibi Consolidated Inc. ve Bowater Inc.–1.6 milyar dolarlık birleşmelerini tamamlaması için Arizona'da bir gazete kağıdı fabrikasının satılmasını talep ettiğini açıkladı.

Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi Washington Eyalet Mahkemesinde antitröst davası açtı ve bir muvafakat emri önerdi. Muvafakat emri uyarınca Abitibi ve Bowater, Abitibi'ye ait Snowflake tesisini elden çıkarmayı kabul etti. Bu emir mahkeme tarafından onaylanırsa mahkemeyi sonuçlandırarak ve Bakanlığın rekabetle ilgili endişelerini ortadan kaldıracak.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/227085.htm

Adalet Bakanlığı AT&T'nin Dobson Communications'u Devralması İçin Bazı Aktifleri Satmasını Talep Etti

30 Ekim 2007

Adalet Bakanlığı AT&T Inc.'in Dobson Communication Corporations'u devralma işlemini tamamlaması için bazı aktifleri satmayı kabul ettiğini bildirdi. Yapılan açıklamalara göre işlem ilk önerildiği şekliyle bazı bölgelerde fiyatların yükselmesine ve kalitenin düşmesine ve aynı zamanda azalan rekabet nedeniyle mobil telsiz telekomünikasyon hizmetleri müşterilerinin zarar görmesine neden olacaktır. Aktiflerin satılması rekabetle ilgili sorunları ortadan kaldıracak.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/227232.htm

Visa ve American Express Uyuşmazlığı Karara Bağlandı

Visa, rakibi American Express tarafından talep edilen, yaklaşık 1 Milyar ABD Dolarlık bir kısmı ön ödeme olmak üzere, 2,25 Milyar ABD Doları tutarındaki antitröst tazminatını ödemeyi kabul etti.

American Express 2004 yılında Visa, MasterCard ve bunlara üye bankaların, çok sayıda Amerikan bankasının American Express kartı ile iş yapmasına kanunlara aykırı bir şekilde engel olduğunu iddia ederek dava açmıştı.

Tazminat Visa USA ve ona üye olan bankalar tarafından finanse edilecek. Yakında halka arzı gerçekleştirilecek olan Visa Inc. ise herhangi bir sorumluluk üstlenmediğini belirtti. MasterCard açısından ise dava süreci işlemeye devam edecek.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 3 – 9 Kasım 2007, Sayı 462, s. 6.

Nine West Federal Ticaret Komisyonu Kararının Değiştirilmesini Talep Ediyor

6 Kasım 2007

Nine West Group, Inc. kendisi hakkında verilen 2000 yılına ait kararın değiştirilmesi yönündeki talebini Komisyona iletti.

Söz konusu kararla Nine West'in bayan ayakkabılarına ilişkin yeniden satış fiyatlarını tespit etmesi, kontrol altına alması ve belirli bir seviyede tutması; ayrıca bayileri yeniden satış fiyatını kabul etmeye veya buna bağlı kalmaya zorlaması yasaklanmıştı.

Nine West talebinde, Yüksek Mahkeme'nin Haziran 2007 tarihli "Leegin-PSKS" kararı ile antitröst hukukunda önemli bir değişimin gerçekleştiğini, bu kararla rakiplerine tanınan asgari yeniden satış fiyatını tespit etme imkânının kendisini haksız rekabete maruz bıraktığını, dolayısıyla hakkaniyet ve kamu yararı da göz önünde bulundurularak kendisiyle ilgili eski kararın yeniden ele alınması ve değiştirilmesi gerektiğini dile getirdi.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2007/11/fyi07265.shtm>

Deniz Hortumu Üreten Fransız Şirketinin İki Yöneticisi, Dünya Genelindeki Bir Gizli Anlaşmanın Parçası Olduklarını İtiraf Etti

6 Kasım 2007

Fransa'da yerleşik Trelleborg Industrie S.A.S.'nin iki yöneticisi, ABD ve daha başka yerlerde deniz hortumlarına ilişkin olarak ihaleye fesat karıştırma, fiyat tespit etme ve pazar paylaşmaya yönelik olarak gizli anlaşmaya katıldıkları suçlamasını kabul etti.

Söz konusu iki yönetici, Christian Caleca ve Jacques Cognard, 2 Mayıs 2007'de, başka yöneticilerle birlikte, Houston'da bir kartel toplantısına katıldıktan sonra tutuklanmış, haklarında rekabeti kısıtlamak ve ortadan kaldırmak suçlamasıyla dava açılmıştı.

Yapılan itiraf anlaşması çerçevesinde, Caleca ve Cognard 14 ay süreyle hapis cezası almayı, ayrıca Antitröst Biriminin devam eden soruşturmasında tam anlamıyla bir işbirliği içinde olmayı kabul ediyor. Anlaşma çerçevesinde ayrıca Caleca'nın 75.000 ABD Doları, Cognard'ın ise 100.000 ABD Doları ceza ödemesi gerekecek.

Deniz hortumu, tankerler ve depolama tesisleri arasında petrol ikmalinde kullanılan kauçuk bir hortumdur.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/227435.htm

Adalet Bakanlığı, Microsoft'un Gözetim Süresinin Uzatılmasına Gerek Olmadığını Bildirdi

Adalet Bakanlığı (DOJ) 2002 yılına ait bir karara dayalı olan ve 12 Kasım tarihinde bitmesi gereken Microsoft Corp.'a ilişkin antitröst konulu mahkeme gözetiminin beş yıl süreyle uzatılmasına yönelik talepleri desteklemediğini belirtti.

DOJ bu tür bir uzatma için yeterli delil olmadığını öne sürüyor. Sürenin beş yıl uzatılmasını talep eden eyaletlerin görüşlerinin dinlenmesi amacıyla gözetim Ocak ayına kadar uzatıldı.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 10 – 16 Kasım 2007, Sayı 463, s. 7.

Florida Rock'ın, Vulcan tarafından Devralınmasında Elden Çıkarma Şartı Getirildi

13 Kasım 2007

Adalet Bakanlığı Vulcan Materials Company ve Florida Rock Industries Inc.'in 4,6 Milyar ABD Doları tutarındaki birleşme talebini gerçekleştirebilmeleri için Georgia, Tennessee ve Virginia'da kaba mıcır üretimi yapan sekiz taşocağı ile Virginia'daki bir dağıtım sahasını elden çıkarmaları şartını getirdi.

Bakanlık, teklif edilen devralmanın söz konusu elden çıkarmalar olmaksızın gerçekleşmesi halinde, elden çıkarılması gereken taşocaklarının hizmet verdiği bazı bölgelerdeki kaba mıcır alım fiyatlarının artmasının muhtemel olduğunu belirtti.

İlgili işlemin gerçekleşmemesi için Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi tarafından ABD Washington D.C. Bölge Mahkemesi'nde hukuk davası açıldı. Ayrıca davayı çözüme kavuşturması beklenen ve Bakanlığın rekabet konusundaki kaygılarını giderecek bir uzlaşma metni de Bakanlık tarafından mahkemenin onayına sunuldu.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/227631.htm

Qantas Airways Kargo Sevkiyatına İlişkin Fiyat Tespiti Suçlamasını Kabul Etti

27 Kasım 2007

Avustralya merkezli Qantas Airways Limited, uluslararası hava kargo sevkiyatlarında fiyat tespitine yönelik gizli bir anlaşmada yer aldığı suçlamasını ve 61 Milyon ABD Doları tutarında para cezasını ödemeyi kabul etti.

Adalet Bakanlığı, Qantas'ın 2000 ve 2006 yılları arasında, Amerika Birleşik Devletleri ve diğer bazı ülkelere doğru ve buralardan kalkışlı kargo sevkiyatlarında fiyat tespitine giderek rekabeti ortadan kaldırmayı amaçlayan bir gizli anlaşma içerisinde yer aldığını iddia etmişti.

Söz konusu cürümün gerçekleştiği dönemde Qantas'ın ABD ve Avustralya arasındaki en büyük kargo taşıyıcısı konumunda olduğu, ayrıca ABD'ye doğru ve oradan kalkışlı kargo uçuşlarından 600 Milyon ABD Doları'nın üzerinde kazanç elde ettiği belirtiliyor. Mahkemenin onayına tabi olacak itiraf anlaşması çerçevesinde Qantas, Bakanlığın devam eden soruşturmasında yardımcı olmayı da kabul ediyor.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/227988.htm

Federal Ticaret Komisyonu, Etanol Pazarındaki Yoğunlaşma Hakkında 2007 Tarihli Raporunu Yayımladı

30 Kasım 2007

Komisyon “Etanol Pazarındaki Yoğunlaşma Konulu 2007 Yılı Raporu” başlıklı, ABD’deki etanol üretimini konu alan üçüncü yıllık rapor çalışmasını, 2005 tarihli Enerji Politikası Yasası uyarınca Kongreye sundu.

Rapora göre, üretim veya kapasite üzerinden değerlendirildiğinde, pazarda yoğunlaşma olmadığı ve geçtiğimiz yıl içinde yoğunluğun daha da azaldığı sonucu çıkıyor.

Daha detaylı bilgi için:

<http://www.ftc.gov/opa/2007/11/fyi07266.shtm>

Stolt-Neilsen Davası Reddedildi

Stolt-Neilsen; Odfjell Seachem AS and Jo Tankers BV’nin içinde yer aldığı iddia edilen bir nakliye karteli suçlamasıyla Stolt-Neilsen SA aleyhine açılan dava, davaya bakan bölge mahkemesi yargıcı tarafından reddedildi.

Adalet Bakanlığı, ABD Kurumsal Pişmanlık Programı çerçevesinde 2003 yılında firmaya sağladığı affı, firmanın yasalara aykırı faaliyetlerini tam olarak ifşa etmeyerek anlaşmanın şartlarını ihlal etmesi nedeniyle geri alma talebinde bulunmuştu.

Davaya bakan yargıç, DOJ’nin bu doğrultuda sağladığı delillerin inandırıcı olmadığını ve Antitröst Biriminin uygulamasının “esasen haksız” olduğunu öne sürdü.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 1 – 7 Aralık 2007, Sayı 466, s. 8.

Adalet Bakanlığı, Commscope’un Andrew Scope’u Devralmasına Elden Çıkarma Şartı Getirdi

6 Aralık 2007

Adalet Bakanlığı CommScope Inc.’in 2,6 Milyar ABD Doları karşılığında Andrew Corporation’ı devralması işlemine Andrew’un Andes Industries Inc.’teki azınlık hisselerinin elden çıkarılması şartını getirdi.

Bakanlık devralmanın ilk talep edilen şekilde gerçekleşmesi halinde, kablo televizyon şirketlerinin iletim sistemleri ile müşterilerin bina içindeki cihazları arasında bağlantı sağlamak amacıyla kullandıkları saplama kablolarının geliştirilmesinde, üretiminde ve satışında rekabetin önemli ölçüde azalacağını belirtti.

Ayrıca işlemin ilk talep edilen şekilde gerçekleşmesi halinde, CommScope'un büyük bir rakibi olan Andes'te yönetim kurulu üyelerini atama yetkisini de elde edeceği, bu gelişmenin ise rakip şirketlerde yönetimlerin iç içe geçmesini düzenleyen kanunu ihlal edeceği belirtiliyor.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/228330.htm

Üç İngiliz Vatandaşı, Deniz Hortumu Endüstrisine İlişkin Dünya Genelindeki Gizli Anlaşmaya Dâhil Olduklarını Kabul Etti

12 Aralık 2007

Bir bağımsız danışman ile İngiltere'de yerleşik bir deniz hortumu üreticisi olan Dunlop Oil & Marine Ltd.'nin iki yöneticisi, Amerika Birleşik Devletleri'nde satılan deniz hortumlarına ilişkin olarak ihaleye fesat karıştırma, fiyat tespiti ve pazar paylaşımı amaçlı bir gizli anlaşmada yer aldıkları suçlamalarını kabul etti.

PW Consulting (Oil & Marine) Ltd. adını taşıyan şirketin tek maliki olarak Peter Whittle hakkında, ayrıca Dunlop Oil & Marine Ltd.'nin genel müdürü Bryan Allison ve Dunlop'un satış ve pazarlama direktörü David Brammar hakkında 3 Aralık 2007 tarihinde ABD Houston Bölge Mahkemesinde cürüm işlemekten dava açılmıştı.

Yapılan itiraf anlaşması çerçevesinde Whittle 30 ay hapis cezası, Allison 24 ay hapis cezası, Brammar ise 20 ay hapis cezası almayı kabul etti. Söz konusu cezalar antitröst suçlamasıyla yargılanan yabancı uyruklulara verilmiş en uzun süreli hapis cezaları olarak Antitröst Birimi tarihine geçmiş bulunuyor.

Aynı anlaşmalar çerçevesinde Whittle ve Allison 100.000'er ABD Doları tutarında, Brammar ise 75.000 ABD Doları tutarında para cezası ödeyecek.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/228561.htm

Yatırım Şirketi Birleşme Öncesi Bildirim Koşullarını İhlal Ettiği Gerekçesiyle Para Cezasına Çarptırıldı

19 Aralık 2007

Çok sayıdaki şirkette iştirakleri bulunan, San Francisco'da yerleşik ValueAct Capital Partners L.P., birleşme öncesi bildirim koşullarını ihlal ettiği için 1,1 Milyon ABD Doları tutarında para cezasına çarptırıldı.

Federal Ticaret Komisyonunun talebiyle yapılan şikâyetle ValueAct'in Hart-Scott-Rodino Yasası'nın öngördüğü birleşme öncesi bildirim ve bekleme koşullarını 2005 yılında üç defa ihlal ettiği iddia ediliyor.

Adalet Bakanlığı Antitröst Birimi bugün, Value Act hakkında Hart-Scott-Rodino Yasasını ihlal ettiği gerekçesiyle ABD Washington, DC. Bölge Mahkemesi'nde bir hukuk davası açtı. Mahkeme tarafından da onaylanması gereken uzlaşma metninin ValueAct'a yöneltilen iddialar hususunda çözüm sağlaması bekleniyor.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/228727.htm

Bir Alman Vatandaşı, Deniz Hortumu Satışlarındaki Gizli Anlaşmada Yer Almakla Suçlanıyor

26 Aralık 2007

ABD Fort Lauderdale Bölge Mahkemesi, deniz hortumu alanında çalışmış eski bir yönetici olan Alman Uwe Bangert'i Amerika Birleşik Devletleri'nde ve bazı başka ülkelerde deniz hortumu satışları konusunda ihaleye fesat karıştırma, fiyat tespit etme ve pazar payı tahsis etme amacıyla gizli anlaşmada yer almakla suçluyor.

Gizli anlaşmanın etkili olduğu süre zarfında kartelin faaliyetlerinden dolayı milyonlarca Dolar değerindeki deniz hortumu ve ilgili ürün etkilendi. Deniz üzerinde petrol çıkarma ve petrol ürünleri transferi işiyle uğraşan şirketler ve ABD Savunma Bakanlığı mağdurlar arasında.

Daha detaylı bilgi için:

http://www.usdoj.gov/atr/public/press_releases/2007/228823.htm

Staples ve HP Hakkında Dava Açıldı

Ranjit Bedi tarafından ABD Boston Bölge Mahkemesi'nde, HP ve Staples'in yazıcılarda kullanılan mürekkep kartuşlarının satışında rekabete aykırı davranışlarda bulunduğu iddiasıyla dava açtı. Sınıf davası vasfı kazanmayı bekleyen davada Staples'a HP markası dışındaki kartuşları satmaması için HP tarafından "pazar geliştirme fonu" adı altından ödeme yapıldığı iddia ediliyor.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 15 – 21 Aralık 2007, Sayı 468, s. 10.

Adalet Bakanlığı Şeker Soruşturması Açabilir

ABD merkezli çikolata şirketi Mars'tan bir sözcü, çikolata şekerleme endüstrisinde fiyat tespiti yapıldığı iddiasına ilişkin olarak yapılan ön araştırma çerçevesinde Adalet Bakanlığı yetkilileri tarafından kendileriyle irtibat kurulduğu bilgisini verdi. Nestle-ABD'den bir sözcü de böyle bir soruşturma konusunda bilgilerinin olduğunu doğruladı. Ancak, Hershey, Cadbury Schweppes veya Adalet Bakanlığından soruşturma iddiasına yönelik herhangi bir açıklama gelmedi.

Ayrıca, Kanada Rekabet Bürosu'nun çikolata şekerleme endüstrisindeki fiyat tespiti hususunda geçen ay bir soruşturma başlattığı belirtiliyor. Konuyla ilgili olarak Ottawa'da bir yargıç tarafından yapılan açıklamada, kendilerine gelen belgelerde söz konusu danışıklılığın 2002 yılından 2007 yılının sonuna kadar sürdüğü iddiasına yer verildiği bildirildi.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 22 Aralık – 4 Ocak 2007, Sayı 469, s. 6.

AVRUPA BİRLİĞİ'NDEN HABERLER**Komisyon Bitüm Tedarikçilerine 183 Milyon Euro Para Cezası Verdi**

3 Ekim 2007

Avrupa Komisyonu BP, Repsol, Cepsa, Nynäs ve Galp'e İspanya'da bitüm karteline katıldıkları gerekçesiyle toplam 183.651.000 Euro para cezası verdi. Komisyonun soruşturmasına göre bu şirketler 1991 ile 2002 yılları arasında yol yapımında kullanılan penetrasyon bitüm pazarında kota uygulamış, satış hacimleri ve müşterileri paylaşmış, bilgi alışverişi yaparak pazar paylaşımı anlaşmalarının uygulanıp uygulanmadığını izlemiş ve bitüm fiyatlarındaki değişimler konusunda anlaşmıştı.

BP kartel hakkında ilk bilgi sağlayan şirket olarak para cezasından bağışıklık kazanırken Repol ve Cespa'ya işbirliği yapmaları sonucu, para cezalarında sırasıyla % 40 ve % 25 indirim uygulandı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1438&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyunun Kartellere Karşı Yürüttüğü Faaliyetler- Sorular Ve Cevaplar

3 Ekim 2007

Komisyunun Kartellerle Mücadelede Dayandığı Yasal Temel Nedir?

Avrupa Topluluğunu kuran Antlaşmanın 81. Maddesi şirketler arasındaki, Tek Pazarda rekabeti bozan anlaşmaları ve uyumlu eylemleri yasaklamaktadır. Şirketlerin cirosunun % 10'una kadar para cezası verilebilir.

Cezalardan Elde Edilen Gelir Nerede Kullanılır?

Ödenen cezalar Topluluk bütçesine aktarılır. Böylelikle cezalar Avrupa Birliğinin finansmanına yardımcı olur ve bireyler üzerindeki vergi yükünü hafifletir.

Son Kararı Komisyon mu Veriyor?

Komisyon tarafından verilen kartel kararlarının tamamı önce Bidayet Mahkemesinde ve daha sonra Avrupa Topulukları Adalet Divanında temyiz edilebilir. Bu iki mahkemenin, kararları kısmen ya da tamamen iptal etme ve cezaları indirme veya yükseltme yetkisi vardır.

Avrupa Komisyonu Pişmanlık Programı Nedir?

Bu program firmaların Komisyona kartellerle ilgili bilgi sağlamasını teşvik eder. Bilgi sağlayan ilk firma cezadan tamamen bağışıklık kazanırken onu takip eden diğer firmalara verilen cezalarda indirim yapılabilir.

Bu Tür Yasa Dışı Anlaşmalardan Zarar Gördüğünü Düşünen Bireyler ve Şirketler Ne Yapabilir?

Komisyunun yasakladığı faaliyetler nedeniyle zarar gören her şirket ve birey konuyu AB Üyesi Devletlerin mahkemelerine taşıyabilir ve bu faaliyetlerin sonucunda uğranan zarar için tazminat talep edebilir. Komisyonun verdiği cezalar ulusal mahkemelerin hükmettiği tazminattan farklıdır.

Komisyonun Kartel Davalarında Verdiği En Yüksek On Ceza Nedir?

Şirkete göre

Şirket	Ceza (Euro)	Yıl
ThyssenKrupp	479 669 850	2007
Hoffmann-La Roche AG	462 000 000	2001
Siemens AG	396 562 500	2007
ENI SpA	272 250 000	2006
Lafarge SA	249 600 000	2002
BASF AG	236 845 000	2001
Otis	224 932 950	2007
Heineken NV	219 275 000	2007
Arkema	219 131 250	2006
Solvay	167 062 000	2006

Sektöre göre

Sektör	Yıl	Toplam (Euro)
Asansör ve yürüyen merdiven	2007	992 312 200
Vitamin	2001	790 505 000
Gaz izoleli şalt cihazı (GIS)	2007	750 512 500
Sentetik kauçuk (BR/ESBR)	2006	519 050 000
Alçıpan	2002	478 320 000
Hidrojen peroksit	2006	388 128 000
Akrilik cam	2006	344 562 500
Tuhafiye ürünleri, fermuar	2007	328 644 000
Bakır tesisat	2006	314 760 000
Endüstriyel çanta	2004	290 710 000

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/07/393&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Kısıtlayıcı Faaliyetler Nedeniyle Visa'ya Ağır Para Cezası Verdi

Komisyon Visa'ya kısıtlayıcı ticari faaliyetlerle ilgili kuralları ihlal ettiği gerekçesiyle 10.2 milyon Euro para cezası verdi. Mart 2000 ile Eylül 2006 tarihleri arasında Visa objektif bir neden olmaksızın Morgan Stanley'i üyeliğe kabul etmedi. Komisyon Morgan Stanley'in Visa üyeliğine alınmamasının İngiltere'de tüccarlara sağlanan kredi kartı kabul hizmetlerinde rekabeti kısıtladığını tespit etti.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 29 Eylül – 5 Ekim 2007, Sayı 457, s. 2.

Komisyon Belçika Gaz Pazarını Rekabete Açtı

11 Ekim 2007

Distrigas'ın önerdiği taahhütler Komisyonun aldığı bir kararla hukuki açıdan bağlayıcılık kazandı. Komisyon Distrigas'ın müşterilerle yaptığı uzun vadeli sözleşmeler ve bu sözleşmelerle bağlanan gaz hacimleri nedeniyle rakiplerin Belçika gaz piyasasına giremeyeceğini ve bu piyasada iş yapmakta zorlanacağını düşünüyordu. Bu endişeler karşısında Distrigas aralarında uzun vadeli sözleşmelerle bağlanan gaz hacimlerinin azaltılması, iki yıl boyunca yeniden satıcılarla yeni gaz tedarik anlaşması yapılmaması ve diğer büyük müşterilerle (endüstri müşterileri ve elektrik üreticileri) yapılan yeni sözleşmelerin 5 yılı geçmemesi gibi koşulların bulunduğu çeşitli taahhütler önerdi. Bu taahhütlerin ışığında Komisyon ilgili soruşturmayı kapattı.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1487&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Thomson/Reuters Birleşmesinde Detaylı İnceleme

Avrupa Komisyonu Thomson ve Reuters arasındaki önerilen birleşmeyle ilgili detaylı soruşturma başlattı. Komisyonun piyasada yaptığı ilk inceleme önerilen birleşmenin finansal bilgi hizmetleri piyasalarında rekabeti olumsuz yönde etkileyebileceğini gösteriyor.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 6–12 Ekim 2007, Sayı 458, s. 1.

Komisyon Nakliye İşletmelerine Baskın Düzenledi

Avrupa Komisyonu, yetkililerin bazı uluslararası nakliye hizmetleri sağlayıcılarına ait işyerlerinde habersiz soruşturma yaptıklarını açıkladı. Komisyon söz konusu şirketlerin kısıtlayıcı ticari uygulamaları yasaklayan kurallara aykırı davrandığından şüpheleniyor.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 6–12 Ekim 2007, Sayı 458, s. 1.

Komisyon Organon BS/Schering Plough İşlemini Koşullu Olarak Onayladı

Avrupa Komisyonu, Akza Nobel'in yan kuruluşu olan Organon BS'nin global farmasötik şirketi Schering-Plough Corporation tarafından devralınmasına izin verdi. Komisyonun endişeleri üzerine Schering-Plough veterinerlikte kullanılan aşılarda ilgili beş bölgede ve farmasötiklerle ilgili yedi bölgede örtüşen faaliyetleri satmayı teklif etti. Satılacaklar arasında yirmiden fazla formülasyon ve marka bulunuyor.

Daha detaylı bilgi için:

NERA Bülteni, 13–19 Ekim 2007, Sayı 459, s. 2.

Komisyon Malta'yı Petrol Ürünleri İthalatındaki Tekel Konusunda Uyardı

18 Ekim 2007

Malta, petrol ürünlerinin ithalatı, depolanması ve toptan satışındaki tekelle ilgili düzenlemeleri üç ay içerisinde tamamlamazsa Avrupa Komisyonu tarafından ATAD'a sevk edilecek. AB'ye Üyelik Anlaşması uyarınca Malta, ilgili mevzuatını 31 Aralık 2005'e kadar düzenlemek zorundaydı ancak Komisyonun bu yıl Haziran ayında gönderdiği gerekçeli görüşten sonra kaydedilen ilerlemelere rağmen Malta henüz düzenleme sürecini tamamlamadı.

AT Antlaşmasınının 31. Maddesine göre Üye Devletler ticari nitelikli her tür devlet tekeli malların alım-satım koşulları bakımından Üye Devletler arasında ayırım olmayacak şekilde düzenlemekle yükümlüdür.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1544&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=tr>

Komisyon Microsoft'un 2004 Kararına Uymasını Sağladı

22 Ekim 2007

Microsoft, çalışma grubu işletim sistemleriyle ilgili 2004 Kararı uyarınca getirilen yükümlülükler uymak için gereken adımları attı. Microsoft, çalışma grubu işletim sistemlerinin karara uygun olması için üç önemli değişiklik yapmayı kabul etti. Birincisi 'açık kaynak' yazılım üreticileri birlikte çalışabilirlik bilgilerine erişebilecek ve bu bilgileri kullanabilecek. İkincisi bu bilgiler için gereken telif bedeli tek seferde ödeme için 10.000 Euro olacak. Üçüncüsü, patentler dâhil olmak üzere dünya çapındaki lisanslar için istenen telif bedeli % 5.95'ten % 0.4'e düşürülecek. Microsoft ve üçüncü kişi üreticiler arasında yapılan anlaşmalarda, Microsoft sağlanan bilgilerin tam ve doğru olmasını sağlayacak. Bu anlaşmaların ihlal edilmesi durumunda özel hukuk uygulamasına başvurulabilecek.

Alınan önlemler çalışma grubu sunucuları piyasasında rakiplerin makul fiyatlarla birlikte çalışabilirlik bilgilerine erişmesini ve bu sayede söz konusu piyasada daha fazla yenilik ve rekabet olmasını sağlayacak.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1567&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon La Poste'a Verilen Sınırsız Devlet Garantisiyle İlgili Detaylı Soruşturma Başlattı

23 Ekim 2007

Avrupa Komisyonu, posta hizmetleri kurumu La Poste'a verilen sınırsız devlet garantisi nedeniyle Fransa'ya karşı resmi soruşturma başlattı. La Poste'un uygun koşullarda finansman almasını sağlayan garantiden rakipleri faydalanamadığı için bu durum, posta sektörünün liberalleşme sürecinde olduğu bir dönemde, rekabeti bozarak kamu menfaatine zarar verebilir. Verilen bilgilere göre, söz konusu devlet garantisi süre ve miktar bakımından sınırlama içermiyor ve uluslararası hizmetler ile ticari faaliyetleri kapsıyor.

Devlet yardımı programlarıyla ilgili mevcut AB kuralları uyarınca Komisyon Fransa'dan La Poste'a verilen sınırsız garantiyi 2008 yılı sonunda kadar geri almasını talep etmişti; ancak Fransa ile yapılan görüşmeler Komisyonu tatmin etmedi.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1572&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komasyon Taslak Mevzuat Paketi İçin Yorumları Bekliyor

26 Ekim 2007

Avrupa Komasyonu kartel davalarında uzlaşmalara olanak tanıyacak bir paketi kamu tartışmasına açtı. Komasyon duyurusu taslağı ve 773/2004 sayılı Tüzüğü değıştirecek bir taslak Komasyon tüzüğünden oluşan bu paket, tarafların yalnızca karteldeki rollerini ve sorumluluklarını değıl aynı zamanda daha hızlı ve sadeleştirilmiş bir yöntemi kabul ettikleri bir uzlaşma sağlamayı hedefliyor. Böylelikle kartel davalarında idari prosedürler sadeleştirilerek kaynaklar daha fazla dava için kullanılabilir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1608&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komasyon Numico'nun Danone Tarafından Devralınmasını Koşullu Onayladı

31 Ekim 2007

Avrupa Komasyonu, Hollanda şirketi Numico'nun Fransız grubu Danone tarafından devralınmasına koşullu olarak izin verdi. Danone esas olarak şişe suyu ve mandıra ürünlerinde, Numico ise bebek gıdalarının üretimi ve dağıtımı ile klinik beslenme alanlarında faaliyet gösteriyor. Komasyonun kararına göre Numico Fransa'daki bebek sütü ve bebek içecekleri işletmesini, Danone Belçika'daki bebek maması, bebek sütü, bebek bisküvisi ve bebek içecekleri faaliyetleri ile Hollanda'daki bebek maması ve bebek bisküvisi faaliyetlerini elden çıkaracak.

Rekabetten sorumlu Komasyon üyesi Kroes önerilen çözümlerin birleşmeden sonra rekabetin güçlü bir şekilde devam etmesi açısından tatmin edici olduğunu belirtti.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1631&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, English Welsh & Scottish Railway Holdings'in Deutsche Bahn Tarafından Alınmasına Koşullu Olarak Onay Verdi

9 Kasım 2007

Avrupa Komisyonu, AB Birleşme Tüzüğü uyarınca English Welsh & Scottish Railway Holdings'in (EWS) Deutsche Bahn (DB) tarafından devralınmasına ilişkin işleme izin vermiştir. Komisyon'un bu kararı, DB'nin, ESW'nin genişleme planlarına bağlı kalması ve EWS'nin Fransa'daki bazı eğitim ve bakım tesislerine ayrımcı olmayan erişim sağlaması yükümlülüklerine bağlı olacaktır. Bu yükümlülükler ışığında Komisyon, önerilen işlemin Avrupa Ekonomik Alanında (AEA) ya da bunun önemli bir kısmındaki etkili rekabeti hissedilir derecede etkilemeyeceği sonucuna varmıştır.

DB, devlete ait, Almanya merkezli bir demiryolu şirkettir ve Almanya, İtalya, Hollanda ve Danimarka'da demiryolu yolcu ve yük taşımacılığı ile uğraşmakta, dünya çapında lojistik ve yan hizmetler sağlamaktadır. EWS ise eski İngiliz demiryolu tekelinin nakliye kolunun halefidir. İngiltere ve Fransa'da demiryolu yük taşımacılığı ve ilgili hizmetleri alanında faaldir.

Tarafların faaliyetleri arasında bir örtüşme olmamasına rağmen Komisyon'un sözkonusu işlemin EWS'nin Fransa'daki yük taşımacılığı işine eskisi kadar odaklanmamasına neden olabileceği şeklinde endişeleri bulunmaktaydı. Bu endişeleri gidermek için DB, EWS'nin Fransa'daki genişleme planlarını gelecek beş yıl içerisinde tamamlamayı ve EWS'nin Fransa'daki Makinist Eğitim Okulları ile bakım tesislerine tüm üçüncü taraf işletmecileri kabul etmeyi taahhüt etmiştir. Bu taahhütler potansiyel giriş engellerini azaltacaktır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1670&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, Danone Bisküvilerinin Kraft Tarafından Devralınmasına İlişkin Öneriye Koşullu Olarak İzin Verdi

9 Kasım 2007

Avrupa Komisyonu, AB Birleşme Tüzüğü uyarınca, Fransız Danone markasının dünya çapındaki bisküvi, atıştırmalık ve kahvaltılık gevrek iş kollarının ABD merkezli Kraft şirketi tarafından devralınmasına ilişkin teklifini onaylamıştır. Komisyon'un kararı bir dizi İspanyol bisküvi markalarının, İspanya'daki bir fabrikanın ve Macaristan'daki bir çikolata markasının tasfiyesi koşullarına bağlı olarak verilmiştir. Bu yükümlülükler ışığında Komisyon, işlemin

Avrupa Ekonomik Alanında (AEA) veya bunun önemli bir kısmındaki etkili rekabeti hissedilir ölçüde engellemeyeceği sonucuna varmıştır.

Kraft, paketlenmiş gıda ve içecek alanında, özellikle de atıştırmalıklar, içecekler, peynir ve süt ürünleri, kahve, çikolatalı şekerleme ve bisküvi konularında dünya çapında faaliyet göstermektedir. Danone Bisküvileri ise Fransız Danone şirketinin küresel faaliyet gösteren bisküvi, atıştırmalık ve kahvaltılık gevrek koludur. Sözkonusu teklif yalnızca her iki şirketin de bisküvi ve çikolatalı şekerleme alanında faal olduğu birkaç Üye Devleti etkileyecektir.

Bisküvi alanında Danone Bisküvileri Avrupa'nın tamamında faal iken, Kraft temel olarak İberya yarımadasında bisküvi satışı ile uğraşmaktadır. Komisyon'un pazar araştırması ilgili işlemin, ilk önerilen haliyle, İspanyol şekerli bisküvi pazarındaki rekabeti hissedilir ölçüde azaltacağını ve birleşen şirketin en büyük pazar payı ile pazar lideri haline geleceğini göstermiştir. Çikolatalı şekerlemelere ilişkin olarak Danone Bisküvileri yalnızca Belçika, Çek Cumhuriyeti, Slovakya ve Macaristan'da çikolatalı bar satışı yapmaktayken Kraft, Milka, Côte d'Or, Toblerone, Suchard gibi markalar ile tüm AEA içerisinde faal durumdadır. Birleşmeden sonra Macaristan'da çikolatalı bar pazarında etkili rekabeti engelleyebilecek bir pazar lideri haline gelecektir.

Komisyon'un önerilen işlemin Tek Pazar ile uyumuna ilişkin ciddi şüphelerini gidermek için Kraft Artiach, Chiquilin, Filipinos ve Marbú Dorada gibi bazı İspanyol bisküvi markaları ile İspanya'daki bir üretim tesisini tasfiye etmeyi taahhüt etmiştir. Macaristan'da ise Kraft, Balaton markasını tasfiye edecektir. Komisyon, bu taahhütlerin piyasa testlerini yaptıktan sonra bunların şüphelerini gidermek açısından yeterli olduğu sonucuna varmıştır.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1671&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, Fiyat Tespiti Karteli Oluşturdukları Gerekçesi ile Profesyonel Videokaset Üreticilerini 74 milyon Euro'nun Üzerinde Para Cezalarına Çarptırdı

20 Kasım 2007

Avrupa Komisyonu, profesyonel videokasetlerini Avrupa'daki müşterilere, AT Antlaşması'nın 81. maddesini ihlal edecek biçimde sattıkları gerekçesi ile Sony, Fuji ve Maxell firmalarına toplam 74.790.000 Euro para cezası verdi. Sony, Fuji ve Maxell 1999 ile 2002 yılları arasında bir dizi toplantı ve diğer yasadışı temas aracılığıyla fiyatları kontrol etmeyi başarmıştır.

Komisyon'un soruşturmasını engellediği gerekçesi ile Sony'nin cezası %30 oranında artırılmış, Komisyon'un soruşturmasında işbirliği yaptıkları için de Fuji ile Maxell'in cezaları 2002 Pişmanlık Duyurusu kapsamında (bakınız: IP/02/247 ve MEMO/02/23), sırasıyla %40 ve %20 oranında azaltılmıştır. Cezaların hesaplanmasında ilk defa 2006 Kılavuz İlkeleri kullanılmıştır (bakınız: IP/06/857 ve MEMO/06/256).

Komisyon Mayıs 2002'de Sony, Fuji ve Maxell'in yavru şirketlerinde incelemelerde bulunmuştur. Bu baskınlar başarılı olmuş, ancak bir Sony çalışanı sorulara yanıt vermeyi reddetmiş, bir başka Sony çalışanı da teftiş sırasında bazı belgeleri yok etmiştir. Fuji ve daha sonra Maxell Komisyon ile işbirliğine giderek ek deliller sunmuş ancak Sony kartelle ilgisini ancak İtiraz Bildirisini (bakınız: MEMO/07/109) aldıktan sonra kabul etmiştir.

Kartel 2001 yılında Avrupa Ekonomik Alanında (AEA), TV istasyonları ile bağımsız TV programlarına yaklaşık 115 milyon Euro tutarında yıllık satış yapan Betacam SP ve Digital Betacam profesyonel videokaset formatlarına ilişkindir. Birlikte pazarın %85'inden fazlasına sahip olan Sony, Fuji ve Maxell fiyatı başarılı bir şekilde üç kez artırmış, fiyat artırmanın mümkün olmadığı hallerde de fiyatları sabitlemeye çalışmıştır. Elde edilen deliller, yapılan on bir toplantıyı ayrıntılı bir şekilde anlatmaktadır.

Bu, 2006 Para Cezalarına ilişkin Kılavuz İlkelerin uygulandığı ilk antitröst kararıdır. Yeni yöntem uyarınca para cezaları ihlalin ekonomik önemini daha iyi yansıtmaktadır.

Teşebbüsün Adı ve Yeri	Pişmanlık Duyurusu Kapsamındaki İndirim (%)	Pişmanlık Duyurusu Kapsamındaki İndirim (€)	Para Cezası* (€)
Sony (Japonya)	Yok	Yok	47 190 000
Fuji (Japonya)	40%	8 800 000	13 200 000
Maxell (Japonya)	20%	3 600 000	14 400 000
TOPLAM			74 790 000

(*) Teşebbüs içerisindeki hukuki varlıklar, konulan para cezasının tamamı veya bir kısmı için ortaklaşa ve birçok kez sorumlu tutulabilir.

Bu davada tanımlanan rekabet karşıtı davranıştan etkilenen her şahıs ya da şirket, şikâyetini Üye Devletlerin mahkemelerine götürüp tazminat isteyebilir. Komisyon'un ilgili şirketleri para cezasına çarptırması olmasına rağmen, bu ceza ödenecek tazminatlarda herhangi bir indirim neden olmayacaktır. Özel hukuk

kapsamındaki uygulamaya ilişkin olarak bir Yeşil Rapor yayınlanmıştır (bkz: IP/05/1634 ve MEMO/05/489).

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1725&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, Dikey ya da Konglomera İlişki İçerisindeki Şirketlerin Birleşmelerine Dair Kılavuz İlkeleri Kabul Etti

28 Kasım 2007

Avrupa Komisyonu dikey ya da konglomera ilişki içerisinde bulunan şirketler arasındaki birleşmeler için Kılavuz İlkeler kabul etmiştir. Bu tür birleşmeler, tedarik zincirinin başka bir seviyesinde bulunan şirketlerle ya da ilgili bir pazardaki bir şirketle birleşerek (sırasıyla dikey birleşme ve konglomera birleşme) şirketin faaliyetlerini genişletmeyi hedeflemektedir ve yatay olmayan birleşmeler olarak da bilinmektedir. Kılavuz İlkeler, Komisyon'un bu birleşmelerin etkisini nasıl analiz edeceğine dair rehberlik sağlamaktadır.

Belirli bir pazardaki iki rakip arasında yapılan yatay birleşmeler piyasadaki rekabeti doğrudan azaltabilmektedir. Buna karşın dikey ve konglomera birleşmeler bir pazardaki rakiplerin sayısını değiştirmez ve rekabete ilişkin daha az endişeye neden olur. Ek olarak şirketlerin etkinliğinin artmasına da katkıda bulunur.

Komisyon'un 13 Şubat 2007'de konu hakkında başlattığı halka açık danışma sonrasında hazırlanan taslak büyük destek görmüş ve nihai metinde de yararlanılan değerli görüşler edinilmiştir.

Kılavuz İlkeler, yerleşik ekonomik ilkelere dayanan örnekler vererek dikey ve konglomera birleşmelerin rekabeti hissedilir ölçüde engelleyebileceği noktalara işaret etmektedir. Dikey bir birleşmenin rakip şirketlerin önemli bir tedarikçiye erişimini kısıtlaması ve bu şekilde tüketiciler için daha yüksek fiyatlara neden olması gibi örnekler verilmektedir. Komisyon'un enerji sektöründe GDP'nin, EDP ve ENI tarafından devralınmasına ilişkin teklifine izin vermemesi ve sağlık sektöründe Pfizer'ın Tüketici Sağlığı biriminin Johnson & Johnson tarafından satın devralınmasına ilişkin koşullar getirmesi somut örnekler olarak gösterilebilir.

Kılavuz ilkeler, aynı zamanda, Komisyon'un rekabete ilişkin gözetimler araması için gereken pazar payı ve yoğunlaşma sınırlarını da belirlemektedir. Kılavuz İlkelerin metni aşağıdaki Internet adresinde bulunmaktadır: <http://ec.europa.eu/comm/competition/mergers/legislation/legislation.html>

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1780&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

**Komisyon Düz Cam Üreticilerine Fiyat Tespiti Karteli
Oluşturdukları Gerekçesi ile 486.9 milyon Euro Para Cezası Verdi**

28 Kasım 2007

Avrupa Komisyonu Asahi, Guardian, Pilkington ve Saint-Gobain şirketlerine, AEA'da düz cam sevkiyatlarına ilişkin fiyat artışlarını ve diğer ticari koşulları koordine ettikleri gerekçesi ile toplam 486.900.000 Euro para cezası vermiştir. Düz cam pencerelerde, camlı kapılarda ve aynalarda kullanılmaktadır. 2004 ile 2005 yılları arasında kalan sürede Asahi, Guardian, Pilkington ve Saint-Gobain bir dizi toplantı ve diğer yasadışı temaslar vasıtasıyla fiyatları artırmayı başarmışlardır. Bu, Komisyon'un para cezasının hesaplanmasında yeni 2006 Kılavuz İlkelerini uyguladığı ikinci vaka olmuştur.

Komisyon soruşturmayı birçok Üye Devletin Ulusal Rekabet Otoritelerinden aldığı bilgilere dayanarak başlatmıştır. Şirketlerin tesislerinde 2005 yılında sürpriz soruşturmalar yürütülmüş, bu arada Asahi ile bu şirketin Avrupa'daki yavru şirketi Glaverbel 2002 Pişmanlık Duyurusu kapsamında Komisyon ile işbirliği yapmaya karar vermiştir.

Kartel inşaat sektöründe kullanılan çeşitli cam türlerine ilişkindir. 2004 yılında bu teşebbüslerin AEA'daki bağımsız müşterilere satışları toplam 1 milyar 700 milyon Euro civarında gerçekleşmiştir. Birlikte AEA'daki cam pazarının en azından %80'ine sahip olan Asahi, Guardian, Pilkington ve Saint-Gobain şirketleri fiyatları artırmak için çeşitli yöntemler kullanmıştır. Elde edilen deliller, söz konusu şirketlerin birçok kez bir araya gelerek fiyat artışlarının zamanlamasını ve seviyesini, hedef fiyatları, asgari fiyatları belirlediklerini ve duyarlı ticari bilgi alışverişinde bulduklarını göstermektedir. Komisyon, 2006 Kılavuz İlkeleri uyarınca yaptığı değerlendirme sonrasında, ilgili şirketlere aşağıdaki para cezalarını vermiştir:

Teşebbüsün adı ve yeri	Ceza* (€)
Asahi (Japonya)	65 000 000
Guardian (ABD)	148 000 000
Pilkington (İngiltere)	140 000 000
Saint-Gobain (Fransa)	133 900 000
TOPLAM	486 900 000

(*) Teşebbüs içerisindeki hukuki varlıklar, konulan para cezasının tamamı veya bir kısmı için ortaklaşa ve birçok kez sorumlu tutulabilir.

Bu davada tanımlanan rekabet karşıtı davranıştan etkilenen her şahıs ya da şirket, şikayetini Üye Devletlerin mahkemelerine götürüp tazminat isteyebilir. Komisyon'un ilgili şirketleri para cezasına çarptırması olmasına rağmen, bu ceza ödenecek tazminatlarda herhangi bir indirim neden olmayacaktır. Özel hukuk kapsamındaki uygulamaya ilişkin olarak bir Yeşil Rapor yayınlanmıştır (bakınız: IP/05/1634 ve MEMO/05/489).

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1781&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon Kloropren Kauçuk Üreticilerine AEA İçerisinde Pazar Paylaşımı ve Fiyat Tespiti Yaptıkları Gereğiyle 243.2 milyon Euro Para Cezası Verdi

5 Aralık 2007

Avrupa Komisyonu Bayer, Denka, DuPont, Dow, ENI ve Tosoh gruplarına, AEA içerisinde bir kloropren kauçuk karteline katıldıkları gerekçesi ile toplam 243.210.000 Euro para cezası vermiştir. 1993 ile 2002 yılları arasında bu şirketler kloropren kauçuk ürününe yönelik pazar paylaşımı ve fiyat tespiti faaliyetlerinde bulunmuştur. Kloropren kauçuk çeşitli sanayi ürünlerinde, dalgıç ekipmanı üretiminde, prezervatiflerde ve ayakkabıların iç tabanlarında kullanılmaktadır. Daha önceki benzer davranışları nedeniyle ENI'nin cezası %60 oranında artırılmış, Bayer ise kartel hakkında bilgi sağlayan ilk şirket olduğu için 2002 Pişmanlık Duyurusu kapsamında cezadan muaf tutulmuştur.

Komisyon soruşturması, Mart ve Temmuz 2003'teki baskın incelemelerle Bayer'in 2002 Pişmanlık Duyurusu kapsamındaki başvurusu üzerine başlamıştır (bakınız: IP/02/247 ve MEMO/02/23). Soruşturma sonucunda en azından 1993 yılından 2002 yılına kadar kloropren kauçuk üreticilerinin pazar payları ve fiyatları üzerinde anlaşma yapmalarını sağlayan bir kartel işlettikleri ortaya çıkmıştır. Şirketler düzenli toplantılarda buluşarak fiyatları görüşmüş, duyarlı

ticari bilgi alışverişinde bulunmuş, belirli müşterileri hakkında tartışmış ve yasadışı anlaşmalarının uygulanmasını takip etmiştir. Bu uygulamaların AT Antlaşması kapsamında ciddi ihlaller oluşturduğu kanısına varan Komisyon şirketlerin satışlarını, pazar paylarını ve kartelin coğrafi kapsamını göze alarak, 2006 tarihli Para Cezalarına İlişkin Kılavuz İlkeleri kapsamında şirketlere verilecek cezaları belirlemiştir. Komisyon ile işbirliğinde bulunan şirketlerin cezalarında 2002 Pişmanlık Duyurusu uyarınca indirimine gidilmiştir.

	Pişmanlık Duyurusu Kapsamındaki İndirim (%)	Pişmanlık Duyurusu Kapsamındaki İndirim (€)	Fine* (€)
Bayer, Almanya	100%	201 000 000	0
Tosoh, Japonya	50%	4 800 000	4 800 000
DuPont, ABD	25%	19 750 000	59 250 000
ENI, İtalya	0	0	132 160 000
Denka, Japonya	0	0	47 000 000
TOPLAM			243 210 000

(*) Teşebbüs içerisindeki hukuki varlıklar, konulan para cezasının tamamı veya bir kısmı için ortaklaşa ve birçok kez sorumlu tutulabilir.

Bu davada tanımlanan rekabet karşıtı davranıştan etkilenen her şahıs ya da şirket, şikâyetini Üye Devletlerin mahkemelerine götürüp tazminat isteyebilir. Komisyon'un ilgili şirketleri para cezasına çarptırılmış olmasına rağmen, bu ceza ödenecek tazminatlarda herhangi bir indirim neden olmayacaktır. Özel hukuk kapsamındaki uygulamaya ilişkin olarak bir Yeşil Rapor yayınlanmıştır (bakınız: IP/05/1634 ve MEMO/05/489).

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1855&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Komisyon, İspanya Tarafından Enel ve Acciona'nın Endesa'yı Devralmasına İlişkin Getirilen Koşulların AB Hukukuna Aykırı Olduğunu Açıklayarak Geri Çekilmelerini İstedi

5 Aralık 2007

Avrupa Komisyonu, Enel ve Acciona'ya Endesa'yı devralmalarına ilişkin olarak getirilen bazı koşulların AT hukukuna aykırı olması nedeniyle İspanya'nın AB Birleşme Tüzüğü'nün 21. maddesini ihlal ettiğine karar vermiş ve ilgili koşulların 10 Ocak 2008 tarihine kadar geri çekilmesini talep etmiştir.

CNE 4 Temmuz 2007 tarihinde İspanyol Endesa S.A. şirketinin Enel Energy Europe S.r.l (İtalya) ve Acciona S.A. tarafından devralınmasına yönelik bazı koşullar getirmiş, bu koşullar Enel ile Acciona'nın talebi ardından 19 Ekim'de üzerlerinde yapılan kısmi modifikasyonlardan sonra, Komisyon'un bilgisi ve onayı olmadan kabul edilmiştir.

İlk değerlendirmenin ardından Komisyon, 21 Eylül 2007'de bu koşullardan bazılarının AT Antlaşması'nın sermayenin serbest dolaşımına (56. Madde), yerleşme hakkına (43. Madde) ve malların serbest dolaşımına (AT 28 ve 29. Maddeler) ilişkin kurallarını ihlal ettiği kararına varmıştır.

22 Ekim'de Komisyon ön değerlendirmeye ilişkin İspanyol makamlarının yanıtını almıştır. Bu yanıtı ve koşullar üzerinde yapılan modifikasyonları dikkate alan Komisyon, bazı koşulların halen AB Birleşme Tüzüğü'nün 21. maddesini ihlal ettiği ve AT Antlaşması kurallarına ters düştüğü kanısına varmıştır.

AT Birleşme Tüzüğü'nün 21. Maddesi uyarınca Komisyon Topluluk boyutuna sahip yoğunlaşmaların rekabete ilişkin etkilerini değerlendirmede tek yetkilidir. Üye Devletler bu gibi işlemler hakkında ulusal kanunlarını uygulayamaz. Ayrıca Üye Devletlerin bu gibi yoğunlaşmaları yasaklamaya yönelik önlemler alabilmesi için, söz konusu önlemlerin rekabet dışındaki çıkarları koruması ve Topluluk hukukunun tüm yönleri ile uyumlu çıkarları korumak için gerekli ve bununla sınırlı olması şarttır. Kamu güvenliği, basının çoğulculuğu gibi kurallar Birleşme Tüzüğü tarafından meşru görülmüştür.

5 Temmuz 2007'de Komisyon, Endesa'nın ortak kontrolünün Enel ve Acciona tarafından devralınmasını AB Birleşme Tüzüğü kapsamında onaylamıştır (bakınız: IP/07/1023).

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1858&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

Malta Petrol Ürünleri Piyasasını Rekabete Açtı; İhlal Prosedürü Sonlandırıldı

18 Aralık 2007

Avrupa Komisyonu, petrol ürünlerinin ithalatı, depolanması ve toptan satışına yönelik olarak Malta aleyhinde açtığı ihlal işlemlerini, söz konusu ülkenin eski devlet tekeli Enemalta dışındaki katılımcıların da ruhsat almasına izin veren yeni usulleri kabul etmesi nedeniyle durdurmuştur. Giriş Antlaşması uyarınca Malta'nın mevzuatını 1 Ocak 2006 itibarıyla ayarlamış olması gerekmektedir; ancak bu, sadece Komisyon'un Ekim 2007'de, üç ay içerisinde uyum

sağlayamaması halinde Malta'yı ATAD'a götürme kararı almasından sonra mümkün olmuştur (bakınız: IP/07/1544).

AT Antlaşması'nın 31. maddesi uyarınca Üye Devletlerin devlet tekellerinde düzenlemeler yaparak Üye Devletlerin vatandaşları arasında malların alınıp satılmasına ilişkin koşullar yönünden ayrımcılık olmamasını sağlaması gerekmektedir.

Daha detaylı bilgi için:

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/07/1952&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

(01.10.2007 - 31.12.2007)

REKABET KURULU NİHAİ KARAR ÖZETLERİ

REKABET İHLALLERİ

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	07-77/917-351	Chrysler Jeep Ticaret A.Ş. ile Sercem Otomotiv Sanayi A.Ş. arasında 23.6.2000 tarihinde imzalanmış olan "Bayilik Sözleşmesi"nin sözleşmenin süresi ve feshi ihbara ilişkin hükmü dışında 1998/3 sayılı Tebliğ ile uyumlu olduğuna, Süre ve feshe ilişkin hükümleri dolayısıyla 1998/3 sayılı Tebliğ'in sağlamış olduğu muafiyetten yararlanamayan münfesi "Bayilik Sözleşmesi"ne ilişkin olarak açık ihlal niteliğinde hükümler içermemesi nedeniyle önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı, Chrysler Jeep Ticaret A.Ş.'nin Sercem Otomotiv ile olan ilişkisine çok markalılık nedeniyle son verildiği ve bu nedenle yeniden bayilik ağına alınmadığı iddiasına yönelik olarak önaraştırma veya soruşturma açılmasını gerektirecek nitelikte ciddi delillerin bulunmaması nedeniyle şikayetin reddine karar verilmiştir.	04.10.2007
2	07-77/930-360	Birim Bilgi Teknolojileri A.Ş. ve Promer Bilgisayar İmalat ve Yazılım Hizmetleri Ltd. Şti.'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığı, şikayetin reddine karar verilmiştir.	04.10.2007
3	07-78/969-369	Ulus bölgesinde bulunan Yeni Uğur Eczanesi'nin Dermokozmetik başlığı altında satılan çeşitli ürünlerin Bora Eczanesi'ne satışını engellemek suretiyle Bora Eczanesi'nin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	09.10.2007
4	07-78/976-374	Aygaz A.Ş., Totalgaz A.Ş. ve Demirören Grubu'nun Elazığ İli'nde 12 kg'lık ev tüpünü maliyetin altında sattıkları ve diğer şirketlerin bayilerini çok yüksek ücretler teklif ederek transfer ettikleri, anılan durumların 4054 sayılı Kanun'a aykırı olduğu iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	09.10.2007
5	07-79/981-379	Esenboğa Havalimanı otoparkında aşırı fiyat uygulandığı iddiası ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine; şikayet edilen TAV Esenboğa Yatırım Yapım ve İşletme A.Ş.'ye 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi çerçevesinde rekabeti kısıtlayıcı muhtemel karar ve uygulamalardan kaçınması konusunda görüş yazısı gönderilmesine, konu hakkında değerlendirme yapılmak üzere Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'ne yazı yazılmasına karar verilmiştir.	18.10.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
6	07-79/991-386	Çözüm Bilgisayar - Bilgisayar Satıcılığı Programcılığı Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin hakim durumunu kötüye kullandığı iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	18.10.2007
7	07-83/1003-388	Çelik Motor Ticaret A.Ş.'nin Kia Yetkili Servislik başvuru şartlarının haksızlıklar içerdiği ve mevcut plazalarda faaliyet gösteren bayilerle yeni bayiler arasında eşitsiz uygulamaların bulunduğu iddialarına ilişkin olarak; Çelik Motor A.Ş. tarafından getirilen "Çelik Motor Ticaret A.Ş. Kia Yetkili Servislik Başvuru Şartları"nın 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile uyumlu olduğuna, Çelik Motor A.Ş.'nin yetkili servis kriterleri ve ayrımcılık iddiasına yönelik olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	01.11.2007
8	07-83/1005-390	Otomotiv sağlayıcılarının yetkili servislerinin kendi tercih ettikleri üçüncü teşebbüslerden şikayet konusu ürünlerin alımını ve şikayetçinin pazara girişini engelledikleri iddiasına ilişkin olarak; Otomotiv yetkili servislerinden alınan faturaların tetkiki sonucu incelenen servis istasyonlarının tamamına yakınının kendi sağlayıcıları dışındaki tedarikçilerden de yedek parça ve sarf malzemesi satın aldıklarının açıkça ortada olması, otomotiv yetkili servislerinin yukarıda yer verilen davranışları nedeniyle sağlayıcılar tarafından herhangi bir yaptırıma maruz bırakıldıklarına ilişkin herhangi bir emareye rastlanmaması, şikayet edilen Henkel ve Würth tarafından hayata geçirilen muhtelif anlaşmaların ve ayrıca uygulanmakta olan ticari politikaların 4054 sayılı Kanun'a aykırı sayılabilecek bir hüküm ve davranış içermemesi nedeniyle, dosya konusu şikayet ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	01.11.2007
9	07-83/1011-395	Diyaliz cihazı ve diyaliz sarf malzemeleri pazarlarında faaliyet gösteren teşebbüslerin, diyaliz cihazı ve diyaliz sarf malzemeleri alım ihaleleri öncesinde fiyat belirlenmesine ve pazarın paylaşılmasına yönelik anlaşmalar yapmak suretiyle, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak; Vaksan Sağlık Tes.Lab. ve Sađl. Malz. Tic. ve San A.Ş., Diamed Medikal San. ve Tic. A.Ş., Haidylena Medikal San. Tic. A.Ş., Renal-Ege Sağlık Ürünleri Bilgisayar Elektronik Ürünleri San. Tic. A.Ş., Methar Sağlık Hizm. A.Ş., Diyalog Diyaliz Kozmetik ve Sağlık Ltd. Şti. (Konya), Renafarm Medikal Tekstil Gıda Turizm İnş. ve Paz. Ltd. Şti. (Erzurum), Nefrofarm Sağlık Hiz. Ltd. Şti. (Gaziantep), Diakan Tıbbi Cihaz ve Malz. Tic. Ltd. Şti.(İzmir), Hekimler Medikal (İstanbul), Mega Medikal San.ve Tic.Ltd.Şti. (Ankara), Çukurova Teknik (Adana), Altuniş Medikal Ticaret ve Turizm Limited Şirketi (An-	01.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		talya), BioMar Medikal Ür. Paz. Tic. ve Tur. Ltd. Şti. (Antalya), Medikomed Tıbbi Sist. ve Cihazları Tic. San. Ltd. Şti. (Bursa), Dicle Medikal Ltd. Şti. (Diyarbakır), Diyar-Med Tic. Ltd. Şti. (Diyarbakır), Duygu Kimya San. Tic. Ltd. Şti. (Gaziantep), Media (İstanbul), BioMar (İzmir), Şahin Tıp San. ve Tic. Ltd. Şti.(Kayseri), Makromed Tıbbi ve Teknik Cihazlar Dış. Tic. Ltd. Şti.(Konya), Biomed Medikal Sistemleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Malatya), Med-Pa Medikal Paz. Tic. (Samsun), Piramit Sağlık Bio-Medikal San. Tic. Ltd. Şti. (Tokat), Bizim Medikal Tıbbi Gereç İth. İhr. Tic. Ltd. Şti. (Trabzon), Yeni Oluşum Medikal İnş. San. Tic. ve Paz. Ltd. Şti.(Van)'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri yönünde bu aşamada yeterli delil elde edilemediğinden adı geçen teşebbüslere Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar verilmiştir.	
10	07-85/1035-397	Karabük ilinde faaliyet gösteren şehirlerarası otobüs firmalarının aralarında anlaşarak yolcu taşıma ücretlerini belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanunu ihlal ettikleri iddiası ile ilgili yürütülen soruşturma sonucunda, Karabük Güven Turizm İnş. Madencilik Akar. Taş. İth. İhr. Tic. San. Ltd. Şti.'nin ilgili pazarda faaliyetinin olmaması, Anadolu Petrol ve Turizm Seyahat Ltd. Şti.'nin Metro Turizm Seyahat Org. ve Tic. A.Ş.'nin acentesi olması ve 4054 sayılı Kanun anlamında teşebbüs niteliği taşımaması nedeniyle adı geçenler hakkında karar verilmesine yer olmadığına; Ankara Güven Turizm Şehirlerarası ve Uluslararası Taşımacılık San. Tic. Ltd. Şti., Avrupa Turizm Seyahat İnşaat San. ve Tic. A.Ş., Metro Turizm Seyahat Org. ve Tic. A.Ş., Safkar Safran Otobüs İşletmesi Tefik Yılmaz ve Ortakları'nın Karabük merkezli şehirlerarası otobüs ile yolcu taşımacılığı pazarında fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine dair yeterli delilin mevcut olmaması nedeniyle adı geçen şirketlere idari para cezası verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.	08.11.2007
11	07-85/1037-399	Bayer Türk Kimya San. Ltd. Şti. ile Syngenta Tarım Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin 4 tütün tüccarı ile anlaşarak çiftçiye tütün için kullanacakları ilaçları Bafra'daki 4 bayi aracılığı ile sattıkları ve diğer zirai ilaç bayilerinin faaliyetlerinin zorlaştırıldığı iddiasına ilişkin olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı, şikayetin reddine karar verilmiştir.	08.11.2007
12	07-85/1046-406	Ambarlı Limanı'nda hizmet veren işletmecilerden biri olan Arkas Grubu'nun liman kompleksinde hakim duruma geldiği ve ayrıca Marport, Kumport, Mardaş ve Akçansa Liman işletmelerinin kendi yüklerine öncelik vermek ve genel kargo ile dökme yükler yerine konteyner yüklerine öncelik vermek suretiyle acentelerin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiasına ilişkin	08.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	
13	07-85/1051-410	Siemens'in koordinatörlüğünde oluşturulan Siemens bayilik sistemi ve söz konusu sistem sonrası kamu alımlarında (ihalelerde) gerçekleştirilmiş olan rekabete aykırı eylemler ve ek olarak entegratörlük sözleşmesi ile Ultra'nın da bu sisteme dahil edilmesinin trafik sinyalizasyon pazarında rekabeti sınırlama amaç ve etkileri nedenleriyle, EMT Ltd. Şti. (EMT Elektrik ve Mekanik Tesisat İşleri Ltd. Şti.), SFA Elektronik İç ve Dış Ticaret A.Ş. ve Trasin Elektronik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin TKS Trafik Kontrol Sistemleri İnşaat Elektrik Elektronik Sigorta Aracılık Hizmetleri Gıda Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti., Siemens San. ve Tic. A.Ş. ve Sintek Elektronik İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti., Sinyalizasyon Elektronik İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti., Ultra Ulaşım ve Trafik San. ve Tic. Ltd. Şti. ile birlikte 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine, Amber Elektronik İletişim Trafik Eğitim İnşaat San. ve Tic. A.Ş.'nin tüzel kişi ortakları ile AMBER'in faaliyet alanlarının çakışması ve bu anlamda söz konusu oluşumun koordinasyon doğurucu bir ortak girişim niteliği taşıması nedeniyle, EMT Ltd. Şti. ve Trasin Elektronik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin TKS Trafik Kontrol Sistemleri İnşaat Elektrik Elektronik Sigorta Aracılık Hizmetleri Gıda Tekstil San. ve Tic. Ltd. Şti. ve Sintek Elektronik İnşaat San. ve Tic. Ltd. Şti. ile birlikte 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, SFA Elektronik İç ve Dış Ticaret A.Ş.'nin; Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince idari para cezası ile cezalandırılmasına, cezanın belirlenmesinde teşebbüsün finansal gücü, ihlallerin oluşmasındaki rolü, Siemens Bayilik sisteminde yer alması göz önünde bulundurularak teşebbüse 2003 yılı cirosunun takdiren %5'i oranında idari para cezası verilmesine, Trasin Elektronik İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin; Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince idari para cezası ile cezalandırılmasına, cezanın belirlenmesinde teşebbüsün finansal gücü, ihlallerin oluşmasındaki rolü, Siemens Bayilik sistemine ek olarak AMBER oluşumunda yer alması göz önünde bulundurularak teşebbüse 2003 yılı cirosunun takdiren %6'sı oranında idari para cezası verilmesine, EMT Ltd. Şti. (EMT Elektrik ve Mekanik Tesisat İşleri Ltd. Şti.)'nin Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası gereğince idari para cezası ile cezalandırılmasına, cezanın belirlenmesinde teşebbüsün finansal gücü, ihlallerin oluşmasındaki rolü, Siemens Bayilik sistemine ek olarak AMBER oluşumunda yer alması göz önünde bulundurularak teşebbüse 2003 yılı cirosunun takdiren %6'sı oranında idari para cezası verilmesine, 5388 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile 4054 sayılı Kanun'un 4. madde kapsamındaki anlaşmalar bakımından bildirim yükümlülüğünün kaldırılmış olması nedeniyle bu konuda karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.	08.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
14	07-85/1053-412	Bilgisayar işletim sistemleri ve uygulama yazılımları pazarında rekabetin kısıtlandığı iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	08.11.2007
15	07-85/1054-413	Türk Eczacıları Birliği'nin hazırlatmış olduğu eczane yazılımını ücretsiz olarak dağıtmasınının 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddesini ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	08.11.2007
16	07-85/1055-414	Palme Yayın Dağıtım İç ve Dış Tic. Ltd. Şti.'nin basımını ve toptan dağıtımını yaptığı kitapları toptan satış fiyatından daha düşük perakende satış fiyatıyla satarak şikayetçinin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	08.11.2007
17	07-86/1085-421	Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin kontrolünde bulunan Ankara Halk Ekmek ve Un Fabrikası A.Ş.'nin işletme hakkını verdiği ekmek satış büfeleri vasıtasıyla ekmek üretim pazarında rekabeti bozucu üretim ve pazarlama faaliyetleri içinde bulunduğu iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	15.11.2007
18	07-86/1088-422	Eczanelerde kullanılacak E logolu tabelaların standartlara uygun olarak üretilmesine yönelik Türk Eczacıları Birliği tarafından uygunluk belgesi verilmesininin 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	15.11.2007
19	07-87/1102-427	Haydarpaşa Limanı'nda nakliyecilik faaliyetinde bulunan Alkılıç Nakliyat firmasına ait araçların limana girişlerinin limanda faaliyet gösteren Haydarpaşa Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi tarafından engellendiği iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	22.11.2007
20	07-87/1103-428	Konya İli'nde faaliyet gösteren okul servislerinin aralarında anlaşarak pazar paylaşımı yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettikleri iddiasına ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	22.11.2007
21	07-88/1115-436	Akdeniz İnşaat ve Eğitim Hizmetleri A.Ş. ve Ağaoğlu İnşaat firmaları tarafından, gayrimenkul danışmanlık hizmeti veren Remax ABC firmasına haksız çıkar sağlanması yoluyla diğer gayrimenkul danışmanlığı firmalarının zarara uğratıldığı iddiasına ilişkin olarak; 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	29.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
22	07-89/1131-442	Dokuz Eylül Üniversitesi'nin PET/CT tıbbi görüntüleme cihazı ihalesinde, ihale şartnamesi gereği Siemens markalı PET/CT cihazından Philips markalı elektronik arşivleme sistemine erişimin zorunlu olmasına rağmen, Türk Philips A.Ş.'nin engellemeleri neticesinde bu bağlantının kurulamadığı ve bundan dolayı ihaleyi kaybederek kendilerinden daha yüksek teklif veren Philips Medical Systems Nederland B.V.'nin ihaleyi kazandığı ve bu durumun 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiasına ilişkin bu aşamada yeterli delil elde edilemediğinden adı geçen teşebbüslere Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	06.12.2007
23	07-89/1133-443	Kayra Elazığ İçki San. Tic. A.Ş. (Mey Alkollü İçkiler San. A.Ş.), Kavaklıdere Şarapları A.Ş. ve Doluca Şarapçılık ve Paz. A.Ş.'nin ortak fiyat belirledikleri iddiasına ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun çerçevesinde önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	06.12.2007
24	07-89/1148-444	Ankara Ticaret Odası ve Ankara Fırıncılar Odası'nın birlikte hareket ederek ekmeğin Ankara ilindeki azami satış fiyatını aynı miktarda arttırdıkları ve Ankara ilindeki fırınların hepsinin yeni belirlenen azami fiyattan ekmeğe sattıkları iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	06.12.2007
25	07-90/1155-448	Kırıkkale-Ankara arası yolcu taşımacılığı yapan firmalara ait otobüslerin sıra usulü ile faaliyet gösterdikleri ve müşterilerin sırası gelen otobüs firması ile seyahat etmek zorunda bırakıldıkları iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	13.12.2007
26	07-90/1156-449	Konya-Karapınar arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarının ortak hareket ederek bilet fiyatlarını düşürmek suretiyle şikayetçiyi pazar dışına çıkarmaya çalıştıkları ve bu durumun 4054 sayılı Kanun'a aykırılık teşkil ettiği iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine, Konya-Karapınar arası yolcu taşımacılığı yapan otobüs firmalarına 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kaçınmaları ya da yerine getirmeleri gereken davranışları içeren görüş yazısı gönderilmesi gönderilmesine; ayrıca konuya ilişkin olarak Konya Valiliğine de görüş bildirilmesine karar verilmiştir.	13.12.2007
27	07-90/1157-450	Akbank Yukarı Ayrancı Şubesi'nin kredi teminatı olarak başka bir sigorta şirketinden yapılan hayat sigortasını kabul etmediği iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	13.12.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
28	07-90/1162-454	Tokat ilinde faaliyet gösteren akaryakıt istasyonlarına soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına, haklarında önaraştırma yapılan Topçam Petrol San. ve Tic. Ltd. Şti., Tokat Huzur İnş. Gıda Tekstil Petrol Ür. Nak. San. Tic. Ltd. Şti., Tokat Keşkekler Kolektif Şirketi, Alhan Petrol Nakliye Sebze Sevk. İnş. San. Tic. Ltd. Şti., Şenyıl Petrol Ürünleri Turizm Gıda Otomotiv San. Tic. A.Ş., Topet Tokat Petrol Turizm İnş. Oto. Gıda ve Hayv. San. Tic. A.Ş., İşeri Petrol Ürünleri San. Tic. Ltd. Şti., Aygünler Petrol Tic. ve San. Ltd. Şti., Kapıcıoğlu Petrol, Ağaoglu Petrol, Ömer Yıldız ve Oğulları Petrol Nak. Oto. Tic. San. Ltd. Şti. ve Çiçek Petrol Petrol Ürünleri ve Oto Tic. San. Ltd. Şti.'ne 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Kanun çerçevesinde kaçınılmaları ya da yerine getirmeleri gereken davranışları içeren görüş yazısı gönderilmesine karar verilmiştir.	13.12.2007
29	07-92/1170-456	Sincan, Yenikent, Etimesgut ve Yenimahalle bölgelerinde faaliyet göstermekte olan Diren Organizasyon Danışmanlık Müşavirlik ve Tic. Ltd. Şti. (Naci Kutanis), Aksu Gıda İml. İnş. Taah. San. Tic. Ltd. Şti. (Doğan Ekmek Fabrikası), (Doğan Fırını), Aktürk Ekmek Fabrikası, Alnaçık Eğlence Hizmetleri Fırın İşl. Tem. Taah. Tic. Ltd. Şti., Ateksan Ekmek Gıda İnş. Tur. Taah. Tic. Ltd. Şti. (Ata Fırını), Bahar Unlu Mam. Gıda Giyim İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti., Can Kardeşler Gıda İnşaat ve İşl. Ltd. Şti., Çağdaş Francala Gıda İnş. San. Tic. Ltd. Şti., Çınar Ekmek Fabrikası, Dadaş Ek. Fab. ve Unlu Mam., Dervişoğlu Ekmek Fabrikası, Dostlar Gıda İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Dostlar Fırını), Emkan Gıda İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Yeşilçimen), Ergazi Unlu Mamulleri Ltd. Şti., Esen Ekmek Fabrikası, Esengül Unlu Mamulleri Gıda İnş. Tur. ve Tic. Ltd. Şti., Gözde Gıda İnş. San. ve Tic. Ltd. Şti., Gül Ekmek Fabrikası, Hacıhasanoğlu Gıda San. İnş. Tic Ltd Şti., Hasat 1 Ekmek Fırını (Hasat 1), Hasat 2 Ekmek Fırını (Hasat 2), Huzur Ekmek Fabrikası, Kardelen Francala Unlu Mamulleri Gıda Sanayi ve Tic. Ltd. Şti., Karşıyaka Unlu Gıda Ek. Mam. İnş. Pet. Otom. Hayv. Tur. Tic. San. Ltd. Şti., KET-ZEM Ekmek ve Unlu Gıda Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti. (Mesa Ekmek), Kutsal Gıda İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti., (Yeni) Kuzu Unlu Mamulleri İnş. Tur. Tic. ve San. Ltd. Şti. (Kuzu Fırını), Mehmetler Gıda İnş. Ltd. Şti. (Ulusoy Krd. Ekmek Fabrikası), Merkez Ek. Unlu Mamulleri Gıda İnş. İth. İhr. San. Tic. Ltd. Şti., Mis Gıda İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti., Güzelevler Modern Ekmek Fırını (Modern Ekmek Fabrikası Ltd. Şti.), (Güzelevler), Nazar Francala Unlu Gıda Mam. İnş. San Tic. Ltd. Şti., Oba Ekmek İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti., Osmanoğulları Gıda İnş. Oto Akary. Day. Tük. Mal. Ltd. Şti., Örnek Francala Gıda Tem. Giy. San. Tic. Ltd. Şti. (Örnek Fırını-Mehmet Ünal), (Şifa), Özevler Ekmek Fırını (Özevler Ekmek Fabrikası), Özkayalar Ekmek ve	27.12.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		<p>Unlu Mam. San. Tic. Ltd. Şti., Pehlivanoğlu Gıda İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şti.(Doğu Fırını), Petekler Unlu Mam. San. Tic. Ltd. Şti.(Peksan), Reyhanoğlu Gıda San. İnş. Taah. Tic. Ltd. Şti., Samanyolu Un Mamulleri San. Tic. Ltd. Şti., Şafak Unlu Mam. Gıda San. Tic. Ltd. Şti., Yağmur Unlu Mam. Gıda Maya ve Pet.Ürn. Bes. İnş. Tic. Ltd. Şti., Yedigöl Francala Unlu Mam. Gıda San. Tic. Ltd. Şti., Yeni Çınar Unlu Mamulleri Gıda İnş. San. Tic. Ltd. Şti., Yepaş Yenimahalle Ekmek Pazarlama A.Ş (Yepaş A.Ş.), Zemheri Gıda İhtiyaç Mad. Tic. A.Ş.(Yeşilyurt Ekmek Fabrikası), Canerler Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Canerler), Keybi Mağazacılık ve Gıda San. Tic. A.Ş. (Tempo), Nazar Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Nazar), Öğütler Gıda Tic. ve Paz. San. Ltd. Şti. (Öğütler), Soykan Tüketim Malları Paz. San. ve Tic. A.Ş. (Soykanlar), Şeref Gıda San. ve Tic. A.Ş. (Makromarket), Yeni Çağdaş İhtiyaç ve Gıda Mad. İnş. Tic. Ltd. Şti. (Çağdaş), Yozgat İhtiyaç Maddeleri Pazarlama ve Tic. A.Ş. (Yimpaş), Yunus Market İşletmeciliği Tic. Ltd. Şti. (Yunus Market) unvanlı 56 teşebbüsün, rekabeti sınırlayıcı anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine, bu eylemlerinden dolayı yukarıda adıgeçen teşebbüslerin Kanun'un 16. maddesinin 2. fıkrası ve 2007/1 sayılı Tebliğ uyarınca, takdiren asgari ceza tutarında idari para cezası ile cezalandırılmalarına, Çelikler Süpermarket Gıda Hayv. Teks. İnş. İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin de yukarıda yer verilen teşebbüslerle birlikte rekabeti sınırlayıcı anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, ancak anılan teşebbüse yönelik 18.1.2005 tarih ve 05-06/52-21 sayılı Rekabet Kurulu Kararı ile verilen idari para cezasının, T.C. Ankara 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 29.11.2006 tarih ve 2006/879 D.İŞ No'lu kararı ile onanarak kesinleşen T.C. Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 4.10.2006 tarih ve 2006/456 Müt. sayılı kararı ile iptal edilmesi nedeniyle söz konusu teşebbüse idari para cezası verilemeyeceğine, 5388 sayılı Kanun'un 2. maddesi ile 4054 sayılı Kanun kapsamında bulunan anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birliği kararlarının bildirilmesi yükümlülüğü kaldırıldığından, yukarıda unvanları belirtilen teşebbüsler hakkında aralarındaki anlaşmayı bildirmemeleri nedeniyle herhangi bir karar alınmasına gerek olmadığına ve bu doğrultuda şirket yöneticilerine de herhangi bir ceza uygulanmasına gerek olmadığına, Özgüven Market İnş. Tur. Gıda ve Tem. San. ve Tic. Ltd. Şti. (Çankaya)'nın anlaşmaya katıldığı tarihte herhangi bir yönetim organında görev almadığı halde gerekçeli kararda Çankaya'nın 2001 yılı itibarıyla yönetim organında yer alan kişiler arasında sehven yazıldığığının anlaşılması nedeniyle Aslıhan Barış hakkında herhangi bir ceza uygulanmasına gerek olmadığına, Endi Tük. Mal. Tic. ve San. A.Ş., Gimsa İnş. San. Tic. Tur. İth. İhr. Ltd. Şti. ve Tansaş Pera-</p>	

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		kende Mağazacılık Tic. A.Ş. unvanlı teşebbüslerin rekabeti sınırlayıcı anlaşma yapmak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğine, bu eylemlerinden dolayı adı geçen teşebbüslerin her birinin Kanun'un 16. maddesinin 2. fıkrası ve 2007/1 sayılı Tebliğ uyarınca, takdiren asgari ceza tutarında idari para cezası ile cezalandırılmalarına karar verilmiştir.	
30	07-92/1175-459	MÜYAP, MESAM, MSG ve MÜYORBİR'in 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında rakiplerinin faaliyetini zorlaştırdığı iddiası ile ilgili olarak önaraştırma yapılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine karar verilmiştir.	27.12.2007
31	07-92/1191-461	Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin münhasır anlaşmalar yoluyla pazarı kapadığı iddiası ile ilgili olarak; 1-Katma değerli hizmetlerin sunumuna yönelik olarak taraflarca imzalanmış olan anlaşmaların Rekabet Kurulu'nun 10.2.2005 tarih ve 05-10/86-33 sayılı kararı ile grup muafiyeti kapsamında olduğu anlaşılacakla birlikte, Turkcell'in pazar payı göz önüne alındığında, söz konusu anlaşmaların, Kurul Kararı'ndan sonra yürürlüğe giren 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesi uyarınca Tebliğ kapsamı dışında kaldığına; ayrıca yapılan değerlendirmeler sonucunda mobil pazarlama hizmetleri pazarında faaliyet gösteren firmalarla yapılan anlaşmalarda yer alan münhasırlık şartının, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddenin (c) bendi kapsamında ilgili pazardaki rekabeti önemli ölçüde ortadan kaldırdığı yönünde ciddi ve yeterli deliller bulunması nedeniyle bireysel muafiyetten yararlanamayacağına, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğuna, 2- Bu çerçevede, 2007/2 sayılı Tebliğ ile değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 2. maddesi uyarınca Tebliğ kapsamı dışında kalan anlaşmaların, derhal 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde düzenlenen şartlara uygunluğunun sağlanmasının gerektiği hususunda teşebbüse görüş yazısı gönderilmesine karar verilmiştir.	27.12.2007

MENFİ TESPİT/MUAFİYET

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	07-78/962-364	Doğan Dağıtım tarafından, zarar eden bayilerine, bu bayilerin faaliyet zararlarını ortadan kaldıracak düzeyde destek sağlanması, sağlanacak bu desteğin maliyetinin ise Doğan Dağıtım'ın müşterisi olan yayınevlerine yansıtılması yönünde alınan karara; grup içi ve grup dışı yayınlar arasında ayrımcılık yapılmaması, dağıtılan mevkutenin fiyatı, ağırlığı, verilen ekleri, promosyonları ve ayrıca dağıtım şekilleri (abonelik ve normal dağıtım) gibi özellikler dikkate alınarak, yayıncılara yansıtılacak miktarların adaletli bir şekilde yapılması, müşteri yayıncıların, desteklenecek bayilerin seçiminde ve ne şekilde destekleneceğine ilişkin çalışmalarda bilgilendirilmeleri ve bu çalışmalara aktif katılımlarının sağlanması, oluşturulan fon ile bayilere yapılan ödemelerin (bayi bazında) fatura dökümlerinin ve yansıtılan miktarların nasıl hesaplandığına ilişkin somut verilerin en az 3 ayda bir olmak üzere müşteri yayıncılara sunulması, alınan komisyonun amaçlanan konular dışında kullanılmaması, her ne şekilde olursa olsun grup içindeki başka kaynaklara aktarılmaması veya her ne şekilde olursa olsun Doğan Grubu şirketlerine doğrudan veya dolaylı olarak maddi getiri sağlayabilecek bir şekilde kullanılmaması şartlarıyla 4054 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesine; tarafların (Doğan Dağıtım ve müşteriler) gazete ve dergi dağıtımına yönelik olarak aralarında yaptıkları özel hukuka dayalı sözleşmelerin Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerinin amir hükümleri gereği tek taraflı olarak değiştirilmesinin mümkün olmadığı, bu nedenle Rekabet Kurulu tarafından verilen menfi tespit belgesinin, Doğan Dağıtımın tek taraflı olarak sözleşmeleri feshetmesi ve müşterilerin mükellefiyetleri artırmasına olanak sağlamayacağına karar verilmiştir.	09.10.2007
2	07-78/973-373	Yaşar Basf Otomotiv Boyaları Pazarlama Ticaret Ltd. Şti.'nin bayileri ile akdetmiş olduğu ve Sal Ticaret-Mustafa Salbas, Ark Boya San. Ltd. Şti. ve Renoto Otomobilci San. ve Tic. A.Ş. ile yapılmış olan otomotiv tamir boyaalarının dağıtımına yönelik "Perakende Dağıtım Sözleşmesi", "Toptan Dağıtım Sözleşmesi" ve "Miks Makine, Renk Katalogları ve Boyahane Ekipmanlarının Kullanılması Sözleşmesi"nin, 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında muafiyetten yararlanamayacağına; bununla birlikte 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda, anılan maddede belirtilen şartları sağladığı tespit edildiğinden, bildirim konusu sözleşmelere mevcut haliyle bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	09.10.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
3	07-79/980-378	Diageo Dağıtım Satış ve Pazarlama A.Ş. ile Efe Alkollü İçecekler Ticaret A.Ş. arasında 7.9.2007 tarihinde imzalanan dağıtım sözleşmesine içerdiği rekabet kısıtlamaları nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, anılan dağıtım sözleşmesinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile sağlanan muafiyetten yararlandığına karar verilmiştir.	18.10.2007
4	07-79/983-381	Türkiye Garanti Bankası A.Ş. ve Şekerbank T.A.Ş. arasında 1.3.2007 tarihinde imzalanan "Bonus Kredi Kartı Program Paylaşımı Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, söz konusu sözleşmeye Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde imza tarihi olan 1.3.2007 tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	18.10.2007
5	07-85/1036-398	GPS Strategic Alliances LLC, GAP (ITM) Inc. ve Banana Republic (ITM) Inc. ile GAP Mağazacılık A.Ş. arasında 8.5.2007 tarihinde akdedilen Franchise Sözleşmesi'ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebine ilişkin olarak; "İmtiyaz Sözleşmesi"ne 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında hükümler içermesi nedeniyle menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, GAP Mağazacılık A.Ş.'ye sözleşme ile getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 5 yılı aşması nedeniyle "İmtiyaz Sözleşmesi"nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile düzenlenen grup muafiyetinden yararlanamayacağına, ancak anılan yükümlülüğün süresinin yürürlük tarihinden itibaren 5 yıl ile sınırlanması durumunda söz konusu anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanabileceğine, "İmtiyaz Sözleşmesi"ne imzalandığı tarihten başlamak üzere sözleşme süresince bireysel muafiyet verilebileceğine karar verilmiştir.	08.11.2007
6	07-85/1050-409	Johnson & Johnson Sıhhi Malzeme San. ve Tic. Ltd. Şti. ile Öz-Sel Ecza Depoları Tic. ve Paz. A.Ş. arasında imzalanan Hastane Satış Sözleşmesi'ne menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, ancak "Hastane Satış Sözleşmesi"nin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile düzenlenen grup muafiyetinden yararlandığına karar verilmiştir.	08.11.2007
7	07-88/1110-432	HSBC Bank A.Ş. ve Tekstil Bankası A.Ş. arasında akdedilen "HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programı'nın Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceğine, anılan sözleşmenin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanama-	29.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		yacağına, ancak söz konusu sözleşmeye Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 22.8.2007 tarihinden itibaren bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.	

BİRLEŞME VE DEVRALMALAR

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	07-77/913-348	BH Hotels Acquisition Inc'in, Hilton Hotels Corporation'ın ve bağlı kuruluşlarının münhasır kontrolünü devralması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
2	07-77/914-349	Global Refund Holdings B.V.'nin Barclays Private Equity Limited tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
3	07-77/916-350	Derince Limanı'nın işletme hakkının verilmesi yöntemiyle devredilmesi işleminin 1998/4 ve 1997/1 sayılı Tebliğler kapsamında izne tabi olmadığına karar verilmiştir.	04.10.2007
4	07-77/920-352	Altek Alarko Elektrik Santralleri Tesis İşletme ve Ticaret A.Ş.'nin Enel S.p.A. ve Acciona S.A. tarafından müşterek kontrolünün devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
5	07-77/921-353	Endesa SA'nın yan kuruluşu olan Endesa Europa SL hisselerinin, Endesa'nın İspanya'daki bazı varlık ve haklarının ve Enel S.p.A.'nın İspanya'daki bazı iştiraklerinin Enel ve Acciona S.A. tarafından E.ON AG'ye satılması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
6	07-77/922-354	Profilüks Plastik ve Elektrik Sanayi Ticaret A.Ş.'nin tüm hisselerinin Schneider Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
7	07-77/923-355	AK-EL Akhisar Elektrik Üretim A.Ş.'nin Karadeniz Elektrik Üretim A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
8	07-77/926-356	Rio Tinto Plc.'nin tamamına sahip olduğu iştiraki Rio Tinto Canada Holding Inc. aracılığıyla Alcan Inc.'in hisselerinin tamamını satın alması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
9	07-77/927-357	İlim Holding SA hisselerinin %50'sinin International Paper Company tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
10	07-77/929-359	Karel Arge San. ve Tic. A.Ş.'nin, Karel Elektronik San. ve Tic. A.Ş. tarafından tasfiyesiz infisah yoluyla devralınması işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	04.10.2007
11	07-77/934-361	Royal Numico N.V.'nin Groupe Danone S.A.'ya dahil edilmesi sureti ile birleşmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
12	07-77/952-362	Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.'nin %60 oranında hissesinin The National Commercial Bank'a devri ile ortak girişim kurulması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	04.10.2007
13	07-78/960-363	Doğan Gazetecilik A.Ş.'nin toplam hisselerinin %22'sinin Deutsche Bank AG tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	09.10.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
14	07-78/964-365	Walnut Holding A.Ş., Almond Holding A.Ş. ve Almond Holding Cooperatie U.A. arasında imzalanan Hisse Satış ve Alım Anlaşması ve Mehmet Ali Aydınlar, Hatice Seher Aydınlar, Almond Holding Cooperatie U.A. ve Walnut Holding A.Ş. arasında imzalanan Hissedarlar Sözleşmesi ile Acıbadem Sağlık Hizmetleri ve Ticaret A.Ş.'nin tek kontrolden ortak kontrole geçmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
15	07-78/965-366	New York Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören Clear Channel Communications, Inc.'in çoğunluk paylarının Bain Capital Investors, LLC ve Thomas H. Lee. Advisors, LLC tarafından devralınması işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim işlemi değil, azınlık pay sahipleri arasında bir anlaşma olduğuna, söz konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olmadığına karar verilmiştir.	09.10.2007
16	07-78/966-367	Dade Behring Holdings Inc.'nin tam kontrolünün Siemens AG'nin iştiraki olan Belfast Merger Co. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
17	07-78/967-368	Doğadan Gıda Ürünleri Sanayi ve Pazarlama A.Ş.'nin tüm hisselerinin The Coca-Cola Company kontrolündeki European Refreshments Limited tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Satım Sözleşmelerinin 14.2. maddesinde düzenlenen rekabet yasağının konusunu oluşturan "İş" tanımından "hazır yiyecek" ibaresinin her iki sözleşmede de çıkarılmasına yönelik değişikliğin yapılması şartıyla bildirim konusu işleme izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
18	07-78/970-370	Imperial Tobacco Group PLC'nin halka açık bir şirket olan Altadis SA'nın hisselerinin tamamını iktisap etmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
19	07-78/971-371	Cosmaha Beauty Network B.V. tarafından Provus Bilişim Hizmetleri A.Ş. hisselerinin devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
20	07-78/972-372	Capitalia S.p.A'nın, UniCredit S.p.A'ya katılması yoluyla iki teşebbüsün birleşmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
21	07-78/977-375	UPPC AG'nin tüm hisselerinin, Dow Deutschland Anlagengesellschaft mbH tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
22	07-78/978-376	Öztüre Holding A.Ş.'nin tüm hisselerinin Carmeuse SA tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Satım Alım Sözleşmesi'nin 5.06 maddesinde düzenlenen rekabet yasağının ilgili coğrafi pazarlar olan "Ege", "Trakya", "Batı ve Orta Karadeniz", "Batı Akdeniz" ve "Orta Anadolu" bölgeleri ile sınırlandırılması koşuluyla bildirim konusu işleme izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
23	07-78/979-377	SSM Coal B.V.'nin, SSM Coal Holding B.V.'ye ait hisselerinin, Oxbow Carbon & Minerals L.L.C. tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna; Hisse Satış Sözleşmesi'nin 14. maddesinde düzenlenen gizlilik yükümlülüğünün süre bakımından iki yıla sınırlandırılması koşuluyla bildirim konusu işleme izin verilmesine karar verilmiştir.	09.10.2007
24	07-79/982-380	Balnak Nakliyat ve Lojistik Hizmetleri Tic. A.Ş., Balnak Uluslararası Nakliyat ve Lojistik Hizmetleri Tic. A.Ş. ve Balship Hava ve Deniz Taşımacılık ve Tic. A.Ş. hisselerinin %49,14'ünün Great Circle Logistics LLC tarafından iki aşamalı olarak Lütfi Aygüler, Kostantinos Sandalcidis, H. Nilgün Tiyansan, Ahmet Bülent Sabuncu'dan devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	18.10.2007
25	07-79/987-382	Avail Medical Products, Inc'in tam kontrolünün Flextronics International USA, Inc tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	18.10.2007
26	07-79/988-383	Oakley Inc.'in hisselerinin tamamının Luxottica Group S.p.A. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	18.10.2007
27	07-79/992-387	Paksan Paketlenmiş Kireç San. A.Ş.'nin Kaksan Karaisalı Kireç San. ve Tic. A.Ş. tarafından tasfiyesiz infisah yoluyla devralınması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	18.10.2007
28	07-83/1004-389	Antalya Gazipaşa Havaalanının mevcut sınırları dahilinde tüm tesis, cihaz ve sistemlerinin kiralanmak suretiyle işletilmesi hakkının 25 yıl süre ile Aydoğan Turizm Taahhüt Ticaret ve Sanayi A.Ş., Gazipaşa Havacılık San. Tic. A.Ş. ve TAV Havalimanları Holding A.Ş.'den herhangi birisi tarafından devralınması işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 1998/4 ve 1997/1 sayılı Tebliğler uyarınca izin verilmesine karar verilmiştir.	01.11.2007
29	07-83/1006-391	Lyondell Chemical Company'nin, Basell AF S.C.A tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	01.11.2007
30	07-83/1007-392	BOTAŞ ile Gazexport arasında 18.2.1998 tarihinde yapılmış olan Doğal Gaz Satım Sözleşmesi'nin on lota karşılık gelen 2.5 milyar m ³ 'lük kısmının Enerco Enerji San. Tic. A.Ş.'ye devrine izin verilmesine karar verilmiştir.	01.11.2007
31	07-83/1010-394	Kyphon Inc.'in Medtronic Inc. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	01.11.2007
32	07-83/1012-396	Dekim Metal Ürünleri Yapı Elemanları A.Ş. hisselerinin %50'sinin SFS Intec AG ve SFS Intec Holding AG tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna, "Hissedarlar Anlaşması"nın 6. maddesinde yer alan rekabet etmeme yükümlülüğünün yan sınırlama sayılarak izin verilmesine, SFS Intec AG ve Dekim arasındaki Tek Distribütörlük Anlaşması'nın 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Mu-	01.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		afiyeti Tebliği ile sağlanan muafiyetten yararlandığına karar verilmiştir.	
33	07-85/1038-400	CF Industries Holdings, Inc.'nin iştiraki olan CFK Holdings, Inc. aracılığıyla Key Trade AG (Keytrade)'nin %50 oranındaki hissesini devralması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	08.11.2007
34	07-85/1039-401	Misbis Gıda San. ve Tic. A.Ş.'nin Hüseyin GÜZEL, Halil ÖLÇÜCÜER, İsmail Hakkı ÖLÇÜCÜER, Zekeriya ÖLÇÜCÜER ve İbrahim Halit ÇİZMECİ tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	08.11.2007
35	07-85/1041-402	Sayat Sağlık Yatırımları ve Ticaret A.Ş.'nin tasfiyesiz infisah yoluyla Vetaş Veteriner ve Tarım İlaçları A.Ş. ile birleşmesi işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	08.11.2007
36	07-85/1043-403	Park Enerji Yatırım Holding A.Ş.'nin HAVAŞ Havaalanları Yer Hizmetleri A.Ş.'de sahip olduğu 18.000.000 adet hissenin TAV Havalimanları Holding A.Ş. ve TAV Bilişim Hizmetleri A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	08.11.2007
37	07-85/1045-405	Turkish Bank A.Ş. hisselerinin %40'ının National Bank of Kuwait tarafından Özyol Holding A.Ş.'den devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	08.11.2007
38	07-85/1047-407	Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'nin sermayesindeki %51'e karşılık gelen kamu payının blok satış yöntemiyle Socar & Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu'na devredilmesi işlemine 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 1998/4 ve 1997/1 sayılı Tebliğler uyarınca izin verilmesine karar verilmiştir.	08.11.2007
39	07-85/1048-408	Rozak Demir Profil Ticaret Sanayi A.Ş.'nin kontrolünün ArcelorMittal Distribution S.A. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	08.11.2007
40	07-85/1052-411	Meteksan Sistem ve Bilgisayar Teknolojileri A.Ş., Meteksan Net İletişim Hizmetleri A.Ş., Meteksan System Romania SRL, Meteksan RF OOO, TASK Su Kanalizasyon Yatırım, Yapım ve İşletme A.Ş., Tepe International Sağlık Bilgi Sistemleri A.Ş., Infronic Bilgisayar Sistemleri San. ve Tic. A.Ş., IES Eğitim ve Bilgi Teknolojileri A.Ş. ve Tepe Teknolojik Servisler A.Ş. hisselerinin Aktera Bilişim Hizmetleri A.Ş. (Aktera) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebine ilişkin olarak; Tepe International Sağlık Bilgi Sistemleri A.Ş., Meteksan System Romania SRL ve Meteksan RF OOO unvanlı teşebbüslere ilişkin devirlerin 4054 sayılı Kanun ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında işlemler olmadığına, Meteksan Sistem ve Bilgisayar Teknolojileri A.Ş., Meteksan Net İletişim Hizmetleri A.Ş., Tepe Teknolojik Servisler A.Ş., Infronic Bilgisayar Sistemleri San. ve Tic. A.Ş., IES Eğitim ve Bilgi Teknolojileri A.Ş. ve TASK Su Kanalizasyon Yatırım, Yapım ve	08.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		İşletme A.Ş. unvanlı teşebbüslere ilişkin devirlerin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, söz konusu işlemler sonucunda 4054 sayılı Kanun kapsamında, hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, Hisse Satış ve Satın Alım Sözleşmesi'nin 4.6. maddesi ile getirilen rekabet yasaklarının devralma işleminin gerçekleşmesinde doğrudan ilgili ve gerekli olan makul bir yan sınırlama sayılarak, söz konusu işlemlere izin verilmesine karar verilmiştir.	
41	07-86/1077-415	Leoni Bordnetz-Systeme GmbH tarafından, Valeo Electronique et Systeme de Liaison S.A.'nın bütün hisse ve oy haklarının devralınması işleminin, 4054 sayılı Kanun'un 7.maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında olmadığına karar verilmiştir.	15.11.2007
42	07-86/1080-417	Romp petrol Group N.V.'nin ortaklık paylarının %75'inin KazMunaiGaz PKOP Investment B.V. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.11.2007
43	07-86/1082-418	Actavis Group hf.'nin Neotigason, Bezafibrate ve Rapiylisin isimli üç farmasötik ürünün tüm haklarını F. Hoffman-La Roche Ltd.'den devralması işlemine ilişkin olarak; Bezafibrate (Bezalip) ve Rapiylisin isimli ilaçların devri işleminin 4054 sayılı Kanun ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında işlemler olmadığına, Neotigason isimli ilacın devri işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, söz konusu devrin ilgili pazarda hakim durumu güçlendiren bir nitelik arz etmediğine, Neotigason Aktif Alım Sözleşmesi'nin 11.20. maddesinde yer alan rekabet yasağına ilişkin sürenin 3 yıl ile sınırlandırılarak tadil edilmesi şartıyla anılan işleme izin verilmesine karar verilmiştir.	15.11.2007
44	07-86/1083-419	Kombassan Giyim Gıda Turizm San. İç ve Dış Tic. A.Ş.'ye ait AFRA markalı mağazaların işletme hakkının Şeref Makromarket Gıda San. ve Tic. A.Ş.'ye devredilmesi işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.11.2007
45	07-86/1084-420	Aversy SA'nın tam kontrolü altında bulunan Finaverys Raf Sistemleri Üretim Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin, Standard Depo ve Raf Sistemleri A.Ş.'nin %99,9; Standart Raf Sistemleri Dış Ticaret A.Ş.'nin %100 hissesini devralması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	15.11.2007
46	07-87/1098-423	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.'nin sahip olduğu Batçim Elektrik Santrali'nin, Batçim Enerji Elektrik Üretim A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	22.11.2007
47	07-87/1100-425	Fida Film Yapım ve Dağıtım Reklamcılık A.Ş.'nin tam kontrolünün Bosphorus Investment B.V tarafından devralınması işleminin "reklam ve sponsorluk hakları", "sinema film yapımçılığı" ve "sinema filmlerinin sinema salonlarında gösteri-	22.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		mine yönelik dağıtım” pazarları bakımından tarafların toplam pazar paylarının ve cirolarının 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğde öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle ilgili Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına, diğer yandan, söz konusu işlemin “perde reklamcılığı pazarı açısından 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna, ancak işlem sonucunda 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine karar verilmiştir.	
48	07-87/1101-426	Ingersoll Rand Company Limited’in alt teşebbüsleri olan Bobcat, Ingersoll Rand Utility Equipment ve Ingersoll Rand Attachments’ın Doosan Infracore Co Ltd. tarafından devralınması işleminin; 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına karar verilmiştir.	22.11.2007
49	07-88/1106-429	Maxit Holding AB’nin kontrolünün Compagnie de Saint Gobain tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	29.11.2007
50	07-88/1107-430	AFM Uluslararası Film Prodüksiyon Tic. ve San. A.Ş.’nin %51.9 oranındaki hissesinin Velios Limited tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	29.11.2007
51	07-88/1108-431	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde bulunan Sagra Ticari ve İktisadi Bütünlüğü’nün Sanset Turizm ve Dağıtım Ticaret A.Ş. veya Doğu Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İthalat İhracat A.Ş.’den herhangi birine devri işleminin 1998/4 sayılı Tebliğ’in 5. maddesinde öngörülen eşikleri aşmaması nedeniyle izne tabi olmadığına karar verilmiştir.	29.11.2007
52	07-88/1111-433	HP Gesellschaft für Beteiligungsverwaltung mbH ve kontrolü altındaki teşebbüsler olan HP Pelzer Beteiligungsholding GmbH ve HP-Pelzer Beteiligungsholding GmbH & Co Systeme KG’nin hisselerinin tamamının The Goldman Sachs Group, Inc. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	29.11.2007
53	07-88/1112-434	Costa Container Lines S.p.A’nın denizyolu taşımacılığı işine ait gemi zaman charter sözleşmeleri, terminal sözleşmeleri, acentelik sözleşmeleri, müşteri sözleşmeleri dâhil ticari sözleşmelerinin, aynı zamanda hatlı taşımacılık hizmeti ile bağlantılı veya hatlı taşımacılık hizmeti için gerekli bütün sözleşmesel ilişkilerinin, Costa’nın sahip olduğu veya kiraladığı konteyner ekipmanlarının ve hatlı taşımacılık hizmeti ile bağlantılı veya hatlı taşımacılık hizmeti için gerekli diğer ekipmanların, ticari alacaklarının, hatlı taşımacılık hizmeti ile ilgili iş sözleşmeleri ve ayrıca bunla-	29.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		ra ek olan yükümlülüklerin Hamburg Südamerikanische Dampfschiffahrts-Gesellschaft KG tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	
54	07-88/1113-435	U.N. Ro Ro İşletmeleri A.Ş., U.N Gemicilik Sanayi ve Ticaret A.Ş., U.N Deniz Taşımacılığı A.Ş., U.N Deniz İşletmeciliği A.Ş., Köprü Denizcilik ve Ro Ro Taşımacılığı A.Ş. hisselerinin Kohlberg Kravis Roberts & Co'ya devri işlemine izin verilmesine, Uluslararası Nakliyeciler Derneği ve Çağdaş Uluslararası Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti. tarafından dosyaya ilişkin olarak yapılan şikayet ve taleplerin reddine karar verilmiştir.	29.11.2007
55	07-88/1117-437	MPC Münchmeyer Petersen&Co. GmbH, Viga Internacional S.A. de CV ve Man AG'nin çelik ticareti işlerini Coutinho&Ferrostaal GmbH&Co KG unvanı ile faaliyette bulunacak bir ortak girişim bünyesinde birleştirmeleri işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	29.11.2007
56	07-88/1118-438	Sims Group Limited'in Metal Management, Inc. şirketini devralması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	29.11.2007
57	07-89/1129-440	Era Reklam Hizmetleri Tekstil Mobilya ve Gıda Sanayi Ticaret A.Ş.'ye ait hisselerin %90'nının Wall Şehir Dizaynı ve Ticaret Ltd. Şti., Daniel WALL, Christian FRIESE ve Andreas SCHOLZ tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	06.12.2007
58	07-89/1130-441	Şanlıurfa Madencilik Beton Çimento San. ve Tic. A.Ş.'nin tam kontrolünün Limak Kurtalan Çimento San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	06.12.2007
59	07-90/1151-445	Wavin B.V.'nin Pilsa Plastik Sanayi A.Ş.'nin hisselerinin %100'ünü devralması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	13.12.2007
60	07-90/1153-446	Owens Corning şirketinin, Compagnie de Saint-Gobain'e ait olan cam elyaf takviye faaliyetlerini satın alma işlemine izin verilmesi talebine ilişkin olarak; Owens Corning şirketinin, Compagnie de Saint-Gobain'e ait olan cam elyaf takviye faaliyetlerini satın alma işleminin; "kaba fitil", "kuru kırılmış elyaf", "kırılmış filamanlı keçe" ve "kompozit kumaşlar" pazarları bakımından, anılan pazarlarda tarafların toplam pazar payı ve cirolarının 1997/1 sayılı Tebliğ'de belirtilen eşiklerin altında kalması nedeniyle izne tabi bir işlem olmadığına, "bileşik fitil" ve "sonsuz filamanlı keçe" pazarları bakımından pazar payı eşliğinin geçilmesi nedeniyle, söz konusu işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olduğuna, Bu işlem sonucunda "bileşik fitil" pazarı bakımından 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, Ancak "sonsuz filamanlı keçe" pazarında devralma	13.12.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		işlemi sonrasında 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında bir hakim durum oluşacak olması nedeniyle, işleme Owens Corning şirketinin Belçika'nın Battice bölgesinde bulunan "sonsuz filamanlı keçe" tesis ve faaliyetlerini, devralma tarafları ile ilgili olmayan üçüncü kişilere devretmesi koşuluyla izin verilmesine karar verilmiştir.	
61	07-90/1154-447	Palmira Turizm ve Ticaret A.Ş.'nin endüstriyel yemek hizmetleri sunmaya yönelik ekipmanı, sözleşmeleri ve personelinin Savaş Endüstriyel Gıda ve Temizlik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	13.12.2007
62	07-90/1158-451	Imperial Chemical Industries PLC'nin tüm hisselerinin Akzo Nobel N.V. tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	13.12.2007
63	07-90/1159-452	Almatis Holdings 3 B.V. ve bağlı şirketlerinin kontrolünün Dubai International Capital LLC tarafından devralınması işleminin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olmadığına, işlemin Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmaması nedeniyle menfi tespit belgesi verilmesine karar verilmiştir.	13.12.2007
64	07-90/1160-453	BOTAŞ ile Gazexport arasında 18.2.1998 tarihinde yapılmış olan Doğal Gaz Satım Sözleşmesi'nin iki lota karşılık gelen 500 milyon m ³ 'lük kısmının Avrasya Gaz A.Ş.'ye devrine izin verilmesine karar verilmiştir.	13.12.2007
65	07-92/1169-455	Afia International Company'nin, Swan Holding S.a.r.l.'den, Swan'ın Kuğu Gıda Yatırım ve Ticaret A.Ş. nezdinde sahip olduğu Yudum Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. hisselerini devralması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	27.12.2007
66	07-92/1172-457	Abacı Kimya Dış Ticaret Sanayi ve Ticaret A.Ş. hisselerinin Brenntag Cee GmbH, Provida GmbH, JLC-Chemie Handels GmbH, Brenntag Kimya Ticaret Limited Şirketi ve Brenntag Austria Holding GmbH tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	27.12.2007
67	07-92/1173-458	Techem AG'nin tüm hisselerinin, MEIF II Energie Beteiligungen GmbH & Co. KG tarafından devralınması işlemine izin verilmesine karar verilmiştir.	27.12.2007
68	07-92/1177-460	AMS Tıbbi Cihaz İma. İth. İhr. Ltd. Şti. ve AMS Tıbbi Cihaz San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin General Electric Sağlık Bakım Diyagnostik Ürünler San. ve Tic. A.Ş. aracılığıyla General Electric Company tarafından devralınması işleminin izne tabi olduğuna, Varlık Satın Alma Sözleşmesi'nin "İş'te Rekabet veya Teşvik Etmeme Taahhüdü: Kiralama Olmaması" başlıklı 8.1. maddesinin (c) fıkrasında yer alan "... ve Türkiye'de General Electric Company veya Alıcı ile General Electric Company veya Alıcı'nın işiyle ilgili bir işte doğrudan veya dolaylı olarak rekabet etmeyecektir" hükmünün sözleşme metninden çıkartılması şartıyla izin verilmesine karar verilmiştir.	27.12.2007

DİĞER

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
1	07-77/928-358	MESAM, MSG, MÜ-YAP, MÜYOBİR yetkililerinin Rekabet Kurulu'nun 20.06.2007 tarih ve 07-53/617-206 sayılı kararına itirazları ve kararın düzeltilmesi talepleri ile ilgili olarak; düzeltilmesi talep edilen kararın nihai karar olduğu anlaşıldığından, Rekabet Kurulu'nun nihai kararlarına karşı süresinde yargı yoluna başvurunun mümkün olması karşısında, 4054 sayılı Kanun'un 55. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu kararlarına karşı yargı yolunun Danıştay olarak belirlenmiş olması nedeniyle, söz konusu talebin reddine karar verilmiştir.	04.10.2007
2	07-79/989-384	Telekomünikasyon Kurumu tarafından yapılan IMT-200/UMTS Hizmet ve Altyapılarına İlişkin Yetkilendirilme İhalesine ilişkin başvuru ile ilgili olarak 4054 sayılı Kanun kapsamında herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	18.10.2007
3	07-79/990-385	Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin TNet A.Ş.'nin düzenlediği "Son Sürat Yaz Fırtınası Kampanyası" ve "Modern Kampanyası"ndaki tarifeleri vasıtasıyla hakim durumunu kötüye kullandığının tespit edilmesi ve söz konusu kampanyaların durdurulmasına yönelik geçici tedbir kararı verilmesi talebi ile ilgili olarak; Rekabet Kurulu'nun daha önce 11.7.2007 tarih ve 07-59/676-235 sayı ile aldığı geçici tedbir kararının TNet A.Ş.'nin maliyetlerin altında ya da Türk Telekomünikasyon A.Ş.'nin toptan fiyat tarifeleri ışığında fiyat sıkıştırması niteliğinde olabilecek perakende fiyatları içeren tüm kampanyalarını kapsamaması ve bu karara ilişkin TNet A.Ş. tarafından Danıştay'da açılan davanın halihazırda sonuca bağlanmamış olması nedenleriyle, TNet A.Ş.'nin "Son Sürat Yaz Fırtınası" ve "Modern Kampanyası"nın geçici tedbir kararı ile durdurulmasına yönelik olarak bu aşamada bir işlem yapılmasına gerek olmadığına; şikayette yer alan diğer hususların Rekabet Kurulu'nun 7.5.2007 tarih ve 07-38/411-M sayılı kararı ile Türk Telekomünikasyon A.Ş. ve TNet A.Ş. hakkında genişbant internet hizmetleri pazarındaki eylemlerine ilişkin olarak açılan soruşturma kapsamında değerlendirilmesine karar verilmiştir.	18.10.2007
4	07-83/1009-393	Rekabet Kurulu'nun 11.10.1999 tarih, 99-46/500-316 sayı ile Cine5 ve TFF'ye yönelik olarak alınan soruşturma kararının Danıştay 10. Dairesi'nin esastan yapmış olduğu inceleme neticesinde iptal edildiği, bu karar hakkında Kurumumuzca yapılan temyiz üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'nca anılan Dairenin esasa ilişkin gerekçesi değerlendirilmeksizin usul yönünden yapılan değerlendirme ve gerekçe ile temyiz talebinin reddinin yanında anılan Dairenin iptal kararının onanmasına karar verildiği, bu nedenle 11.10.1999 tarih, 99-46/500-316 sayılı Kurul kararının iptaline dair kararın kesinleş-	01.11.2007

SIRA NO	KARAR SAYISI	KARAR KONUSU	KARAR TARİHİ
		tiği anlaşıldığından anılan Kurul kararı hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.	
5	07-85/1044-404	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği'nin 16. Olağan Genel Kurulu'nda aldığı üye kayıt ücretlerine ilişkin kararına menfi tespit belgesi verilmesi talebi ile ilgili Rekabet Kurulu'nun 15.1.2004 tarih ve 04-03/49-14 sayılı kararının, Danıştay 13. Dairesi tarafından iptal edilmesi üzerine, inceleme konusu dosyaya ilişkin Danıştay kararının gereğinin yerine getirilmesi için herhangi bir işlem yapılmasına gerek olmadığına karar verilmiştir.	08.11.2007
6	07-86/1078-416	Akbank T.A.Ş. ve Citibank A.Ş. arasında kurulması amaçlanan stratejik ortaklık çerçevesinde "Konut Kredisi Satışına Destek Sözleşmesi"nin 28.12.2006 tarih ve 06-95/1194-360 sayılı Kurul kararı uyarınca değerlendirilmesi talebine ilişkin olarak; taraflar arasında imzalanan "Konut Kredisi Satışına Destek Sözleşmesi"nin 28.12.2006 tarih ve 06-95/1194-360 Kurul kararında benimsenen kritere uygun olarak kurulmuş bir sözleşme olduğuna karar verilmiştir.	15.11.2007
7	07-87/1099-424	Rekabet Kurulu'nun 22.9.2005 tarih ve 05-59/880-237 sayılı menfi tespit kararının verilmesine esas teşkil eden koşulların değişmiş olduğu ileri sürülerek, 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesi uyarınca geri alınması talebi ile ilgili olarak; Rekabet Kurulu'nun 22.9.2005 tarih ve 05-59/880-237 sayılı menfi tespit kararının, 4054 sayılı Kanun'un 13. maddesinde öngörülen koşulların bulunmaması nedeniyle geri alınmasına yer olmadığına, Alp Görsel İletişim Hizmetleri A.Ş., Konyaspor Kulübü, Fenerbahçe Spor Kulübü, Kayserispor Kulübü Başkanlığı, Galatasaray Spor ve Futbol İşletmeciliği Tic. A.Ş., Beşiktaş Futbol Yatırımları San. ve Tic. A.Ş., Trabzonspor Kulübü Derneği ve QVT Financial LLP'nin şikayet ve taleplerinin reddine karar verilmiştir.	22.11.2007

SEÇİLMİŞ KURUL KARARLARI

	<u>Karar Tarihi</u>	<u>Karar No</u>
• CNR FUARCILIK KARARI	19.09.2007	07-74/896-333
• PETKİM KARARI	08.11.2007	07-85/1047-407
• HSBC-TEKSTİLBANK KARARI	29.11.2007	07-88/1110-432
• KARABÜK ŞEHİRLERARASI OTOBÜS KARARI	08.11.2007	07-85/1035-397

Dosya Konusu: CNR Uluslararası Fuarcılık ve Ticaret A.Ş. (CNR)'nin NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti. (NTSR)'ye yönelik eylemleri dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

Dosya Sayısı : 2006-4-130

(Soruşturma)

Karar Sayısı : 07-74/896-333

Karar Tarihi : 19.9.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Tuncay SONGÖR (İkinci Başkan)

Üyeler : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN.

B. RAPORTÖRLER: M. Haluk ARI, Hale SAĞLAM, Fatma ÇELİK

C. ŞİKAYETÇİ: - NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.
Av. Mehmet GÜN
Kore Şehitleri Cad. 32 Zincirlikuyu 34394 İstanbul

D. KARŞI TARAF: - CNR Uluslararası Fuarcılık ve Ticaret A.Ş.
CNR EXPO / Yeşilköy 34149 İstanbul

E. DOSYA KONUSU: CNR Uluslararası Fuarcılık ve Ticaret A.Ş. (CNR)'nin NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti. (NTSR)'ye yönelik eylemleri dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'u ihlal ettiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ:

Şikayet dilekçesinde CNR'nin NTSR ile arasında 13 yıldır süregelen bir kira akdi bulunmaktayken, NTSR'nin temel faaliyeti olan tekne fuarı, "Uluslararası İstanbul Boat Show" (Boat Show) için 2007 kira sözleşmesine kabul edilmesi mümkün olmayan şartlar öne sürmek yoluyla bu teşebbüsün faaliyetlerini imkansız hale getirerek 4054 sayılı kanunun 6. maddesi kapsamında rekabeti ihlal ettiği iddia edilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ:

Kurum kayıtlarına 14.7.2006 tarih, 4811 sayı ile giren şikayet dilekçesi üzerine hazırlanan 10.8.2006 tarih, 2006-4-130/İİ.06.CA sayılı ilk inceleme raporu

doğrultusunda alınan 24.8.2006 tarih, 06-59/778-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı üzerine önaraştırma başlatılmıştır.

Yapılan önaraştırmanın ardından hazırlanan 26.10.2006 tarih, 2006-4-130/ÖA-06-CA sayılı Önaraştırma Raporu 6.11.2006 tarihli Rekabet Kurulu toplantısında görüşülmüş ve 06-81/1035-M sayılı Kurul kararı uyarınca, CNR hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümlerinin ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesi amacıyla soruşturma başlatılmıştır. Kurul aynı toplantıda, 06-81/1036-300 sayılı karar ile de CNR'nin 9-25.2.2007 tarihlerinde NTSR'ye ihtilaf konusu 1 ve 2 numaralı salonları, diğer salonların 2007 yılı kiralamasında dikkate alınan ekonomik ölçütleri dikkate almak suretiyle kiralaması yönünde ihlalden önceki durumu koruyucu nitelikte geçici tedbir kararı vermiştir.

16.11.2006 tarihli Rekabet Kurumu yazısı ile haklarında soruşturma başlatıldığı ve 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını sunmaları gerektiği hususu CNR'ye bildirilmiş, bu bildirimden ardından CNR'nin süresi içinde hazırladığı İlk Yazılı Savunma 5.12.2006 tarih, 8288 sayı ile Rekabet Kurumu'na intikal etmiştir.

Soruşturma Heyeti'nce, hakkında soruşturma açılan taraf olan CNR hakkında 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğine ilişkin olarak hazırlanan 3.5.2007 tarih, SR-07/08 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun tüm üyeleri ile ilgili tarafa 16.5.2007 tarihinde tebliğ edilmiş; soruşturma tarafından 30 gün içerisinde ikinci yazılı savunmasını göndermesi talep edilmiştir.

5.6.2007 tarihinde ve süresi içinde gönderilerek Kurum kayıtlarına 3844 sayı ile giren ikinci savunmaya ilişkin Soruşturma Heyetinin değerlendirmelerini içeren Ek Görüş Raporu 15.6.2007 tarihinde hazırlanmış, Kanun'un 45. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun tüm üyeleri ile CNR'ye 19.6.2007 tarihinde tebliğ edilmiştir. CNR vekili tarafından sunulan Ek Görüş Cevap Rekabet Kurumu kayıtlarına 17.7.2007 tarih, 4814 sayı ile intikal etmiş ve bu savunmada yer verilen hususlar ile bunlara dair Soruşturma Heyeti görüşü Rekabet Kurulu'nun bilgisine sunulmuştur.

12.9.2007 tarihinde şikayetçi ve taraf temsilcilerinin katılımıyla Sözlü Savunma Toplantısı yapılmış toplantıya katılanlar iddia ve savunmalarını bir defa da sözlü olarak dile getirmiştir.

Kurul'un 19.9.2007 tarihinde yapılan ilk oylaması sonucunda; 4054 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle yine aynı maddede belirtilen yöntemin izlenmek üzere ikinci oylamaya kalmasına karar verilmiştir. Kurul aynı tarihteki ikinci toplantısında nihai kararını vermiştir.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:

Raportörler tarafından,

- CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.'nin yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda olduğu,
 - CNR ile NTSR arasında süregelen bir ticari ilişkinin var olduğu,
 - CNR'nin söz konusu alanda 13 yıldır fuar düzenleyen NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.'ye makul olmayan fiyat artışları uygulamak suretiyle alan kiralamayı red ettiği,
 - Adı geçen teşebbüsün yukarıda değinilen eylemi ile 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal etmesi nedeniyle aynı Kanun'un 2007/1 sayılı Tebliğ ile değişik 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 6.368 YTL'den az olmamak üzere para cezası ile cezalandırılması gerektiği,
 - İhlale son vermek açısından, diğer fuarlar için uygulanan ücretler dikkate alınmak suretiyle belirlenecek bir kira bedeli karşılığında NTSR'ye 1 Aralık-28 Şubat tarihleri arasında fuar alanının kiralama imkanının tanınması gerektiği,
- görüşleri belirtilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**I.1. Şikayetçi: NTSR Uluslararası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.**

Ekinciler Cad., Ertürk Sok., Mehmet Özçelik İşhanı, No:5, Kavacık, Beykoz, İstanbul adresinde mukim NTSR, 1999 yılında kurulmasına rağmen, şirketin temelleri 1980 yılında Nuri TİĞLİOĞLU tarafından atılmıştır. NTSR, 1999 yılında Avrupa'nın ve dünyanın sayılı fuarçılık kuruluşlarından biri olan RAI Group - Hollanda ile ortaklık kurmuştur.

Şirketin düzenlediği organizasyonlar arasında; uluslararası moda haftaları, tekstil, hazır giyim, konfeksiyon, deri, güvenlik, denizcilik, yatçılık ve su sporları fuarları bulunmaktadır. Ancak, şirketin marka bilinirliği en yüksek fuarı, 25 yıldır aralıksız sürdürdüğü ve ilk kez 1980 yılında Nuri TİĞLİOĞLU tarafından düzenlenen Uluslararası İstanbul Boat Show Fuarıdır.

I.2. Hakkında Soruşturma Yapılan Teşebbüs: CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.

Atatürk Hava Limanı Karşısı, Yeşilköy, İstanbul adresinde mukim CNR, 1985 yılında fuar organizatörü bir firma olarak kurulan CNR Holding bünyesinde yer alan 9 şirketten biri olarak fuarçılık alanında hizmet veren bir teşebbüstür.

CNR, yukarıda değinildiği gibi, mülkiyeti İstanbul Dünya Ticaret Merkezi (İDTM)'ye ait olan 8 salondan oluşan fuar alanını 1993 tarihinden beri

işletmektedir. CNR, kiraladığı fuar alanında ağırlıklı olarak kendisi fuar düzenlemekle birlikte, bu alanı fuar düzenlemek isteyen fuar organizatörlerine kiraya vermek suretiyle de işletmektedir. CNR fuar alanı, konumu, ulaşım-iletişim olanakları, kapalı-açık alan büyüklüğü, teknik ve teknolojik donanımı ve yönetimiyle bölgemizin sayılı fuar merkezlerinden biri olarak gösterilmektedir. CNR fuar alanında 80.000 m² kapalı, 30.000 m² açık alan ve 8 fuar salonu bulunmaktadır.

I.3. Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.3.1. Sektör Hakkında Bilgi

I.3.1.1. Fuarçılık Sektörü

Ticaret fuarları, üreticileri, dağıtıcıları ve ithalatçıları bir araya getirmesiyle hem ilgili sektör hem de o sektörün müşterileri için yararlı olmaktadır. Üreticilerin ürünlerini etkin bir şekilde pazarlayabilmeleri için bir fırsat olan ticari fuarlar, bu anlamda özellikle reklâm ve tanıtım olanakları sınırlı olan küçük ve orta ölçekli firmalar için büyük öneme sahiptir. Müşteriler için de aynı anda birçok ürünü görebilme ve bilgi edinme açısından iyi bir fırsattır. Özellikle ihtisas fuarlarına ekonominin aynası gözü ile bakılmaktadır. Hatta başarılı fuarlar, ülkelerinin ihracattaki başarılarının da en büyük nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

I.3.1.2. İlgili Mevzuat

Ülkemizde fuarlar Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından yayınlanan ve yurt içinde fuar düzenlenmesine dair usul ve esasları düzenleyen mevzuata uygun olarak düzenlenmektedir. Yurt dışında fuar organizasyonu konusundaki düzenlemeler ise Dış Ticaret Müsteşarlığı bünyesindeki Fuar Daire Başkanlığı'nca yürütülmektedir. Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın "Yurtdışında Düzenlenen Fuar ve Sergilere Milli Düzeyde veya Bireysel Katılımın Desteklenmesine İlişkin Tebliğ"i bulunmaktadır.

TOBB'un 158 sayılı kararı uyarınca 11.10.2005 tarihinde yürürlüğe giren "Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar" başlıklı düzenlemesi TOBB Yönetim Kurulunun 27.2.2007 tarihli ve 242 sayılı Kararına istinaden bazı değişiklikler yapılarak düzenlemenin en güncel hali 30.3.2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Tanımların yer aldığı 5. maddeye göre:

“a) **Genel fuar**; belirli bir sektörü veya ürün grubunu esas almadan, çeşitli mal ve hizmetlerin birlikte sergilendiği ve bunların ticari tanıtımının yapıldığı, içinde sosyal ve kültürel etkinliklerin de bulunabileceği, en az elli katılımcının yer aldığı, süresi on beş günü geçmeyen etkinliklerdir.

b) **İhtisas fuarı**; belirli bir ürün veya hizmet grubu ya da sektörle doğrudan ilgili ve sektöre yönelik mal ve hizmet üreten katılımcıların, teknolojik ve uygulamalı

bilgi alışverişinin artırılması ve ticari işbirliğine yönelik bilgi değişimi ortamının yaratılması ile ihtiyaç duyulan ürün siparişlerinin verilmesini amaçlayan, en az yirmi katılımcının yer aldığı, süresi on günü geçmeyen etkinliklerdir.”

Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar'ın 6. maddesine göre uluslararası fuarın niteliği ise şu şekilde belirlenmektedir: “Bir fuarın uluslararası nitelikte olması ve ‘uluslararası’ unvanının kullanılabilmesi için, fuarın aynı düzenleyici tarafından, aynı isim ve konuda son yedi yıl içerisinde en az üç defa düzenlenmiş olması; ayrıca doğrudan veya dolaylı (temsilcileri kanalıyla) yabancı katılımcı sayısının tüm katılımcı toplamı içerisinde en az yüzde on beşe ulaşması veya yabancı katılımcıya tahsis edilen net metrekare stand alanı büyüklüğünün toplamın en az yüzde onuna ulaşmış olması veya yabancı ziyaretçi sayısının toplam ziyaretçi sayısı içerisinde en az yüzde iki buçukğu bulması gerekmektedir.”

Fuar düzenlemek isteyen firmalar, fuarın düzenleneceği yıldan bir önceki yılın ağustos ayının ilk gününe kadar, yetki belgesi fotokopisi ve mevzuatta belirtilmiş belgelerle TOBB'a fuar düzenlemek ve fuar takviminde yer almak için başvuru yapabilmektedirler. Bu tarihten sonra yapılan ana fuar takvimi başvuruları oda/borsa tarafından reddedilir. Ana fuar takvimi, ilgili yılın bir önceki yılının eylül ayının 15. gününde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Birliğin internet sitesinde yayımlanmaktadır.

I.3.1.3. Fuarçılık Sektörü Hakkında Genel Bilgi

Bir hizmet sektörü olan fuar organizasyonunda fuar alanı işletmeciliği, fuar organizatörlüğü ve katılımcı firmalar olmak üzere başlıca üç taraf söz konusudur. Fuar organizatörü, organizasyona konu fuarı düzenlemek için uygun nitelikte yere sahip olan fuar alanı işletmecisinden mekânı kiralamak suretiyle, fuarda ürünlerini sergilemek isteyen firmalarla fuara katılım için sözleşmeler imzalamaktadır.

TOBB tarafından açıklanan verilere göre, yurtiçi fuarları düzenleme konusunda “Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar”a uygun olarak yetki belgesine sahip 157 teşebbüs bulunmaktadır. Dış Ticaret Müsteşarlığı verilerine göre ise sektörde yurt dışında fuar yapmaya uygun hali hazırda 23 adet organizatör bulunmaktadır.

Fuar alanı işletmecileri kiracısı ya da sahibi oldukları fuar alanlarını fuar organize eden firmalara kiraya vermek suretiyle işleten teşebbüslerdir. Sektörün bu kısmında önemli olan şehirler bazında olduğu kadar ülke düzeyinde de, ekonominin hareketlenmesi ve büyümesi için fırsatlar yaratan büyük çaptaki fuarların yapılabileceği alanların bulunmasıdır. Özellikle de makine, otomobil gibi sergilenecek ürünlerin hacmen büyük olması durumunda fuarı organize

edebilmek için, gerek büyüklük gerekse donanım bakımından elverişli alan sayısı sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle bu tür fuarlar boyut ve kapsamlarına bağlı olarak alt ve üst yapı gereksinimleri dolayısıyla çok sayıda katılımcı firmanın yer aldığı sadece belirli merkezlerde yapılabilmektedir. Fuar alanları, fuarcılık hizmetinin gereği gibi verilmesi yanında, rekabet açısından, alternatif yaratıp yaratmaması bakımından da önem taşımaktadır.

Sanayi ve ticaretin gelişmesi, büyük otellerin varlığı, havaalanları ve üniversitelerin bulunması gibi nedenlerden dolayı fuarlar ağırlıklı olarak İstanbul'da düzenlenmektedir. Bu nedenle önemli fuar alanlarının çoğunluğu da İstanbul'dadır. Türkiye'deki belli başlı fuar alanları arasında İstanbul Fuar Merkezi, TüYAP Fuar ve Kongre Merkezi, İstanbul Hilton Exhibition Center, İstanbul FM Meliha Avni Sözen Kültür Merkezi, Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı, Ankara ANFA Altınpark Expocenter Fuar Merkezi, İzmir Kültürpark Fuar Alanı, Antalya Cam Piramit ve Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Uluslararası Fuar Merkezi sayılabilir. Bunlar arasında yat fuarı düzenlemeye elverişli olabilecekler ise şunlardır:

i. İstanbul Fuar Merkezi

Bugün İstanbul Fuar Merkezi (İFM) olarak adlandırılan alan, İstanbul Atatürk Uluslararası Havalimanı karşısında, 500 dönüm arazi üzerinde kurulu İstanbul Dünya Ticaret Merkezi'nde yer almaktadır. 100.000 m²'lik bir alana yayılmış olan mülkiyeti İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.'ye (İDTM) ait 10 adet kapalı fuar salonu ve 30.000 m² açık sergi alanı ile İstanbul Fuar Merkezi Türkiye'nin uluslararası standartlardaki en büyük fuar alanıdır. Fuar salonları 28.000 m²'lik açık alan ile çevrilidir ve daha sonraki yıllardaki büyüme düşünülerek kuzeye doğru genişleme alanı bırakılmıştır. İDTM'nin birbirleri ile içten bağlantısı bulunan, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8 numaraları fuar salonları 1993 yılından beri CNR tarafından kira karşılığı işletilmektedir. Diğer iki salonu ise halen İDTM işletmeye devam etmektedir.

İstanbul Fuar Merkezi'nin İDTM tarafında işletilen salonlarının özellikleri şu şekildedir:

Tablo-1: İDTM'nin salonları

Salonlar	Alan (m ²)	Yükseklik (m)
Hall 9	6.000	9,00
Hall 10	6.000	9,00

Yukarıda değinildiği gibi İstanbul Fuar Merkezi'nde yer alan salonlardan 8 tanesi 1993 yılında bu yana CNR tarafından işletilmektedir. Aşağıdaki tabloda bu alanlara ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo-2: CNR tarafından işletilen salonlar

Salonlar	Alan (m ²)	Yükseklik (m)
Hall 1	11.878	14,00
Hall 2	9.925	10,80
Hall 3	10.925	9,00
Hall 4	10.577	10,80
Hall 5	9.703	10,80
Hall 6	8.229	10,80
Hall 7	8.323	10,80
Hall 8	6.607	10,80

ii. TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi: Toplam 60.000 m² kapalı 60.000 m² açık fuar alanı ile Türkiye’de özel sektörün sahip olduğu en büyük fuar merkezidir. Toplam 120.000 m² bir alana kurulu olan merkez, 4500 araçlık otopark alanına sahiptir. Ayrıca toplam 8.000 m² alana yayılmış 11 adet toplantı salonu ile 10.000 kişiye hizmet verebilecek lokanta ve kafeteryası ile konser alanı bulunmaktadır.

iii. Feshane Uluslararası Fuar Kongre ve Sergi Sarayı: Feshane İstanbul Haliç kıyısında Eyüp Belediyesi sınırları içinde kalan uluslararası fuar, organizasyon, toplantı, seminer, konser, gala, davet, sergi ve kültür etkinlikleri yapılabilen bir mekandır. Feshane’nin, yeşil alanlarla desteklenmiş, tarihi yapısının yanında Haliç’e açılan kendine özel bir de iskelesi bulunmaktadır. Feshane’nin toplam kapalı alanı 3.500 m², salon yüksekliği 10 metredir.

iv. İzmir Kültürpark Fuar Alanı: Fuar alanında 14 kapalı sergi alanı bulunmaktadır. Sergi alanları 13.55x7.70 ebadından başlayarak 14x40 m. ebadına kadar değişiklik göstermektedir. Yükseklikler: 5-9.30 m arasında değişmektedir. Toplam kapalı alan büyüklüğü 28.000 m², açık sergi alanı toplamı 28.000 m²’dir.

v. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Uluslararası Fuar Merkezi-İzmit: 82.000 m² toplam saha üzerinde tek çatı ve tek katta 35.000 m² kapalı alanla ülkemizin en büyük fuar merkezlerinden biridir. Fuar Merkezinde, sergi, kongre, toplantı amaçlı üç ayrı hol bulunmaktadır ve istenildiğinde hepsi tek mekân haline getirilebilmektedir. Binaların yerleşim alanları sırasıyla 14.000, 11.000 ve 8.000 m²’dir.

I.3.2. Yatçılık Sektörü

Yatçılık sektörü denilince ilk akla gelenler gezi tekneleri ve yat imalatı, teknelerin yıllık bakım-onarım hizmetleri, yedek malzeme ve aksesuar satışlarıdır. Ancak sektörün kapsamında su sporları faaliyetleri için gerekli tekne ve cihazlar,

motor satışı ve bu motorların bakım onarım hizmetleri, ithalat ve ihracat, sektöre yönelik fuarlar, deniz turizmi amaçlı meslek faaliyetleri de yer almaktadır.

Sektörün en önemli bölümünü yat ve tekne imalat faaliyetleri oluşturmaktadır. İstatistiki verilere göre, bugün dünya çapında 800.000 kişi yat ve tekne imalat, bakım-onarım sanayisinde çalışmakta olup bu endüstri yıllık cirosu yaklaşık 40-50 milyar ABD Doları'dır. Bu değerlerden de anlaşılacağı üzere yat ve tekne imalat sektörü, oldukça büyük bir ekonomik güç ve istihdam olanağına sahiptir. Sahil şeridi uzunluğu birçok Avrupa ülkesinden büyük olan Türkiye'de yatçılık sektörü büyüklük bakımından bu ülkelerin gerisinde kalmaktaysa da yat ve tekne imalatındaki tecrübesi, uygun işçilik maliyetleri, yakaladığı uluslararası standartlar, sahip olduğu doğal ve tarihi güzellikteki kıyıları ve bu kıyılardaki marina, yat bağlama, çekek imkânları ile son yıllarda bu sektör giderek önem kazanmaktadır.

Ülkemizde ve dünyada amatör denizciliğin gelişmesi paralelinde, gezi amaçlı yat ve tekne talebi artmış, özellikle 80'li yıllardan sonra mürettebatsız tekne işletmeleri (bareboat) gündeme gelmiş; bunun yanı sıra sayıları artan marina işletmeleri, yeni çekek yerleri, iskeleler ve tamir yerlerinin oluşturulması, turizm amaçlı turlara olan ilginin artması ile yat ve tekne imalat endüstrisi de büyük bir atılım içine girmiştir.

I.4. İlgili Pazar

I.4.1. İlgili Ürün Pazarı

Soruşturma konusu olayın gerçekleştiği fuarcılık sektöründe fuar alanı işletmecisi, fuar organizatörü ve katılımcı firmalar olmak üzere üç ayrı taraf bulunmaktadır. Bu özellik dikkate alındığında farklı ticari ilişkilere konu olması nedeniyle ilki düzenlenen fuar ikincisi ise fuarın düzenlendiği mekân olmak üzere iki farklı ürün bulunmaktadır. Düzenlenen ihtisas fuarının oluşturduğu ürün pazarı katılımcı ile fuar organizatörü; fuar alanı işletmeciliğinin yapıldığı ürün pazarı ise fuar alanı işletmecisi ile fuar organizatörü arasındaki ilişkiden doğmaktadır.

Soruşturmanın konusu bakımından değerlendirmesi yapılan ilk ürün pazarı yatçılık ve su sporlarına yönelik ihtisas fuarı pazarı olup bu pazarın talep yönü katılımcı firmalar ve fuarın ziyaretçilerinden, arz yönü ise fuar organizatörü firmalardan oluşmaktadır.

Yatçılık ve su sporları fuarlarında değişik büyüklüklerde tekne ve yatlar, tekne ve yat motorları, teknelerde kullanılan mobilya ve ışıklandırma ürünleri gibi tekne ekipman ve aksesuarları, sürat tekneleri, yelkenliler, dalgıçlık ve balıkçılık malzemeleri sergilenmektedir. Bu fuarların son derece geniş bir ürün yelpazesi bulunmaktadır ve söz konusu fuarlarda yatların dışında ürünler de sergilenmektedir. Tanımında da yer aldığı üzere, ihtisas fuarları belirli bir ürün

veya hizmet grubu ile sektöre yönelik mal ve hizmetlerin sergilendiği fuarlardır. Bu nedenle yatçılık ve su sporları fuarlarında sergilenen ürünler arasında da bir pazar ayrıştırması yapılmaksızın bir bütün olarak alınması gerekmektedir.

İlgili ürün pazarının belirlenmesi için muhtelif yatçılık fuarları karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda ilgili coğrafi pazar olarak belirlenen İstanbul'da düzenlenen yatçılık ve su sporları fuarları şunlardır:

- Tüyap Tüm Fuarçılık Yapım A.Ş. (Tüyap) tarafından Tüyap'ın Beylikdüzü'ndeki sergi salonlarında düzenlenen Boot İstanbul Fuarı
- Tüyap tarafından Ataköy Marina'da düzenlenen fuarlar
- İnterteks Fuarçılık tarafından Lütfi Kırdar - Rumeli Exhibition Center'da düzenlenen Balıkadam & Su Sporları Fuarı
- CNR tarafından İstanbul Fuar Merkezi'nin 1, 2 ve 4 numaralı salonlarında düzenlenen Avrasya Boatshow Fuarı
- NTSR tarafından İstanbul Fuar Merkezi'nin 9 ve 10 numaralı salonlarında düzenlenen İstanbul Boatshow Fuarı

Bu fuarlar, marinalarda düzenlenen hem deniz hem kara sahalarının kullanıldığı fuarlar ve karada kapalı alanlarda yapılan fuarlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Kara fuarları içinde ise İnterteks Fuarçılık tarafından düzenlenen fuar yatçılık sektörünü kapsamamaktadır. Çünkü, fuarın düzenlendiği alan 8.000 m² olduğu için büyük teknelerin sergilenmesi için yeterli değildir ve CNR ve NTSR tarafından düzenlenen fuarlarla karşılaştırıldığında büyüklük ve nitelik açısından oldukça farklıdır¹.

İhtisas fuarlarının birbirine ikame olmaması dolayısıyla ilgili ürün pazarını belirleyici unsuru yatlar ve bu ürüne ilişkin malzemelerin sergilendiği yatçılık ve su sporları fuarıdır. Bu durumda, soruşturma konusu bakımından ilgili ürün pazarı "yatçılık ve su sporları fuarının düzenlenmesine uygun fuar alanları işletmeciliği pazarı" olarak ortaya çıkmaktadır.

Yatçılık ve su sporları fuarları bakımından sektörde yapılan en önemli ayırım kara-deniz fuarı ayırımıdır. Kara fuarı ile kastedilen, katılımcıların ürünlerini karada kapalı mekânlarda bir sergi salonunda sergilemeleridir. Deniz ile bağlantılı fuar ise sergilenen yat ve teknelerin denizde bulunduğu diğer ekipman ve aksesuarın ise karada ya fuar salonlarında ya da fuar süresi içinde hizmet vermek üzere kurulmuş çadır veya prefabrik kapalı mekanlarda sergilendiği fuardır. Uluslararası fuarlar arasında en popüler kara fuarları Duesseldorf ve Londra fuarları; en popüler deniz fuarları ise Cenova, Southampton, Amsterdam, Dubai ve Miami fuarlarıdır.

¹ 2007 yılı için CNR'nin fuarının büyüklüğü 32.380 m² ve NTSR'nin fuarının büyüklüğü 25.650 m² dir.

Dünya çapında yapılan bu ayırmadan yola çıkılarak ülkemizde de fuar organizatörlerinin bazıları denizde bazıları karada fuar düzenlemek konusunda uzmanlaşmaya çalışmaktadırlar. Örneğin Bodrum'da İnterteks Fuarçılık; Ataköy Marina'da Tüyap ve 2002 yılında da Kalamış Marina'da NTSR denizle bağlantılı fuarlar düzenlemişlerdir.

a) Denizle Bağlantılı Mekânlarda Düzenlenen Yatçılık ve Su Sporları Fuarları:

Teknenin denize ait bir ürün olması dolayısıyla esas olarak bu sektörün fuarının denizle bağlantılı olması gerektiği genel olarak kabul edilmektedir. Zira denizle bağlantılı mekânlarda düzenlenen fuarlarda teknelerin denizde sergilenmesi ziyaretçinin teknenin denizde nasıl görüneceğini ve gerçek büyüklüğünü anlaması bakımından daha uygun görülmektedir. Bu bağlamda deniz fuarının en önemli avantajı hem tekneleri denizde sergileyerek güzel bir görüntü oluşturmak hem de karada kullanılacak sergileme alanından tasarruf yapılmasını sağlamaktır. Bir diğer ifade ile fuarlarda en büyük alanı kaplayan tekne ve yatlar denize indirilince sergilenecek diğer ekipman ve aksesuarın daha küçük bir sergi salonuna sığdırılması mümkün olmaktadır. Ayrıca böyle bir fuarda sergilenecek yatların kara yoluyla fuar alanına taşınması gibi maliyetli ve riskli bir işlemin de önüne geçilmektedir.

Buna karşın, ülkemiz koşullarında deniz fuarının başarısının mevsimsel etkilere bağlı olması önemli bir dezavantajdır. Çünkü, denizle bağlantılı fuarların açık havada yapılması nedeniyle yağışlı ve soğuk havalarda ziyaretçi sayısında ciddi bir düşüş görülebilmektedir. Soğuk ve yağışlı havanın getireceği olumsuzluktan kurtulmak amacıyla denizle bağlantılı fuarların ülkemizde Nisan-Eylül ayları arasında yapılmaktadır. Buna karşılık dünyada düzenlenen yatçılık fuarlarının ekim ayından itibaren özellikle de Aralık-Şubat ayları arasında düzenlenmekte olduğuna dikkat edilmelidir. Aşağıda ayrıntılı olarak görüleceği üzere yat fuarı düzenlemek için en uygun zaman aralığı olarak kabul edilen bu ayların seçilmesinin nedeni, yat imalatının ortalama 3-4 ay alması dolayısıyla, fuar süresince ve ertesinde alınan siparişleri yaz sezonuna yetiştirebilmeleri için üreticilere gereksinim duydukları zamanı sağlamaktır.

Ülkemizde deniz ile bağlantılı olarak düzenlenen en önemli iki fuar İnterteks Fuarçılık tarafından Bodrum'da ve Tüyap tarafından Ataköy Marina'da düzenlenen fuarlardır. Bodrum'da düzenlenen fuarın coğrafi pazar sınırı dışında kaldığı aşağıda görülecektir. Ataköy Marina'da düzenlenen fuar ise genellikle ikinci el teknelere ev sahipliği yapması yönüyle diğer yatçılık ve su sporları fuarlarından ayrılmaktadır.

Denizde düzenlenen fuarların bir diğer dezavantajı ise hem denizde tekne sergilemek için hem de karada ekipman ve aksesuar sergilemek için ülkemizde

yeterli genişlikte alan bulunmamasıdır. Yatçılık ve su sporları fuarlarının ilk düzenlendiği yıllardan günümüze kadar olan gelişim çizgisine bakıldığında ekonomik kriz dönemleri hariç her zaman büyüdüğü ve daha büyük sergi salonlarına taşındığı gözlenmiştir. Aşağıdaki tabloda Boat Show fuarının yıllara göre düzenlendiği toplam net alan bilgileri görülmektedir:

Tablo-3: Boat Show fuarının yıllara göre düzenlendiği net alan miktarları

21. Uluslararası İstanbul Boat Show	2002 YILI – ŞUBAT	(...) m ²	CNR Expo Center- Hol 1 in tamamı ve Hol 2 nin bir bölümü
22. Uluslararası İstanbul Boat Show	2003 YILI – ŞUBAT	(...) m ²	CNR Expo Center- Hol 1 ve 2 nin tamamı
23. Uluslararası İstanbul Boat Show	2004 YILI – ŞUBAT	(...) m ²	CNR Expo Center- Hol 1 ve 2 nin tamamı
24. Uluslararası İstanbul Boat Show	2005 YILI – ŞUBAT	(...) m ²	CNR Expo Center- Hol 1-2 tamamı-Hol 3 ün bir bölümü
25. Uluslararası İstanbul Boat Show	2005 YILI - ARALIK	(...) m ²	CNR Expo Center - 1-2-3 nolu holler
26. Uluslararası İstanbul Boat Show	2007 YILI - ŞUBAT	(...) m ²	İSTANBUL FUAR MERKEZİ - 9-10-11 nolu holler

Boat Show fuarının giderek daha büyük alanlarda düzenlendiği gerçeğinkarşısında asıl inşa amacı kış sezonunda yatlarla ev sahipliği yapmak ve bakım onarım hizmeti vermek olan marinaların kısıtlı kara ve deniz sahaları bu fuar için yeterli olmadıkları anlaşılmaktadır. Bu fuarın marinalarda düzenlenebilmesi için marinaların kara sahasında bulunan, yatların bakım-onarımının yapıldığı çekek sahası ve otopark gibi alanları boşaltılarak buralara çadırlar kurulmakta; denizde demirli bulunan yatlar ise ya başka bir bölüme çekilmekte ya da yatların açıkta olduğu zamanlar tercih edilmektedir. Örneğin Ataköy Marina'da Tüyap tarafından düzenlenen fuara yer tahsis edilebilmesi için Marina Yönetimi normalde otopark olarak kullanılan 9.000 m² lik bir alanı organizatöre fuar süresince kiralamaktadır². Sergilenecek tekneler içinse yaklaşık 60 teknenin bağlanabileceği bir iskele boşaltılmaktadır. Sonuç olarak hem kara sahasının kısıtlı olması ve fuarın büyümesine izin vermemesi hem de marinanın en boş olduğu zamanlarda bile ancak bir iskelenin fuar için ayrılabilmesi marinalardaki fuarların büyük bir salonda yapılan bir fuarla rekabet edebilmesini imkânsız kılmaktadır.

Sonuç olarak Ataköy Marina'da Tüyap tarafından düzenlenen fuar hem denizle bağlantılı olduğu hem de ikinci el tekneler ev sahipliği yaptığı için karada düzenlenen fuarlardan ayrı bir kategoride yer almaktadır. Aşağıda İstanbul'da denizle bağlantılı yatçılık ve su sporları fuarı düzenlenmesi için uygun olabilecek Ataköy ve Kalamış marinaların durumu daha ayrıntılı olarak anlatılmaktadır.

² Bu alanın fuar alanı olarak satılan net yüzölçümü ise 5.000 m² dir

i. Kalamış Setur Marina: Kadıköy sahilinde bulunan marinada yat fuarları için kullanılabilir iki alan vardır. Birincisi yatların bekletildiği ve toplam 1.000 adet tekne barındırma kapasitesi olan iskele alanı, ikincisi ise yatların bakım için çıkartıldıkları 15.000 m²'lik çekek sahasıdır ki bu alanın ancak 6.000 m²'lik kısmının kapalı alan olarak yat fuarına tahsis edilebilme imkanı bulunmaktadır. Bu alanların doluluk ve kullanılabilirlikleri mevsimsel olarak değişmekte, yat sezonunun başladığı tarihler olan haziran ayı ile birlikte marina boşalmaya başlamaktadır. Bu durum yatların tekrar marinaya döndükleri ekim ayına kadar devam etmekte kış aylarında ise marina tam kapasite ile hizmet vermektedir. Yatçılık ve su sporları fuarları için ideal zaman aralığının Aralık-Şubat ayları olduğu dikkate alındığında ve bu aylardaki Kalamış Marina'nın doluluğu ve buradaki yatların fuar süresince başka bir alana taşınması gibi bir imkânın olmadığı göz önünde bulundurulduğunda Kalamış Marina fuar için alternatif olamamaktadır.

Buna karşın, marinanın daha önce birkaç defa NTSR tarafından düzenlenen fuarlara ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. Ancak, düzenlenen fuarlar ilgili ürün pazarımızda yer alan yatçılık ve su sporları fuarları ile aynı nitelikte fuarlar olmayıp, daha dar kapsamlı fuarlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunda temel sebep yukarıda da vurgulanan alanın aynı nitelikte bir fuar için yeterli olmayışındır.

Bu bilgiler ışığında, yatçılık ve su sporları fuarlarını organize eden bir teşebbüsün kalıcı bir fiyat artışıyla karşı karşıya kaldığında talebini Kalamış Marina'ya kaydırması fuar alanının yetersiz olması nedeniyle mümkün görünmemektedir. Dolayısıyla Kalamış Marina diğer fuar alanlarının talep yönünden ikamesi olamamaktadır. Mevcut haliyle fuar organizasyonuna elverişli olmayan Kalamış Marina'nın kısa zamanda fuar düzenlemeye uygun hale getirilmesi de mümkün olmadığından arz yönünden de ikame kabul edilmesinin mümkün değildir.

ii. Ataköy Marina: Ataköy Marina'da geçmişte yatçılık fuarı yapılmıştır ve halen burada Tüyap tarafından biri ilkbahar biri sonbaharda olmak üzere yılda iki defa yatçılık ve su sporlarına yönelik Boot İstanbul Fuarı düzenlenmektedir. Fuarın düzenlendiği toplam kapalı alan büyüklüğü brüt 9000 m², net 5000 m² olup, yatların sergilenmesi amacıyla da iskeleden 60 teknelik bir alan ayrılmıştır. İlkbahar fuarı nisan ayında, sonbahar fuarı ise eylül ayında gerçekleştirilmektedir ve her iki fuarın toplam büyüklüğü dahi İstanbul Fuar Merkezi'nde düzenlenen fuarlardan herhangi biri ile rekabet edebilecek boyutta değildir. Aşağıdaki Tüyap tarafından Ataköy Marina'da düzenlenen fuarlar ile NTSR ve CNR tarafından düzenlenen fuarların karşılaştırıldığı tablodan da bu fuarların birbirine alternatif olmadıkları görülmektedir.

Tablo-4: Kara ve deniz fuarlarının karşılaştırılması

Fuar Adı	Fuar Büyüklüğü (m2)	Katılımcı Sayısı	Ziyaretçi Sayısı
CNR	(...)	(...)	(...)
NTSR	(...)	(...)	(...)
Tüyap Beylikdüzü	(...)	(...)	(...)
Tüyap Ataköy Marina (Nisan 2006)	(...)	(...)	(...)
Tüyap Ataköy Marina (Eylül 2006)	(...)	(...)	(...)

Fuarların ilkbahar ve sonbaharda düzenlenmesindeki temel neden Marina'nın tıpkı Kalamış Marina gibi kışın çok dolu olması nedeniyle kış mevsiminde böyle bir fuara ev sahipliği yapmasının mümkün olmamasıdır. Sektörün genelini kapsayan bir fuarın daha önce de vurgulandığı üzere Aralık-Şubat ayları aralığında gerçekleşmesi gerekmektedir. Ancak, kışın Ataköy Marina'da da Kalamış'taki gibi fiili imkânsızlık durumu vardır.

Fuar organizatörü firma kış ayları dışında marinanın uygun olduğu başka bir tarihte düzenlemek istese dahi Tüyap ve Ataköy Marina arasında yapılan ve 2003-2013 yılları arasında marinanın yat fuarı için Tüyap'a tahsis edilmesine yönelik sözleşme nedeniyle fuar düzenlemesi mümkün değildir. Özetle, Ataköy Marina'nın kara alanı büyüklüğü alternatif olamayacak kadar küçük olduğu gibi, 2013 yılına kadar Tüyap'ın Boot İstanbul Fuarlarına tahsis edilmiştir. Bu nedenlerle, herhangi bir yat fuarı organizatörü firmanın, karşı karşıya kaldığı kira artışı karşısında Ataköy Marina'da alternatif bir fuar organize etmesi söz konusu değildir. Dolayısıyla fuar için yeterli alanın olmaması nedeniyle talep yönünden ikame olamayan Ataköy Marina, Tüyap ile 2013'e kadar yapılan sözleşme yüzünden arz yönünden de ikame olamamaktadır.

b) Karada Düzenlenen Yatçılık ve Su Sporları Fuarları

İstanbul'da ve karada düzenlenen yatçılık ve su sporları fuarları yukarıda yatları içermediği için kategori dışında bırakılan İnterteks Fuarcılık'ın düzenlediği Balıkadam & Su Sporları Fuarı sayılmazsa Tüyap tarafından Beylikdüzü'nde, CNR tarafından İFM'nin 1, 2 ve 4 no'lu salonlarında ve NTSR tarafından İFM'nin 9 ve 10 no'lu salonlarında düzenlenmiştir. Kara fuarlarında sergilenen tekne, yat, ekipman, aksesuar ve spor malzemeleri gibi ürünlerin tamamı karada bulunan kapalı sergi salonlarına taşınmakta ve bu salonlardaki stantlara yerleştirilerek ziyaretçilerin ilgisine sunulmaktadır.

Dünyada karada düzenlenen en büyük yatçılık ve su sporları fuarları Duesseldorf, Hamburg ve Londra'da yapılmaktadır. Ülkemizde İstanbul'da yapılan kara fuarlarının büyüklüklerini gösteren tablo şöyledir:

Tablo-5: İstanbul'daki fuarların karşılaştırılması

<i>Fuar Adı</i>	<i>Avrasya Boatshow</i>	<i>İstanbul Boat Show</i>	<i>Boat İstanbul</i>
<i>Organizatör</i>	CNR Fuarcılık	NTSR Fuarcılık	Tüyap
<i>Fuar Salonu</i>	İDTM 1.,2, ve 4. Salonları	İDTM 9 ve 10. Salonları ile bunların otopark alanları	Tüyap Fuar ve Kongre Merk. Beylikdüzü
<i>Salon Büyüklüğü m²</i>	1.Salon: 11.878 2.Salon: 9.925 4.Salon: 10.577 Toplam: 32.380 Net: 15.842	9. ve 10. Salonlar: 12.000 9. Salon Bodrum Kat: 5.300 10. Salon Bodrum Kat: 8.350 Toplam: 25.650 Net: 11.000	Brüt 60.000 Net 42.000 Sergi Alanı Bulunmakla Birlikte net 8.000 m ² de Fuar Yapılmıştır
<i>Salon Tavan Yükseklikleri:</i>	1. Salon: 14 m. 2. ve 4. Salon: 10.8 m.	9. ve 10. Salon 9 m. 9. Salon Bodrum Kat: 4.7 m. 10. Salon Bodrum Kat: 2.7 m.	13 m.
<i>Uzaklık Hava Alanına</i>	0.5 km.	0.5 km.	16 km.
<i>Şehir Merkezine</i>	20 km.	20 km.	38 km.
<i>Denize</i>	8 km.	8 km.	10 (E5)ve 20 (TEM) km.

Yukarıdaki tablodan da görüldüğü üzere Tüyap'ın Beylikdüzünde bulunan fuar salonları karşısında İDTM'nin fuar salonları şehirmerkezine yakınlık, (yatların denizden karaya aktarılıp fuar salonlarına kadar karayolundan taşınarak sergilendiği düşünüldüğünde) denize yakınlık gibi avantajlara sahiptir. Ayrıca yatların fuar salonlarına taşındığı karayolunun bu iş için elverişliliği de fuar alanı seçiminde önemli bir etkidir. Şöyle ki, Beylikdüzü'ne giden yol üzerinde bulunan köprülerin ve üst geçitlerin yüksekliği yetersiz olduğundan buraya belli bir büyüklüğün üzerindeki yatların taşınması mümkün olamamaktadır. Bütün bu sebeplerle İDTM salonlarının yatçılık ve su sporları fuarı düzenlenmesi bakımından önemli tercih sebeplerinin bulunduğu ortaya çıkmaktadır. Bunlara Boat Show fuarının 13 yıldan beri 1. ve 2. salonlarda yapılmasının yarattığı alışkanlık da eklenince İstanbul Fuar Merkezi'nin Tüyap karşısında rekabet üstünlüğünün bulunduğu anlaşılmaktadır.

Soruşturmanın esasını teşkil eden ve hakim durum değerlendirmesinin yapılacağı fuar alanı işletmeciliği pazarında dikkate alınacak yerler olarak, Tüyap Sergi Salonları, İDTM tarafından işletilen 9. ve 10. salonlar ve CNR tarafından işletilen salonlar karşımıza çıkmaktadır. Bunların aynı ürün pazarında

olup olmadıkları tespitinde bulunulurken yapılan bu alanların arz ve talep yönünden ikame olup olmadıkları dikkate alınmıştır.

Talep ikamesinin belirlenmesinde temel alınan ölçüt olan fiyatlardaki küçük, kalıcı bir değişime müşterilerin olası tepkilerinin değerlendirilmesi gibi niceliksel bir değerlendirmenin bu ürün pazarındaki ürünlerin niteliksel farklılıkları nedeniyle tam olarak ortaya konması mümkün olmamaktadır. Çünkü bu pazardaki talep eden taraftaki fuar katılımcıları ve ziyaretçilerin tercihinde fiyatın yanında çok daha çeşitli ve niteliksel unsurların etkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte, her alan için arz ve talep ikamesinin varlığı sorgulanmıştır.

Bu fuarı düzenlemeye en elverişli üç alana ilişkin bilgilere geçmeden önce yukarıda değinilen Feshane, İzmir Kültürpark Fuar Alanı ve İzmit'te bulunan fuar alanına ilişkin kısaca bilgi verilmesi yerinde olacaktır. Öncelikle aşağıda görüleceği üzere ilgili coğrafi pazar İstanbul olarak belirlendiği için İzmir fuar alanı soruşturmanın kapsamı dışında kalmıştır. Feshane ise karadaki fuar alanının yetersiz olması nedeniyle söz konusu fuarı düzenlemeye uygun değildir. İzmit'te bulunan fuar alanı Tüyap ile ilgili dezavantajların tamamına sahip olmasının yanında, büyük çoğunluğu İstanbul'da bulunan katılımcıların ve ziyaretçilerin gidiş-geliş ve konaklamaları açısından da çok büyük sorunları haiz olduğundan pazara dahil edilmemiştir.

i. Tüyap Fuar Alanı: Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi toplam 120.000 m² alanda 60.000 m² kapalı, 60.000 m² açık fuar alanı ile kendi düzenlediği fuarların yanında diğer fuar organizatörlerince düzenlenen fuarlara da ev sahipliği yapmaktadır. 60.000 m² kapalı alanın kullanılabilir brüt sergi alanı toplamı 42.000 m² olup istenilen ölçekte fuar yapmaya uygun 10 büyük sergi salonunu kapsamaktadır.

Tüyap fuar alanı İFM'den sonra İstanbul'daki en geniş fuar alanıdır. Bu açıdan yapılması için çok fazla alana ihtiyaç duyulan Boat Show büyüklüğünde bir fuara yeterli kapalı ve açık alan arzı sağlayabilecek görünümündedir. Zira 60.000 m²'lik kapalı alanın net 42.000 m²'sinin kullanılabilir olduğundan alanın büyüklüğü yeterlidir.

Ancak, Tüyap'da bu fuarın düzenlenmesinin önünde başka bir takım engeller bulunmaktadır. Bunlardan ilki ve en önemlisi yatların Tüyap fuar alanına taşınması problemi. Bilindiği gibi ilgili ürün pazarımızı oluşturan yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar, yatlar için gerekli yedek parça (dışardan takmalı motor, yat aksesuarları), küçük tekneler, ve su sporları malzemelerinin yanında uzunluğu 20-25 m'ye varan yatların sergilendiği bir fuardır. Fuarı yedek parça ve küçük teknelerden ayrı düşünmek mümkün olmadığı gibi, büyük yatlardan bağımsız olarak değerlendirmek de mümkün değildir. Çünkü fuara gelen birçok ziyaretçi ihtiyaçlarını karşılayan tek bir fuar görmek istemekte, örneğin yat

siparişi verecekse onun için uygun döşemeyi seçmeyi ya da tekne alacaksa dışardan takmalı motorunu da orada alabilmeyi talep etmektedir. Bu nedenle, yat imalatçıları fuarı aralıkta, su sporları malzemeleri ve küçük tekneler üreten ve satan katılımcılar ise fuarın martta yapılmasını istedikleri halde fuarın bölünmemesi gerektiği düşüncesi ile fuar organizatörleri ortak bir tarih olan şubat ayını tercih etmektedirler.

Bunun yanında fuara yatla katılan bazı sektör üyeleri fuarın başarısının büyük yatların sergilenmesine bağlı olduğunu, ziyaretçilerin çoğunun fuara bir şeyler satın almaya değil sergilenen gösterişli yatları görmek amacıyla geldiğini ifade etmiştir. Dolayısıyla, Boat Show fuarı sektörün genelini kapsayan bir fuar olup fuarı yatlardan ayrı düşünmek mümkün değildir.

Fuarın başarısını etkileyen ve fuardan ayrı değerlendirilmesi edinilen bilgiler ışığında mümkün olmadığı anlaşılan yatların fuar alanlarına taşınması için en zor kısmını oluşturmaktadır. Boat Show fuarı denizle ilgili ürünlerin sergilendiği bir fuar olmasına karşın, karada ve yukarıda açıklanan nedenlerle mevsimsel riskleri en aza indirmek amacıyla kapalı alanda yapılmaktadır. Bu durumda da sergilenecek yatların fuar alanına kara yoluyla taşınması gerekmektedir. Beylikdüzü'nde kurulmuş bulunan Tüyap sergi salonlarına yatların kara yoluyla taşınması yol üzerinde bulunan köprüler nedeniyle mümkün olmamaktadır. Çünkü yatların uzunluğu arttıkça genişliği ve yüksekliği de artmakta, ortalama 15 m uzunluğunda bir yat yaklaşık 5 m yüksekliğe ulaşmakta, buna yatın üzerinde taşındığı dorsenin yüksekliği de eklenince yol üzerinde bulunan köprülerin altından geçmesi mümkün olmamaktadır³.

Yatların Tüyap salonlarına taşınması için, Tüyap fuar alanının yakınında bulunan Ambarlı Limanı'nın kullanılabileceği belirtilmiştir (Mardaş, Marport, Kumport limanları). Bu limanlar dökme yük ve konteynır gemilerine hizmet eden ve ihracat amaçlı kullanılan limanlar olup gümrüklü sahada bulunmaktadır. Limanlara getirilecek yatların karaya alınması için vinç, kreyn (crane) gibi özel ekipmanlar gerekmektedir. Aslında yük gemileri için inşa edilmiş bu limanlarda yatların karaya alınması için gerekli vinçler olmasa da mevcut vinçlere yapılan bir takım eklemelerle bu sorun aşılmaktadır. Zaten geçmişte ihraç edilmek üzere limana getirilen yatların bu şekilde karaya alındığı durumlar söz konusu olmuştur. Keza söz konusu limanların ihracat amacıyla kullanıldıkları yani gümrüklü saha oldukları bilinmektedir. Bu durum, gümrüklü sahanın ihracat dışında bir amaç için kullanılmasında birtakım izinlerin alınmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak, Mardaş'ın hem gümrüklü hem gümrüksüz sahası bulunmaktadır. Gümrüksüz sahanın fuar için getirilen yatların karaya alınıp

³ Köprü yüksekliklerinin genel olarak 4-5 metre arasında olduğu ve beş metreyi geçmediği belirtilmelidir.

bürokratik engellere takılmadan liman dışına çıkarılması için kullanılabilceği tahmin edilmekle birlikte, bugüne kadar böyle bir uygulama yapılmamıştır.

Diğer taraftan söz konusu limanların kullanılmasının Tüyap'a getirilecek yatların ulaşım sorununu çözmek için tek başına yeterli olmadığı belirtilmelidir. Zira sorun teknelerin karaya çıkarılması ile bitmemekte, yatların limandan fuar alanına ulaştırılması gerekmektedir. Adı geçen limanlardan Tüyap'a iki şekilde ulaşım sağlanmaktadır. Birincisi ve kısa olanı 10 km tutan E-5 kara yoludur. İkinci yol ise yaklaşık 20 km uzunlukta olan TEM otoyoludur. Her iki yol üzerinde de çeşitli üst geçit ve köprülerin bulunmasının Tüyap'ın bu fuar için tercih edilmesinin önündeki en büyük engeldir. Çünkü daha önce de vurgulandığı üzere yüksekliği 4,5 metreyi aşan yatların köprü ve üst geçitlerin altından geçmesi mümkün olamamaktadır.

Yatların bu fuarın ayrılmaz bir parçası olduğu bilinmekle beraber daha küçük yatları ya da tekneleri sergileyerek yapılan bir fuarın talep açısından ikame olup olamayacağı dolayısıyla Tüyap'ın salonlarının alternatif olarak görülüp görülemeyeceği değerlendirilecektir. Talep ikamesinin belirlenmesinin en önemli yolu göreceli fiyatlarda küçük kalıcı bir değişim meydana geldiği varsayılarak müşterilerin buna göstermeleri olası tepkilerin değerlendirilmesi biçiminde gerçekleştirilebilir. Burada cevaplanması gereken soru, inceleme konusu ürünlerde ve bölgelerde küçük (%5-%10 aralığında), kalıcı, farazi bir göreceli fiyat artışı karşısında söz konusu teşebbüslerin müşterilerinin kolayca bulunabilir ikame ürünlere veya başka yerdeki arz edicilere kaçıp kaçmayacaklarıdır. Daha önce fiili imkansızlıkları nedeniyle marinalar için yapılmayan bu değerlendirme Tüyap salonlarının alan büyüklüğü ve doluluk olarak fuara imkan tanınması nedeniyle mümkün olmuştur. Yapılacak değerlendirme için Tüyap'ın Dentur'a 2002 yılında fuarın Beylikdüzü'nde düzenlenmesi için sunmuş olduğu teklifteki fiyatlar ile NTSR'nin aynı yıl düzenlediği fuarda sattığı m² fiyatları karşılaştırılmıştır.

Tablo-6: 2002 yılı Tüyap-NTSR fiyat karşılaştırması

TÜYAP		NTSR	
M ² büyüklüğü	Fiyat	m ² büyüklüğü	Fiyat
0-100 m ²	(...) USD+KDV	20 m ² -100 m ²	(...) USD + KDV
101-200 m ²	(...) USD+KDV	101 m ² -250 m ²	(...) USD + KDV
201 m ² üzeri	(...)USD+KDV	251 m ² -500 m ²	(...) USD + KDV
		501 m ² ve üzeri	(...) USD + KDV

Fiyatlar karşılaştırıldığında NTSR'nin uyguladığı fiyatların, Tüyap'ın teklifindeki fiyatların yaklaşık olarak iki katı olduğu görülmektedir. Aradaki bu denli büyük fiyat farkına karşın Dentur'un fuar yerini değiştirmeye yanaşmaması Tüyap'ın fuar katılımcılarının oluşturduğu Dentur için CNR fuar alanlarının ikamesi olmadığına açık bir göstergesi niteliğindedir.

Aynı şekilde NTSR 2005 yılı Aralık ayında düzenlediği fuarda ortalama m² fiyatı olarak (...) ABD Doları'na satış yapmıştır. Bu fuara en yakın tarihli Tüyap fuarı Ocak 2006'da düzenlenmiş ve m² fiyatı ortalama (...) ABD Doları olarak gerçekleşmiştir⁴. NTSR, Tüyap'ın m² fiyatından %40 pahalıya satmasına karşın satılan fuar alanlarının büyüklüğüne bakıldığında katılımcı talebinin NTSR yönünde gerçekleşmiş olduğu görülmektedir .

Son olarak Tüyap'ın söz konusu fuar için 4.9.tarihinde Dentur'a yazmış olduğu yazıya cevaben gönderilen yazıdaki ifadeler de hem bu fuarın Tüyap'ta düzenlenemeyeceğini hem de fuar alanı için en uygun yerin CNR tarafından işletilen salonlar olduğunu göstermektedir:

“Bilindiği üzere, 2003 yılında, Derneğimiz tarafından üyelerimiz arasında yapılan anketler ve değerlendirmeler sonucunda ortaya çıkan:

“İstanbul'da ve tüm sektörü kucaklayacak tarzda, şubat ayı içerisinde tek bir sektörel fuar düzenlenmesi gerektiği ve bu tür etkinlik için de; gerek mevki ve mesafeler açısından ve gerek kara –deniz ve hava yolu ile gelecek ziyaretçilerin ve gerekse burada sergilenecek olan büyük tekneler dahil her türlü malzeme ve ekipmanın ulaşım kolaylığı yönünden ve nihayet sahip olduğu fiziki imkanların en üst düzeyde olması açısından CNR EXPO Fuar Merkezi'nin en uygun mekan olduğu”

Bir ürün ya da hizmetin ikamesinin olup olmadığı sorgulanırken bakılması gereken ikinci nokta arz ikamesinin var olup olmadığıdır. Yukarıda da ayrıntılı açıklandığı üzere Tüyap yollar üzerindeki köprüleri kaldırmak gibi bir imkana sahip değildir. Dolayısıyla Tüyap'ın arz ikamesi oluşturabilmesi de söz konusu olamamaktadır.

Bununla birlikte Tüyap'ın da kendi salonlarında yatçılık ve su sporları ile ilgili Boot İstanbul fuarını düzenlediği bilinmektedir. Geçtiğimiz sene 28 Ocak-05 Şubat 2006 tarihleri arasında ilkini gerçekleştirdiği fuar için toplamda net (...) m²'lik alan satışı yapmış ve (...) yerli, (...)’i temsilcilikleri ile katılan yabancı firmalardan oluşan bir katılım sağlamayı başarmıştır. Ancak, burada önemle belirtilmesi gereken nokta Tüyap'ın düzenlediği Boot İstanbul'un Boat Show ile aynı ürün pazarında olmadığıdır. Çünkü Tüyap kendi salonlarında düzenlediği Boot İstanbul Fuarında büyük tekne ve yatları değil, küçük tekne, su sporları malzemesi ve diğer ekipmanların sergisini yapmakta, büyük tekne ve yatları Ataköy Marina'da düzenlediği fuarda sergilemektedir.

ii. İDTM tarafından İşletilen Fuar Alanı: Yeşilköy'de İstanbul Fuar Merkezi olarak anılan bölgede kurulu bulunan ve İDTM tarafından işletilen 9. ve 10. salonların her biri 6.000 m² brüt alana ve 9 m yüksekliğe sahiptir. Bu alan CNR

⁴ Tüyap'ın YTL cinsinden olan fiyatları döviz kuru 1.4 olmak üzere ABD dolarına çevrilmiştir.

Expo Center'ın çok yakınında bulunduğundan CNR salonlarının diğer fuar alanlarına karşı sahip olduğu ulaşım kolaylığı, ziyaretçi alışkanlığı, hava alanına yakınlık gibi birçok üstünlüğe sahip bulunmaktadır. İlgili ürün pazarımız açısından bakıldığında ise Ataköy Marina'ya olan yakınlığı yatların kara yolu ile fuar alanına taşınması sırasında köprülerden kaynaklanan sorunları en aza indirmektedir. Bilindiği üzere bir kara fuarı olan Boat Show'da sergilenen yatlar tersanelerde üretildikten sonra deniz yolu ile Ataköy Marina'ya getirilmekte, oradan dorse adı verilen taşıyıcılara yüklenerek kara yolu ile fuar alanına taşınmaktadır. Taşıma işlemi sırasında yolun trafiğe kapatılması hatta yatların büyüklüğüne göre trafik lambalarının yönünün değiştirilmesi gerekebilmektedir. Fuarda sergilenmek için büyük denilebilecek bir yatın Ataköy Marina gibi fuar alanına sadece 8 km uzaklıkta bir alandan bile taşınması 3 gün sürebilmektedir. Dolayısıyla, fuar alanına yakın bir yat limanının olması bu fuarın yapılacağı fuar alanı açısından büyük avantaj oluşturmaktadır.

İDTM tarafından işletilen bu salonların, marinaya olan yakınlığının yatların taşınması konusunda sağladıkları konum avantajının yanında, geçmiş yıllarda düzenlenen fuarların gerçekleştirildiği alanların yakınında kurulmuş olmaları sebebiyle katılımcı ve ziyaretçilerin ayak alışkanlığından faydalanma fırsatı vardır. Zira Boat Show'un 13 yıldır CNR tarafından işletilen salonlarda yapılmış olması dolayısıyla katılımcılar bölgeyi ve yatların alana hangi yolu takip ederek taşınacağını iyi bilmektedirler.

Aynı durum ziyaretçiler yönünden de kolaylık sağlamaktadır. Nitekim, 2007 yılında yapılan fuarın katılımcı ve ziyaretçi sayısı geçmiş yıllarda yapılan fuar rakamları ile karşılaştırıldığında, 2007 yılına kadar katılımcı ve ziyaretçi sayısının yukarı yönde bir eğilim izlediği, 2007 yılında bu durum aşağı yönde değişse de yine de yüksek sayılabilecek bir katılımcı ve ziyaretçi iştiraki sağlandığı gözlenmiştir. Hatta NTSR'nin 2007 yılında düzenlediği fuarda bu güne kadar ülkemizde kapalı fuar alanlarında sergilenmiş olan en büyük tekneyi sergilemiştir. Ayrıca NTSR'nin fuarının başarılı geçtiği kendi internet sitesindeki açıklamada da belirtilmiştir. Bu nedenlerle söz konusu salonlar katılımcıların ve ziyaretçilerin talebi açısından CNR tarafından işletilen salonlara en yakın ikame olarak kabul edilmiştir.

İDTM'nin işlettiği 9. ve 10. salonların bu avantajlarına karşın alan kısıtı gibi fuar için ciddi önem taşıyan bir dezavantajı vardır. Çünkü bu iki salonun toplam brüt alanı (12.000 m²) ancak CNR tarafından işletilen salonlardan 1. salonun (şu an ki adıyla 4. salon) büyüklüğüne (11.878 m²) ulaşabilmektedir. Alanın bu fuar için yetersiz olması NTSR'yi 9. ve 10. salonların altında bulunan otoparkları da fuar alanı olarak kullanmak durumunda bırakmıştır. NTSR bu yıl, 9. salonun altında bulunan 4,7 m yüksekliğinde ve 5.300 m² büyüklüğündeki alan ile 10.

salonun altında bulunan 2,7 m yüksekliğinde ve 8.350 m² büyüklüğündeki alanlarda da fuar düzenlemiştir. Ancak, bu alanların elverişsiz tavan yükseklikleri burada sergilenecek ürünleri de sınırlamıştır.

NTSR tarafından 2007 yılında düzenlenen fuarda satışı yapılan alan net 11.000 m² dir ki bu rakam aynı zamanda kullanılabilir maksimum net alanı ifade etmektedir. Genişleme olanağı bulunmayan bu salonlar talep yönünden ikame oluşturabilirse de arz yönünden kısıtlı bir oranda ikame olabilmektedir. Buna rağmen bu fuar alanının CNR salonları ile aynı pazarda değerlendirilmesi, hem bu seneki fuarın CNR salonlarında yapılan fuarla aynı ilgili ürün pazarında bulunması hem de organizatör, katılımcı ve ziyaretçiler açısından bu salonların ikame olarak görülmesi nedenleriyle mümkündür.

iii. CNR Fuar Alanı: 100.000 m²'lik bir alana yayılmış olan, mülkiyeti İDTM'ye ait 10 adet kapalı fuar salonunun CNR tarafından işletilen ve birbirleri ile içten bağlantısı bulunan ilk 8 salonu için raporun önceki ve bundan sonraki kısımlarında alanların ayrıca değerlendirilmesinde karışıklığa yol açmaması açısından CNR Fuar Alanı ismi tercih edilmiştir.

CNR fuar alanı, salonlarının genişliği ve tavan yüksekliği, ulaşım olanakları, marinaya olan yakınlığı, katılımcı ve ziyaretçi alışkanlığı bakımından diğer fuar alanlarına göre dikkate değer ölçüde avantajlıdır. Nitekim bu özellikleri nedeniyle de katılımcıların gözünde ikamesinin söz konusu olmadığı bir yer edinmiştir.

CNR Fuar Alanı, toplam kapalı alan büyüklüğü 80.000 m²'yi bulan salonları ile her yıl büyüyen yatçılık fuarı için katılımcılardan gelecek fazladan talebe, bu fuar için tahsis ettiği salon sayısını artırarak cevap verme imkânına sahiptir. Nitekim bu sene 1, 2 ve 4 nolu salonlarda toplamda yaklaşık 33.000 m² brüt ve (...) m² net alanda gerçekleşen CNR tarafından düzenlenen Avrasya Boat Show'un, Dentur'un internet sitesinden yaptığı duyuruya göre 2008 yılında 4, 5, 6, 7 ve 8. salonlarda yapılması planlanmaktadır ki bu, 2007 yılında iki ayrı organizatörce düzenlenen fuarların toplam büyüklüğüne yakın bir alana tekabül etmektedir⁵.

Bu alanı 9. ve 10. salonlar dışındaki diğer alternatif fuar alanlarından (Tüyap Beylikdüzü) üstün yapan ikinci husus ulaşım olanaklarıdır. Bilindiği gibi bu alanın, hava alanına yakınlığı uluslararası katılımcılar açısından kolaylık sağlarken, metroya ve tramvay yoluna yakınlığı arabası olmayan ziyaretçilerin katılımını artırmak açısından önemlidir. İstanbul'un genel trafik problemi ve fuarın yapıldığı tarihlerdeki hava koşullarının ulaşımı güçleştirdiği göz önünde

⁵ Söz konusu beş salonun alanlarının toplamı brüt 44.740 m²'ye ulaşmaktadır.

bulundurulduğunda bu tarz toplu taşıma araçlarına yakınlık bir fuar alanı için daha büyük bir üstünlük olabilmektedir.

Ulaşım olanakları ziyaretçiler açısından ne kadar önemli ise Ataköy Marina'ya olan yakınlık fuara yat ile katılacak katılımcılar açısından o derece önemlidir. Yukarıda daha ayrıntılı anlatıldığı üzere fuarda yat sergileyecek olan katılımcıların ürünlerini karayolu ile getirebilmesi çok zahmetli bir süreç olduğundan Ataköy Marina'ya olan yakınlığı CNR fuar alanı için bir üstünlüktür.

Son olarak, CNR Fuar Alanını avantajlı yapan bir diğer unsur katılımcı ve ziyaretçi alışkanlığıdır. Bilindiği üzere Boat Show fuarının 13 yıldır NTSR tarafından bu salonlarda düzenlenmiş olması nedeniyle katılımcılar salonları tanımakta, fuar alanına ürünlerini taşıyabilecekleri en kestirme ve güvenli yolları bilmekte, bu da onlara güven vermektedir. Aynı şekilde ziyaretçiler fuar alanına aşına olduklarından kafalarında ulaşım konusunda soru işareti oluşmamaktadır.

I.4.2. İlgili Coğrafi Pazar

Genel olarak coğrafi pazarın, taşıma maliyetleri, malın dayanıklılığı, dağıtım sisteminin etkinliği, belirli sağlayıcılar bakımından tüketici tercihleri ve hatta geleneksel alışkanlıklar gibi unsurlar incelendiğinde benzer bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Soruşturma konusu bakımından da fuarların büyüklükleri, ürün çeşitliliği ve nitelikleri, fuarların zamanlaması, katılımcıların ve ziyaretçilerin nitelikleri gibi hususlar dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

İlk olarak herhangi bir fuarın organizasyonunda dikkat edilmesi gereken unsurların başında fuarın zamanlamasının geldiği belirtilmelidir. Özellikle üretici firmaların yer alacağı ve bir sonraki sezonda kullanılacak ürünler için gerekli üretim zamanının sağlanması bakımından fuarların zamanlaması önem taşımaktadır. Örneğin ayakkabı ve giyim fuarları yazın ve kışın olmak üzere iki defa yapılmaktadır ve yazın yapılan fuarda gelecek kış için ve kışın yapılacak fuarlarda da gelecek yaz için ürünler teşhir edilmekte ve buna göre sipariş alınmaktadır. Yatçılık sektöründe de fuarda beğenilen ve sipariş edilen bir teknenin yaz sezonuna yetiştirilebilmesi için üreticiye en az dört aylık bir süre tanınması gerektiği genel olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda yat fuarı için en uygun mevsim aralık ve şubat aylarıdır. Bu nedenle zamanlama açısından turistik bölgeler olarak adlandırabileceğimiz Antalya, İzmir, Bodrum, Marmaris gibi bölgelerde yaz mevsiminde düzenlenen fuarlar farklılık arz etmektedir.

İkinci olarak katılımcıların ve ziyaretçilerin yoğunluğu İstanbul'da bulunduğu için güney bölgelerinde düzenlenen fuarlara katılımcı ve ziyaretçilerin ulaşım olanakları da kısıtlı olmaktadır. Katılımcılar açısından bakıldığında, ağırlıklı olarak fuarların katılımcıların Marmara bölgesinde bulunduğu gözlenmektedir.

Güney bölgesi fuarlarına deniz yoluyla tekne ve yatların taşınabilmesi mümkünse de bu zahmetli süreç birçok fuar katılımcısı tarafından fuardan elde edilecek semereye değer görülmemektedir. Bu nedenle de İstanbul'a yakın yerlerde üretim ve ithalat yapan katılımcılar yeni teknelerini bölgesel fuarlara götürmeyi tercih etmemektedirler. Böylece bölgesel fuarlar olarak tabir edilen bu tür yerlerde düzenlenen fuarların katılımcıları da çoğunlukla o bölgede yerleşik üreticilerden oluşmaktadır. Diğer taraftan fuarda yer alan katılımcı firmaların yurtdışından gelen temsilcilerinin fuar düzenlenen bölgeye ulaşmaları da önemli bir etkidir. Zira İstanbul dışındaki yerlerde yurt dışından gelen katılımcılar için uluslararası doğrudan uçak seferleri bulunmamakta, bu da söz konusu fuarların katılımcı sayısının artmasının önünde önemli bir etken olmaktadır.

Fuarlarda sergilenen yat ve teknelerin alıcısı olan fuar ziyaretçileri bakımından da İstanbul'da düzenlenen fuarlarla diğer fuarların farklı olduğu gözlenmektedir. Ziyaretçilerin İstanbul'da bir fuar düzenlenmekteyken, ulaşımın zaman aldığı bu yörelere giderek fuar izlemeyi tercih etmedikleri ileri sürülmektedir. Dolayısıyla Mayıs- Ağustos ayları arasında yapılan güney bölgesi fuarların ziyaretçileri zamanlama nedeniyle daha çok o bölgede tatil amacıyla bulunan kişilerden oluşmaktadır. Diğer taraftan fuarların olağan süresinin Aralık-Şubat ayları olduğu kabul edildiğinde, söz konusu dönemde Antalya, Bodrum gibi yörelerde ölü sezon yaşandığı için ziyaretçileri ve katılımcıları ağırlamaya yetecek kadar yer bulunmaması o bölgelerde fuar düzenlenmesi tercihini etkileyebilecek önemli bir unsurdur.

Sonuç olarak Antalya, İzmir ve Bodrum'da düzenlenen yatçılık ve su sporları fuarlarının gerek fuarın zamanlaması, gerekse fuarların katılımcıları ve ziyaretçileri bakımından, İstanbul'da düzenlenen fuarlara ikame olmadığı ve bu nedenle de ilgili coğrafi pazarın "İstanbul" olarak alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

I.5. Hakim Durum Değerlendirmesi

Hakim durumun kötüye kullanılıp kullanılmadığının tespitinin ilk aşaması şikayete konu teşebbüsün ilgili pazarda hakim durumda olup olmadığıdır. Hakim durumun saptanmasında kullanılan kıstasların başlıcaları teşebbüsün ilgili pazardaki pazar payı, sahip olduğu dikey bütünlük, kullanılmayan kapasite, müşteri bağımlılığı ve pazardaki potansiyel rekabettir.

i. Pazar Payı: Hakim durum tespitinde kullanılan ölçütlerin en başında pazar payı gelmektedir. Hem ilgili teşebbüsün hem de rakiplerinin pazar payları bu açıdan önemlidir. Bir firmanın ilgili pazardaki pazar payının çok yüksek olması çoğu zaman o firmanın hakim durumda olduğuna dair önemli bir gösterge olmakla birlikte, tek başına hakim durumu göstermek bakımından yeterli

değildir. Pazara giriş engellerinin olmadığı ve potansiyel rekabetin yüksek olduğu piyasalarda çok yüksek pazar payları bile teşebbüsün hakim durumda olduğu sonucuna ulaşmakta yeterli olmamaktadır.

Soruşturma konusu olay özelinde iki ayrı pazar incelenmekte olup üst pazar olarak tabir edilebilecek ve ilgili ürün pazarımızı oluşturan yatçılık ve su sporları için fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumun olup olmadığını ortaya koyabilmek açısından alt pazar olarak belirlenen ve ilgili hizmet pazarını oluşturan yatçılık pazarındaki fuarlara ait ciro, satılan m² toplamaları gibi verilerden yararlanılması gerekmektedir. Bir başka ifade ile iki pazarı birbirinden ayrı değerlendirmek olay özelinde mümkün olmadığından üst pazardaki hakimiyetin varlığını araştırırken alt pazar verileri dikkate alınmak durumundadır.

İlgili pazar olan yatçılık ve su sporları için fuar alanı işletmeciliği pazarında pek çok fuar alanı bulunmakta olmasına rağmen yukarıda açıklanan teknik gerekçeler nedeniyle bütün fuar alanlarını aynı pazarda kabul etmek mümkün olmamaktadır. İlgili hizmetin verilebileceği fuar alanları CNR fuar alanları ve İDTM tarafından işletilen 9. ve 10. salonlar olup bu alanların ilgili hizmet pazarındaki payları dikkate alınacaktır.

2007 yılı fuar sonuç raporlarına göre CNR (.....) m² üzerinde gerçekleştirdiği fuarında net (.....) m²'lik alan satışı yapmıştır. NTSR ise (.....) m² alan üzerinde gerçekleştirdiği fuarda net 11.000 m² alan satmıştır. Bu veriler değerlendirildiğinde CNR'nin ilgili ürün pazarındaki pazar payı %(...) olarak hesaplanmıştır.

ii. Müşteri Bağımlılığı: Yat fuarı uzun yıllardan bu yana CNR salonlarında düzenlendiğinden bu alanlara katılımcı ve ziyaretçiler açısından bağımlılığın olduğu soruşturma ve önaraştırma sürecinde görüşülen ve fuarın katılımcılarını oluşturan sektör temsilcilerince sıklıkla vurgulanmıştır. Tutanaklarda da yer alan bazı ifadelerle göre CNR tarafından işletilen salonlar bu iş için vazgeçilmezdir ve fuarı düzenleyen kim olursa olsun fuarın başarısı bu alanlara bağlıdır.

Ziyaretçiler açısından ise CNR salonları vazgeçilmez olmamakla birlikte, bu alanlara ciddi bir ayak alışkanlığı söz konusudur.

CNR'nin alanlarının bu fuar için en uygun yer olduğu, CNR'nin savunmasında yer alan ve Denizciliği ve Deniz Turizmini Güçlendirme Derneği (Dentur) tarafından üyelerine gönderilen 21 Temmuz 2006 tarihli belgedeki CNR'nin fuar düzenleyeceği alanlara atfen "fuar yeri konusunda alışılmış fiziki alanları kullanabilmemize olanak sağlayacak" ifadesinden, fuar alanı konusunda katılımcılar arasında yerleşik bir alışkanlık olduğu anlaşılmaktadır. Yine Dentur tarafından bu kez İstanbul Fuarcılık A.Ş. ve CNR Sektörel Fuarcılık A.Ş.'ye gönderilen yazıdan, CNR'nin fuar alanlarının katılımcılar gözündeki yerini daha

da belirgin şekilde görmek mümkündür. Yazıda yer alan “Müteakiben, söz konusu fuarın icrasında en uygun fiziki şartlara sahip CNR EXPO Fuar merkezinde 1, 2, 3 ve 4 no.lu salonları, en elverişli m² fiyatları ve ödeme koşulları ile dernek üyesi firmalara kiralayabileceğini ifade ve taahhüt eden” ifadesinden, katılımcıların oluşturduğu sektör derneği tarafından CNR'nin işlettiği salonların söz konusu fuarı düzenlemeye en uygun yer olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır.

Fuar tercihiinde esas alınan kriterlerin neler olduğu NTSR ile CNR tarafından düzenlenen fuarlardan hangisine destek verileceği kararının alındığı Dentur'un 6.7.2006 tarihli toplantısından da görülmektedir. CNR'nin fuarının desteklenmesi sonucuna ulaşılan toplantıda, dikkate alınan kriterler arasında yer alan fuar yeri alışkanlığı, fuar tarihi, genişleyebilme imkanı, fuar alanı fiziki özellikleri, fuar kurulum hizmetleri, metrekare fiyatları gibi hususların katılımcıların tercihini etkileyen önemli etkenler olduğu anlaşılmaktadır. Buraya kadar olan bölümlerde ayrıntılı olarak aktarıldığı üzere CNR tarafından işletilen alanlar da bu sayılan unsurlar bakımından en dikkate değer fuar alanı olarak ön plana çıkmakta ve söz konusu fuar alanını alıcıların gözünde farklılaştırmaktadır. Nitekim Dentur'un internet sitesinde yayımlanan “Sektör Fuarı Genel Değerlendirmesi ve Nihai Dentur Kararı”na göre, en uygun fuar alanı olarak CNR tarafından işletilen salonlarda fuarın düzenlenmesi konusunda mutabakata varılmıştır.

Son olarak Dentur'un Tüyap'a yazmış olduğu 6.9.2006 tarihli yazıda yer alan “Derneğimiz Yönetim Kurulu tarafından yapılan ve tamamen objektif kriterleri esas alan bu değerlendirmeler sonucunda; sektör fuarımızın gerek yükseklik ve gerekse alan bakımından yetersiz kalacağı tespit edilen 9 ve 10.no.lu salonlar yerine, son 10 yılı aşkın bir süredir kullanılan ve tüm sektörümüz, katılımcılar ve ziyaretçiler tarafından bilinen eski yerinde (1, 2, 3 ve 4 no.lu salonları içeren kısımda) devam etmesi ile bize bu ...” ifadesi de CNR tarafından işletilen alanların bu fuar için en uygun alanlar olduğu ve İDTM tarafından işletilen salonların ihtiyacı karşılamaya yeterli olmadığı bulgusunu desteklemektedir.

Bu bilgiler ışığında, yatçılık ve su sporları fuarı düzenlemek için CNR tarafından işletilen fuar alanlarının, söz konusu fuarın asli unsurunu oluşturan katılımcılar nazarında fiziki özellikleri, konumu, genişleme alanı gibi ölçütler dikkate alınarak rakipleri karşısında ikame edilmesi oldukça zor olan bir alan konumuna getirdiği, bir başka deyişle müşteri bağlılığı sağladığı kabul edilmiştir.

iii. Kullanılmayan Kapasite: Kullanılmayan (atıl) kapasite CNR'nin ilgili ürün pazarındaki gücünü destekleyen en önemli faktörlerden biridir. Çünkü CNR kapalı alan büyüklüğünde Türkiye'nin en büyük fuar merkezlerinden biri durumundadır. Bu sene düzenlediği yatçılık fuarı için işlettiği sekiz salondan üçünü yani 32.000 m²'lik alanını tahsis etmiştir, ancak fuarın başarısına göre bu

rakamı 80.000 m²'ye kadar çıkarma kapasitesi vardır. Nitekim Dentur'un internet adresinden duyurulduğu üzere 2008 yılı için aynı fuara 5 salonunu tahsis etmeyi planlamaktadır ki bu büyüklükteki bir fuar sektörün tamamına yakınının talebine cevap verebilecek büyüklüktedir.

İDTM salonları için ise tam tersi bir durum söz konusudur çünkü bu alanların otoparkları da dahil kullanılabilir maksimum alanı 25.000 m²'nin biraz üzerindedir ve genişleme olanağı yoktur. Nitekim bu husus fuar alanın tercihinde Dentur tarafından dikkate alınan bir unsur olmuştur. Otoparklarında tavan yüksekliğinin elverişsizliği ve bu sene otoparkta stant satın alan insanların memnuniyetsizliği nedeniyle seneye burayı kiralamak istememe ihtimalleri göz önüne alınırsa bu alandan da daha az bir kapasitesi bulunmaktadır.

Sonuç olarak sahip olduğu atıl kapasitenin CNR'nin ilgili pazarda hakim durumda olduğu değerlendirmesinde dikkate alınması gereken önemli bir etkidir.

iv. Dikey Bütünlük: Hakim durum değerlendirmelerinde dikkate alınan hususlardan bir diğeri de, hakim durumu sorgulanan teşebbüsün yapısal olarak dikey entegrasyonunun olup olmadığıdır. CNR hem fuar alanı işletmeciliği pazarında faaliyet gösterip hem de fuar organizatörlüğü yaptığı için dikey bütünlüğün verdiği etkinlikten alt pazarda faydalanmaktadır. Ancak, hakim durumunun sorgulandığı pazar üst pazar olduğundan fuar alanı işletmeciliği pazarı için fuar organizatörlüğü faaliyetlerinin pazar gücüne bir katkı sağlayıp sağlamadığı daha önemlidir. CNR fuar alanlarında her yıl ortalama 60 fuar düzenlenmektedir ve bu fuarların yarısından fazlası CNR'nin kendi fuar şirketlerince organize edilmektedir. Fuarların çoğunluğunun fuar organizasyonu ile işgal eden bağlı teşebbüslerce düzenlenmesi nedeniyle, maliyet avantajına sahip olmakta ve böylece elde ettiği ekonomik güç üst pazar olan alan işletmeciliğine de yansımaktadır.

v. Potansiyel Rekabet: Belirli hallerde hakim durum tespitinde potansiyel rekabet olgusu da dikkate alınmaktadır. Şayet bir pazarda potansiyel rekabetin varlığından bahsedilebiliyorsa, mevcut firmaların hakim durumdaymışçasına davranamayacakları, örneğin fiyatlarını tekelci seviyeye yükseltmeyecekleri genel olarak kabul edilmektedir. Ancak potansiyel rekabetin güçlü olması için, piyasaya girişin engelsiz ve düşük maliyetli olması gerekmektedir. Bu nedenle soruşturma konusu bakımından da değerlendirmeyi etkileyebilecek bir potansiyel rekabet baskısının mevcut olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

İstanbul'da bir yatçılık ve su sporları fuarı düzenlenebilecek olası yerler arasında yapımı planlanan Zeytinburnu ve Pendik marinaları gibi yerler ile deniz ile bağlantılı bir fuar için en uygun yer olduğu ifade edilen Haliç sayılabilir. Yine

genişletilmesi planlanan Ataköy Marina'yı da potansiyel rekabet analizine dahil etmek gerekmektedir. Sondan başlanırsa, Ataköy Marina'nın 2008 yılından itibaren 27 aylık bir süreçte genişletilmesinin planlandığı belirtilmekle birlikte, henüz gerekli izinlerin alınması aşamasında bulunulması nedeniyle, projenin hayata nasıl geçeceği bilinmemektedir. Zeytinburnu'nda mevcut limanın kruvaziyer gemilerine de hizmet verecek şekilde genişletilmesi yönünde yatırımlar yapıldığı bilinmekle birlikte, yatçılık fuarı organizasyonuna uygun bir yapılanmanın da gerçekleştirilip gerçekleştirilmeyeceği belirsizdir. Benzer şekilde fuar katılımcıları tarafından olası bir mekan olarak ifade edilen Pendik'te de halihazırda değerlendirmeye dahil edilebilecek bir yapılanma mevcut değildir. Öte yandan önemle vurgulanmalıdır ki, fuar düzenlenebileceği belirtilen söz konusu mekânlar esas olarak marina olarak kullanılmak üzere inşa edilmektedir. Bu nedenle İstanbul'un yoğun marina ihtiyacı karşısında yeni yapılacak marinaların da tıpkı mevcut marinalar gibi tam kapasiteyle çalışıp, yatçılık fuarlarının düzenlenebileceği zaman aralığı olan aralık-şubat aylarında fuar için mekan tahsis edememesinin de ihtimal dahilindedir.

İstanbul'da düzenlenecek bir fuar için en uygun mekân olarak Haliç gösterilmektedir. Merkezi konumu, ulaşım olanaklarının çeşitliliği, tarihi yapılar ve alışveriş yerlerine yakınlığının ek ziyaretçi çekebilmesi, Haliç'in korunaklı deniz sahasının kötü hava koşullarından etkilenmemesi gibi etkenler bu avantajı sağlamaktadır. Haliç'te fuar organizasyonuna uygun olduğu belirtilen başlıca iki alan Söğütözü Kültür Merkezi ve Sahil Güvenlik Komutanlığı'nca boşaltılmış olan Taşkızak Tersanesinin olduğu bölgelerdir. Ancak bir fuar organizatörünün söz konusu bölgelerde yatırım yapmak suretiyle, fuar alanı inşa etmesi çeşitli nedenlerle makul görünmemektedir. Öncelikle bir fuar organizatörünün satın almak veya kiralamak suretiyle söz konusu bölgelerde fuar alanı inşa etmesi, arazi ve inşaat maliyetlerine karşılık Türkiye'deki fuar organizatörlerinin sermayeleri ve soruşturma konusu özelinde NTSR'nin durumu dikkate alındığında kolay bir şekilde hayata geçecek bir yatırım değildir. Dolayısıyla hakim durum analizini etkileyecek nitelikte bir potansiyel rekabetin varlığından bahsedilemeyeceği düşünülmektedir.

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler dikkate alındığında CNR'nin ilgili ürün pazarı olan yatçılık ve su sporları düzenlenmesine yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

I.6. Hakkında Soruşturma Yürüten Tarafın Savunması ve Savunmanın Değerlendirmesi

CNR tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 5.12.2006 tarih ve 8288 sayı ile intikal eden ilk yazılı savunmada, 5.6.2007 tarih, 3844 sayı ile intikal eden ikinci yazılı savunmada ve 17.7.2007 tarih ve 4814 sayı ile intikal eden Ek Görüşme Cevap Dilekçesinde geçici tedbir kararına, soruşturma kararına ve

raportör görüşüne karşı cevaplar yer almaktadır. Geçici tedbir kararına ilişkin olarak Danıştay'da hukuki süreç devam ettiği için sadece soruşturma konusunun esasına ilişkin olan hususlardaki savunmalara ve bunların değerlendirilmesine yer verilecektir.

I.6.1. CNR'nin Hakim Durumda Sayılmayacağı

İlk yazılı savunmada, ilgili coğrafi pazarın İstanbul olarak kabul edildiği ve İstanbul'da CNR'nin fuar alanının yanında TÜYAP, İDTM, Dolmabahçe Kültür Merkezi, Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı, Ataköy Marina gibi alanların bulunduğu belirtilerek CNR'nin hakim durumda olmadığı ileri sürülmektedir. Buna karşılık ikinci yazılı savunmada ve ek görüşe cevap dilekçesinde soruşturma tarafı ilgili coğrafi pazarın Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak kabul edilmesi gerektiğini öne sürmüştür.

Yukarıda da ayrıntılı olarak açıklandığı üzere CNR ilgili ürün pazarındaki pazar payı, müşteri bağımlılığı, genişleme kapasitesi, dikey entegrasyonunu sağlamış olması ve potansiyel rekabetin olmaması gibi avantajları nedeniyle ilgili ürün pazarında hakim durumdadır. Soruşturma Raporu'nda CNR tarafından ileri sürülen alanların soruşturma konusuna uygun bir fuarı düzenlemek için alternatif olamayacağı somut verilerle gösterilmesine karşın, CNR'nin savunması bu durumun aksini göstermeye yeterli olmamıştır. Bu nedenle hakkında soruşturma yürütülen teşebbüsün bu konudaki savunmasına itibar edilmemiştir.

I.6.2. Kötüye Kullanmanın Söz Konusu Olmadığı

İlk yazılı savunmada, CNR'nin bir an için hakim durumda olduğu kabul edilse dahi gerçekleştirilen eylemlerin kötüye kullanma olarak değerlendirilemeyeceği aşağıda değinilen başlıklar halinde belirtilmektedir.

i. CNR'nin Aslen Fuar Organize Etmekte Olduğu

Savunmada CNR'nin işletme hakkına sahip olduğu fuar alanlarında esas olarak fuar organizasyonu işi ile iştigal ettiği, bunun yanında salonların boş olduğu tarihler için başka fuar organizatörlerine salonları kiraya verdiği, bu bağlamda NTSR ile CNR arasındaki ilişkinin de bu tür bir kiralamadan ibaret olduğu belirtilmektedir.

CNR'nin hem alan işletmecisi hem de işlettiği alanda fuar düzenlemesi Rekabet Kurumu nezdinde bir sakınca doğurmamaktadır, bununla birlikte alt ve üst pazarların her ikisinde de faaliyette bulunuyor olması hakim durumunu kötüye kullanmasına engel oluşturabilecek bir durum değildir.

ii. CNR'nin Kira Sözleşmesi İmzalamaktan Doğrudan veya Dolaylı Olarak Kaçınmadığı

İlk yazılı savunmada CNR'nin NTSR ile sözleşme özgürlüğü çerçevesinde ancak uzun yıllardan beri devam eden bir kira ilişkisi mevcut olduğu, bununla birlikte söz konusu sözleşmenin her yıl tekrar masaya oturmak suretiyle yeniden yapıldığı ve otomatik olarak yenilenen birden çok yılı kapsayan bir sözleşme niteliği taşımadığı ileri sürülmüştür. Ayrıca taraflar arasında şikayete konu olan olay bakımından, müteaddit defalar görüşmeler yapılmasına karşın NTSR'nin müspet veya menfi herhangi bir cevap vermemesi nedeniyle akdin kurulmadığı belirtilmektedir.

CNR tarafından sözlü savunma toplantısında da kabul edildiği üzere taraflar arasında uzun süreli bir ticari ilişkinin mevcut olduğu sabittir. Bu ilişkinin her yıl tekrar masaya oturmak suretiyle yeniden kuruluyor olması, şikâyetçinin sürekli alıcı niteliğine etki etmemektedir. Buna karşılık 2007 yılında düzenlenmesi düşünülen fuara ilişkin olarak CNR'nin teklif niteliğinde olan kira bedeli üzerinden, şikâyetçinin indirim talebinde bulunduğu somut delillerle kanıtlanamadığından CNR'nin bu konudaki savunması kabul edilmiştir.

iii. CNR'nin Kira Bedelinin Belirlenmesinde, Eşit Durumdaki Alıcılar Arasında Ayrımcılık Yapmadığı

CNR'nin savunmasında, savunma ekinde sunulan sözleşmelerden anlaşılacağı üzere, 2007 yılı için tüm organizatör firmalarla aynı fiyatlarla anlaşma yapıldığı ve bu nedenle ayrımcılığın söz konusu olmadığı, esasen NTSR ile eşit konumda olan herhangi bir alıcı bulunmadığı, bir an için ayrımcılık yapıldığı kabul edilse dahi bunun ekonomik gerekçeler (İDTM ile CNR arasında yapılan kira sözleşmelerinin hem kira bedeli hem de ödeme koşulları olarak değişmesi) ve değişen piyasa koşulları (yatçılık sektörü özelinde sürekli büyüyen bir piyasa bulunması, firma sayısının günden güne artması) gibi haklı gerekçeleri bulunduğu ileri sürülmektedir.

Ayrımcılık hususunda önemli olan eşit konumdakilere eşit muamele yapılmasıdır. Ancak ayrımcılık soruşturmasında yer alan iddialar arasında olmadığından bu savunmanın değerlendirilmesi gereği bulunmamaktadır.

iv. CNR Tarafından Fahiş Fiyat Uygulanmamıştır

Bu başlık altında esasen aşırı fiyata, bir kötüye kullanma hali olarak 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinde bilinçli olarak yer verilmediği belirtilmiştir.

Kanun'un 6. maddesinde kötüye kullanma halleri arasında sayılanlar tahdidi değil tavadidir. Bu nedenle herhangi bir kötüye kullanma hali bentler arasında yer almasa dahi yasaklanabilmektedir. Nitekim Kurul 6.4.2001 tarih ve 01-17/150-39 sayılı Kararı'nda Belko Ankara Kömür ve Asfalt İşletmeleri Sanayi

ve Ticaret Ltd. Şti. aleyhine aşırı fiyat uygulaması nedeniyle ceza tatbik etmiştir. Ancak, hem CNR'nin maliyetindeki artışlar hem de NTSR'ye daha önce uyguladığı fiyatların emsallerine kıyasla düşük olması soruşturma tarafının savunmasını haklı çıkarmaktadır.

v. CNR'nin Talep Ettiği Kira Bedelinin İşletmeciliğini Üstlendiği Fuar Alanının Ticari Değeri ile Orantılı Olduğu İçin Aşırı Fiyat İddiasını Kabulünün Mümkün Olmadığı

CNR'nin NTSR'den sergiye açık günler için günlük m² fiyatı olarak (...) ABD doları, sergilenmeyen günler içinse günlük m² fiyatı olarak (...) ABD doları talep ettiği, 16 gün süren fuarda bu bedelin günlük ortalama (...) ABD dolarına tekabül ettiği belirtilerek, CNR'nin yürürlüğe koyduğu fiyat tarifesi incelendiğinde gün sayısının artışı ile yükselen bir metrekaare bedeli belirlendiğinin görülebileceği ileri sürülmüştür.

CNR tarafından da sözlü savunma toplantısında kabul edildiği üzere, m² üzerinden yapılan hesaplamalarda CNR'nin NTSR'den talep ettiği kira bedelinin savunmada yer verilen (...) ABD Doları/m² olarak değil (...) ABD Doları/m² olduğu anlaşılmıştır. Ancak hakkında soruşturma yürütülen teşebbüsün maliyetlerinde gerçekleşen artışı gösteren belgeleri dikkate alındığında, NTSR'den talep edilen kira bedelinde önceki yıllara göre yapılan artış makul bulunmuştur.

J. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

Öncelikle belirlenmesi gereken husus, soruşturma açılmasına sebep olan durumun CNR tarafından NTSR ile rakip konumunda bir ihtisas fuarı düzenlenmesi olmadığıdır. Zira ülkemizde fuar düzenlenmesiyle ilgili esasları belirleyen TOBB mevzuatına göre çakışan tarihlerde ihtisas fuarları düzenlenmesi konusunda bir engel bulunmamaktadır. Rekabet Hukuku açısından olaya yaklaşıldığında ise yatçılık ve su sporları alanında ilgili pazar olan İstanbul'da düzenlenen fuar sayısının artmış olmasının olumlu bir gelişme olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Çünkü rakip fuarların ortaya çıkmasıyla hizmet kalitesinin yükselmesi, fiyatların düşmesi, fuarın toplam büyüklüğünün artması gibi rekabetten beklenen yararlar ortaya çıkmıştır. Soruşturma konusu bakımından 4054 sayılı Kanun'un hakim durumdaki teşebbüsün daha önce faaliyette bulunmadığı yatçılık ve su sporlarına yönelik olarak fuar düzenlemesine engel olmadığı belirtilmelidir. Bu bağlamda soruşturma konusu bakımından CNR'nin yatçılık ve su sporları fuarı organize etmesinin yasaklanması söz konusu değildir. CNR işletmecisi olduğu alanda yakın tarihlerde bile olsa şikayete konu fuarı düzenlemek hakkına sahip olduğu için bu husus tartışma konusu edilmemiştir.

Diğer taraftan CNR ve NTSR arasında devam eden bir ticari ilişki bulunmaktayken soruşturma konusu fuarın düzenlenmesi için gerekli alana ilişkin kira bedelini kabul edilemez ölçüde artırılarak dolaylı yoldan mal vermenin reddedildiği iddiası rekabet hukuku bakımından değerlendirilmiştir.

Doktrinde ve uygulamada kabul edildiği üzere mal vermeyi reddetme belirli hallerde hakim durumu kötüye kullanma olarak kabul edilmekte ve yasaklanmaktadır. Bu hallerden birincisi hakim durumda bulunan teşebbüsün süregelen bir ticari ilişki içerisinde bulunduğu müşteriye mal vermeyi durdurmasıdır. İkincisi bir veya daha fazla teşebbüse mal verilirken, ayrımcılık yapmak suretiyle bir başka teşebbüsün talebinin karşılanmamasıdır. Üçüncüsü ise bir mal veya hizmet üretimi için zorunlu bir unsura sahip olan bir teşebbüsün söz konusu unsuru kullanmak suretiyle faaliyette bulunacak bir teşebbüs ile sözleşme yapmayı reddetmesidir. Soruşturma konusu bakımından irdelenen birinci halde esas olarak uzun süredir devam eden bir ticari ilişki çerçevesinde alım yapan bir müşteriye objektif olarak haklı bir gerekçe olmaksızın mal verilmesinin kesilmesi söz konusu iken, ikinci ve üçüncü durumda genellikle önceden mevcut bir ticari ilişki aranmamakta ve yeni bir sözleşme kurulması zorunlu kılınabilmektedir. Mal vermeyi reddetmenin en sık görüldüğü durumların başında üst pazarda faaliyet gösteren hakim durumdaki bir teşebbüsün alt pazarda faaliyete başlaması gelmektedir. Hakim durumdaki teşebbüs alt pazardaki rakibine doğrudan veya dolaylı olarak mal vermeyi reddetmek suretiyle özellikle dikey bütünleşme yoluyla alt pazarda da tekelleci karı elde etmek istemektedir. Mal vermeyi reddetme eyleminin koşulları belirlendikten sonra somut olayda bu koşulların gerçekleşip gerçekleşmediğine bakmak gerekmektedir.

CNR'nin ilgili pazarda hakim durumda olduğu pazar payının yanında müşteri bağımlılığına, dikey bütünleşmeye, kullanılmayan kapasiteye sahip olması ve karşısında ciddi bir potansiyel rakibin de bulunamaması nedenleriyle sabit görülmüştür. Ancak CNR'nin yaptığı kira bedeli artışının “kabul edilemez”, “fahiş” veya “rakibinin piyasadaki faaliyetini zorlaştırmayı veya piyasa dışına itmeyi amaçlayan bir eylem” olduğunu ispatlamaya yeterli delil bulunamamıştır. Şöyle ki soruşturma sürecinde elde edilen bulgular CNR'nin NTSR'ye önerdiği fiyatın yalnızca bir teklif fiyatı niteliğinde olduğunu ortaya koymaktadır. Çünkü taraflar arasında üzerinde mutabakata varılmış bir sözleşme bulunmadığından fiyat konusunun müzakere edilip edilmediği; indirim talep edilip edilmediği gibi hususlar netliğe kavuşmamıştır. Soruşturma tarafının sözlü savunmada verdiği bilgilerden, CNR tarafından öncelikle organizatör firmaya bir teklif fiyatı verildiği, daha sonra peşin ödeme, uzun süreli kira sözleşmesi yapma gibi unsurlar dikkate alınarak teklif fiyatı üzerinden önemli oranlarda indirimler yapılarak sözleşme fiyatına ulaşıldığı anlaşılmıştır. Buna karşılık şikâyetçinin taraflar arasında sözleşme kurulmasını temin etme gayretiyle CNR'den indirim

talep ettiğine ilişkin somut veriler tespit edilememiştir.. Bu nedenle NTSR'ye teklif edilen fiyat sözleşme fiyatı olmadığından yaklaşık 5 kata varan kira artışı yapıldığı iddiası ispat edilememiştir. Bu bağlamda, diğer teşebbüsler için esas alınan fiyatların sözleşme fiyatı olması nedeniyle NTSR'ye önerilen fiyatın diğer teşebbüslere uygulanan kira bedelleri ile karşılaştırılmasının doğru sonuçlara ulaştırmayacağı anlaşılmıştır. Örneğin (...) Uluslararası Fuar Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti. ((...) Fuarcılık) ile CNR arasında 12.5.2006 tarihinde akdedilen sözleşmede kira bedeli (...) ABD doları olarak belirlenmiş ancak ilk fuara ait özel indirim adı altında (...) ABD dolarlık bir indirim uygulanmıştır. Bu örnekten fiyat üzerinde müzekerelere edildiğinde %(...)'e varan indirimler yapılabildiği görülmektedir. Yine (...) Fuarcılık ile 11.7.2006 tarihinde yapılan bir diğer sözleşmede üç yıllığına 1. ve 2. salonun kiralandığı; toplam yıllık kira bedeli olarak önce (...) avro tespit edilmişken sonra bir defalık özel indirim uygulanmasıyla yıllık kira bedelinin (...) avroya indirildiği belirlenmiştir. Sonuçta (...) Fuarcılık ile yapılan kira sözleşmeleri CNR'nin önerdiği fiyatların katı olmadığını, indirim talep edilmesi ve pazarlık görüşmeleri yapılmasıyla ciddi miktarda düşürülebileceğini ortaya çıkarmaktadır.

Mal vermeyi reddetme eyleminin hakim durumu kötüye kullanma sayılıp rekabet ihlali olarak değerlendirilebilmesi için makul bir gerekçeye dayanmaması gerekmektedir. Somut olayda ise soruşturma tarafı CNR kira artışını kendi işlettiği fuar alanlarının kirası olarak İstanbul Dünya Ticaret Merkezi (İDTM)'ne ödediği bedelinin artmasına dayandırmaktadır. Kiradaki artışın yanında CNR'nin İDTM'ye YTL üzerinden kira ödemeye başlaması ve kiracılarından aldığı kiranın dolar bazında olması nedeniyle CNR'nin gerçek maliyetlerinde bir artış olduğu sabittir. Zira son yıllarda YTL'nin dolar karşısında değer kazanması CNR'nin YTL üzerinden olan maliyetlerini artırırken dolar üzerinden gerçekleşen gelirlerini düşürmektedir.

Ayrıca CNR tarafından dile getirilen şikâyetçiye 2006 yılına kadar rayiç kira bedelinin çok daha altında fiyatlar uygulandığı ve yapılan kira artışının bu düşük olarak alınan kira bedelini olması gereken seviyeye çekmek amaçlı olduğu yönündeki savunma da makul görülmüştür. Bu bağlamda önceki yıllarda CNR'nin NTSR ve diğer organizatörler ile akdettiği sözleşmelerde yer alan kira bedelleri karşılaştırıldığında, NTSR'ye uygulanan bedelin emsallerinin çok altında olduğunun görülmesi bu savunmayı teyit etmektedir.

Yukarıda yer verilen bilgi ve değerlendirmeler neticesinde CNR'nin ilgili pazarda hakim durumda bulunduğu, ancak NTSR'ye yönelik olarak gerçekleştirdiği yüksek oranda kira artışı eyleminin kötüye kullanma olarak nitelendirilmesine yol açacak bir bulguya ulaşılamadığı sonucuna varılmıştır. Bununla birlikte CNR'nin yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda bulunması nedeniyle kendisine alan

kiralama talebiyle gelen NTSR'ye veya diğer teşebbüslere emsal kira bedeli üzerinden alan kiralamakla yükümlü olduğunu bildiren bir yazı yazılmasının bu aşamada hakim durumdaki bir teşebbüse 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinden kaynaklanan sorumluluklarını hatırlatmak açısından yerinde olacağı kanaatine ulaşılmıştır.

K. SONUÇ

6.11.2006 tarih, 06-81/1035-M sayılı Kurul kararı uyarınca CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş. hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili olarak düzenlenen Rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya mevcuduna göre, ilk ve ikinci oylamalar sonucunda;

1. CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş. (CNR)'nin yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarında hakim durumda olduğuna OYBİRLİĞİ ile,
2. Yukarıda yer verilen ilgili pazarda hakim durumda olan CNR'nin hakim durumunu kötüye kullandığına dair yeterli delil elde edilemediğinden şikayetin reddine OYÇOKLUĞU ile,
3. Ancak, ilgili pazarda hakim durumda olduğu anlaşılan CNR'nin bu faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan ya da dolaylı olarak engel olunmasını ya da rakiplerin piyasadaki faaliyetlerinin zorlaştırılmasını amaçlayan eylemlerden kaçınmasını ve bu faaliyet alanındaki alıcılara aynı ve eşit hak, yükümlülük ve edimler için farklı şartlar ileri sürerek, doğrudan veya dolaylı olarak ayrımcılık yapmaması yönünde görüş yazısı gönderilmesine OYBİRLİĞİ ile,

karar verilmiştir.

(19.9.2007 tarihli, 07-74/896-333 sayılı Kurul Kararına ilişkin) KARŞI OY GEREKÇESİ

Karar, Kurulun CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş.'nin NTSR Uluslar arası Fuar ve Gösteri Hizmetleri Ltd. Şti.'ye yönelik eylemleri dolayısıyla 4054 sayılı Kanunu ihlal edip etmediğine ilişkindir. Aşağıda belirtilecek nedenlerden dolayı çoğunluğun görüşüne katılmamız mümkün olmamıştır.

Kararda CNR'nin *yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği* pazarında hâkim durumda olduğuna oy birliği ile karar verilmiş bulunmaktadır. Öte yandan kararda, CNR'nin hakim durumunu kötüye kullandığına dair yeterli delil bulunmadığı ifade edilmektedir.

Oysa, Soruşturma Raporunda da ayrıntılı bir şekilde belirtildiği üzere; CNR önceki yıllardan farklı olarak ABD doları yerine Euro olarak kira talep

ederek kira bedellerinde bir artış getirmekle kalmamış, fiyatları önceki yıllarla kıyaslanamayacak ölçüde artırmıştır. 2005 yılında 305.000 ABD doları olan kira bedeli, 2007 yılında 2.098.224 Euro'ya çıkmıştır. 2007 yılına bakıldığında NTSR'ye uygulanan fiyatların en yakın teşebbüse uygulanan fiyatların iki katından daha fazlaya ulaştığı gözlenmektedir. Bir yıl gibi bir sürede gerçekleşen söz konusu artışı açıklamak için makul bir neden bulunmamaktadır, zira aynı yıllarda diğer organizatörlerin kira ücretlerinde önemli artışlar gerçekleşmemiştir. Bu durumda söz konusu artışın NTSR'yi pazar dışında çıkarmak amacıyla gerçekleştirilmiş dolaylı bir baskı aracı olduğunu, bir başka deyişle mal vermeyi reddetme eyleminin vuku bulduğunu kabul etmek gerekmektedir.

Esasen, CNR'nin makul olmayan fiyatlar öne sürerek NTSR'yi pazar dışına itme niyeti, fiyat artışları yanında CNR tarafından denizcilik sektörüne hitaben yazılan yazıdan da açıkça görülmektedir (Soruşturma Raporunun 31 numaralı eki). Mezkur yazıda CNR, 2000 yılından bu yana düzenlemekte olduğu EXPOSHIPPING adlı fuarı, NTSR'nin düzenlemeye talip olduğunu belirterek, fuarcılık literatüründe "fuara çıkmak" olarak adlandırdığı bu durum nedeniyle NTSR'nin cezalandırılması kararının alındığını belirtmektedir. Yazıda yer alan şu ifade bu amacı göstermek bakımından özellikle önemlidir: "*CNR Holding İcra Kurulu kararı ile hiçbir iş kolunda mazur görülemeyecek iş etiğine aykırı bu tutumundan ötürü NTSR Firmasına düzenleyeceği fuarlarda salon tahsisi yapmama kararı almış bulunuyoruz.*"

Sonuç olarak, CNR'nin hakim durumunu kötüye kullanacağına dair bu kadar açık bir irade beyanına ve uygulanan fiyata rağmen yeterli delil bulunamadığı gerekçesi ile şikayetin reddine ilişkin çoğunluk görüşüne iştirak etmemiz mümkün olamamıştır.

Mehmet Akif ERSİN
Kurul Üyesi

**(Rekabet Kurulu'nun 19.09.2007 Tarih ve 07-74/896-333 sayılı Kararı'na)
KARŞI OY GEREKÇESİ**

İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş'den kiralanan 8 adet fuar salonundan oluşan alan CNR EXPO adı altında CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş. tarafından işletilmektedir.

Şikayetçi NTSR, 1993 yılından beri her yıl düzenli olarak Boat Show'u CNR EXPO fuar alanında düzenlediğini, CNR ile geçmiş yıllarda birbirine yakın kira miktarları üzerinde anlaştıkları halde; 2007 yılı için düzenlemek istediği Boat Show Fuarı için sözleşme yapmak istediğinde CNR'm, sözleşme şartları öncekilerle aynı olmasına rağmen kira bedelini kabul edilmesi mümkün olmayan seviyede arttırarak faaliyetlerini imkansız hale getirdiğini iddia etmiştir.

Söz konusu iddiaları değerlendiren Rekabet Kurulu; 06.11.2006 günlü Kararıyla CNR'ın yatçılık ve su sporlarına yönelik ihtisas fuarları ilgili pazarında fuar alanı işletmeciliğindeki hakim durumunu, NTSR'ye yönelik faaliyetleri dolayısıyla kötüye kullandığı kanaatiyle soruşturma açılmasına ve geçici tedbir uygulanmasına karar vermiştir.

Soruşturma sürecinde elde edilen bilgi ve belgeleri içeren soruşturma raporundan; CNR'ın yatçılık ve su sporlarına yönelik fuar alanı işletmeciliği pazarında pazar payı, müşteri bağımlılığı, kullanılmayan kapasite, dikey bütünlük ve potansiyel rekabet değerlendirildikten sonra hakim durumda bulunduğu tartışmasız olduğu anlaşılmıştır.

NTSR ve CNR arasında 1993 yılından bu yana her yıl tekrarlanan kira sözleşmelerinin bulunduğu, sektörün yapısı göz önüne alındığında sözleşmelerin uzun yıllardır süregeldiği ve NTSR'nin Boat Show fuarıyla adını duyurduğu ve bu fuardan elde ettiği cironun toplam cirosunun yaklaşık yarısını oluşturduğu tespitleri karşısında taraflar arasında "Boat Show Fuarı" çerçevesinde süregelen bir ticari ilişkinin varlığı da inkar edilemez.

CNR, NTSR'nin fuar alanı kiralama talebini, söz konusu fuar alanı için istediği kira bedelini önceki yıllarla kıyaslanmayacak ölçüde arttırarak mal vermeyi reddetmiştir.

Kira artış nedeni olarak ileri sürülen "maliyetlerdeki artış" ise dayanaksızdır.

CNR'in söz konusu eylemleri 4054 sayılı Yasanın 6 ıncı maddesinin 2 inci fıkrasında belirlenmiş olan " hakim durumun kötüye kullanılması " kapsamında sayılan eylemlerdendir. Yasanın 16 ıncı maddesinin ikinci paragrafı uyarınca ceza uygulanması gerekir.

Bu nedenlerle Karara karşıyım.

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi

Dosya Konusu: Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'nin sermayesindeki %51'e karşılık gelen kamu payının blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi sonucu, Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

Dosya Sayısı : 2007-1-129

(Devralma)

Karar Sayısı : 07-85/1047-407

Karar Tarihi : 8.11.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Cengiz SOYSAL, Mert KARAMUSTAFAOĞLU,
C. Atalay HATİPOĞLU

C. BİLDİRİMDE BULUNAN: - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Ziya Gökalp Cad. No:80 Kurtuluş 16600
Ankara

D. TARAFLAR: - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
(Petkim Petrokimya Holding A.Ş.)
Aliağa Pk. 12 35381 İzmir

- Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu
Emirhan Cad. 145 Atakule Kat 6, 34349 Beşiktaş

E. DOSYA KONUSU: Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'nin sermayesindeki %51'e karşılık gelen kamu payının blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi sonucu, Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Özelleştirme sürecinde, ÖİB tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 12.2.2007 tarih ve 1086 sayı ile giren ön bildirim ile başlayan özelleştirme sürecinde konuya ilişkin Mesleki Daire Görüşü 23.2.2007 tarih ve 714 sayı ile ÖİB'ye gönderilmiş, ÖİB'nin 23.2.2007 tarih ve 714 sayılı cevabi görüşü üzerine konuya ilişkin 8.3.2007 tarih ve 07-19/184- M sayılı Rekabet

Kurulu görüşü hazırlanmıştır. 5.7.2007 tarihinde yapılan açık artırma sonucunda ihalede ikinci en yüksek teklifi veren Socar-Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu'nun teklifini Rekabet Kurulu onayına sunmak üzere alınan karar üzerine ÖİB tarafından gönderilen 16.10.2007 tarih ve 8365 sayılı yazı ile konuya ilişkin nihai izin aşaması başlamıştır. 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ ve 1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde düzenlenen 26.10.2007 tarih, 2007-1-129/Öİ-07-CS sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 26.10.2007 tarih, REK.0.05.00.00-120/190 sayılı Başkanlık Önergesi ile 07-85 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; işlemin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile yasaklanan, bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya mevcut hakim durumlarını güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla başvuru konusu işleme izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Petkim Petrokimya Holding A.Ş. (Petkim)

Türkiye'nin ilk petrokimya tesisi olarak 3.4.1965 tarihinde kurulan Petkim, 50'yi aşan ürün yelpazesi ile birçok sektöre girdi sağlayan bir kuruluştur. Petkim'e ait ilk kompleks Yarımca'da kurulmuştur. 1970 yılında devreye alınan Yarımca komplekste yer alan ünitelerin kapasiteleri zaman içinde %100 artırılmış olsa da artan talebin karşılanamaması nedeniyle modern teknolojinin kullanıldığı ikinci kompleks Aliğa'da kurulmuş ve 1985 yılında devreye alınmıştır. Yarımca Kompleksi'nde bulunan ünitelerin büyük bir bölümü ekonomik ömürlerini tamamlamaları ve rekabet güçlerini kaybetmeleri nedeniyle 1993-1995 yılları arasında kapatılmıştır. Çalışır durumda olan beş fabrika ise 1.11.2001 tarihinde Tüpraş'a devredilmiştir. Petkim üretim faaliyetlerine Aliğa Kompleksi'nde devam etmektedir.

2005 yılında gerçekleştirilen halka arz uygulamalarıyla birlikte Petkim'in %38,68'i halka açık hale gelmiştir. Mevcut durumda Petkim'de ÖİB'nin %54,32, Emekli Sandığı Genel Müdürlüğü'nün (SANDIK) de %7 hissesi bulunmaktadır. Petkim'in hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo1: Pektim hissedarlık yapısı

Hissedar	Grup A (YTL)	Grup B (YTL)	Grup C (YTL)	Toplam	Hisse Oranı (%)
ÖİB	43.654.946	67.567.500	0,001	111.222.446	54,32
Emekli Sandığı		14.332.500		14.332.500	7,00
Diğer	79.195.054			79.195.054	38,68
Toplam	122.850.000	81.900.000	0,001	204.750.000	100,00

H.1.2. Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu

Pektim'in %51 oranındaki kamu hissesinin özelleştirilmesine ilişkin ihalede teklif veren ve ÖİB tarafından 4054 sayılı Kanun kapsamında değerlendirme yapılmak üzere Kurumumuza dosyası gönderilen Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu'nun ortaklık yapısı aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu'nun ortaklık yapısı

OGG Lider ve Üyesinin Adı	Hisse Oranı (%)
Socar&Turcas	51
Injaz Projects Co. LLC	49

Tabloda yer alan hisse oranları, taraflarca 19.6.2007 tarihinde imzalanan 'Ortak Girişim Grubu Sözleşmesi'nde yer almakla birlikte, söz konusu sözleşmede ortaklığın kontrol yapısına ilişkin ayrıntı yer almamaktadır. Bununla birlikte, temsilci Cabbar Yılmaz tarafından gönderilen ve Kurum kayıtlarına 22.10.2007 tarih ve 1365 sayı ile intikal eden beyanda:

"Petkim Petro Kimya Holding A.Ş.'nin % 51 oranındaki hissesinin ihalesinin, Ortak Girişim Grubumuza verilmesi durumunda; Ortak Girişim Sözleşmesinde belirtilen ancak henüz kesinlik kazanmayan Ortaklık hisseleri itibarıyla, Socar & Turcas Enerji A.Ş. ile IPCL Ortak Girişim Grubu ayrı bir Şirket kuracaklar ve bu Şirket Petkim Petro Kimya Holding A.Ş.'nin % 51 hissesini devralacaktır.

Kurulacak bu şirketin Yönetim ve Kontrolü, Socar & Turcas Enerji A.Ş.'nin uhdesinde olacaktır."

denilmektedir. Bu beyandan hareketle, Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu'nun Socar&Turcas kontrolünde faaliyet göstereceği anlaşılmaktadır.

H.1.2.1. Socar&Turcas Enerji A.Ş.

Dosya kapsamındaki bilgilere göre, hisselerinin tamamı Azerbaycan devleti elinde bulunan petrol şirketi State Oil Company of Azerbaijan Republic (Socar) ile Aksoy Holding A.Ş. (Aksoy Holding)'nin kontrolünde bulunan Turcas Petrol A.Ş. (Turcas) arasında enerji sektöründe stratejik işbirliğine yönelik olarak 2006 yılının Aralık ayında Socar&Turcas Enerji A.Ş. (Socar&Turcas) kurulmuştur. Socar&Turcas'ın hissedarlık yapısı ve yönetim kurulu aşağıdaki gibidir.

Tablo 3: Socar&Turcas'ın hissedarlık yapısı

Hissedar	Hisse Oranı
Socar	51,00
Turcas	25,00
Aksoy Holding	23,98
Erdal AKSOY	0,01
Saffet Batu AKSOY	0,01
Toplam	100,00

Tablo 4: Socar&Turcas'ın yönetim kurulu

Üye Adı	Görevi
Rövnag ABDULLAYEV	Başkan
Elshad NASSİROV	Başkan Vekili
Vagif ALİYEV	Üye
Farrukh GASSİMOV	Üye
Erdal AKSOY	Üye
Yılmaz TECMEN	Üye
Saffet Batu AKSOY	Üye

Socar&Turcas'ın ana sözleşmesinin 3. maddesinde şirketin, doğal gaz ve petrol başta olmak üzere enerji sektöründe her türlü üretim, işleme, satış, dağıtım, yatırım, araştırma, geliştirme, ihracat ve ithalat faaliyetleri ile iştigal edilmesi, bu amaçla yurt içinde ve yurt dışında ticari ve sınai tesisler kurulması gibi faaliyetlerde bulunacağı hüküm altına alınmıştır.

Sözleşme'nin 21. maddesinde ise yönetim kurulunun toplantı ve karar yeter sayıları belirlenmiştir. Buna göre, yönetim kurulu üye sayısının 7 (yedi) olması halinde, kurulun 5 (beş) üye ile toplanabileceği, ağırlaştırılmış nisap aranan haller haricinde de basit çoğunluk ile karar alınabileceği kararlaştırılmıştır. Maddenin devamında yer alan ağırlaştırılmış nisap aranan, yani Socar ve Turcas tarafından aday gösterilen üyelerden en az birinin olumlu oy kullanması koşuluyla çoğunluğun kabul oyunun alınmasını gerektiren, haller arasında aşağıdaki hususlar yer almaktadır.

“ ii. Şirketin birleşmesi, bölünmesi, iştirak iktisap etmesi, tasfiyesi veya infisalı,

...

vi. Şirketin yıllık bütçesinde öngörülen işlemler veya işlem konusu sabit kıymetlerin değerinin 100.000 ABD Doları karşılığı YTL'ye eşit ya da daha az olması hali hariç olmak üzere, Şirketin sabit kıymetlerinin satışı veya Şirket'e sabit kıymet alımı, teknoloji, patent, ticaret veya servis markası, isim, lisans satın alınması,

- ix. *Şirket'in 100.000 ABD Doları karşılığı YTL'sini aşan bir borç veya masrafa girmesine yol açan taahhüt, karar, uygulamalar, ..."*

Her ne kadar Socar sahip olduğu %51 oranındaki hisse ile Socar&Turcas'ta büyük ortak konumunda bulunsada yukarıda belirtilen yönetim kurulu üyelerini atama ve belirli büyüklükteki yatırım kararları gibi stratejik kararlarda Turcas'ın veto hakkı olması dikkate alındığında Socar&Turcas'ın her iki teşebbüsün ortak kontrolünde olduğu anlaşılmaktadır.

H.1.2.1.1. State Oil Company of Azerbaijan Republic (Socar)

Petrol ve gaz alanlarının araştırma, keşif ve geliştirilmesi, petrol ve gaz ürünleri üretim, iletim, işleme ve satışı, diğer petrol ve gaz ile ilgili işlerin gerçekleştirilmesi alanlarında faaliyet göstermekte olan Socar, Bakü-Tiflis-Ceyhan ve Güney Kafkaslar boru hatlarının proje ortaklarından. Bütün hisseleri Azerbaycan Devleti elinde bulunan Socar'ın Başkanlığını Rovnaq Abdullayev yürütmektedir. Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattının %25'ine, bu hattan geçen petrolün ise %80'ine sahip olan Socar'ın, Şah Deniz Projesi'nde de %10 payı bulunmaktadır. Socar'ın çeşitli alanlarda Türk şirketlerle ortaklığı bulunmakta olup, petrol ve gaz sektörleri ağırlıkta olmak üzere toplam yirmisekiz adet iştiraki bulunmaktadır.

H.1.2.1.2. Turcas Petrol A.Ş. (Turcas)

Tabaş Petrolcülük A.Ş. ile Turcas Petrolcülük A.Ş.'nin 1999 yılında birleşmesi sonucu oluşan Turcas'ın, 2005 yılında The Shell Company of Turkey Limited ile akaryakıt ve madeni yağlar, perakende ve ticari satış, pazarlama ve dağıtım alanlarında yapmış olduğu Ortak Girişim Şirketi Sözleşmesi sonucunda Shell&Turcas Petrol A.Ş. unvanlı şirket kurulmuştur. Turcas akaryakıt dağıtım ve madeni yağlar alanlarındaki tüm faaliyetlerini %30 hissesine sahip olduğu bu şirketin adı altında sürdürmektedir. 2006 yılında 909.048.401 YTL ciro elde eden Turcas'ın hissedarlık ve yönetim kurulu yapısı aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Turcas'ın hissedarlık yapısı

Hissedar	Hisse Oranı
Aksoy Petrol Dağıtım Yat. A.Ş.	28,52
Aksoy Holding	23,03
Halka Açık	28,60
Diğer	19,85
Toplam	100,00

Tablo 6: Turcas'ın yönetim kurulu

Üye Adı	Görevi
Erdal AKSOY	Başkan ve Murahhas Üye
Yılmaz TECMEN	Başkan Vekili ve Murahhas Üye
Saffet Batu AKSOY	Üye
Banu AKSOY TARAKÇIOĞLU	Üye
Mehmet İlhan NEBİOĞLU	Üye
Necip Süreyya SERDENGEÇTİ	Üye
Bülent ÇORAPÇI	Üye

Turcas'ın büyük hissedarı Aksoy Petrol Dağıtım Yatırımları A.Ş.'nin kontrolünü dolaylı olarak elinde bulunduran Aksoy Holding, böylece Turcas'ın kontrolünü de elinde bulundurmaktadır. Aksoy Holding'in hissedarlık ve yönetim kurulu yapısı ise aşağıdaki gibidir.

Tablo 7: Aksoy Holding'in hissedarlık yapısı

Hissedar	Hisse Oranı
Erdal AKSOY	59,80
Ayşe Belkıs AKSOY	0,10
Banu AKSOY TARAKÇIOĞLU	20,00
Saffet Batu AKSOY	20,00
Enak Yapı ve Dış Ticaret A.Ş.	0,10
Toplam	100,00

Tablo 8: Aksoy Holding'in yönetim kurulu

Üye Adı	Görevi
Erdal AKSOY	Başkan
Saffet Batu AKSOY	Başkan Vekili
Banu AKSOY TARAKÇIOĞLU	Üye

Yukarıdaki tablolardan, Turcas'ın kontrolünün dolaylı olarak Aksoy Ailesi'nin elinde olduğu anlaşılmaktadır.

H.1.2.1.3. Injaz Projects Co. LLC (Injaz)

31.1.2007 tarihi itibarıyla Bahreyn mevzuatına göre kurulmuş ve kuruluş sözleşmesine göre bir yatırım şirketi olan IPCL Holding S.P.C. (IPCL), tamamı Injaz Projects Co. LLC (Injaz)'ye ait olan bir şirkettir. Yönetim kurulu bulunmayan şirketin CEO'su Ameen Diaeldeen KİLLİDAR imzalı, 22.10.2007 tarihli yazıda, IPCL'nin ve bağlı olduğu grupların hiçbirinin Türkiye'deki petrokimya sektöründe doğrudan veya dolaylı olarak faaliyet göstermediği ifade edilmiştir.

Dosya kapsamındaki bilgilere göre; Ekim 2006'da kurulan ve merkezi Riyad'da bulunan Injaz'ın, telekomünikasyon, petrol ve gazın aranması, rafinajı,

petrokimya ürünlerinin rafinajı ve dağıtımı, elektrik, gaz ve su gibi enerji alanlarında doğrudan yatırım veya özelleştirmeler yoluyla faaliyet göstermeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle konsorsiyumlarda yer alan Injaz'ın, yatırım projelerini Ortadoğu, Kuzey Afrika, Türkiye ve İran bölgelerinde yoğunlaştırmayı planladığı ifade edilmektedir. Petrokimya alanında 13 milyar ABD Doları tutarında tesis ve rafineri yatırımlarının bulunduğu dosya kapsamındaki bilgiler arasındadır. İki büyük Suudi grup olan Al-Fozan Group ve Al Muhaidib Group tarafından Bahreyn Krallığı kanunlarına göre kurulmuş olan Injaz'ın yönetim kurulu Sulaiman ALMUHAIDIB, Abdullah ALFOZAN, Ammar ALKHUDAIRY, Issam ALMUHAIDIB, Raed Al MAIDAIHIM, Fozan ALFOZAN ve Basel ALQADEEB'ten oluşan Injaz'ın hissedarlık yapısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 9: Injaz'ın hissedarlık yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Al Muhaidip Group	40
Al-Fozan Group	40
Amwal AlKhaleej	20
Toplam	100,00

Al Muhaidip Group: Ticari mal üretimi, emlak, bankacılık, pazarlama, ticaret, telekomünikasyon, demir-çelik ve perakende hipermarket sektörlerinde faaliyet göstermekte olan Abdulkadir Al Muhaidib & Sons Company Al Muhaidib Group), daha ziyade Körfez bölgesi, Avrupa ve Hindistan yarımadasında yoğunlaşmış durumdadır. Yönetim kurulu Sulaiman Abdulkadir Al Muhaidib, Emad Abdulkadir Al Muhaidib ve Essam Abdulkadir Al Muhaidib'ten oluşan Al-Muhaidib Group'un hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 10: Al-Muhaidib Group'un hissedarlık yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Sulaiman Abdulkadir Al Muhaidib	27
Emad Abdulkadir Al Muhaidib	27
Essam Abdulkadir Al Muhaidib	27
Ailenin diğer beş üyesi	19
Toplam	100

Al-Fozan Group: Suudi Arabistan, Katar, Bahreyn ve Kuveyt'te yoğunlaşan Al-Fozan Group'un faaliyetleri, demir-çelik, mühendislik, elektrik-elektronik, inşaat malzemeleri, ticaret, üretim, perakendecilik ve emlak gibi çeşitli alanlarda gerçekleşmektedir. Yönetim kurulu Khaled Abdullatif ALFOZAN, Ali Abdullatif ALFOZAN, Abdullah Abdullatif ALFOZAN, Fozan Mohammed ALFOZAN, Ammar Abdulwahed ALKHUDAIRI ve Abdulhamid Abdulaziz

ALOUHALI'den oluşan Abdullatif and Mohammed Al Fozan Development Company (Al Fozan Group)'nin hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 11: Al Fozan Group'un hissedarlık yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Abdullatif Mohammed Alfozan Co.	60
Mali Alkhaleej Trading Co.	40
Toplam	100

Amwal AlKhaleej: Bölgesel bir yatırım grubu olan Amwal AlKhaleej Commercial Investments Company Limited (Amwal AlKhaleej) ise ulaşım, finansal hizmetler, doğal gaz, bankacılık, inşaat, sağlık ve perakende sektörlerinde Orta Doğu, Suudi Arabistan, Ürdün, BAE, Mısır, Kuveyt, Almanya ve Lübnan'da faaliyet göstermektedir. Petrokimya sektöründe doğrudan üretimde bulunmayan fonun Mısır ve BAE'deki petrokimya şirketlerinde payı bulunmaktadır. Yönetim kurulu Sulaiman Al Muhaidib, Abdullah ALFOZAN, Mohammed Al ABBAR, Essam Al MUHAIDIB, Fozan ALFOZAN, Dr. Fahad ALMUBARAK ve Ammar Al KHUDAIRY'den oluşan Amwal AlKhaleej'in hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 12: Amwal AlKhaleej'in hissedarlık yapısı

Hissedar	Hisse Oranı (%)
Al Muhaidib Group	37,50
Al Fozan Group	37,50
Amwal AlKhaleej	25,00
Toplam	100,00

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. Petrokimya Sektörü ve Petkim Hakkında Genel Bilgiler

Petrokimya sektörü plastikler, lastik ve elyaf hammaddeleri ve diğer organik ara malları üreten geniş bir üretim yelpazesine sahip, büyük ölçekli, sermaye ve teknoloji yoğun bir sanayi koludur.

Türkiye'de petrokimya sanayinin kurulması fikri I. Beş Yıllık Plan Dönemi'nin başlangıcı olan 1962 yılında benimsenmiş, yapılan etüt ve araştırmalar sonucunda Petkim Petrokimya A.Ş. 3.4.1965 tarihinde TPAO'nun öncülüğünde kurulmuştur

Yeni şirket ilk iş olarak Yarımca Petrokimya Kompleksi'ni kurmaya karar vermiş ve 1970 yılında 5 ünite işletmeye alınmış, 1976 yılında da son olarak Kaprolaktam fabrikalarını devreye alarak Yarımca Kompleksi'nin kuruluşunu tamamlamıştır

Hızla artan yurtiçi talep karşısında Yarımca Kompleksi'nde yer alan ünitelerin büyük bir kısmı birkaç yıl içinde % 100 kapasite artışı ile desteklenmiş ancak, bu çaba talebi karşılamakta yetersiz kalmıştır.

Bunun üzerine III. Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde Petkim'in ikinci kompleksinin Aliağa'da kurulması kararlaştırılmıştır. Aliağa Kompleksi'nde, Yarımca'da bulunmayan Aromatikler, Yüksek Yoğunluklu Polietilen (YYPE), Polipropilen (PP), Ftalik Anhidrit (PA), Saf Teraftalik Asit (PTA), Akrlonitril (ACN) fabrikaları kurulmuştur

Sektörde yeni teknolojilerin geliştirilmesi ve optimum kapasitelerin yükselmesiyle üretim maliyetlerinde önemli oranda düşüş kaydedilmiş, bu açılardan rekabet gücünü kaybeden Yarımca Kompleksi fabrikalarından önemli bir bölümü 1993-1995 yılları arasında kapatılmak zorunda kalmıştır. Yeni yatırımlara imkan sağlamak üzere kapatılan fabrikaların tamamı sökülerek malzemeleri satılmış ve kompleks, çalışır durumdaki 5 fabrikası (SBR, CBR, KS, BDX, PS) ile birlikte 1.11.2001 tarihinde Tüpraş'a devredilmiştir

Türkiye petrokimya sanayi henüz pazar doygunluğuna erişmemiştir ve büyük bir gelişme potansiyeline sahiptir. Gelişmiş ülkelerde kişi başına termoplastik tüketimi 75-100 kg arasında iken yurdumuzda bu oran 26 kg. civarındadır.

Termoplastiklerin ülkemizdeki talep artış hızları da dünya ortalamalarının 2-3 katıdır. Türkiye'nin 1990 yılında 570.000 ton olan termoplastikler talebi 10 yıl içinde % 10,9 ortalama büyüme hızıyla yaklaşık üçe katlanmış ve 2000 yılında 1,6 milyon tona çıkmıştır.

Ancak kapasite artışlarının, talep büyümesine oranla çok yetersiz kalması nedeniyle, yurtiçi üretimin tüketim içindeki payı hızla azalmaktadır. Aliağa Kompleksi'nin devreye girdiği yıllarda Petkim'in yurtiçi talebi karşılama oranı % 85 iken bu oran, günümüzde % 31 seviyesine düşmüştür.

Türkiye petrokimya sanayinin arz yetersizliği dışındaki diğer bir sorunu da mevcut ve yeni kurulacak tesisler için hammadde teminidir. 2001 yılına kadar ana hammadde olan naftanın büyük bir kısmı Tüpraş rafinerilerinden temin edilmekte iken, Tüpraş'ın naftayı benzine dönüştüren yatırımları nedeniyle Petkim-Tüpraş arasındaki hammadde entegrasyonu 2001 yılı sonu itibariyle büyük ölçüde azalmış olup, her yıl önemli miktarda nafta ithal edilmeye başlanmıştır.

1997 yılı sonlarında Asya finansman krizi ile başlayan düşük karlı dönemin ardından, Dünya petrokimya sektöründe 2003 yılından itibaren önemli bir iyileşme gözlemlenmektedir.

Petkim'in onbeş ana işletme ünitesi, yardımcı işletme üniteleri ve Petkim limanının işletme hakkı devir kapsamındadır. 2000'li yıllarda başlatılan Petkim

Kapasite Artırımı ve Modernizasyonu projeleri 2005 yılında tamamlanmış, son altı yıl içinde yaklaşık 450 milyon \$ tutarında yatırım yapılmıştır.

Dosya mevcuduna göre, Petkim limanı, Denizcilik Müsteşarlığının 4.10.2004 tarihli işletme izniyle 3. şahısların kullanımına açılmıştır. Elleçleme ve tahmil/tahliye hizmetleri eşya sahipleri tarafından verilmekte olup, Petkim tarafından 3. şahıslardan iskele kullanım bedeli tahsil edilmektedir. Liman yolunun 26.5.2005 tarihinde açılması ve firmalarla yapılan görüşmeler neticesinde 2006 yılının ikinci yarısından itibaren Petkim iskelesi 3. şahıslarca tercih edilmeye başlanmıştır. İskele kullanım bedeli, çevre limanlardaki uygulanan ücretler dikkate alınarak belirlenmekte ve yük miktarına göre skala uygulanmaktadır.

H.2.2. İlgili Ürün Pazarı

Petkim'de çok çeşitli ürünlerin üretimi gerçekleştirilmekte olup, bu ürünlere farklı gruplar altında aşağıda yer verilmiştir:

- 1) Etilen Ham Maddesi
- 2) Termoplastikler Grubu:
 - Polivinil Klorür (PVC)
 - Alçak Yoğunluk Polietilen (AYPE)
 - Yüksek Yoğunluk Polietilen (YYPE)
 - Polipropilen (PP)
- 3) Elyaf Ham Maddeleri Grubu:
 - Akrilonitril (ACN)
 - Saf Teraftalik Asit (PTA)
 - Monoetilen Glikol (MEG)
- 4) Diğer Ürünler Grubu:
 - Dietilen Glikol (DEG)
 - Sudkostik (% 100)
 - Propilen (KS)
 - Ftalik Anhidrit (PA)
 - Benzen
 - o-X (Ortoksilen)
 - p-X (Paraksilen)
 - Hidrojene Benzin
 - C4
 - Ham Benzin
 - Aromatik Yağ
 - Masterbatch
 - Plastik Mamüller
 - Diğerleri (Low Polimer, Ataktik Polimer, TEG, Hipoklorit)

Petkim, ana olarak, termoplastikler grubundaki ve elyaf hammaddeleri grubundaki ürünlerin üretilmesi ile iştigal etmektedir. Dosya mevcudu belgelerden yararlanılarak Petkim’de üretilen söz konusu ürünlerin gerek talep, gerekse arz ikamesi açısından karşılaştırılması yapılmış ve elde edilen bilgiler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 13: Ürünler ve kullanım alanlarına ilişkin bilgiler

ÜRÜNLER VE KULLANIM ALANLARI	TALEP İKAMESİ	ARZ İKAMESİ
ETİLEN PE, VCM, EO/EG üretiminde kullanılmaktadır.	-	-
TERMOPLASTİKLER GRUBU		
PVC P-34/74 türü, kağıt veya bez üzerine uygulamalarda suni deri, bükülebilir kumaş kağıt ve metal kaplamalarda; P-38/74 türü ise, sert/yumuşak/şeffaf/renkli kaplamalarda, suni deri üretiminde, cam ve metal parçaların darbelerden ve atmosferik etkenlerden korunması için yapılan kaplamalarda ve çeşitli tip oyuncak ve top üretiminde kullanılmaktadır.	AYPE YYPE (Sınırlı)	-
AYPE Ağır hizmet torbası, sera örtüsü, ambalaj filmi, kablo kılıflama, oyuncak, boru, hortum, tüp, şişe, kumaş ve metal kaplamaları, endüstriyel fiçılar, büyük su tankları yapımında kullanılmaktadır.	YYPE, PVC,PP (Sınırlı)	-
YYPE Enjeksiyon kalıplama (endüstriyel amaçlı kullanım, şişe kasası ve meyve taşımacılığında, alet kutusu, yükleme kasası), film ekstrüzyonu (alışveriş torbaları, ağır hizmet torbaları, çöp torbaları, yüksek gerilimli ince filmlerin imalatında), boru imali (su dağıtım, kanalizasyon, sulama dağıtım şebekeleri), şişirme ile kalıplama (büyük boyutlu sıvı taşıma fiçileri, su ve kimyasallar için tanklar; krosen, kimyasallar için oto yağları ve akışkanlar için konteynerler imalatında; deterjan, şampuan ve kozmetik şişeleri üretiminde) sahalarında kullanım alanı bulmaktadır.	AYPE, PVC, PP (Sınırlı)	-
PP Örgü, çuval, halı ipliği, halat, paspas, filtre bezi, balık ağı, fırça yapımı, kord bezi, keçe tekerlek lastiği ve peruk imalatında kullanılmaktadır.	AYPE, YYPE, PVC (Sınırlı)	-
ELYAF HAMMADDELERİ GRUBU		
ACN Akrilik elyaf, akrilik boya, nitril kauçuk imalatında kullanılmaktadır.	-	-
PTA Polyester elyaf ve iplik imalatı, PET şişe imalatında kullanılmaktadır.	-	-
MEG Polyester elyaf ve film imalatında, otomobillerde antifriz olarak, endüstriyel soğutma sistemlerinde, kar eritme sistemlerinde ve patlayıcı madde imalatında kullanılmaktadır.	-	-

DİĞER ÜRÜNLER GRUBU		
PA PA'nın önemli kullanım alanı monohidrik alifatik alkalilerin diesterlerinin (plastifiyanlar) üretimidir. Bu esterler muhtelif sentetik reçineler ve plastiklerin içine katılır. Termoplastikler, plastifiyanların katılması ile kolay işlenebilirlik, elastikiyet, daha iyi mekanik özellikler, fiziksel ve kimyasal dayanıklılık, kalıcı elektriksel özellikler ve boyanabilirlik gibi son tüketim alanlarını olumlu yönde etkileyen nitelikler kazanırlar.	-	-
BENZEN Geniş bir kullanım spektrumu olan benzene, kauçuk kimyasallarının, ilaç aktif maddelerinin, fotoğrafçılıkta kullanılan kimyasalların, böcek ilaçlarının, reçine vb. kimyasalların yapımında kullanılmaktadır.	-	-
ORTOKSİLEN Başlıca kullanım alanı plastik yan sanayiinde büyük önemi olan ftalik anhidrit üretimidir .	-	-
PARAKSİLEN En önemli kullanım alanları poliester sanayiinin girdileri olan Saf Tereftalik Asit (PTA) ve Di - Metil Tereftalat (DMT) üretimleridir .	-	-
SUDKOSTİK Kağıt, kağıt hamuru,alüminyum yapımında, sabun ve deterjan sanayiinde, tekstil alanında, suni ipek, nebati yağ ve film imalinde kullanılmaktadır.	-	-

Hemen hemen tüm ürünlerin ana hammaddesini teşkil eden “etilen”, son yıllarda ithal edilmeye başlanan “nafta” maddesinden elde edilmekte olup; bu hammaddenin ikamesi bulunmamaktadır.

AYPE, YYPE, PVC, ve PP termoplastikler grubuna girmektedir. Termoplastikler, birbirlerine moleküller arası bağlarla bağlanmış ve kararlı birleşik gibi davranan çok sayıda molekülün yan yana dizilmesi ile elde edilen molekül zincirlerinden meydana gelmişlerdir. Termoplastikler, kimyasal yapıları ve fiziksel özellikleri açısından aynı plastik alt grubunda yer aldıklarından doğal olarak benzerlik göstermektedirler. Tablodan da görülebileceği üzere, sınırlı da olsa kullanım amacı (talep) yönünden birbirlerini ikame edebilecekleri anlaşılmaktadır.

Termoplastikler konusunda edinilen teknik bilgilerden, alt pazarlarda, söz konusu ham maddelerin bazı sınırlı uygulamalarda birbirlerini ikame edebildikleri tespit edilmiştir. Ancak, burada gözardı edilmemesi gereken husus, termoplastiklerin uygulama alanlarının çok geniş olması ve uygun sıcaklıklarda bu maddelerin eritilmesi sonucunda ikame edilebilirliklerinin de bulunmasına rağmen anılan durumun daha çok üreticinin elde etmek istediği üründe maliyet avantajı yaratmak ve kaliteyi çok önemsemediği sınırlı uygulamalar için geçerli olduğudur. Örneğin, sert boruların yapımında kullanılan YYPE yerine daha

düşük maliyetli termoplastikler (PVC gibi) kullanılabilse de esasen uygulamada ikame ürünler tercih edilmemektedir.

Talep ikamesi açısından düşünüldüğünde, aralarındaki önemli fiyat farklılıkları ile ürünlerin fiziksel ve kimyasal yapıları açısından genel özellikleri itibarıyla var olan belirgin ayrımlar hep bir arada değerlendirildiğinde her bir termoplastik hammaddenin ayrı birer ürün pazarında ele alınmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Termoplastiklerin her birinin, üretim teknolojileri (üretimlerinde kullanılan ana girdiler ve üretim prosesleri) çok büyük farklılıklar göstermektedir. Ayrıca, her termoplastik için spesifik üretim teknolojilerinden dolayı bunların üretimini artırma amacıyla yapılması gereken yüksek yatırım maliyetleri ve dolayısıyla teknik giriş engelleri bulunmaktadır. Özetle, bu 4 üründen birine olan talep arttığında, Petkim'in talebi artan ürünü daha fazla üretmek için diğer hammaddelerin üretildiği fabrikaları kullanma imkanı bulunmamaktadır.

ACN, PTA ve MEG, elyaf hammaddeleri grubunu oluşturmaktadır. Bu ürünlerin her birinin farklı bir tesiste üretildiği ve üretimlerinde kullanılan ana girdiler ve üretim proseslerinin büyük farklılıklar gösterdiği göz önüne alındığında; ACN, PTA ve MEG'nin arz ikamesi açısından birbirlerini ikame edemeyeceği anlaşılmaktadır. Yine benzer şekilde bu ürünlerin talep ikamesi bulunmamaktadır. Edinilen bilgilerden, nihai ürünler elde edilirken, bunların birbirleri yerine değil, birbirlerini tamamlayıcı ürünler olarak kullanıldıkları anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarları, *Etilen pazarı, Alçak Yoğunluk Polietilen (AYPE) pazarı, Polivinil Klorür (PVC) pazarı, Yüksek Yoğunluk Polietilen (YYPE) pazarı, Polipropilen (PP) pazarı, Akrilonitril (ACN) pazarı, Saf Teraftalik Asit (PTA) pazarı, Monoetilen Glikol (MEG) pazarı, diğer ürün pazarları [Low Polimer, Ataktik PP, DEG, TEG, PA, Sudkostik, Hipoklarit, Propilen (KS), C4, Aromatik Yağ, Ham Benzin, Benzen, Ortoksilen, Paraksilen, Hidrojene Benzin, Masterbatch, Plastik Hammaddesi]* olarak tespit edilmiştir.

H.2.3. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili ürün pazarını oluşturan ürünler, Türkiye genelinde bulunan fabrika ve imalathanelerde alt pazarlardaki üreticiler tarafından kullanılmakta ve bu ürünlerin ülke genelinde yaygın olarak ticareti yapılmaktadır. Ürünün coğrafi olarak kullanım alanı göz önüne alındığında, ilgili coğrafi pazar "*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*" olarak ele alınmıştır.

H.3. Değerlendirme

Dosyadaki bilgilere göre, sermayesindeki %51'e karşılık gelen kamu payının blok satış yöntemiyle özelleştirilmesi süreci devam etmekte olan Petkim'in 2006 yılı satışları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 14: Petkim 2006 satışları

(.....TİCARİ SIR.....)

Petkim'in ticaretini yaptığı ürünler bakımından 2006 yılı itibarıyla ilgili ürün pazarlarındaki paylarına gerek kapasite gerekse satış miktarı bazında aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 15: Petrokimyasal ürünler yurtiçi tüketimi ve Petkim pazar payı (2006)

(.....TİCARİ SIR.....)

Devralan tarafın ilgili ürün pazarlarında sahip oldukları herhangi bir ciro ya da pazar payı olmadığı dikkate alındığında, özelleştirme sürecinde gerçekleşecek bildirim tabii devir işleminin, alçak yoğunluk polietilen (AYPE), polivinil klorür (PVC), yüksek yoğunluk polietilen (YYPE), polipropilen, akrilonitril (ACN), saf teraftalik asit (PTA), monoetilen glikol (MEG), PA, sudkostik, benzen, paraksilen (P-X) pazarlarında, 1997/1 sayılı Tebliğ'de yer alan eşiklerin aşılması nedeniyle işlemin Rekabet Kurulu iznine tabii bir devir işlemi olduğu görülmektedir.

Türkiye'de temel ve ara petrokimyasallar ile termoplastikler alanında kamu, sentetik elyaflarda ise özel sektör ağırlıklı bir yapı vardır. Petkim dışında temel petrokimya sanayinde, (.....) ton/yıl DMT (Dimetil Tereftalat) üretim kapasitesi ile SASA, (.....) ton/yıl lastik hammaddeleri (SBR, CBR, KS) ve (.....) ton/yıl PS (Polistiren) üretim kapasitesi ile TÜPRAŞ ve (.....) ton/yıl PS (Polistiren) üretim kapasitesi ile Başer Petrokimya dışında faaliyet gösteren büyük şirket yoktur. Başka bir ifadeyle, Petkim'in rekabetçi konumunda yapılacak değerlendirmelerde ithalat imkanları ve faaliyetleri ön plana çıkmaktadır. Bu yönde yapılacak değerlendirmelere geçmeden önce, pazardaki gelişimi görebilmek amacıyla Petkim'in söz konusu ürünlerde son 2001-2005 yılları arasındaki pazar paylarına da aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 16: Petkim'in son 2001-2005 yılları arasındaki pazar payı gelişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Yukarıdaki verilerden, 2006 yılı itibarıyla Petkim'in, ticarete konu temel ürünleri olan termoplastiklerde en yüksek pazar payını AYPE pazarında elde ettiği görülmektedir. Esasen 2004 yılında %(...)’e kadar gerileyen pazar payı, kapasite artırımlarıyla birlikte 2006 yılında %(...)’ye yükselmiştir. Öte yandan diğer termoplastik ürünleri bakımından tersi bir gelişim söz konusudur. Petkim'in 2001 yılı itibarıyla PVC pazarında sahip olduğu %(...) oranındaki payı 2006 yılında %(...)’ye, YYPE pazarında ise aynı yıllar itibarıyla %(...)’ten %(...)’ye gerilemiştir. Petkim'in elyaf hammaddeleri bakımından pazar payı ise %(...) ile %(...) arasında değişmektedir. Yukarıda yer verilen tablolardan, Petkim'in ACN, MEG, PTA pazarlarındaki paylarında da son altı yıl içinde bir gerileme görülmektedir. ÖİB yetkililerinin ifadelerine göre, diğer ürün grubu altındaki ürünlerin önemli bir bölümü Petkim'in kendi üretiminde kullanılmaktadır. Dosya mevcudundan, söz konusu ürünlerin bir kısmının satışının yapılmadığı, ürün fazlası olarak satışa sunulanların ise satış miktarının oldukça düşük düzeylerde gerçekleştiği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, söz konusu ürün grubu içinde ticarete konu olan PA, Benzen, O-X, P-X ve sudkostik ürünleri değerlendirmeye alınmıştır. Bu ürünlerden Petkim'in %(...) pazar payına sahip olduğu benzen için 2006 yılı iç satış miktarı esasen yalnızca (...) ton ile sınırlı kalmıştır. Söz konusu üründe (.....) tonluk miktar ise ihraç edilmiştir. Petkim'in %(...) oranında pazar payına sahip olduğu P-X pazarında da satışlarının yaklaşık yarısının ihracata yönelik olduğu; diğer ürünlerden PA, O-X ve sudkostik pazarlarında ise 2006 yılı itibarıyla Petkim'in pazar payının sırasıyla %(...), %(...) ve %(...) olarak gerçekleştiği görülmektedir.

Esasen, dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, Petkim'in petrokimyasal ürünlerin üretiminde tek yerli üretici olduğu görülmekle birlikte, ciddi bir ithalat baskısı altında olduğu anlaşılmaktadır. Çoğu ülke bakımından sıfır gümrükle Türkiye piyasasına mal satan global şirketler Petkim'in rakipleri konumundadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre son 7 yılda ülkemize giren ve Petkim'in rakibi olan termoplastik hammadde ithalatları aşağıdaki tabloda verilmektedir. Buna göre, 2001 yılındaki daralmanın dışında her yıl ithalat miktarı bir önceki yıla göre ortalama % (...-...) civarında artış göstermektedir.

Tablo 17: Türkiye Termoplastik İthalatının Yıllara Göre Dağılımı (ton)

(.....TİCARİ SIR.....)

2000 yılında İspanya ve Belçika AYPE ithalatında ilk sırayı paylaşırken, 2006 yılında bu ülkelerden ithal edilen ürün miktarları 5. ve 7. sıraya gerilemiştir. 2005 yılında Türkiye'ye en fazla AYPE satan İsrail, Lübnan –İsrail savaşı sırasında Hayfa'daki tesislerini bir süre kapatması nedeni ile bu sırada İsrail'den ürün gelişi azalmış, bu nedenle İsrail, Azerbaycan'dan sonra ikinci sıraya düşmüştür. 2005 yılında İran'dan ülkemize ithal edilen AYPE miktarı sadece (...) ton iken 2006 yılında 15 kat artarak (...) tona yükselmiştir. Suudi Arabistan'dan ise 2004 yılında (...) ton ithalat yapılmışken, 2005 yılında (...) ton, 2006 yılında da ikiye katlanarak (...) tona ulaşmıştır.

2005 yılında Türkiye'ye en fazla PVC satan Romanya 2006 yılında Çin'den sonra 2. sıraya gerilemiştir. 2004 yılında Çin PVC ithalatı (...) ton iken, 2005 yılında 6 bin ton, 2006 yılında ise 120 bin tona yükselmiştir. Dünya PVC üretiminin %(...)'unu üreten ve 2008 yıllarında % (...)’a ulaşması beklenen Çin PVC ürünlerdeki talebini azaltması sonrası kapasite fazlası ile Türkiye pazarına yönelmiştir. Piyasaya yeni giren Endonezya 2006 yılında (...) ton PVC ihracatıyla 3. sıraya yerleşmiştir.

2006 yılında PP ithalatlarında ilk üç sırayı paylaşan Almanya, Fransa ve S.Arabistan ithalattaki paylarını artırırken İtalya, pazar payını korumuştur.

2006 yılında YYPE ithalatında piyasaya İran'ın girmesiyle 2005 yılında Türkiye'ye en fazla YYPE ihraç eden S.Arabistan, Almanya, Belçika Macaristan'ın ithalat payları düşmüştür. 2005 yılında İran'dan YYPE ithalatı 7 bin ton iken 2006 yılında (...) tona yükselmiş ve İran sıralamada 2. sıraya yükselmiştir.

H.3.1. Koordinasyon Etkisine Yönelik Değerlendirme

Bildirim konusu devir işlemi kapsamında yoğunlaşmaya ilişkin değerlendirmelere geçmeden önce, devralan tarafın ortak kontrol içeren bir yapıda olması ve devir işlemi neticesinde Petkim'in Socar ve Turcas'ın ortak kontrolü altında faaliyetinde devam edecek olmasından dolayı, işlemin koordinasyon doğurucu etkisine ilişkin bir değerlendirme yapmak yerinde olacaktır. Taraflardan Socar ve Turcas'ın Türkiye'de rakip olarak faaliyet gösterdikleri bir pazar bulunmamaktadır. Nitekim ortaklığa ilişkin Ana Sözleşme'nin 'Münhasırlık' başlıklı 34. maddesinde de, aynı anlaşmanın 'Maksat ve Mevzu' başlıklı 3. maddesinde belirtilen faaliyetlerin münhasır ortak olarak gerçekleştirileceği belirtilmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere, Petkim

özelleştirilmesi sürecinde kurulan bu ortaklığın herhangi bir pazarda koordinasyon etkisi doğuracak niteliğinin olmadığı anlaşılmaktadır.

H.3.2. Yoğunlaşmaya Yönelik Değerlendirme

Devralan taraflardan Bildirime konu işlemde alıcı olan ortak girişim grubunun kontrolünü elinde tutan Socar&Turcas'ın Türkiye petrokimya endüstrisinde herhangi bir faaliyeti bulunmamaktadır. Dikey bütünleşme açısından konu ele alındığında, Socar&Turcas'ın geleceğe dönük projeleri arasında rafineri kurmak olduğu, söz konusu rafinerinin ağırlıklı olarak petrokimya endüstrisinin ham maddesi olan nafta üretecek olmasının Petkim açısından bir avantaj sağlayacağı belirtilmiştir. Bu durumun ve Socar'ın petrol ve gaz alanlarındaki faaliyetleri ve sahip olduğu kaynakların Petkim açısından bir etkinlik artışı sağlayacağı söylenebilirse de, söz konusu artışın yeni bir hakim durum yaratmak ya da mevcut hakim durumu güçlendirmek gibi bir değerlendirmeye gerekçe olamayacağı değerlendirilmektedir. Her ne kadar alıcı ortak girişim grubunda kontrol hakkının olmadığı beyan edilse de, Injaz Grubu'na ilişkin bir değerlendirme yapılacak olursa; başta Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki petrol endüstrisi olmak üzere enerji sektörlerine odaklanmış olan ve petrokimya sektöründe de özel tecrübesi bulunan bu grubun alıcı konsorsiyumun içinde yer almasının, Türkiye petrokimya endüstrisinde bir faaliyetinin olmadığı dikkate alındığında, yeni bir hakim durum yaratmak ya da mevcut bir hakim durumu güçlendirmek gibi bir sonuca yol açmayacağı görülmektedir.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

- 1- Petkim Petrokimya Holding A.Ş.'nin sermayesindeki %51'e karşılık gelen kamu payının blok satış yöntemiyle Socar&Turcas-Injaz Ortak Girişim Grubu'na devredilmesi işleminin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi, 1998/4 sayılı ve 1997/1 sayılı Tebliğler uyarınca izne tabi bir devralma işlemi olduğuna,
- 2- İşlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konu işleme izin verilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Dosya Konusu: HSBC Bank A.Ş. (HSBC) ve Tekstil Bankası A.Ş. (Tekstilbank) arasında 22.8.2007 tarihinde imzalanan “HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programının Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi”ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

Dosya Sayısı : 2007-4-185

(Menfi Tespit/Muafiyet)

Karar Sayısı : 07-88/1110-432

Karar Tarihi : 29.11.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Oğuzkan GÜZEL, Fatma ÇELİK

C. BİLDİRİMDE BULUNAN: - HSBC Bank A.Ş.
Temsilcisi: Av. Nesrin SAHİN
HSBC Bank A.Ş. Büyükdere Cd. No:122
D Blk. Esentepe Şişli/İstanbul

D. TARAFLAR: - HSBC Bank A.Ş.
Büyükdere Cd. No:122 D Blk. Esentepe Şişli/İstanbul
- Tekstil Bankası A.Ş.
Büyükdere Cd. No:63 34398 Maslak/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: HSBC Bank A.Ş. (HSBC) ve Tekstil Bankası A.Ş. (Tekstilbank) arasında 22.8.2007 tarihinde imzalanan “HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programının Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi”ne menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 1.11.2007 tarih, 7146 sayılı ile giren başvuru üzerine düzenlenen 23.11.2007 tarih, 2007-4-185/MM-07-OG sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 23.11.2007 tarih, REK.0.08.00.00-130/340 sayılı Başkanlık önergesi ile 07-88 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da,

- HSBC ve Tekstilbank arasında akdedilen "HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programı'nın Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle, bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceği,

- Anılan Sözleşme'nin, rakip teşebbüsler arasında aktedilmesi nedeniyle, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı,

- 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirmeye göre; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, bildirim konusu Sözleşme'ye anılan kanun maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 22.8.2007 tarihinden itibaren muafiyet tanınması gerektiği

görüşlerine yer verilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**H.1. İlgili Pazar****H.1.1. Ürün Pazarı**

Bildirimin konusu dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı "çok markalı kredi kartları ihracı pazarı" (issuing) ve "üye işyeri edinme pazarı" (acquiring) olarak belirlenmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti Sınırları" olarak tespit edilmiştir.

H.2. Bildirime Konu Sözleşme

Bildirime konu "HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programının Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi" (Sözleşme)'nin konusu, Tekstilbank tarafından ihraç edilen Advantage kredi kartlarının HSBC üye işyerlerinde kullanılabilmesi ve bu kullanım esnasında tarafların hak ve yükümlülüklerinin ve Advantage markasının Tekstilbank tarafından kullanım esaslarının belirlenmesidir.

Sözleşmenin kapsam ve amacı şöyle belirlenmiştir:

1. Tekstilbank kredi kartının üzerine bir kabul markası (acceptance mark) olarak HSBC'ye ait olan "Advantage" logosunun basılması,

2. Tekstilbank kredi kartlarının tamamının HSBC tarafından kurulan ve işletilen Advantage Kredi Kartı Programı'na dahil edilmesi,

3. Tekstilbank Advantage kredi kartlarının web üyeleri (üye işyerleri) ile başka bir sözleşme imzalanmaksızın Advantage kredi kartı ürün özelliklerine sahip olması ve böylece Advantage üye işyerlerinde HSBC kredi kartına uygulanan taksit ve ödül koşullarının Tekstilbank kredi kartları için de geçerli olması.

Sözleşme temel olarak Tekstilbank'ın Advantage kart çıkarabilmesi ve bu kartın HSBC'nin üye işyeri ağı dâhilindeki işyerlerinde kullanılabilmesini sağlamaktadır. Sözleşme ile HSBC, Tekstilbank'a Advantage Kredi Kartı Programı ile ilgili olarak temlik edilemeyen, alt lisans verilemeyen, devredilemeyen bir kullanım lisansı tanımaktadır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. Sözleşme Hükümlerinin İncelenmesi

Bildirime konu Sözleşme'nin "Amaç ve Kapsamı" başlıklı 3. maddesinde, *"İşbu sözleşme, TEKSTİLBANK Kredi Kartı'nın üzerine bir kabul markası (acceptance mark) olarak HSBC'ye ait "Advantage" logosunun basılması ve TEKSTİLBANK Kredi Kartlarının tamamının HSBC tarafından kurulan ve işletilen Advantage Kredi Kartı Programına dahil edilmesi ve tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi amacıyla akdedilmiştir."* denilmektedir.

Advantage Kredi Kartı Programı ise, HSBC veya HSBC tarafından yetkilendirilmiş üçüncü kişiler tarafından tanzim edilen Advantage Kart/Advantage Kredi Kartlarını kullanmak suretiyle Advantage Kredi Kartı hamillerinin Web Üyelerinde yapacakları mal ve hizmet alımlarında taksitli olarak ödeme yapmalarına ve/veya Advantage Ödül Programından faydalanmalarına olanak sağlayan ve HSBC tarafından düzenlenen kart programı olarak tanımlanmaktadır.

Sözleşmenin 4. maddesine göre sözleşme süresi (...) yıldır ancak Tekstilbank sözleşme süresini uzatmak isterse bunu 3 ay evvelinden HSBC'ye yazılı olarak bildirecek ve taraflar süre sonundan evvel karşılıklı mutabakatla sözleşme süresini uzatacaklardır.

Sözleşmenin 5.1.c. maddesine göre Tekstilbank Sözleşme süresi boyunca HSBC dışında başka bir banka ile kredi kartı kullanımına ilişkin işbirliği yapmayacak ancak HSBC üçüncü şahıslarla Advantage Kredi Kartı Programı'nın genişletilmesi amacıyla sözleşmeler kurabilecektir. Ancak Tekstilbank'ın sözleşmenin feshi halinde veya sözleşmenin yürürlük süresi içinde ön görüşme niteliğinde olmak üzere başka bankalar ile benzer anlaşmalar yapabilmesi mümkündür.

Sözleşmenin 5.2.h. maddesi uyarınca Advantage Kredi Kartı Program bütünlüğünü ve Advantage markasının imajını korumak amacıyla kart

hamillerinden talep edilecek tutarların ve kart uygulamalarının HSBC tarafından uygulanan ortalama oranın/tutarın/taahhüdün azami % (...) eksik veya fazla olmasını Tekstilbank'a tavsiye edecektir.

5.4. maddeye göre, HSBC ve Tekstilbank kendi müşterileri için düzenleyecekleri Advantage kampanyalarını birbirlerine bildirecekler ve taraflar kampanyaya katılıp katılmamakta serbest olacaklardır. Bununla birlikte Tekstilbank 5.1. maddeye göre Advantage Kredi Kartı Programı'nın bütünlüğü'nü sağlamak amacıyla Web Üyeleri nezdinde HSBC ile mutabık kalmadan kendi Advantage Kredi Kartlarına HSBC Advantage Kredi Kartlarından daha fazla avantaj sağlamayı taahhüt etmiştir. Tekstilbank kart hamillerinden talep edilecek tutarlar, kredi kartlarına eklenecek özellikler vb. konularda da kendi TEKSTİLBANK Advantage kredi kartını HSBC Advantage kredi kartına göre daha cazip hale getirmemeyi taahhüt etmektedir. Bildirim Formu'nda kampanya sınırlamalarının, aynı dönemde birbirine çok benzer ya da çok çelişir kampanyalar yapılmaması için karşılıklı bilgilendirme ve onay süreçleri sağlanması açısından yapıldığı ifade edilmiştir.

Tekstilbank, Advantage Kredi Kartı Programı'na dâhil olmasının ardından daha önceden kendisinin oluşturduğu üye işyeri ağını ortadan kaldırmayı kabul etmektedir. Tekstilbank ile üye işyeri olarak sözleşme kuran tarafların, Advantage Web Ağına katılması konusu ise HSBC ile mutabakat sağlanabilirse gerçekleşecektir. Bildirim Formu'nda bu madde ile ilgili açıklamada Tekstilbank'ın üye işyeri ağının HSBC'ye göre çok küçük olduğu, Tekstilbank'ın kazandığı bu avantajı HSBC aleyhine kullanmaması amacıyla yukarıdaki hükmün benimsendiği ifade edilmiştir.

Görüldüğü üzere Sözleşme esas olarak Tekstilbank'ın Advantage markalı kart çıkarabilmesi ve bu kartın HSBC'nin üye işyeri ağı dâhilindeki işyerlerinde kullanılabilmesini sağlamaktadır.

H.3.2. Menfi Tespit Değerlendirmesi

Sözleşme'nin tarafları, bankacılık hizmetleri ve inceleme konusu bakımından ilgili ürün pazarı olarak belirlenen kredi kartları pazarında birbirlerine rakip durumdadırlar. 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar...hukuka aykırı ve yasaktır.*" hükmünü haizdir. Dolayısıyla aynı piyasada faaliyet gösteren ve birbirine rakip olan iki teşebbüsün bir kredi kartı programını paylaşmak üzere akdettikleri bir sözleşme rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olup, 4. madde yasağına tabidir.

Diğer taraftan, Sözleşme'nin, tarafların diğer tarafça ihraç edilmiş olan Advantage kredi kartlarını kendilerine çekmek amacıyla kampanya

düzenlemeyeceklerini, reklam veya tanıtım yapmayacaklarını düzenleyen 5.2.e. maddesi, HSBC'nin Tekstilbank Advantage kartlarına Tekstilbank tarafından uygulanacak olan ve kart hamillerinden talep edilecek tutarların azami ve asgari oranını tavsiye edeceğini düzenleyen 5.2.h. maddesi, Tekstilbank'ın sözleşme süresince Advantage Kredi Kartı Programı dışında çok ortaklı kart programlarına katılmayacağı taahhüdünü içeren 5.1.c. maddesi ve mağaza zincirleri ile yapılacak anlaşmalara çeşitli kısıtlamalar getiren 5.1.d,f,g maddeleri rekabeti sınırlayıcı niteliktedir.

Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, teşebbüsler arası rekabeti sınırlayıcı bir anlaşma niteliğinde olan Sözleşme'ye, 4054 sayılı Kanun'un 4., 6. ve 7. maddelerine aykırı olmadığına dair bir menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün değildir.

H.3.3. Grup Muafiyeti Değerlendirmesi

2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği, mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmaları kapsamakla birlikte, rakip teşebbüsler arasında yapılan dikey anlaşmalara uygulanmamaktadır. Rakip teşebbüsler ise Tebliğ'in tanım maddesinde, aynı ürün pazarında faaliyette bulunan veya bulunma potansiyeline sahip sağlayıcılar olarak tanımlanmıştır.

HSBC ve Tekstilbank çok markalı kredi kartları pazarında birbirlerine rakip teşebbüslerdir. Tekstilbank'ın kendine ait bir markayla taksit/ödül imkânı tanıyan bir kartı mevcut olmamakla birlikte, Visa ve Mastercard'ın ülkemize özgü olarak verdiği izinle Tekstilbank kredi kartları da slip bölme olarak adlandırılan yöntemle taksitli alışverişlerde kullanılabilir. Diğer taraftan gerekli altyapıyı tesis etmek suretiyle Tekstilbank da yeni bir marka ile çok markalı kredi kartı çıkarabilecek potansiyel bir rakiptir. Bu hususlar dikkate alındığında, bildirim konu Sözleşme'ye taraf olan teşebbüsler rakip konumda oldukları için 2002/2 sayılı Tebliğ'in incelemeye konu Sözleşme'ye uygulanma kabiliyetini haiz olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

H.3.4. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınabilmesi için, 4. madde kapsamına giren anlaşmaların iki olumlu iki olumsuz koşulu birlikte sağlanması gerekir:

H.3.4.1. Malların Üretim veya Dağıtım ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

Muafiyet tanınması için aranan ilk olumlu şart, ekonomik açıdan bir değerlendirme yapılmasını gerektirmektedir. Hangi hallerin ekonomik yarar

sağladığının somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerekmektedir. Birlikte, genel olarak üretim ve dağıtım maliyetlerinin düşürülmesi, kalitenin artırılması, malın arzında devamlılığın sağlanması, yeni piyasalara girişin kolaylaştırılması ve yeni ürünlerin ya da üretim tekniklerinin bulunması gibi hallerin varlığı halinde ekonomik yararın sağlandığı kabul edilmektedir.

Çok markalı kredi kartlarına yönelik üye işyeri edinme pazarında, “HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programının Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi” sonucunda, kapalı ağ olarak faaliyet gösteren Advantage üye işyeri ağı Tekstilbank’a açılmış olacak ve Tekstilbank yeni bir üye işyeri ağı oluşturmasına gerek kalmaksızın mevcut ağda ihraç ettiği kartları kullanırma imkânına sahip olacaktır. Tekstilbank böylece yeni üye işyeri anlaşmaları yapmasa dahi, mevcut üye işyeri ağından faydalanacak ve güçlü bir marka ile beraber çok markalı kredi kartları piyasasında faaliyet gösterecektir.

Diğer yandan sözleşmeye taraf bankaların program kullanımına yönelik söz konusu sözleşme, dolaylı olarak çok markalı kredi kartları hizmetinin sunulmasında gelişme ve iyileşme sağlanması amacıyla hizmet etmektedir. Tekstilbank yeni bir altyapı yatırımı ile yeni bir üye işyeri ağı kurmak yerine mevcut ağdan faydalanabilecek; yeni POS maliyeti üstlenmeyecek; mevcut ağa isterse yeni üye işyerleri eklemek suretiyle faaliyet gösterecektir. Böylece Tekstilbank müşterileri açısından bankacılık hizmetlerinin önemli parçalarından biri olan kredi kartları pazarında hizmet alımında iyileşme sağlanması söz konusu olacaktır.

H.3.4.2. Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

4. madde anlamında rekabeti sınırlayıcı etkileri olan bir anlaşmanın muafiyet alabilmesi için, yukarıda değinilen malların dağıtımı veya hizmetlerin sunulmasından elde edilen iyileşmenin tüketiciye yansıtılması gerekmektedir. Kanun'da tüketicinin ekonomik gelişmeden yarar sağlaması gerektiği belirtilmekle birlikte, yararlanmanın ölçüsü ve kapsamı hususunda herhangi bir ifade yer almamaktadır. Tüketicinin yarar sağlaması açısından beklenen genellikle fiyatlar seviyesindeki düşüş olmakla birlikte, satış sonrası etkin hizmetler, ürün çeşitliliğinin artması, tüketicinin ürüne daha kolay ulaşabilmesi, malın arzında devamlılığın sağlanması gibi koşullar da tüketicinin elde edeceği menfaat kapsamında değerlendirilebilmektedir.

İnceleme konusu dikkate alındığında, tüketici yararı açısından ilk bakılması gereken Tekstilbank müşterilerinin durumunda meydana gelebilecek olası değişimlerdir. Bu bağlamda incelemeye konu anlaşma vasıtasıyla kredi kartları pazarında halihazırdaki Tekstilbank kredi kartı hamillerinin de çok markalı kredi kartı hizmetinin sağladığı avantajlardan yararlanması yoluyla, tüketicilerin güvenli hizmet almaları ve yaygın bir üye işyeri ağına sahip olan Advantage

Kart'ın sağladığı ödül/puan uygulamasından faydalanmaları sağlanmış olmaktadır. Bu açıdan, Tekstilbank müşterilerinin Türkiye'nin en yaygın üye işyeri ağlarından birine dahil olarak alışveriş yapma imkanına sahip olmaları tüketici yararı açısından en dikkate değer husustur. Diğer taraftan, bu koşul anlamında tüketicinin sadece nihai tüketiciyi değil ara kullanıcıları da içerdiği malumdur. Bu bağlamda Advantage üye işyerlerinin de Tekstilbank kredi kartı sahiplerinin sisteme dahil olmalarıyla genişleyen müşteri portföyünden yararlanabilecekleri söylenebilir. Bu çerçevede, muafiyet verilmesinin ikinci koşulunun da karşılandığı anlaşılmıştır.

H.3.4.3. İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

Muafiyet kararı verilmesinde aranan bu ilk olumsuz şarta göre, muafiyete konu anlaşma ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldırmamalı, bir başka deyişle sağlanan ekonomik gelişme veya fayda ile tüketicinin bundan yarar sağlaması rekabetin ortadan kaldırılması sonucunda elde ediliyor olmamalıdır.

Kart sayısına göre hesaplandığında, 2006 yılı itibarıyla, HSBC'nin % (...), Tekstilbank'ın ise % (...) pazar payı olduğu görülmektedir. Buna göre bildirim konu işlem taraflarının toplam pazar payları % (...) olacağından, ilgili pazarın önemli bir bölümünde rekabet ortadan kalkmayacaktır. Dahası işbirliği sözleşmesinin tarafı olan HSBC ve Tekstilbank, kredi kartları pazarında pazar lideri konumunda bulunan diğer bankalara karşı bu sözleşme vasıtasıyla daha güçlü birer rakip konumuna geçebilecekleri için anılan sözleşmenin kredi kartları pazarındaki rekabete katkısı da olacaktır.

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde, muafiyetin bu koşulunun sağlandığı sonucuna ulaşılmıştır.

H.3.4.4. Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlanmaması

Kanun'un 5. maddesinde öngörülen bu son koşula aykırılık ya izlenen amacın elde edilmesi için rekabetin gereğinden fazla sınırlanmaması ya da rekabetin sınırlanmasının gereğinin dahi bulunmaması halinde olabilir. Teşebbüsler prensip olarak anlaşma ile amaçladıkları ekonomik yararların gerçekleştirilmesinde rekabeti en az sınırlayıcı yöntemi tercih etmekle yükümlüdürler.

Bu bakımdan "HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programının Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi"nin, HSBC'nin, Tekstilbank tarafından çıkartılacak olan Tekstilbank Advantage kredi kartlarına Tekstilbank tarafından uygulanacak olan her türlü ücret, faiz, komisyon gibi kart hamillerinden talep edilen tutarların, HSBC tarafından talep edilen ortalama oranın/tutarın azami %

(...) eksik veya fazla olması hususunu Tekstilbank'a tavsiye etmesine ilişkin 5.2.h. maddesi ile 5.2.d. maddesinde yer alan "Tekstilbank Advantage Kredi Kart hamillerini kendisine çekmek amacı ile Tekstilbank Advantage Kredi Kartlarına kampanya düzenleyemez."; 5.2.e. maddesinde yer alan "Tekstilbank, Tekstilbank Advantage Kredi Kartlarının Advantage Kredi Kartlarından daha avantajlı olduğunu belirtmek suretiyle reklam, tanıtım vb. uygulama yapamaz." ve 12. maddesinde yer alan "Tekstilbank işbu Sözleşme'nin yürürlük süresi içinde diğer bir banka veya kuruluş ile aynı veya buna benzer bir mahiyette sözleşmeyi, ancak Sözleşme fesih tarihinden sonra uygulamaya koyacak şekilde yapabilir, diğer banka veya kuruluşlara ait bir kredi katını çıkarabilir, lisans alabilir." ifadeleri, değerlendirilmesi gereken rekabet kısıtlamaları içermektedir.

HSBC, taksitli/ödüllü kartların yaygınlaşması üzerine "Advantage Kart" markası ile pazara giriş yapmış ve yaygın bir üye işyeri ağı kurmuştur. Sözleşme'nin uygulanması neticesinde Tekstilbank kart hamilleri, yaygın bir ağ oluşturan Advantage üye işyerlerinden taksitli/ödüllü alışveriş yapma imkanına sahip olmakta, Tekstilbank ise benzer bir ağı oluşturmanın maliyetlerinden tasarruf etmektedir. Bununla birlikte genel olarak tüketici birden fazla karta sahiptir ve kolayca ödül/taksit oranı ile ödeme koşulları kendisine daha uygun gelen bankanın kartını kullanmaya başlayabilmektedir. Bu nedenle rekabetçi bir yapıya sahip olan bu pazarda, tüketicilere sağlanan avantajların dolayısıyla marka imajının korunması önem arz etmektedir. Bu hususlar dikkate alınarak, bildirim konu anlaşma ile getirilen kısıtlamanın ortaya çıkan yararlarla kıyaslandığında rekabeti zorunlu olandan fazla kısıtlamadığı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. HSBC Bank A.Ş. ve Tekstil Bankası A.Ş. arasında akdedilen "HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programı'nın Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi"nin çeşitli hükümlerinin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmesi nedeniyle bu sözleşmeye menfi tespit belgesi verilemeyeceğine,

2. "HSBC-Tekstilbank Advantage Kredi Kartı Programı'nın Kullanımı İşbirliği Sözleşmesi"ne taraf teşebbüslerin rakip olmaları nedeniyle, Sözleşme'nin, 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağına,

3. 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılan değerlendirme sonucunda; anılan maddede belirtilen şartların bulunduğu göz önüne alınarak, söz konusu Sözleşme'ye anılan kanun maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde imza tarihi olan 22.8.2007 tarihinden itibaren muafiyet tanınmasına

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.

Dosya Konusu: Karabük ilinde faaliyet gösteren şehirlerarası otobüs firmalarının aralarında anlaşarak yolcu taşıma ücretlerini belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunu ihlal ettikleri iddiası.

Dosya Sayısı : 2006-4-130

(Soruşturma)

Karar Sayısı : 07-85/1035-397

Karar Tarihi : 8.11.2007

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI

Üyeler : M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,

B. RAPORTÖRLER: M. Haluk ARI, Fatma ÇELİK

C. ŞİKAYETÇİ: Av. Hasan ALTUN

Karanfil Sok. No:4/12 Kızılay Ankara

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILAN:

Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş.

Temsilcisi: Av. N. Korhan ŞENGÜN, Av. Raşan S. DANIŞ

Bahariye Cad., Arayıcıbaşı Sok. İpek Apt. No:10/17 Kadıköy İstanbul

Safkar Safran Otobüs İşletmesi Tefvik Yılmaz ve Ortakları

Temsilcisi: Av. Emrullah ÜNAL

Nafız Gürman Mah. Ahmet Kutsi Tecer Cad. No:13 Bozkurt Apt. K: 4 D: 8

Merter İstanbul

Ankara Güven Turizm Şehirlerarası ve Uluslararası Taşımacılık San. Tic.

Ltd. Şti.

İskitler Cad. No: 10 İskitler Ankara

Karabük Güven İnşaat Madencilik Akar. Taş. İth. İhr. Tic. San. Ltd. Şti.

Temsilcisi: Av. Emrullah ÜNAL

Nafız Gürman Mah. Ahmet Kutsi Tecer Cad. No:13 Bozkurt Apt. Kat: 4 D:

8 Merter İstanbul

Anadolu Petrol ve Turizm Seyahat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Temsilcisi: Av. Yasemin ÖNDER
Büyük İstanbul Otogarı Yönetim Binası K: 2 Bayrampaşa İstanbul

Avrupa Turizm Seyahat İnşaat San. ve Tic. A.Ş.
AŞTİ No: 15 Söğütözü Ankara

E. DOSYA KONUSU: Karabük ilinde faaliyet gösteren şehirlerarası otobüs firmalarının aralarında anlaşarak yolcu taşıma ücretlerini belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunu ihlal ettikleri iddiası.

G- DOSYA EVRELERİ:

Kurum kayıtlarına 13.7.2006 tarih, 4749 sayı ile giren şikayet dilekçesi üzerine hazırlanan 11.8.2006 tarih, 2006-4-129/İİ.06.CA sayılı ilk inceleme raporu doğrultusunda alınan 24.8.2006 tarih, 06-59/777-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı üzerine Öneraştırma başlatılmıştır.

Yapılan Öneraştırmanın ardından hazırlanan 20.10.2006 tarih ve 2006-4-129/ÖA-06-MHA sayılı Öneraştırma Raporu 02.11.2006 tarihli Rekabet Kurulu toplantısında görüşülmüş ve 06-79/1017-M sayılı Kurul kararı uyarınca, Karabük ili otobüs ile yolcu taşımacılığı pazarında 4054 sayılı Kanun hükümlerinin ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesi amacıyla soruşturma başlatılmıştır.

13.11.2006 tarihli Rekabet Kurumu yazısı ile hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslere soruşturma başlatıldığı ve 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını sunmaları gerektiği hususu bildirilmiş, bu bildirimden Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş. (Metro)'nun hazırladığı İlk Yazılı Savunma 18.12.2006 tarih ve 8628 sayı ile, Anadolu Petrol ve Turizm Seyahat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. (Anadolu)'nun hazırladığı İlk Yazılı Savunma 15.12.2006 tarih ve 8612 sayı ile, Safkar Safran Otobüs İşletmesi Tevfik Yılmaz ve Ortakları (Safran)'ın hazırladığı İlk Yazılı Savunma 18.12.2006 tarih ve 8629 sayı ile, Karabük Güven İnşaat Madencilik Akar. Taş. İth. İhr. Tic. San. Ltd. Şti. (Karabük Güven)'in hazırladığı İlk Yazılı Savunma 01.12.1006 tarih, 8197 sayı ile, Ankara Güven Turizm Şehirlerarası ve Uluslararası Taşımacılık San. Tic. Ltd. Şti. (Ankara Güven)'in hazırladığı İlk Yazılı Savunma 13.12.2006 tarih ve 8551 sayı ile ve Avrupa Turizm Seyahat İnşaat San. ve Tic. A.Ş. (Avrupa Turizm)'nin hazırladığı İlk Yazılı Savunma 21.12.2006 tarihinde 8720 sayı ile süresi içinde Rekabet Kurumu'na intikal etmiştir.

Soruşturma Heyetinin süre uzatma talebi 4054 sayılı Kanun'un 43/1. maddesi gereğince Rekabet Kurulu'nun 30.4.2007 tarih 07-36/371-M sayılı kararında uygun görülerek soruşturmanın süresinin bitiminden itibaren iki ay uzatılmasına karar verilmiştir. Soruşturma Heyeti'nce, hakkında Soruşturma açılan tarafların

Soruşturma konusu eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un ihlal edilip edilmediğine ilişkin olarak hazırlanan 02.7.2007 tarih, SR/07-15 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun tüm üyeleri ile ilgili taraflara 3.7.2007 tarihinde tebliğ edilmiş; soruşturma taraflarından 30 gün içerisinde ikinci yazılı savunmalarını göndermeleri talep edilmiştir.

Hakkında Soruşturma yürütülen teşebbüslerin süresi içinde hazırladığı İkinci Yazılı Savunmalar 2.8.2007 tarih 5170, 5172, 5180, 5181 sayı ve 6.8.2007 tarih 5315, 5316 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir. İkinci Yazılı Savunmalara ilişkin Soruşturma Heyetinin değerlendirmelerini içeren Ek Görüş Raporu 20.8.2007 tarihinde hazırlanmış, Kanun'un 45. maddesi uyarınca Rekabet Kurulu'nun tüm üyeleri ile soruşturma tarafı teşebbüslere 22.8.2007 tarihinde tebliğ edilmiştir. Taraflardan Safran ile Karabük Güven'in Ek Görüş Raporuna cevap dilekçesi 20.9.2007 tarih ve 6281 ve 6282 sayı ile; Metro ve Anadolu'nun Ek Görüş Raporuna cevap dilekçesi 21.9.2007 tarih ve 6304 ve 6305 sayı ile Kurumumuza intikal etmiştir. Ankara Güven ile Avrupa Turizm Ek Görüş Raporuna cevap vermemişlerdir. Tarafların Ek Görüş Cevaplarında yer verilen hususlar ile bunlara dair Soruşturma Heyeti görüşü 26.9.2007 tarihinde Rekabet Kurulu'nun bilgisine sunulmuş, 4.10.2007 tarih, 07-77/918-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı ile 6.11.2007 tarihinde Sözlü Savunma Toplantısı yapılmasına karar verilmiştir. Son olarak taraflar Kanun'un 47. maddesi 4. fıkrası uyarınca Sözlü Savunma Toplantısında kullanacakları ispat vasıtalarını 26.10.2007 tarih 6995, 6996 ve 6997 sayı, 30.10.2007 tarih 7031, 7032 sayı ile Kurum kayıtlarına giren dilekçeleriyle Rekabet Kurulu'nun bilgisine sunmuşlardır.

6.11.2007 tarihinde hakkında soruşturma yürütülen tarafların temsilcilerinin katılımıyla Sözlü Savunma Toplantısı yapılmış toplantıya katılanlar iddia ve savunmalarını bir defa da sözlü olarak dile getirmiştir.

Rekabet Kurulu 6.11.2007 tarihinde yapılan ilk oylama sonucunda karar yeter sayısının oluşmaması nedeniyle 8.11.2007 tarihinde 4054 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen şekilde yeniden toplanarak nihai kararını vermiştir.

H- RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:

Raportörler tarafından,

- Anadolu, Metro'nun acentesi olduğundan, soruşturma konusu bakımından 4054 sayılı Kanun anlamında teşebbüs niteliğini haiz olmadığı;
- Karabük Güven'in ilgili pazarda faaliyetinin olmaması nedeniyle hakkında ceza verilmesine yer olmadığı;
- Ankara Güven, Avrupa Turizm, Metro ve Safran'ın protokol yapmak suretiyle Karabük ili şehirler arası yolcu taşımacılığı pazarında rekabeti ihlal ettikleri ve bu nedenle haklarında ceza takdir edilmesi gerektiği,

görüşleri belirtilmiştir.

I- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Soruşturma Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A. Ş. ve Anadolu Petrol ve Turizm Seyahat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Karabük ilinde Anadolu'nun acenteliği aracılığıyla faaliyette bulunan Metro, yolcu taşımacılığı sektöründe ülkemizin önde gelen firmalarından biridir. Zira Metro gerek yaygın hizmet ağıyla pek çok noktaya ulaşması ve gerekse de hizmet standardizasyonu ile kabul görmüş ve sektörün önde gelen firmalarından biri olmuştur. Metro Karabük'teki faaliyetine 1996 yılında Anadolu'ya acentelik vererek başlamıştır. Diğer yandan Karabük ilinde Metro Turizmin acentesi olarak faaliyette bulunan Anadolu 11.2.1998 tarih, 4479 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi kayıtlarına göre Ali İhsan Biçer ve Mustafa Biçer'in eşit hisse ile ortak oldukları 80.000 YTL sermaye ile kurulmuş bir limited şirkettir. Anadolu'nun faaliyet konuları ham ve işlenmiş petrol ürünleri alım, satım, ithal ve ihracı, şehirlerarası ve uluslar arası otobüs işletmeciliği, seyahat acenteliği, turizm ve turizm yatırımcılığı ithalat ve ihracat işleri, karayolu ile şehirlerarası ve milletler arası yolcu taşıma işleri yapmak olarak belirtilmiştir.

Metro firması, Karabük ili başlangıçlı Ankara, İstanbul, İzmir, Konya ve Rize olmak üzere toplam beş güzergâhta faaliyetlerini sürdürmektedir.

I.1.2. Safkar Safran Otobüs İşletmesi Tefik Yılmaz ve Ortakları

Safkar Safran Otobüs İşletmesi ticaret unvanlı şirket üç yıldır faaliyet göstermekte olup Tefik YILMAZ, Mehmet YILMAZ ve Avni YILMAZ'ın ortak oldukları bir adi şirkettir. Önaraştırma safhasında Safran Tefik YILMAZ ve Levent BİÇER'in ortaklığında iken soruşturma evresinde Levent BİÇER'in ortaklıktan ayrıldığı anlaşılmıştır. Safran'ın 4'ü firmaya ait olmak üzere işlettiği toplam 13 otobüs bulunmaktadır.

Safran İstanbul, Ankara ve Bursa güzergâhlarında taşımacılık yapmaktadır. Ayrıca Safran başta Has Turizm olmak üzere çeşitli şirketlerin de acenteliğini yürütmektedir.

I.1.3. Karabük Güven Turizm İnşaat Madencilik Akaryakıt Taşımacılık İth. İhr. Tic. San. Ltd. Şti.

Sivas merkezli olan ve Sivas Ticaret Sicil Memurluğu'na 9032 sicil numarasıyla kayıtlı bulunan Karabük Güven 22.11.2001 tarihinde Öz Sivaslılar Turizm İnşaat Madencilik Akaryakıt Taşımacılık İth. İhr. Tic. San. Ltd. Şti.'nin ticaret unvanını değiştirmesiyle ortaya çıkmıştır. Karabük Güven soruşturma evresinde ise şirket devri geçirerek 11.5.2007 tarihli "Limited Şirket Hisse Devri Sözleşmesi"ne göre Metin ORET, Engin YILMAZ ve Durmuş BİÇER'in ortaklığındaki bir şirket konumuna gelmiştir.

Karabük Güven önce Ankara hattındaki faaliyetine son vererek sadece İstanbul hattında yolcu taşımacılığı yapmaya başlamış, soruşturmanın devam eden aşamasında ise şirket yeni ortakların kontrolüne geçinceye kadar taşımacılık faaliyetine ara vermiştir.

I.1.4. Ankara Güven Turizm Şehirlerarası ve Uluslararası Taşımacılık Sanayi Ticaret Ltd. Şti.

23.8.2005 tarih, 6374 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'ne göre Ankara merkezli Ankara Güven Kemal İNCİ, Abdülnasır AYDOĞDU ve Remzi ARAS'ın eşit hisseler ile sahip oldukları ve başlıca faaliyet alanı turizm, taşımacılık ve acentelik olan bir limited şirkettir. Ticaret Sicil kayıtlarına ve İmza sirkülerine göre şirketin müdürü ve yetkili temsilcisi Kemal İNCİ ve Abdülnasır AYDOĞDU'dur.

Soruşturma evresinde raportörlerce yapılan yerinde incelemede Ankara Güven'in hem kendi adına Karabük-Ankara ve Kastamonu-Ankara güzergâhlarında taşımacılık yaptığı hem de Avrupa Turizm'e iki adet otobüs kiralamak suretiyle yolcu taşımacılığı faaliyetini yürüttüğü anlaşılmıştır.

Ayrıca "Güven" ticaret unvanının birkaç otobüs işletmesi tarafından kullanılması nedeniyle doğan kargaşanın önlenmesi ve ortaya çıkan marka ihlalinin giderilmesi maksadıyla "Güven" markasının tescilli hak sahibinin açtığı marka ihlalinin önlenmesi davası sonucunda Ankara Güven ticari unvanını değiştirmiştir. 4.4.2007 tarih, 6780 sayılı Ticaret Sicili Gazetesinde yer alan ilana göre Ankara Güven "Avrupa Şehirlerarası Taşımacılık Motorlu Araçlar Turizm San. Tic. Ltd. Şti." unvanını almış ve şirket merkezi de değiştirilmiştir.

I.1.5. Avrupa Turizm Seyahat İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

09.10.1989 tarih, 2374 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'ne göre Avrupa Turizm faaliyetine 1989 yılında başlamıştır. 22.6.2006 tarih, 6583 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'ne göre şirketin Yönetim Kurulu Başkanı Metin EMRELLİ'dir.

Avrupa Turizm hâlihazırda Ankara merkezli yolcu taşımacılığı faaliyetini Karabük, Zonguldak ve Çankırı güzergâhlarında yürütmektedir. Avrupa Turizm'in işlettiği araçlardan beşi firmaya ait olarak şirket sermayesine dahildir. İşletilmekte olan toplam yirmi araç bulunmaktadır ve bunlardan iki adedi de Ankara Güven firmasından kiralanmıştır. Yukarıda da ifade edildiği üzere Avrupa Turizm, Karabük'te Karabük Güven ve Ankara Güven firmaları ile aynı yazıhaneyi paylaşmaktadır.

I.2 Yapılan İnceleme ve Tespitler

I.2.1. Protokol

Şikâyet konusu Karabük merkezli otobüs firmalarının aralarında anlaşarak fiyat belirlediklerine ilişkin olarak, teşebbüslerin aralarında yaptıkları aşağıda metni sunulan “Protokol” şikâyet dilekçesi ekinde kurum kayıtlarına girmiş fakat yerinde inceleme esnasında bu protokole ulaşılamamıştır.

“TARAFLAR: 1-Metro Turizm Otobüs İşletmesi Adına Ali İhsan Biçer
2-Safran Turizm Otobüs İşletmesi Adına Mehmet Yılmaz
3-Avrupa Turizm Otobüs İşletmesi Adına Nasır Aydoğan
4-Güven Turizm Otobüs İşletmesi Adına Ömer Yaprak

KONU _____: Karabük şehirlerarası otobüs terminalinde uzun zamandır süre gelen yıkıcı rekabetin önlenmesi, hareket saatlerinin ve sefer saatlerinin ayarlanması, zor durumda olan otobüsçü esnafının çalışma ve yaşam standartlarının yükseltilmesi.

SARTLAR _____: 1- Tüm firmalar ulaştırma bakanlığı tarafından yayınlanan taban fiyat yönetmeliğine uyacaklardır. Fiyat rekabetine girerek taban fiyattan düşük bilet kesilmeyecektir. Düşük bilet kesen firma bilet başı 250,00 YTL cezayı ödeyecektir.

2-Her firma dokümanı aşağıda gösterilen sefer sayılarına riayet edeceklerdir. İlave seferler yolcu yoğunluğuna göre sıra ile yapılacaktır.

3-Firmalar herhangi bir yere yeni hat açmak isterse diğer firma yetkililerinin fikrini alacak, uygun görülürse yeni hat açabileceklerdir. Karabük terminal yazıhanelerinin yönetimi Ali İhsan BİÇER de olacak, Karabük yazıhanelerinin ilave sefer yapması, sıralarının kontrolü, listelerin ve biletlerin kontrolünü yapmaktan Hasan BÜYÜKTEPE sorumlu olacak. Ucuz bilet kesen personel ya da kesilmesini isteyen müdür işten uzaklaştırılacaktır.

4-Tüm yazıhaneler kendi masraflarını kendi ödeyecektir. Jet Turizm sahibi Yusuf ULUSOY 5 no’lu yazıhaneye firma yetkililerine haber vermeden firma getirmeyecek aksi halde sorumlusu Nasır AYDOĞAN olacaktır. **SEFER SAYILARI** Ankara’ya Avrupa Turizm 4, Safran Turizm 4, Güven Turizm 4, Metro Turizm 5 seferi gidiş ve dönüş olarak yapacaklardır.

SEFER SAATLERİ

KARABÜK-ANKARA

METRO	GÜVEN	AVRUPA	SAFRAN
5.30	5.30	5.30	5.30
7.00	6.00	10.00	8.00
9.00	12.00	15.00	11.00
13.00	17.00	18.15	14.00
18.15			

ANKARA-KARABÜK

METRO	GÜVEN	AVRUPA	SAFRAN
7.30	11.15	8.30	9.30
10.30	15.30	14.15	13.15
12.15	17.30	16.45	15.00
16.00	20.30	19.15	18.15
18.30''			

I.2.2. Bilet Fiyatları

Protokolde adı geçen teşebbüslerden önaraştırma evresinde elde edilen Karabük Ankara güzergâhlı bilet örneklerine göre fiyatlar aşağıdaki gibidir:

Metro		Safran		Avrupa Turizm	
Tarih	Ücret	Tarih	Ücret	Tarih	Ücret
1.4.2006	11.50	29, 30.4.2006	12	1, 6, 12, 24,30.4.2006	12
6, 12, 4.2006	12	14, 28.5.2006	12	1, 6, 7, 12, 24, 30.5.2006	12
6, 12, 24, 30.5.2006	12	20, 21, 24.6.2006	12	2, 6, 7, 12, 24.6.2006	12
1, 6, 12, 24, 30.6.2006	12	3.7.2006	15	30.6.2006	15
30.6.2006	15	27.7.2006	15	1, 6, 7, 12, 24, 30.7.2006	15
1, 6, 12, 24, 30.7.2006	15	1.8.2006	15	1, 6, 7, 12, 24, 30.8.2006	15
1, 6, 12, 24, 30.8.2006	15	19.8.2006	15	1, 6, 7, 12, 24, 30.9.2006	15
3, 4, 16, 22.9.2006	15				
6, 24.9.2006	15				
<i>Karabük Güven</i>		<i>Ankara Güven</i>			
Tarih	Ücret	Tarih	Ücret		
1, 6, 12, 4.2006	11.50	1, 6, 12, 24,30.7.2006	15		
24, 30.4.2006	12	1, 6, 7, 12, 24, 30.8.2006	15		
1, 6, 7, 12, 24, 30.5.2006	12	2, 6, 7, 12, 24.9.2006	15		
1, 6, 7, 12, 24.6.2006	12				
30.6.2006	15				
1.7.2006	15				

Soruşturma evresinde elde edilen bilet örneklerine ve Soruşturma Heyetince yapılan görüşmelerde ulaşılan bilgilere göre ise Metro, Safran, Avrupa Turizm ve Ankara Güven'in Ankara için bilet fiyatları 17 YTL, İstanbul için bilet fiyatları ise 28 YTL olarak uygulanmaktadır. Yusuf ULUSOY tarafından işletilen Jet Turizm Ankara-Karabük biletini 12-15 YTL aralığında, yine aynı şahıs tarafından acenteliği yürütülen Lider Turizm İstanbul istikameti için biletlerini 20-25 YTL aralığından satışa sunmaktadır. Bu bilgilere göre bilet fiyatlarının en son seviyesi aşağıdaki gibidir:

Firma Adı	Ankara Bilet Fiyatı (YTL)	İstanbul Bilet Fiyatı(YTL)
Metro Turizm (26.06.2007)	17	28
Safkar Safran(26.06.2007)	17	28
Ankara Güven (Sefer Düzenlememiştir)		
Karabük Güven (Sefer Düzenlememiştir)		
Avrupa Turizm (25-27.6.2007)	17	-

Jet Turizm(26.06.2007)	12-15	-
Lider Turizm(26.06.2007)	-	20-25

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Ürün Pazarı

Başvuru konusu ve haklarında soruşturma yürütülen tarafların faaliyetleri dikkate alınarak, ilgili ürün pazarı “otobüs ile şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarı” olarak tespit edilmiştir.

I.3.2.İlgili Coğrafi Pazar

Başvuru konusu uygulamanın taraflarının Karabük ilinde faaliyet göstermeleri ve ilgili kanun ve yönetmeliklerdeki sınırlamalar nedeniyle ilgili coğrafi pazar, “Karabük ili” olarak kabul edilmiştir.

I.4. Hakkında Soruşturma Yürüten Tarafların Savunması ve Savunmaların Değerlendirilmesi

I.4.1. Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret Anonim Şirketi'nin Savunması

Metro Turizm vekili tarafından yapılan savunmalarda, usule ilişkin olarak özetle;

- Kurumun hangi bilgi ve bulgulardan hareketle soruşturma açılmasına karar verdiğinin belli olmadığı, bu anlamda ilk İnceleme Raporu, Öneri Raporu, bilgi tutanakları ve elde edilmiş her türlü delilin kendilerine tebliğ edilmesi gerektiği,
- Yeterli bilgi gönderilmemiş olması nedeniyle savunma haklarının kısıtlanmış olduğu,
- Karşı oy gerekçelerinin kendilerine tebliğ edilmemiş olmasının da bir usul eksikliği olduğu

öne sürülmüştür

Esasa ilişkin olarak ise, soruşturma açılmasına mesnet iddianın aksine ne kendilerinin ne de acentelerinin fiyat tespiti konulu bir protokole taraf olmadıkları, Metro'nun yerel ölçekte fiyat tespitinde bulunamayacağı, ilgili pazar oligopolistik yapıda olduğu için fiyat paralelliklerinin olağan karşılanması gerektiği, böyle bir protokol var olsa idi dahi acentelerine 30.6.2006 tarihinde Beşiktaş 11. Noterliği kanalıyla gönderdikleri ihtarname nedeniyle kendilerinin sorumluluktan kurtulduğu iddia edilmiştir.

Metro'nun soruşturma dosyası hakkındaki bilgi talebi 7.12.2006 tarih, 8336 sayı ile Kurum kayıtlarına giren dilekçede de yer almış, bu talebe karşılık 8.12.2006 tarih, 1054 sayılı cevabi yazımızda “soruşturma güvenliğinin aksini

gerektirmesi, bilgi ve belge taleplerinin Soruşturma Raporu'nun tebliği aşamasında karşılanabileceği" ifade edilmiştir. Karşı oy gerekçesi soruşturma açılmasına dair karar metni içinde "dosya mevcudu bilgi ve belgeler çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı" ifadesi ile belirtilmiş olup karar metninde yer alan bu açıklama dışında taraflara tebliğ edilmesi gereken başka bir karşı oy yazısı bulunmamaktadır.

Esasa ilişkin olarak Metro'nun fiyat anlaşması içeren bir protokol konusunda bilgisinin bulunmadığı, ayrıca Karabük ili merkezli şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında az sayıda aktörün bulunması ve pazardaki teşebbüslerin maliyet yapılarının az çok benzerlikler göstermesi nedeniyle fiyatlar konusunda pazarın yapısından kaynaklanan bir benzerlik olabileceği yönündeki savunmalar muteber kabul edilmiştir. Buna karşılık Metro'nun, acentesi olan Anadolu'nun yapmış olduğu işlemlerden dolayı sorumluluğu bulunmadığı yönündeki savunması acentenin müvekkilinden bağımsız hareket edemeyeceği, dolayısıyla da teşebbüs niteliğinin haiz olmaması nedeniyle kabul edilmemiştir.

I.4.2. Anadolu Petrol Turizm ve Seyahat Ltd. Şti.'nin Savunması

Anadolu tarafından hazırlanan savunmada savunma yapabilmelerine olanak tanıyacak yeterlilikte bilgi gönderilmediği, bu durumun savunma haklarını kısıtladığı iddia edilmiştir. Soruşturma açılmaması yönünde karşı oy kullanan Kurul üyelerinin kimlikleri ile karşı oy gerekçelerinin kendilerine gönderilmemesinin de hukuka aykırı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca Anadolu'nun Metro ile olan acentelik ilişkisi çerçevesinde fiyat ve zaman tarifelerinin belirlemeye yetkili olduğu ancak bu yetkisini kullanırken 4054 sayılı Kanun'u ihlal edecek nitelikte bir eylem içine girmediği savunması dile getirilmiştir.

Taraflara soruşturma evresi boyunca soruşturma güvenliğini tehlikeye sokmayacak ölçüde ve savunma yapabilmelerine olanak tanıyacak miktarda bilgi verilmiş olduğundan bu yöndeki savunma kabul edilmemiştir. Ayrıca soruşturma açılmasına dair karar metni içinde "dosya mevcudu bilgi ve belgeler çerçevesinde soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı" ifadesi ile karşı oy gerekçesi belirtilmiş olup karar metninde yer alan bu açıklama dışında taraflara tebliğ edilmesi gereken başka bir karşı oy yazısı bulunmamaktadır. Esasa ilişkin olarak fiyat tespitinde Anadolu'nun söz sahibi olduğu, müvekkil konumundaki Metro'nun müdahalesinin olamayacağı yönündeki savunma ise yürütülen faaliyette kontrol yetkisinin Metro'da olması nedeniyle kabul edilmemiştir.

I.4.3. Safkar Safran Otobüs İşletmesi'nin Savunması

Savunmada özetle soruşturma kararından başka yapılan incelemelere ait rapor, şikayet dilekçeleri ile konuyla ilgili diğer evrakın kendilerine gönderilmesi gerektiği, aynı şekilde karşı oy gerekçelerinin kendilerine gönderilmemesinin de

savunma haklarını kısıtladığı öne sürülmüş, konunun esasına dair ise var olduğu öne sürülen protokol hakkında şirketlerinin bilgisi bulunmadığı, protokolde imzalarının da olmadığı hususlarına yer verilmiştir.

Usule ilişkin olarak getirilen savunmalar yukarıda açıklanan gerekçelerle geçerli görülmemiş ancak esasa ilişkin olarak getirilen savunma Safran'ın bir protokol dahilinde fiyatlarını artırdığına dair yeterli delil bulunmadığından kabul edilmiştir.

I.4.4. Karabük Güven Turizm İnşaat Madencilik Akaryakıt Taşımacılık İth. İhr. Tic. San. Ltd. Şti.'nin İlk Yazılı Savunması

Karabük Güven'in savunmasında kendilerine tebliğ edilen şikayet konuları ile firmalarının bir ilgisinin bulunmadığı belirtilmiştir.

Karabük Güven'in soruşturma döneminde ilgili pazardaki faaliyetine ara vermiş olması nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilecek bir faaliyetinin bulunamayacağı kabul edilmiştir.

I.4.5. Ankara Güven Turizm Şehirlerarası ve Uluslararası Taşımacılık Sanayi Ticaret Ltd. Şti.'nin İlk Yazılı Savunması

Ankara Güven tarafından hazırlanan savunmada firmanın anılan protokol hakkında bir bilgisinin bulunmadığı, söz konusu protokolde firmalarının adının dahi geçmediği belirtilmiştir. Ankara Güven'in savunması bir protokol dahilinde fiyatlarını artırdığına dair yeterli delil bulunmadığından kabul edilmiştir.

I.4.6. Avrupa Turizm Seyahat İnşaat Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin İlk Yazılı Savunması

Avrupa adına Yönetim Kurulu Başkanı Metin EMRELLİ, anılan protokol ile şirketlerinin bir ilgisinin bulunmadığını, protokolde şirketlerinin adının geçtiği fakat şirket yetkilisinin imzasının bulunmadığını, Avrupa Turizm'in fiyatlarını protokole göre değil Ulaştırma Bakanlığı talimatları ve taban ücret tarifesine göre belirlediği savunmasında dile getirilmiştir. Avrupa'nın savunması bir protokol dahilinde fiyatlarını artırdığına dair yeterli delil bulunmadığından kabul edilmiştir.

J. GEREKÇE VE HUKUKİ DAYANAK

Soruşturma tarafı teşebbüslerin eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediği hususundan önce Metro ile Anadolu arasındaki ilişki ve sorumluluk dağılımı belirlenmelidir. Bilindiği gibi acenteler daima müvekkili hesabına iş yaparlar. Acentelerin yapacağı işlemlerden doğan hak ve borçlar müvekkillerine aittir. Türk Ticaret Kanunu'nun acentelik hakkındaki düzenlemelere ilişkin 116–134. maddeleri incelendiğinde acentelerin müstakil hareket edemeyeceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, acente niteliğinde faaliyet gösteren gerçek ve tüzel

kişilerin müvekkillerinin talimatları ve onların menfaatleri doğrultusunda iş görmeleri kanundan doğan bir yükümlülük olup, hareket serbestileri sınırlı olan acentelerin bağımsız hareket edebilen kişiler karşısında belirleyici olma özellikleri yoktur. Bu çerçevede Metro'nun henüz Rekabet Kurumu incelemesinin başlamadığı bir tarih olan 30.6.2006'da Beşiktaş 11. Noterliği kanalıyla Anadolu'yu gönderdiği ihtarname sorumluluğun tamamen Anadolu'ya geçmesi sonucunu doğurmayacaktır. Zira tarafların faaliyetleri bakımından Anadolu belirleyici bir etkide bulunma yetkisini haiz değildir. Bu bağlamda örnek vermek gerekirse, Anadolu bilet fiyatlarına ilişkin olarak Ulaştırma Bakanlığı'ndan tek başına tarife alamayacağı gibi, maliyetlere ilişkin de müdahalede bulunamayacaktır. Yolcu taşımacılığı faaliyetine ilişkin tüm esaslı kar ve zarar Metro'ya aittir ve Anadolu herhangi bir riske katlanmaksızın sadece komisyon alarak gelir elde etmektedir. Bu hususlar itibarıyla, 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesinde ifadesini bulan teşebbüs tanımının unsurlarına Anadolu haiz değildir, dolayısıyla Anadolu'nun faaliyetinden bu sığata haiz olan Metro sorumlu tutulması gerekmektedir.

Taraflardan Karabük Güven'in durumu ise Soruşturma döneminde faaliyetine ara vermiş olması ve kontrolünün el değıştirmesi nedeniyle diğeri soruşturma taraflarından farklılık taşımaktadır. Karabük Güven soruşturma konusu ihlal iddiaları nedeniyle sorumlu tutulmamıştır. Zira soruşturma konusu fiyat artışları ile ilgili bir iradesi veya müdahalesi bulunmamıştır ve ilgili pazardaki faaliyeti de durdurulmuştur.

Soruşturma konusunun genel olarak değeriendirilmesine gelince; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi ile teşebbüslerin bir araya gelmek suretiyle rekabeti kısıtlayıcı faaliyetlerde bulunmaları yasaklanmıştır. Kanun'un 4. maddesinin ilk fıkrasında "*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır.*" denilmek suretiyle genel bir yasak getirilmiştir. Bu maddenin ilgili hallere ilişkin örneklerinin yer aldığı ikinci fıkrasının (a) bendinde ise "*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*", (b) bendinde "*Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü*", (c) bendinde ise "*Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi*" örneklenen yasak davranışlar arasında yer almaktadır.

Soruşturma konusuna bakıldığında birden fazla teşebbüsün bir araya gelmek suretiyle 4. madde kapsamında rekabeti kısıtlayıp kısıtlamadıklarının

belirlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda Karabük-Ankara ve Karabük-İstanbul güzergâhlarında faaliyet gösteren teşebbüsler olan Safran, Avrupa Turizm, Ankara Güven ve Metro Turizm'in yolcu taşıma fiyatlarını koordineli olarak belirlediklerine yönelik tespitlerin değerlendirilmesi gerekmektedir. Tarafların Ankara ve İstanbul güzergahlarında uyguladıkları fiyatlar bakımından tam bir uyum olduğu belirlenememekle birlikte, bir ölçüye kadar benzerlik bulunmaktadır. Ne var ki bu benzerliğin az sayıda aktörün bulunduğu oligopolistik yapıdaki pazarlarda ortaya çıkması, piyasa yapısının doğal bir sonucu olarak kabul edilmektedir. Bu tür pazarlarda aktörler arasındaki koordinasyonun tespit edilemediği durumlarda fiyat paralelliklerinin rekabet ihlali olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Soruşturma tarafı teşebbüslerin fiyatlarını ve zaman tarifelerini araştırarak veya uyumlu eylem içine girerek belirlediklerine dair yeterli delil bulunamadığından eylemlerinin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiğinin kabul edilmesine olanak bulunmamaktadır.

K- SONUÇ

1. a) Karabük Güven İnşaat Madencilik Akar. Taş. İth. İhr. Tic. San. Ltd. Şti.'nin ilgili pazarda faaliyetinin olmaması,

b) Anadolu Petrol ve Turizm Seyahat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nin Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş.'nin acentesi olması ve 4054 sayılı Kanun anlamında teşebbüs niteliğini taşıması,

nedenleriyle adı geçenler hakkında karar verilmesine yer olmadığına OYBİRLİĞİ ile,

2. Ankara Güven Turizm Şehirlerarası ve Uluslararası Taşımacılık San. Tic. Ltd. Şti., Avrupa Turizm Seyahat İnşaat San. ve Tic. A.Ş., Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş., Safkar Safran Otobüs İşletmesi Tevfik YILMAZ ve Ortakları'nın Karabük merkezli şehirlerarası otobüsle yolcu taşımacılığı pazarında fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine dair yeterli delilin mevcut olmaması nedeniyle adı geçen şirketlere idari para cezası verilmesine yer olmadığına OYÇOKLUĞU ile, yargı yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

(8.11.2007 tarihli, 07-85/1035-397 sayılı Rekabet Kurul Kararı'na)

KARŞI OY GEREKÇESİ

Karabük İlinde faaliyet gösteren şehirlerarası otobüs firmalarının aralarında anlaşarak yolcu taşıma ücretlerini belirlemeleri suretiyle 4054 sayılı Kanunu ihlal ettikleri iddiası ile açılan soruşturma sonucunda alınan Kurul kararının 2. maddesine aşağıda zikredilen nedenlerden dolayı iştirak edilememiştir.

Soruşturma Raporunda; şikâyet dilekçesi ile birlikte gönderilen “Protokol” başlıklı belgenin yapılan yerinde incelemelerde aslının veya fotokopisinin taraflarda bulunmadığı, tarafların da aralarında böyle bir protokol yaptıklarını kabul etmedikleri belirtilmektedir. Kurul, haklarında soruşturma yürütülen teşebbüslerin Kanununun 4. maddesini ihlal ettiklerine dair *yeterli delilin mevcut olmaması* nedeniyle idari para cezası verilmesine yer olmadığına karar vermiştir.

Oysa, Soruşturma Raporu eklerinde bulunan ve Metro Turizm Seyahat Organizasyon ve Ticaret A.Ş.’nin Karabük acentesi Anadolu Petrol ve Turizm Seyahat Ltd.Şti.’ne keşide ettiği ihtarnamede; soruşturma taraflarınca imzalanan “Protokol”e atıfta bulunularak talimatları olmaksızın bu protokolün imzalanmasını ana firma olarak kabul etmedikleri ifade edilmektedir. Bu ihtarnameden aslında böyle bir protokolün varlığı ve keşide edenin de bu protokolü gördüğü anlaşılmaktadır. Şöyle ki; soruşturmaya muhatap taraflardan Abdülnasır Aydoğdu’nun ismi yanlışlıkla “Protokol”de Nasır Aydoğan şeklinde yazılmış, aynı yanlışlık İhtarnamede de yer almıştır. Bu tespitlerden aslında böyle bir protokol metninin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Keza, tarafların uyguladıkları ücretlerin de “Protokol”de üzerinde mutabakata varılan miktarlarla uyumlu olduğu ayrıca Soruşturma Raporu’nun tespitleri arasındadır.

Bütün bu veriler karşısında, Kanun’un 4. maddesini ihlal ettiklerine dair yeterli delil bulunmadığına ilişkin Kurul çoğunluğunun görüşüne katılmam mümkün olamamıştır.

Mehmet Akif ERSİN
Kurul Üyesi

Rekabet Kurulu’nun 8.11.2007 tarih ve 07-85/1035-397 Sayılı Kararına KARŞI OY GEREKÇESİ

Karabük ilinde faaliyet gösteren şehirlerarası otobüs firmalarından bir kısmının anlaşarak yolcu taşıma ücretlerini belirlemek suretiyle 4054 sayılı Kanunu ihlal ettikleri şeklindeki şikâyet üzerine yapılan soruşturma sonucunda Kurul üyelerinin ekseriyetiyle alınan Kararın 2. maddesine aşağıdaki gerekçe ile katılmıyorum.

Kararın anılan maddesinde soruşturma dosyası münderecatında bulunan delillerin taraf teşebbüslere ceza verilmesi için yeterli olmadığından bahisle idari para cezasıyla cezalandırmalarına yer olmadığı ifade edilmiştir.

Oysa şikâyet dilekçesine ekli “Protokol” başlıklı metin, bu protokolda adı geçen otobüs firmalarının yaz sezonundaki yoğunluktan faydalanmak amacıyla bilet fiyatlarını belirlediklerini ve protokolda öngörülen kararlara uyulmaması halinde yaptırım uygulanmasının karara bağlandığını

göstermektedir. Söz konusu Protokol; Metro, Güven, Avrupa ve Safran Otobüs firmalarına ait olduğu anlaşılan kaşeler ile mühürlenerek bu firma yetkileri veya temsilcileri tarafından imza altına alınmıştır.

Bilindiği gibi 4054 sayılı kanunun 4. maddesi belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan bu etkiyi doğuran veya doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar ve uyumlu eylemleri yasaklamaktadır. Taraflar arasında imzalanmış bulunan Protokol tam da bu maddede tanımlanmış olan hukuka aykırı eylemin somut bir örneği niteliğindedir. Tarafların bu belgeden haberdar olmadıklarını ve bunun kendilerini bağlamadığı şeklindeki savunmaları, aralarında böyle bir anlaşmanın yapılmadığını kanıtlamaz. Çünkü 4054 sayılı Kanunun 4. maddesi anlamında bir anlaşmanın varlığı kanıtlamak için noter tasdikli bir belgenin ibrazı gerektiği gibi yazılı bir metne dahi ihtiyaç yoktur. Hatta hukukun genel ilkelerine (medeni hukuk veya borçlar hukuku) göre geçerli olmayan bir sözleşme bile Kanunun 4. maddesi anlamında bir anlaşma niteliğini taşır.

Dahası, kanun koyucu, ortada yazılı veya sözlü bir anlaşma olmasa bile, tarafların rekabeti ihlal edici nitelik taşıyan aynı istikametteki fiillerini, yani uyumlu eylemleri dahi yasaklamaktadır. Zira rekabet hukuku bakımından bir anlaşmanın mevcut olup-olmadığında temel gösterge, işletmelerin faaliyetlerini yürütürken kendilerini diğer teşebbüslerin davranışlarından özgür hissedip-hissetmedikleridir.

Buna göre, bir teşebbüs hareketlerinde kendini özgür hissetmiyor ve diğer bir teşebbüs veya teşebbüsler gibi hareket etmek durumunda olduğunu kabul ediyor ve buna göre davranıyorsa, diğer bir ifadeyle diğer teşebbüslerle “uyumlu hareket etme” ihtiyacı duyuyorsa, bu davranışının gerekçesini rasyonel gerekçelerle kanıtlayamadığı takdirde, ortada rekabete aykırı bir fiilin bulunduğu izahıtan varestedir.

Soruşturma raporunda yer alan bilgi ve belgeler Ankara Güven Turizm, Metro Seyahat, Avrupa Turizm Seyahat ve Safkar Safran Otobüs İşletmesi Tevfik Yılmaz ve Ortakları adlı teşebbüslerin, otobüs yolcu ücretlerini belirlemek amacıyla yaptıkları protokol ile aralarında anlaştıklarını ve bunu yaptırma da bağlayarak yazılı bir anlaşmaya dönüştürdüklerini göstermektedir.

Yazılı protokol bir an için yok farz edilse bile, tarafların yolcu bileti ücretlerinde 2006 ve 2007 yıllarının yaz aylarında zam yapmış oldukları dikkate alındığında, yukarıda ifade edildiği şekilde, uyumlu eylem içinde oldukları ve bu suretle 5054 sayılı Kanun hükümlerine aykırı davrandıklarının kabulü gerekir. Uyumlu eylemlerinin kısa sürmüş olması, hukuka aykırılığı ortadan kaldıran bir unsur sayılamaz. İhlalin uzun bir zamana yayılmamış olması, eylemi suç

olmaktan çıkarmaz; bu durum sadece uygulanacak cezanın tayininde göz önünde bulundurulacak bir husus olarak nazara alınır.

Somut olayda tarafların aynı dönemde (2006 ve 2007 yaz aylarında) paralel bir biçimde bilet satış fiyatlarını arttırmalarını petrol fiyatlarındaki artışa bağlamaları da, uyumlu eylem içinde bulunmadıklarını açıklamaya yeter rasyonellikte bir gerekçe sayılmaz.

Bu nedenlerle, yapılan soruşturma neticesinde 5054 sayılı Kanunun 4. maddesine muhalefet ettikleri tespitine yer verilen mezkûr teşebbüslerin asgari nispette de olsa cezalandırılmaları gerektiği, bunun için dosyada bulunan belgelerin yeterli olduğu düşünce ve kanaati ile Kararın 2. maddesine ilişkin olarak çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Dr. Mustafa ATEŞ
Kurul Üyesi

KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ

(01.10.2007-31.12.2007)

KESİNLEŞMİŞ DANIŞTAY KARARLARI LİSTESİ

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
1	Danıştay 10. Daire	02/1374	03/5306	1-Akmaya San.Tic.A.Ş., Nizam GARİPOĞLU	27.06.2000 tarih ve 00-24/255-138 sayılı Kararın iptali için açılan davada davacı şirket yönünden süre aşımından reddine yöneticiler açısından ise esastan davanın reddine karar verilmiştir.
2	Danıştay 10. Daire	02/4495	03/4374	Bagfaş Gübre A.Ş	17.07.2001 tarih ve 01-33/331-94 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
3	Danıştay 13. Daire	05/964	05/3256	1- Dinç Bilgin 2-Sabah Yay. A.Ş	04.12.2001 tarih ve 01-58/601-156 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
4	Danıştay 13. Daire	05/51	06/4327	Konya Metro Turizm Seyhat ve Tic.Ltd.Şti.	20.11.2003 tarih ve 03-75/923 M sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
5	Danıştay 13. Daire	05/6172	06/1553	Türkiye Seyahat Acentaları Birliği	17.12.2003 tarih ve 03-80/967-397 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
6	Danıştay 13. Daire	05/1724	06/4710	Seskır Otomotiv A.Ş.	29.01.2004 tarih ve 04-09/79-21 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
7	Danıştay 13. Daire	05/1722	06/4711	M.Y.S Otomotiv Taşımacılık Petrol Ürünleri Tur. Tekstil ve Tic. Ltd.Şti	29.01.2004 tarih ve 04-09/79-21 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
8	Danıştay 13. Daire	05/1730	06/4712	Pfizer İlaçları Ltd.Şti.	18.03.2004 tarih ve 04-20/206-42 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
9	Danıştay 13. Daire	05/5221	06/1200	Tever Ağaç San. ve Tic. İşlt.A.Ş	25.02.2003 tarih ve 03-12/135-63 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
10	Danıştay 13. Daire	05/5652	05/5498	Çamsan Ağaç San. ve Tic. A.Ş	06.09.2002 tarih ve 02-53/685-278 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
11	Danıştay 13. Daire	05/1834	07/1305	Koruma Motorlu Araçlar San. Tic. A.Ş	29.07.2004 tarih ve 04-49/660-164 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
12	Danıştay 13. Daire	05/6830	07/1414	Anadolu Çimento T.A.Ş	24.03.2005 tarih ve 05-18/197 M sayılı Kararın iptali için açılan davada 2577 sayılı kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın reddine karar verilmiştir.
13	Danıştay 13. Daire	05/6833	07/1417	Set Beton Madencilik San. T.A.Ş	24.03.2005 tarih ve 05-18/197 M sayılı Kararın iptali için açılan davada 2577 sayılı kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın reddine karar verilmiştir.
14	Danıştay 13. Daire	05/6835	07/1415	Set Çimento San.ve Tic.A.Ş	24.03.2005 tarih ve 05-18/197 M sayılı Kararın iptali için açılan davada 2577 sayılı kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın reddine karar verilmiştir.
15	Danıştay 13. Daire	05/6715	07/1416	Afyon Çimento San. T.A.Ş	24.03.2005 tarih ve 05-18/197 M sayılı Kararın iptali için açılan davada 2577 sayılı kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın reddine karar verilmiştir.
16	Danıştay 13. Daire	05/6834	07/3374	S.S. Kömürçüler Temin ve Tevzi Koop.	03.03.2005 tarih ve 05-12/137-50 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
17	Danıştay 13. Daire	05/7157	06/1667	Büyük Aygın Süt Ürünleri San. Gıda İht.Ltd.Şti Ender Aygın Mehmet Aygın Mustafa Aygın Serhan Aygın	07.04.2005 tarih ve 05-22/275-74 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
18	Danıştay 13. Daire	05/7476	06/4721	İntek Pompa Makina Mühendislik İnş.Jeo.Tes. End. ve Tic Ltd.Şti.	02.06.2005 tarih ve 05-38/505-M sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
19	Danıştay 13. Daire	05/7877	07/3384	Türkiye Haberleşme Kağıt ve Basın Yayın Hizmet Kolu Kamu Çalışanları Sendikası Türk Haber Sen	02.09.2005 tarih ve 05-48/681-15 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
20	Danıştay 13. Daire	05/9031	07/2566	1-TAB Gıda San.ve Tic. A.Ş 2-FASDAT Gıda Dağıt. San.Tic. A.Ş	26.05.2005 tarih ve 05-36/453-106 sayılı Kararın iptali için açılan davada 2577 sayılı kanun'un 15-1/b maddesi uyarınca davanın reddine karar verilmiştir.
21	Danıştay 13. Daire	05/9030	06/4481	Mersin Radyo Metropol Yayıncılık San. Tic. A.Ş	26.05.2005 tarih ve 05-36/451-104 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
22	Danıştay 13. Daire	05/9486	06/4265	Hannover Messe International İstanbul Uluslararası Fuarçılık Ltd. Şti	14.07.2005 tarih ve 05-47/674-174 sayılı Kararın iptali için açılan davada 5388 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca 13.07.2005 tarihinden itibaren yedi üyeden teşekkül eden kurulun bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasından bahisle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir
23	Danıştay 13. Daire	05/9557	07/143	Adana Fotoğrafçılar Odası Başkanlığı	08.09.2005 tarih ve 05-55/841 M sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
24	Danıştay 13. Daire	05/9483	06/4044	Kansuk Laboratuvarı San. ve Tic. A.Ş.	14.07.2005 tarih ve 05-47/676 M sayılı Kararın iptali için açılan davada 5388 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca 13.07.2005 tarihinden itibaren yedi üyeden teşekkül eden kurulun bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasından bahisle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir
25	Danıştay 13. Daire	05/10038	07/4430		20.12.2005 tarih ve 05-86/1188-740 sayılı Kararın iptali için açılan davada davacı tarafından davadan feragat edildiğinden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
26	Danıştay 13. Daire	05/9936	07/4097	Petrol-İş Sendikası	21.10.2005 tarih ve 05-71/981-270 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
27	Danıştay 13. Daire	06/681	07/142	TMMOB Makina Müh. Odası	21.11.2005 tarih ve 05-79/1083-271 sayılı Kararın iptali için açılan davada 5388 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca 13.07.2005 tarihinden itibaren yedi üyeden teşekkül eden kurulun bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasından bahisle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir
28	Danıştay 13. Daire	06/883	06/4435	ABS Alçı ve Blok San. A.Ş	24.11.2005 tarih ve 05-79/1085-311 sayılı Kararın iptali için açılan davada 5388 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca 13.07.2005 tarihinden itibaren yedi üyeden teşekkül eden kurulun bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasından bahisle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir
29	Danıştay 13. Daire	06/313	06/4716	Ulusoy Deniz Yolları İşletmeciliği A.Ş	27.10.2005 tarih ve 05-74/998-279 sayılı Kararın iptali için açılan davada 5388 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca 13.07.2005 tarihinden itibaren yedi üyeden teşekkül eden kurulun bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasından bahisle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir
30	Danıştay 13. Daire	06/1099	07/3984	SFA Elektronik İç ve Dış Ticaret A.Ş	10.03.2005 tarih ve 05-13/156-54 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
31	Danıştay 13. Daire	06/946	07/144	Interpartner Assistance Yardım Ltd.Şti.	22.12.2005 tarih ve 05-87/1212-M sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
32	Danıştay 13. Daire	06/886	07/4103	Kırıkkale Valiliği (Sanayi ve Tic. İl. Müdürlüğü)	02.02.2006 tarih ve 06-08/110-M sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.
33	Danıştay 13. Daire	06/1605	07/4099	Tüm Optisyen Gözlükçüler Dernekleri Federasyonu	04.01.2006 tarih ve 06-01/06-03 sayılı Kararın iptali için açılan davada işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
34	Danıştay 13. Daire	06/1636	07/2813	Vapur Donatanları ve Acentaları Derneği	24.11.2005 tarih ve 05-79/1079-306 sayılı Kararın iptali için açılan davada 5388 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca 13.07.2005 tarihinden itibaren yedi üyeden teşekkül eden kurulun bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasından bahisle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir
35	Danıştay 13. Daire	06/1361	07/2565	Bilsel Meşrubat Gıda İnşaat Oto ve Yedek Parça Paz. San. Tic. Ltd. Şti	08.12.2005 tarih ve 05-82/1127-326 ve 22.04.2005 tarih ve 05-27/317-80 sayılı Kararların iptali için açılan davada 2577 sayılı kanun'un 15-1/d maddesi uyarınca dilekçe ret karar verilmiştir.
36	Danıştay 13. Daire	06/1527	07/403	Petekler Unlu Mamüller San. Ltd. Şti	18.01.2005 tarih ve 05-06/52-21 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
37	Danıştay 13. Daire	06/1421	07/3988	Trasin Elektronik İnş. San.ve Tic. Ltd. Şti	10.03.2005 tarih ve 05-13/156-54 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
38	Danıştay 13. Daire	06/1850	07/1306	Yeni Çınar Unlu Mamüller Gıda İnş. Tic. Ltd. Şti	18.01.2005 tarih ve 05-06/52-21 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantısına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
39	Danıştay 13. Daire	06/2431	07/2814	Çimentaş (İzmir Çimento Fabrikası A.Ş)	13.09.2005 tarih ve 05-57/850-230 sayılı Kararın iptali için açılan davada 5388 sayılı kanunun 7. maddesi uyarınca 13.07.2005 tarihinden itibaren yedi üyeden teşekkül eden kurulun bu sayının üzerinde toplantı ve karar yeter sayısı oluşturarak karar alınmasından bahisle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir
40	Danıştay 13. Daire	06/4852	07/4334	Oba Ekmek İnş. Tur. San. ve Tic. Ltd. Şti	18.01.2005 tarih ve 05-06/52-21 sayılı Kararına karşı açılan davada soruşturmayı yürüten kurul üyesinin nihai karar toplantı-

SIRA NO	MAHKEME	ESAS NO	KARAR NO	DAVACI	DAVA KONUSU
					sına katılıp oy kullanmasının tarafsızlık ilkesine aykırı olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.
41	Ank. 4. Sulh Ceza Mah.	07/1005	07/1005	Ömürlü Süt Ürünleri San. Tic. A.Ş	26.07.2006 tarih ve 06-56/714-204 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
42	Ank. 2 Sulh Ceza Mahkemesi	07/106	07/106	Milkon Süt Ürünleri ve Gıda San. Ve Tic. Ltd. Şti.	26.07.2006 tarih ve 06-56/714-204 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.
43	Ank. 3. Sulh Ceza Mahkemesi	07/73	07/73	Mehmet Donrul	26.07.2006 tarih ve 06-56/714-204 sayılı Kararın iptali için Kabahatler Kanununa göre Adli Yargıda açılan davada davanın görev yönünden reddine Danıştay Başkanlığında dava açılmasına karar verilmiştir.

SEÇİLMİŞ DANIŞTAY KARARLARI

<u>Esas No</u>	<u>Karar No</u>
2005/1724	2006/4710
2005/9936	2007/4097

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1724
Karar No : 2006/4710

Davacı : Seskır Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş
Vekilleri : Av. Hikmet Gökçe, Av. Mehmet Bolat
Filistin Sokak No:43 G.O.P-ANKARA
Davalı : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B 3 Blok Bilkent/ANKARA
Vekili : Av. Meltem Türkoğlu (Aynı adreste)

Davanın Özeti : Davacı şirket ile Automobile Dacia S.A. arasında imzalanan distribütörlük anlaşmasının 4054 sayılı Yasa'nın 4. maddesini ihlâl ettiği iddiası ile halen Türkiye Genel Distribütörü olan Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Ticaret ve Limited Şirketinin Dacia S.A. 'nın alt teşebbüsü olup olmadığının tespiti talebiyle yapılan şikâyet başvurusunun reddine ilişkin Rekabet Kurulunun 29.01.2004 tarih ve 04-09/79-21 sayılı kararının; anlaşmanın rekabeti kısıtladığı için Rekabet Kanununa aykırı olduğu, yeterli inceleme yapılmadan karar verildiği ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu kararda usul ve esas yönünden Yasaya aykırılık bulunmadığı belirtilerek, hukukî dayanaktan yoksun olduğu öne sürülen davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Erkan DEMİRTAŞ'ın Düşüncesi : Davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı M. Engin ÇAKMAK'ın Düşüncesi : Dava, davacı şirket ile Automobile Dacia S.A. arasında imzalanan distribütörlük anlaşmasının; anlaşmanın süresi ve fesih bildirim süresinin yapılan harcama ve yatırımları geri kazandırmayacak ve rekabet etme haklarını kullanmaya imkan vermeyecek kadar kısa olması, piyasa koşulları araştırılmadan kendisine belli bir miktarda araç satın alma zorunluluğu getiren maddenin, mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü ve ya bunların piyasa dışında belirlenmesini rekabet ihlâli sayan 4054 sayılı Kanunun 4.maddesine aykırı olduğu iddiası ile, halen Türkiye Genel Distribütörü olan Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Ticaret ve Limited Şirketinin Dacia S.A. 'nın alt teşebbüsü olup olmadığının tespiti talebinin reddine dair Rekabet Kurulunun 29.01.2004 tarih ve 04-09/79-21 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında kanunun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş, 3. maddesinde, Teşebbüs, "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler olarak tanımlanmış, yasanın 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1724
Karar No : 2006/4710

engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, 6. maddesinde de; bir veya birden fazla teşebbüsünün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanımının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, yasanın 16/2 maddesinde ise, bu kanunun 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği, sabit olanlara yasa maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

Davacı tarafından, Automobile Dacia S.A. arasında imzalanan distribütörlük anlaşmasının; anlaşmanın süresi ve fesih bildirim süresine ilişkin hükümleri, 4054 sayılı Kanunun rekabeti sınırlayıcı anlaşmaları yasaklayan 4.maddesinin uygulanmasından muafiyet tanınması şartlarını düzenleyen 1998/3 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırı olduğundan anılan yasa hükmünün ihlâl edildiği açık ise de, buna ilişkin iddianın Yasanın 19.maddesinde belirtilen sürede yapılmadığı anlaşılmış olup dava konusu işlemde bu nedenle yasaya aykırılık bulunmamaktadır.

Davacı tarafından öne sürülen diğer hususlar ise ; taraflar arasında mevcut sözleşme ve ticarî ilişkilerden kaynaklandığından buna ilişkin anlaşmazlıkların , rekabet hukukuyla ilgili olmayıp genel hukuk ilkelerine göre çözümlenmesi gerektiği de açıktır.

Dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden, anılan şirket hakkında, 4054 sayılı Kanunun 4. ve 6.maddeleri kapsamında inceleme yapılmasını gerektirecek nitelikte ciddi ve yeterli objektif bilgi ve belge bulunmadığı anlaşıldığından, şikayetin reddi yolunda verilen kararda yasaya aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddinin gerekeceği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce duruşma için taraflara önceden bildirilmiş bulunan 12.12.2006 tarihinde davacı vekili Av. Hikmet Gökçe ile davalı idare vekili Av. Meltem Türkoğlu'nun geldiği; Danıştay Savcısı M. Engin Çakmak'ın hazır bulunduğu görülmekle açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra, taraflara son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Dava dosyası incelenip, gereği görüldü:

Dava, davacı şirket ile Automobile Dacia S.A. arasında imzalanan distribütörlük anlaşmasının; anlaşmanın süresi ve fesih bildirim süresinin yapılan harcama ve yatırımları geri kazandırmayacak ve rekabet etme haklarını kullanmaya imkan vermeyecek kadar kısa olduğu,piyasa koşulları araştırılmadan kendisine belli bir miktarda araç satın alma zorunluluğu getiren maddenin, mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü ve ya bunların piyasa

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1724
Karar No : 2006/4710

dışında belirlenmesini rekabet ihlali sayan 4054 sayılı Kanunun 4.maddesine aykırı bulunduğu iddiası ile, halen Türkiye Genel Distribütörü olan Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Ticaret ve Limited Şirketinin Dacia S.A. 'nın alt teşebbüsü olup olmadığının tespiti talebinin raportörlerce hazırlanan bilgi notunun ve Hukuk Müşavirliği yazısının Kurul toplantısında görüşülmesi sonucu reddine ilişkin Rekabet Kurulunun 29.01.2004 tarih ve 04-09/79-21 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının, mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu belirtilmiş, 3. maddesinde, Teşebbüs, "piyasada mal veya hizmet üreten, pazarlayan, satan gerçek ve tüzel kişilerle, bağımsız karar verebilen ve ekonomik bakımdan bir bütün teşkil eden birimler olarak tanımlanmış, yasanın 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, 6. maddesinde de; bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş, yasanın 16/2 maddesinde ise, bu kanunun 4. ve 6. maddesinde yasaklanmış olan davranışları gerçekleştirdiği, sabit olanlara yasa maddesinde belirtilen miktarda para cezası verileceği hükme bağlanmış bulunmaktadır.

4054 sayılı Kanunun "Başvuru Sahiplerine Bildirim" başlıklı 42. maddesinin ilk fıkrasında, Kurulun, ihbar veya şikâyet başvurularında ileri sürülen iddiaları ciddi ve yeterli bulması durumunda, ihbar veya şikâyet edenlere ileri sürülen iddiaların ciddi bulunduğunu ve araştırmaya başladığını yazılı olarak bildireceği; ikinci fıkrasında ise Kurulun, gerek başvuruları açıkça reddetmesi, gerekse süresi içinde bildirimde bulunmayarak reddetmiş sayılması durumlarında, doğrudan ya da dolaylı menfaati olduğunu belgeleyen herkesin Kurulun ret kararlarına karşı yargı yoluna başvurabileceği kurala bağlanmıştır.

Dava dosyasının ve Dairemizin E:2005/1722 esasına kayıtlı dosyanın incelenmesinden, davacı şirket ile idare merkezi Romanya'da bulunan Dacia marka otomobil üreten Automobile Dacia S.A 'nın., 25.06.1999 tarihinde ikibuçuk yıl süreli, Türkiye için genel distribütörlük anlaşması imzaladıkları, ancak gerek anlaşmanın süresi ve gerekse fesih bildirim süresinin yapılan harcama ve yatırımları geri kazandırmayacak ve rekabet etme haklarını kullanmaya imkan vermeyecek kadar kısa olduğu, ayrıca Dacia'nın anlaşmanın sona ermesine iki ay kala hiçbir haklı gerekçe göstermeksizin distribütörlük sözleşmesini uzatmayacağını bildirdiği; daha sonra ise ürettiği araçların kendi kuracağı bir firma ile Türkiye pazarında

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1724
Karar No : 2006/4710

satılacağını duyurduğu ve sermayesinin %99.97'sine sahip olduğu Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti.'ni kurarak bu firmayı Türkiye genel distribütörü olarak atadığı belirtilerek ve sonuç olarak, 25.06.1999 tarihinde MYS ve Seskır Otomotiv ile Dacia arasında imzalanan distribütörlük anlaşmasında sözleşme süresi ve fesih bildirim süresi açısından ve diğer konularda rekabet hukukuna ilişkin bir ihlâl olup olmadığını tespit edilmesi ve ayrıca sonradan atanan distribütörün Dacia'nın alt teşebbüsü olup olmadığını saptanması ve ihlâlin devamının önlenmesinin talep edildiği, dava konusu işlem ile 4054 sayılı Kanunun rekabeti sınırlayıcı anlaşmaları yasaklayan 4.maddesinin uygulanmasından muafiyet tanınması şartlarını düzenleyen 1998/3 sayılı Tebliğ hükümlerine aykırı olduğundan anılan yasa hükmünün ihlâl edildiği açık ise de, anılan anlaşmada açık ihlâl olarak değerlendirilecek nitelikte hükümler bulunmadığı, halihazırda sona ermiş bulunan sözleşmeye ilişkin olarak taraflar hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı belirtilerek şikâyetin reddedildiği anlaşılmaktadır.

İşlem tarihinde yürürlükte olan 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğinin Muafiyet Verilebilmesi İçin Zorunlu Halleri düzenleyen 6. maddesinin (b) fıkrasının 3.bendinde ,Saticının bu Tebliğin 5. maddesinin (a) bendinde öngörülen dağıtım ve hizmet yapısını iyileştirme yükümlülüğünün olduğu hallerde muafiyet verilebilmesi için uyulması zorunlu haller sayılmış,2000/3 sayılı Tebliğ ile değişik (b) alt bendinde ; Belirsiz süreli anlaşmalarda yer alacak feshi ihbar süresinin, her iki taraf için en az iki yıl olması; ancak sağlayıcının anlaşmaya son vermesi halinde kanundan veya anlaşmadan dolayı uygun bir tazminat ödemek zorunda olduğu veya satıcının dağıtım sistemine ilk kez girdiği ve anlaşma süresinin veya anlaşmanın olağan feshi ihbar süresinin bu satıcı tarafından ilk kez kabul edildiği hallerde bu sürenin asgari bir yıl olması, (c) alt bendinde ; Belirli süreli anlaşmalarda ise, anlaşma süresinin en az beş yıl olması ve anlaşmada yer alacak olan yenilememe isteğini anlaşmanın sona ermesinden asgari altı ay önce bildirmeyi her iki tarafın da kabul etmesi " bu haller arasında sayılmıştır.

Distribütörlük Anlaşmasının "Ticari Marka" başlıklı 9. maddesi" ile "Reklam" başlıklı 11.maddesi ve anlaşmanın eki olarak belirtilen teknik destek ve servis anlaşmasındaki teknik destek, eğitim ve uzmanlaştırmaya ilişkin hükümlerin varlığı, dağıtıcının, Tebliğin 5. maddesinin (a) bendinde öngörülen dağıtım ve hizmet yapısını iyileştirme yükümlülüğünün bulunduğu anlamına geldiğinden, grup muafiyeti bakımından Tebliğ'in süreye ilişkin hükümlerinin geçerli olduğu açıktır.

MYS ve Seskır Otomotiv, 25.06.1999 tarihinde Dacia ile imzalamış oldukları distribütörlük Anlaşmaları ile Dacia araçlarının temini ,dağılımı,pazarlaması ve yedek parça temini konularında Dacia'nın yetkili ithalatçısı/dağıtıcısı olarak atandıkları,Seskır Otomotivle imzalanan Anlaşmanın 3.2. maddesinde "ithalat/bayilik haklarının bu anlaşma ile 3 yıl (31.12.2001'e kadar)" olduğuna ilişkin hüküm bulunduğu, Anlaşmanın 4. maddesinde ise "3 yıllık sürenin dolmasından 60 gün önce taraflar yazılı mutabakatın olması durumunda,

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1724
Karar No : 2006/4710

münhasır ithalat ve dağıtım süresinin bir yıl daha uzatılıp uzatılmayacağına karar verirler." hükmü ile feshi ihbar süresinin 60 gün olarak düzenlendiği anlaşıldığından, 60 günlük feshi ihbar süresi ile üç yıl süreli olarak imzalanmış söz konusu Anlaşmanın 2000/3 sayılı Tebliğ ile değişik 1998/3 sayılı Tebliğ'in sağladığı grup muafiyetinden yararlanmasının mümkün olmadığı açıktır.

Öte yandan, Anlaşmanın 4.3. maddesinde, "Tüm uzatmalar (anlaşma süresinin uzatılması) 5.maddede düzenlenen yıllık minimum miktarın Dağıtıcı tarafından ihracatçıdan satın alınmasına bağlı olacaktır." düzenlemesinin bulunduğu,"Miktarlar" başlıklı 5.1. maddesinde ise, "Dağıtıcı, Anlaşma devam ettiği süre içinde, aşağıdaki araç miktarını satın alacaktır: 1999-300 parça, 2000-1000 parça, 2001-1500 parça" ifadesine yer verildiği anlaşılmaktadır.

Dacia tarafından MYS'ye gönderilen 25.10.2001 tarihli feshi ihbar yazısında, 2001 başından itibaren Dağıtım anlaşmasının 5.1. maddesinde kabul edilen yükümlülüklerin dağıtıcı tarafından gerçekleştirilmediğinin, tekliflerine rağmen şirketler arasında ortaklık kurulmadığının, bu hareketsizliğin Dacia'nın temsil edilmediğinin ve Dacia markasına karşı önyargının göstergesi olduğunun, dağıtıcının bazı yetkili satıcılarının Dacia'ya ilgisiz olduğunun, dağıtıcının stoklarında hala 130'dan fazla 1,5 ve daha fazla yaşta otomobil bulunduğu belirtilmiş ve Anlaşmanın Dacia'nın iradesi ile feshedildiği anlaşılmaktadır.

Feshi ihbar yazısından, dağıtıcının sözleşmede öngörülen bu yükümlülüklerini yerine getiremediği, ancak, şikâyetçi tarafından, 2001 yılında yaşanan ekonomik kriz dolayısıyla bu yükümlülüklerini yerine getiremedikleri, bayilik sözleşmesinde de bu durumun mücbir sebep olarak kabul edildiği, fakat Dacia'nın bunların uygulanmasına fırsat tanımadan sözleşmeyi feshettiği iddiasının Rekabet Kanunu kapsamında olmadığı, genel hükümlere göre adli yargıda açılacak davaya konu edilebileceği açıktır.

Şikâyetin sözleşmenin rekabet hukukuna aykırı düzenlemeler içerdiği iddiaları açısından ise ; Anlaşmanın Tebliğ'e aykırı hükümler içerdiği, bu nedenle grup muafiyetinden yararlanamayacağı sonucuna ulaşılacakla birlikte, Dacia'nın pazar payının 2001 yılında %0 olduğu göz önüne alındığında ve anılan anlaşmada rekabet hukuku açısından açık ihlâl olarak değerlendirilecek nitelikte sağlayıcının bayinin yeniden satış fiyatını belirlemesini, bölge dışı pasif satışları yasaklaması gibi ciddi rekabet ihlalleri yaratacak hükümler bulunmadığının tespit edilmiş olması karşısında , halihazırda sona ermiş bulunan sözleşmeye ilişkin olarak taraflar hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde oluşturulan işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Şikâyet dilekçesinde yer alan, halen Dacia marka otomobillerin Türkiye genel distribütörü olarak faaliyetini sürdüren Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Ticaret Ltd. Şti.'nin, üretici Dacia'nın alt teşebbüsü olup olmadığının tespitinin de talep edildiği, Rekabet Kurulunca " Ticaret Sicili Gazetesi'nden, 17.12.2002 tarihinde kuruluşa bulunan Dacia Otomobilleri Satış, Satış Sonrası ve Dağıtım Hizmetleri Tic. Ltd. Şti'nin

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/1724
Karar No : 2006/4710

%99,97'sine S.C. Automobile Dacia'nın sahip olduğu ve kontrolünde de bu şirketin etkili olduğunun görüldüğü ancak, Dacia'nın Türkiye'de, kendisinin de pay sahibi olduğu ve kontrolünü elinde bulundurduğu bir şirkete distribütörlük hakkı vermiş olmasının, ticaret serbestisi çerçevesinde değerlendirildiği " anlaşıldığından, bu nitelendirmede de hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, dosyadaki bilgi ve belgelerin incelenmesinden, davacı tarafından öne sürülen hususların, taraflar arasında mevcut sözleşme ve ticarî ilişkilerden kaynaklandığı ve buna ilişkin anlaşmazlıkların, rekabet hukukuyla ilgili olmadığı; anılan şirket hakkında, 4054 sayılı Kanunun 4. maddesi kapsamında inceleme yapılmasını gerektirecek nitelikte başkaca ciddi ve yeterli objektif bilgi ve belge bulunmadığı anlaşıldığından, şikâyetin reddi yolunda verilen kararda hukuka aykırılık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 60,90-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, artan 55,00.-YTL posta ücretinin istemi halinde davacıya iadesine, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 900,00.-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalı idare vekiline verilmesine, 12.12.2006 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z. Ayla	Orhun	Suna	Zümrüt
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	YET	TÜRKOĞLU	ÖDEN

YARGILAMA GİDERLERİ :

Yargı Harçları : 35,90.- YTL
Posta Gideri : 25,00.- YTL
TOPLAM : 60,90.- YTL

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/9936
Karar No : 2007/4097

Davacı : Petrol İş Sendikası
Vekili : Av. Gökhan Candoğan
Bülten Sok. No:4/9 Kavaklıdere/ANKARA
Karşı Taraf : Rekabet Kurumu
Bilkent Plaza B-3 Blok Bilkent/ANKARA
Vekili : Av. Ayperi Samanır, aynı adreste

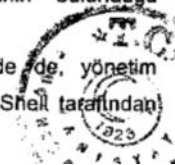
İstemin Özeti : Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ)'da mevcut %51 oranındaki kamu payının blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devrine onay veren Rekabet Kurulu'nun 21.10.2005 tarih ve 05-71/981-270 sayılı kararının; doğal kamu tekelii konumunda olan TÜPRAŞ'ın, sektörde faaliyet gösteren bir ortak girişim grubuna satılmasının, tekel konumunun özel tekel oluşturularak güçlendirilmesi yönünde gerçekleşecek bir satışa onay verilmiş anlamına geleceğinden, Kurul kararının Anayasa'nın 167. ve 172. maddelerine aykırı bulunduğu, özelleştirme için alternatif yöntemlerin varlığı tartışılmaksızın satışa onay verilmesinin hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Rekabet Kurulu kararlarının gerekçeli olarak yazılıp teşebbüslere tebliğ edilmediği sürece henüz icrai bir nitelik kazanmadığından, davacı tarafından bilgi verici mahiyetteki basın açıklaması üzerine dava açılarak, idari işlemin iptali istenilemeyeceği, TÜPRAŞ'ın doğal tekel niteliğinin bulunmadığı, rafinaj faaliyetlerinin doğal tekel tanımına uymadığı, TÜPRAŞ'ın devrine ilişkin olarak Rekabet Kurulu tarafından 4054 sayılı Kanun kapsamında gerekli olan değerlendirmelerin yapıldığı, işlemin hukuka uygunluğu için gerekli olan koşulların da ortaya konulduğu, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi hükmüne dayanan dava konusu kararın, Anayasa'nın 167. ve 172. maddelerine aykırı bir yönünün bulunmadığı ileri sürülerek davanın usul ve esastan reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet EĞERCİ'nin Düşüncesi :Dava, TÜPRAŞ'da mevcut %51 oranındaki kamu payının blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devrine onay veren Rekabet Kurulu'nun 21.10.2005 tarih ve 05-71/981-270 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Dava konusu Rekabet Kurulu kararında ve 17.10.2005 tarihli inceleme raporunda, "Koç-Shell ortaklığının diğer teklif sahipleri yanında ayırt edici özelliğinin, bu ortaklığı oluşturan tarafların, ilgili ürün pazarları ve etkilenen pazarlar içinde faaliyetlerinin olması, dolayısıyla devir işleminin dikey ve yatay entegrasyona yol açmasıdır." tespitine yer verildiği görülmektedir. Nitekim, Ortak Girişim Anlaşması'nın tarafları bulunan, Koç (Koç Holding A.Ş., Aygaz A.Ş., OPET Petrolcülük A.Ş.) ile Shell (Shell Overseas Investment B.V., The Shell Company of Turkey Limited) şirketlerinin ilgili sektörde faaliyetlerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.

Koç-Shell Ortak Girişim Grubu (KSOG)'nin yapısı incelendiğinde, devir, yönetim kurulunun 5 üyeden oluşacağı, dört üyenin Koç tarafından, bir üyenin ise Shell tarafından

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/9936
Karar No : 2007/4097

atanacağı, sermayenin %5'ine sahip olduğu sürece, Shell'in onayı olmaksızın temettü politikasının değiştirilemeyeceği, KSOG'nin ve TÜPRAŞ'ın işlerinin niteliğinin değiştirilemeyeceği, tüm üst yönetimin seçilmesi ve atanmasında Shell'e danışılacağı belirtildiğinden, belirtilen bu üç yetkinin, ortak girişimlerde ortak kontrole yol açan önemli veto yetkilerinden olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu durumda, Rekabet Kurulu tarafından Koç-Shell ortaklığının TÜPRAŞ'ı alması sürecinde, Kanun'un 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmelerde, Shell'in dışarda bırakılarak, konunun Koç-TÜPRAŞ bütünleşmesi olarak ele alınmasında hukuka uyarlık görülmemiştir.

Diğer yandan, dava konusu kararda Kanun'un 7. maddesi uyarınca Tüpraş ile OPET'in bütünleşmesinin, akaryakıt ürünlerinin tedarikine ilişkin olarak "rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı" hususu gerekçeleri ile birlikte belirtilmişken, Tüpraş ve Aygaz'ın bütünleşmesinin ne şekilde "rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğurmayacağı"nın tespitine yer verilmemiş, sadece yoğunlaşmanın olumsuz etkilerinin giderilmesi bakımından, ilave önlemin gerekliliği vurgulanmıştır.

Belirtilen nedenlerle, dava konusu kararın, Tüpraş'ın KSOG tarafından devralınmasına izin veren kısımları 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine aykırı bulunmaktadır.

TÜPRAŞ'ın mevcut %51 oranındaki kamu payının blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devrine onay veren dava konusu işlemin diğer kısımları yönünden ise, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Dava konusu Rekabet Kurulu kararının Koç-Shell ortaklığına yönelik olarak eksik incelemeye dayalı bulunduğu anlaşıldığından, kararın Tüpraş'ın KSOG tarafından devralınmasına izin veren 1. maddesi yönünden iptaline, kararın diğer kısımları yönünden ise, davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Danıştay Savcısı Mehmet KARAOĞLU'nun Düşüncesi : Dava, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (TÜPRAŞ)'da mevcut %51 oranındaki kamu payının blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devrine onay veren Rekabet Kurulu'nun 21.10.2005 tarih ve 05-71/981-270 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasında, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu, 2. fıkrasında da, hangi tür birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurul'a bildirilerek izin alınması gerektiğini Kurul'un, çıkaracağı tebliğlerle ilan edeceği hükme bağlanmıştır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/9936
Karar No : 2007/4097

1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğin 5. maddesinde, Rekabet Kurumu'na ön bildirimde bulunulması zorunlu olan özelleştirme yolu ile devralma işlemlerinde ve ön bildirimde bulunulmamasıyla birlikte bu Tebliğ kapsamında olan özelleştirme yolu ile devralma işlemi taraflarının ilgili ürün piyasasındaki toplam pazar paylarının %25'i veya cirolarının 25 trilyon Türk Lirasını aşması halinde; devralma işlemlerinin hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kurulu'ndan izin alınmasının zorunlu olduğu, 6. maddesinde ise, Rekabet Kurumu'na izin başvurusunun, ihale işleminin sonuçlanmasından sonra ve fakat Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimin nihai devir işlemine ilişkin karardan önce, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın Özelleştirme Yüksek Kurulu'na sunacağı Özelleştirme Yüksek Kurulu karar taslağında yer alacak her teklif sahibi için bağımsız dosyalar şeklinde yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesinden; dava konusu işlem ile gerçekleştirilen devralmanın sonucunda 4054 sayılı Kanunun 7.maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılması veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesi ve ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı anlaşılmakta olup; TÜPRAS'ın mevcut % 51 oranındaki kamu payının blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devrine onay veren dava konusu işlemde; sebep ve maksat bakımından mevzuata anılan kamu hizmetinin gereklerine ve kamu yararına aykırılık bulunmamaktadır.

Davacının diğer iddiaları ise yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesince Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Dava, TÜPRAS'da mevcut %51 oranındaki kamu payının blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devrine onay veren Rekabet Kurulu'nun 21.10.2005 tarih ve 05-71/981-270 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin 1. fıkrasında, bir ya da birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya veya hâkim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralmasının hukuka aykırı ve yasak olduğu, 2. fıkrasında da, hangi tür birleşme ve devralmaların hukuki geçerlilik kazanabilmesi için Kurul'a bildirilerek izin alınması gerektiğini Kurul'un, çıkaracağı tebliğlerle ilan edeceği hükme

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/9936
Karar No : 2007/4097
bağlanmıştır.

1998/4 sayılı Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukuki Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kurumuna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğin 5. maddesinde, Rekabet Kurumu'na ön bildirimde bulunulması zorunlu olan özelleştirme yolu ile devralma işlemlerinde ve ön bildirimde tabi olmamakla birlikte bu Tebliğ kapsamında olan özelleştirme yolu ile devralma işlemi taraflarının ilgili ürün piyasasındaki toplam pazar paylarının %25'i veya cirolarının 25 trilyon Türk Lirasını aşması halinde; devralma işlemlerinin hukuki geçerlilik kazanabilmeleri için Rekabet Kurulu'ndan izin alınmasının zorunlu olduğu, 6. maddesinde ise, Rekabet Kurumu'na izin başvurusunun, ihale işleminin sonuçlanmasından sonra ve fakat Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun özelleştirilecek teşebbüs ya da mal veya hizmet üretimine yönelik birimin nihai devir işlemine ilişkin kararından önce, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın Özelleştirme Yüksek Kurulu'na sunacağı Özelleştirme Yüksek Kurulu karar taslağında yer alacak her teklif sahibi için bağımsız dosyalar şeklinde yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Dava konusu Rekabet Kurulu kararının incelenmesinden, Koç-Shell Ortak Girişim Grubu (KSOG)'nun, ihalenin kazanılması halinde, hisseleri satın almak için sermayesinin en az %51'ine sahip olacağı bir anonim şirket kuracakları, özelleştirme süreci kapsamında ortak girişim grubunun hukuki çerçevesinin, tarafların aralarında imzaladıkları 26 Ağustos 2005 tarihli Ortak Girişim Beynamesi, Ortak Girişim Anlaşması, Teknik Servis Anlaşması, Ham Petrol Tedarik Anlaşması ve İhracat Anlaşması ile çizildiği, Ortak Girişim Anlaşması'nın taraflarının; Koç (Koç Holding A.Ş., Aygaz A.Ş., OPET Petrolcülük A.Ş.) ile Shell (Shell Overseas Investment B.V., The Shell Company of Turkey Limited) şirketleri olduğu, bu anlaşma çerçevesinde, Koç ve Shell'in müştereken kuracağı teşebbüsün (KSOG) sermayesinin %90'ına Koç ve %10'una Shell tarafından sahip olunması hedeflendiği, kurulacak olan bu teşebbüs esas itibarıyla ortak kontrole sahip olmayacağı, Koç'un, KSOG üzerinde tam kontrolü bulunacağı, TÜPRAŞ'ın hisselerine sahip olması ve TÜPRAŞ'ı yönetmesi için kurulacak olan KSOG'deki tarafların (Koç ve Shell) hak, görev ve mükellefiyetleri, Ortak Girişim Anlaşması ve Hissedarlar Anlaşması'nda belirtilen hüküm ve şartlara göre yürütüleceği, Ortak Girişim Anlaşması'na göre; KSOG üzerinde Koç tam kontrole sahip olacak, Shell ise 'Azınlık Hakları'na sahip olacağı, KSOG'nin Yönetim Kurulu 5 üyeden oluşacağı, bunlardan 4'ünün Koç tarafından tayin edileceği, 'Azınlık Menfaati'nin, KSOG'nin hisselerinin %5'ine doğrudan veya dolaylı olarak Shell tarafından sahip olunması anlamına geleceği, Shell'in 'Azınlık Menfaati'ne sahip olduğu sürece hem KSOG hem de TÜPRAŞ'ın yönetim kurulunda en az 1 üye ile temsil edileceği, Shell'in KSOG'de 'Azınlık Menfaati'ne sahip olduğu sürece Koç'un, Shell'in onayı olmaksızın temettü politikasını değiştiremeyeceği, KSOG'nin ve TÜPRAŞ'ın işlerinin niteliğinde değişiklik yapamayacakları, KSOG ve TÜPRAŞ büyük hissedar Koç tarafından yönetileceği, bununla birlikte TÜPRAŞ'ın bütün üst yönetiminin seçilmesi konusunda önceden Shell'e danışılacağı, Ortak Girişim Anlaşması'nın, ayrıca Teknik

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/9936
Karar No : 2007/4097

Hizmet Anlaşması (Servis Anlaşması) ve Ham Petrol Tedarik ve İhracat Hizmetleri Anlaşması'na atıflar yapmakta olduğu, bu anlaşmalarla oluşturulan yapı çerçevesinde, KSOG'nin ve dolayısıyla TÜPRAŞ'ın devir işleminden sonra Koç'un tam kontrolü altında olacağı, Shell'in ise kontrol hakkının bulunmayıp, TÜPRAŞ'da yatırımcı olarak yer aldığı; dolayısıyla, anlaşma "Ortak Girişim Anlaşması" adını taşımakla birlikte, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2. maddesi anlamında bir ortak girişimin söz konusu olmadığı, bu nedenle, Koç-Shell ortaklığının TÜPRAŞ'ı alması sürecinde, Kanun'un 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmelerde, konunun Koç-TÜPRAŞ bütünleşmesi olarak ele alınması gerekmekte olduğu, bu çerçevede, yukarıda sözü edilen hizmet ve tedarik anlaşmaları da TÜPRAŞ ve Shell ya da devir sonrasındaki haliyle Koç ve Shell arasındaki dikey sözleşmeler olup, burada yapılacak yoğunlaşma değerlendirmesiyle doğrudan bağlantısı bulunmamakta olduğu değerlendirilmelerine yer verildiği anlaşılmaktadır.

Ortak Girişim Anlaşması'nın Shell'e verilen yetkilere ilişkin hükümlerin incelenmesi sonucu söz konusu yetkilerin, rekabet hukuku açısından bir öneminin bulunmadığı, TÜPRAŞ'ın devir işleminden sonra Koç'un tam kontrolü altında olacağı sonucuna ulaşıldığından; Rekabet Kurulu tarafından, Koç-Shell ortaklığının TÜPRAŞ'ı alması sürecinde, Kanun'un 7. maddesi kapsamında yapılacak değerlendirmelerde, konunun Koç-TÜPRAŞ bütünleşmesi olarak ele alınmasında hukuka aykırılık görülmemiştir.

TÜPRAŞ'ın mevcut %51 oranındaki kamu payının blok olarak satışı yoluyla özelleştirilmesine ilişkin devrine onay veren dava konusu işlemin diğer kısımları yönünden de, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Davacının diğer iddiaları da, dava konusu işlemi sakatlar nitelikte bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddine, aşağıda dökümü yapılan 118,10-YTL yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca davalı vekili için takdir olunan 450,00-YTL avukatlık ücretinin davacıdan alınarak davalıya verilmesine 25.06.2007 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Faruk	Z.Ayla	Orhun	Suna	Turan
ÖZTÜRK	PERKTAŞ	YET	TÜRKOĞLU	KARAKAYA
			(X)	

YARGILAMA GİDERLERİ :

Toplam Harç : 58,10-YTL
Posta Gideri : 60,00-YTL
TOPLAM :118,10-YTL

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/9936
Karar No : 2007/4097

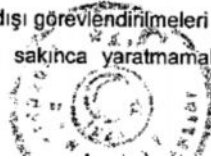
KARŞI OY :

Dava, TÜPRAŞ'da mevcut %51 oranındaki kamu payının blok satış yoluyla özelleştirilmesine ilişkin olarak devrine onay veren Rekabet Kurulu'nun 21.10.2005 tarih ve 05-71/981-270 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 51. maddesinin incelenmesinden; Rekabet Kurulu kararlarının ekonomik hayattaki önemi gözönünde bulundurularak, mümkün olduğu kadar fazla Kurul üyesinin nihaî kararların alınmasında hazır bulunmasını sağlamak amacıyla, toplantı ve kararlarda ağırlaştırılmış nisap arandığı; Kurul üyelerinin tamamının toplantılara katılmalarının asıl olduğu, ancak yasal mazeretler nedeniyle bunun mümkün olamaması halinde toplantılara katılmayabilecekleri, ilk toplantıda karar için gerekli olan nisabın sağlanamaması halinde, Başkan'ın ikinci toplantıya tüm üyelerin iştirakini sağlamak zorunda olduğu anlaşılmaktadır.

Diğer yandan Kanun'un 29. maddesinde, Başkanlığın; Kurul Başkanı, İkinci Başkan ve Kurul Başkan Yardımcılarından teşekkül ettiği, Kurul Başkanı'nın, Kurum'un en üst amiri olduğu, Kurum'un genel yönetim ve temsilinden sorumlu bulunduğu, bu sorumluluğun, Kurum'un çalışmalarının genel çerçevede düzenlenmesi, denetlenmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde kamuya duyurulması görev ve yetkilerini kapsadığı hükme bağlanmış, 30. maddesinde de, Kurum'un karar organı olan Rekabet Kurulu ile hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli bir biçimde çalışmasının en üst düzeyde organizasyonu ve koordinasyonunu sağlamanın, Kurul toplantılarının gündemini, gün ve saatini belirlemek ve toplantıları idare etmenin Başkanlığın görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Belirtilen Kanun maddeleriyle ilgili olarak Rekabet Kurumunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 16. maddesinde, Kurul toplantısının Kurul Başkanı'nın, Başkan'ın bulunmadığı hastalık, yolculuk ve diğer hallerde İkinci Başkan'ın çağırmasıyla toplanacağı, toplantı tarih ve saatinin, toplantıdan önce Kurul üyelerine bildirileceği, 17. maddesinde, toplantıya çağırmanın, toplantı yer ve saati bir önceki toplantıda kararlaştırılmamış ise Başkanlık tarafından yazılı olarak yapılacağı, 18. maddesinde de, toplantıyı Kurul Başkanı veya yokluğunda İkinci Başkan'ın yöneteceği, toplantı gündeminin toplantıdan önce belirlenerek Kurul üyelerine bildirileceği, toplantıya katılmama hallerini düzenleyen 19. maddesinde ise, Kurul Başkan ve üyelerinin bütün toplantılarda bulunmalarının asıl olduğu, Kurul üyelerinden mazeretli olanların, mazeretlerini yazılı olarak Başkanlığa bildirmelerinin gerektiği, Kurul Başkan ve üyelerinin yurtiçi ve yurtdışı görevlendirilmeleri ile izinlerini kullanma tarihlerinin, toplantı ve karar sayısı bakımından sakınca yaratmamak koşuluyla Başkan tarafından düzenleneceği hükümleri yer almaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2005/9936
Karar No : 2007/4097

Dosyanın incelenmesinden, 20.10.2005 tarihli nihai karar toplantısında, Kanun'un 51. maddesinde öngörülen dört üyenin aynı yönde oy kullanmaması nedeniyle karar yeter sayısının oluşmadığı, anılan maddenin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemin izlenmesine karar verildiği, Kanun'un 51. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen yöntem izlenmek suretiyle 21.10.2005 tarihinde alınan dava konusu karara, Kurul Üyeleri Tuncay Songör ve M. Sıraç Aslan'ın görevli, Rifki Ünal'ın izni olması nedenleriyle nihai karar toplantısına katılmadıkları anlaşılmaktadır.

Karar tarihinde görevli olduğu belirtilen Tuncay Songör ve M. Sıraç Aslan'ın görev durumunun, izni bulunduğu belirtilen Kurul Üyesi Rifki Ünal'ın izin durumunun dava dosyasına sunulan bilgi ve belgelerden anlaşılabilmesi nedeniyle ve Kurul Başkan ve üyelerinin yurtiçi ve yurtdışı görevlendirilmeleri ile izinlerini kullanma tarihlerinin, toplantı ve karar sayısı bakımından sakınca yaratmamak koşuluyla Başkan tarafından düzenleneceği kuralına uygun olarak, ikinci toplantının yapılması ve 51. maddedeki toplantı nisabı sağlanarak karar alınması gerektiğinden, görevli ve izni olduğu belirtilen iki Kurul üyesinin görev ve izin durumlarının kararın esasının incelenmeden önce araştırılması ve sonucuna göre karar verilmesi gerekli bulunmaktadır.

Mevcut halinden anlaşılabilen bu durumun, ara kararıyla sorulduktan ve gerekli belgeler getirilmek suretiyle açıklığa kavuşturulduktan sonra, uyumsuzluğun esasının incelenmesi gerektiği oyu ile, aksi yöndeki çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Suna TÜRKÖĞLU

DUYURU

1. Dergiye gönderilen yazılar, başka bir yerde yayımlanmamış veya yayınlanmak üzere gönderilmemiş olmalıdır. Metinler bilgisayar ortamında bir cd ile beraber A4 kağıdının bir yüzüne çift aralıkla yazılmış üç kopya halinde teslim edilmelidir. Teknik nedenlerden ötürü, daktilo ile yazılmış metinler kabul edilmez. Yayın Komisyonunca kabul edilmeyen yazılar iade edilmez.
2. Yazıyla birlikte, İngilizce başlık ve en çok 15 satırlık İngilizce bir özet teslim edilmelidir.
3. Tablo ve şekillere numara verilmeli, başlıklar tablo ve şekillerin üzerinde yer almalı kaynaklar ise tablonun altına yazılmalıdır. Denklemlerin sıra numarası parantez içinde, sayfanın sağ tarafında gösterilmelidir.
4. Kaynaklara yapılan göndermeler dipnotlar yerine, metin içinde açılan ayrıçlarla belirtilmelidir. Ayrıca içindeki bilgiler sırasıyla şöyle olmalıdır: Yazar(lar)ın soyadı, kaynağın yılı, sayfa numaraları: Örneğin:

..... tespit edilmiştir. (Atkinson, 1983; 77-82).

..... Sayer (1996a: 43-72; 1986b: 666-695) belirtilmelidir.

KİTAPLAR

FÖRLSTER, S. (1991), The Art of Encouraging Invention: A New Approach to Government Innovation, California Press.

MAKALELER

BAUMOL, W.J. (1986), "Productivity Growth, Convergence and Welfare: What the Long Run Data Show", American Economic Review, 76,1072-82.

DERLEMELER

HALL, P.H. "The Theory and Praticce of Innovation Policy: An Overview", P. Hall (der), Technology, Innovvation and Economic Policy içinde, Oxford: Philip Alan, 1-34.

5. Dipnot halinde verilen ek bilgiler, metin içinde numara sırasıyla ve sayfa altında ayrıca verilmelidir.
6. Belirtilen kurallara uymayan yazılar, gerekli düzeltmelerin yapılması için geri gönderilebilir. Yazının yayınlanması halinde, derginin 3 kopyası yazara ücretsiz gönderilecektir.
7. Yazarların, makaleleri ile birlikte, yazışma adresi, telefon ve faks bilgilerini de içeren notu göndermeleri gereklidir.